

3394

68

I

מִלֵּא עֵינַיִם זֶה הָאִיר כִּךְ לִרְאוֹת עֵתָה בְּאוֹר אֱלֹהֶיךָ
 בָּרַב הָיִל וּמֵאֲמָצִי כֹה כֹלְכֵלֵת אֶת בֵּיתְךָ מֵיּוֹמִים יּוֹמֵיכָה
 הַשְּׁנַיִ כִּכְל בְּנוֹת הָיִל כִּי הֵן עֲשׂוּ מֵרֵב כֹּל וְצֵאת מִפְּלִי כֹה
 צִדְקֶתְךָ וִירֵאתְךָ לֹא הִרְפִּית אֶף בִּרְפֹּת כֶּחֶךְ וְהִילֵךְ
 מִנֵּר מְצוּהָ וְאוֹר תּוֹרָה הַחֻקֶּיךָ אֶף בְּחֻשׁוֹךְ יוֹמֶךָ כִּלְיֵךְ
 הַחֶדֶךְ אֲשֶׁר מִפְּהַת וּבִנְיָו אֲשֶׁר רִבִּית הַיּוֹמִירִי לֵאלֹהֶיךָ
 הֵן יֵשׁ רֵב שָׁמֵר לְךָ — וְאַצְלָתָּ גַם לְבָן אֵי שֶׁךְ הַמִּקְוֵן עֲלֶיךָ .

אֶתֵּן כְּבוֹד וְזִכְרוֹן לְמַעַלְס מִכֵּן לְכֵנִי כֹהֲנִים

חָרַב רַעַה שְׁלֹף הַמָּוֶת וַיִּכְרוֹת בְּנֵן הָעֶדֶן עֵץ הַחַיִּים
 יָרָה הֵן הַמָּוֶת בִּלְבָב הַרוּעָה וְקוֹל הַצִּיָּאָה הִגִּיעַ עַד שָׁמַיִם
 יִקְוֶה אִישׁ שְׁלַח בִּיסֵד הַבַּיִת וְעַל בְּלִימָה גִּתְלוֹ קִירוֹת אֲבִנָיו
 מִרְחָף עַל קִנּוֹ הִיָּה הַנְּשׂוֹר וַיְהִי לְקִינָה בְּנִפְלוֹ מַעַל בְּנָיו
 בֵּן יִהְיֶה פֹה בְּמִרְרוֹת יָרִיד , לְעַמְתּוֹ שְׁתֵּי בְנוֹת קִינּוֹת עֲזוֹת
 יִשִּׁישׁ וְשֵׁב , זֶהוּא הָאֵב , פֹּה יוֹרִיד כְּעֵב , מֵיַעֲנִיו מֵעִינּוֹת
 עוֹד אֲחִים וְאֲחִיות , יִשְׂאוּ בְכוֹת , יִלְלוּ וְיִאֲנִיּוֹת , עַל אֲחִיהֶם כִּי אֵ
 כִּי כֹלְכֵד , לְכֹל לֵב פֶּחַח , וַיִּזְלַכְנָחַל דְּמַעָה מִכֹּל עֵין
 בְּסַפּוֹק כְּפִים , בְּפִרוֹשׁ יָדַים , וּבְכֵי עֵינַיִם , יִנְהוּ אוֹכְלֵי לֶחֶמֶן
 הָעֵנִי יִכְבֵּה אֶת עֹנְהוּ , וְאֲבִיוֹן אֲבִיָּה , וְלֹא רָחַם אֶת מִרְחָמוֹ
 וְכֹל הָעַם , מִה מְאֹד נִפְעָם , אֵל זֶה דָּעַם , הַחֵשׁ תְּמִיד לְעוֹרֹת
 רָעִיו בְּמִסְחָרוֹ , וְאֲנָשֵׁי מִמְכְּרוּ "מִה נֶאֱמַן דְּבָרוֹ , אֲמָרוּ בְקִינָת
 וְאֵם רְבוּ אֲבִלְיָה כְּמַעַלְלֶיךָ לִמָּה יִמָּד אֶךְ שְׁבַע וְאַרְבַּעִים
 יָמֵי עוֹלָם שֵׁם לְךָ צְפוּנִים וּמִה לְךָ אֵם לֹא הִאֲדַכְתָּ יָמֵים נְעִים
 צִדְקָה וּמִישְׁרִים , וּפְעֵלִים יִקְרִים , כִּהֵם בְּסַפְרֵיִם , שְׁנוֹת הַיּוֹם
 הִמָּה לָּךְ וְלִבְנֵיךָ יַעֲמִדוּ , לְהַם פֹּה מֵאַרְץ וְלָךְ בְּשָׁמַיִם .

רָעָשׁוּ כָל מַצְבוֹתָיו לְבָכִי עֵינַיִם בּוֹכִים עָמָס
 הוֹ אָהוּת וְהוּ אָם! אֲלֻמְנוֹת יִתּוּמִים יִקְרְאוּ
 הַמִּוֹת יָרָה הֵן כִּרְגַע וְנָהִי עוֹלָם בְּעִיר יִשְׂאֹ
 עֲנָתָה חֶסֶד לְכָל עָנִי וְתַפֵּק נַפְשָׁה לְנֶפֶשׁ נְעֻנָּה
 נַפְשׁוֹת נּוֹגוֹת בְּעִיר לִכֵּן מִרְ בָּפּוּ כִבְנוֹת יַעֲנָה
 אֲךְ מִיֵּב וְחֶסֶד הָיוּ עֲדִיּוֹת הֵם וְקִשְׁטֵם קְשׁוּטִיָּה
 בֵּת עֲוֹנָה נִגְרָה לְנֶפֶשׁ מֵרָחָק כֹּל כּוֹשֵׁל תִּמְכּוּ יָדֶיהָ
 נְתִיבוֹתֶיהָ כָּלֵם מִיֵּסְפֵר וְחֶסֶדֶיהָ מִי יִמְלֵל
 חֶסֶד מַלְיָם לִכֵּן הַמְקוֹנֵן לְסִפּוֹד לְשֵׁרָה וּלְהַלֵּל
 וְאִמְנֵם לֹא חֶסֶד גְּבוּלוֹת הֵן לְגַמְלֵךְ כַּצְדֻקוֹתֶיךָ
 כְּפִרְיֵךְ תִּשְׁבְּעֵי אֶת שְׁמִי וּפְהִיגֵם בְּנִיךְ וּבְנוֹתֶיךָ

56

צוֹפִיָּה הַלִּיכּוֹת בֵּית וְעֵינַי עָנִי לֵה תַצְפִּינָה
 פֶּה צוֹפִיָּה אֲבִנִי קִבֵּר וְעֵינַי עָנִי לֵה תַכְפִּינָה
 וִיתּוּמִים הִבִּיֵאָה בֵּיתָה בְּכָכִי יִבְאוּ עַל קִבְרָה
 רְשִׁים הַשְּׁבִירָה שְׁבֵר נִשְׁבָּרִים פֶּה עַל שְׁבֵרָה
 הֵן קָטָן אֲבָנָה מִמֶּהֲלָלָה — וְהִי הוּא יִשְׁלַם פְּעֻלָּה .

57

רַבַּת הַעֲלִילִיָּה לְבֵיתְךָ וְלֹא־יִשָּׁךְ רַבַּת הַעֲזוֹר!
 יִמִּיךְ אֵיךְ לֹא רָבוּ וּמֵרָאֵשׁ אִישׁךָ נִפְלַח הַנְּזוֹר
 סֶף שָׁנוֹת אָדָם לֹא הִנְעִיף וְלֹא קָרַבְתָּ
 חֵפְזָה וְחֵמֶשׁ הַכְּנוֹת בְּנַעֲוִירָהֶם אֵיךְ עֲזַבְתָּ .

58

מְרִים הָיוּ וּמֵלֵאֵי עֵמֶל וּמִכְאוּבִים כָּל יְמֵי הַיְיָכִי
 רַחֲמִים נָתַן לָךְ אֲכֹזְרֵי מוֹת וְהַשְׁבִּיכָךְ לְמִנְחוֹתֶיכִי
 יֵצֵאת מֵעוֹלָם חֶשֶׁךְ בַּעֲדֶךָ בַּהֲלַקְתָּ מִזֶּקֶן מְאוֹר עֵינֶיךָ

«חיוט דאך זיסט דיז אַעבענסגאָבט
 אַבער אונטערן איסטט פֿט גרויזיג
 אין דעם דוקטערן, קאָלטן גראַבע»

היינע

הנני יושב בדר בחצי הלילה, כל אנשי הבית נמו שנתם
 ואני יער, שנתי נגזלה מעיני, כחלתי לא תתן דָּמִי לִי אֶף
 בלילה, זו מחלתי הכביד עלי אַפּה, אֶף הצעידני מהר לְמֶלֶךְ
 בלהות — כי מאנה הָרְפֵא; נוֹאלה עצת הרופאים, כָּל הכמתם
 נבָּעָרָה, הם לא יעלו ארוכתי אֶךְ יאריכו הלוי ללא הוֹשֵׁל,
 ואני — . . . כבר נוֹאשתי מהיים וְאֶתְעַתֵּד לְמֹת — אֶךְ מדוע
 זה יתנהג בעצלתיים? מדוע לא יעשה לוֹ כנפים? אהה! היצור
 הנמאס בתבל הוא האדם! כל ימי עֵבְרוּ אֶת גֶּשֶׁר החיים המתנודד
 הנהו זעום התולדות, וכל היקום מתקומם לוֹ — וגם המָּוֶת הנחם
 הנורא והאתרון הזה — המָּוֶת — גם הוא אֲבוּרִי!! הֵה רחפו
 עצמוֹי! . . . שם יִצְפוּ יגיעי כה הולכֵי־שְׁחֹחַ תחת סבל זָקֵן
 וחולי, עיניהם כלו מְּוָחַל לוֹ אֶף יוֹשִׁיטוּ לוֹ ימינם, אֶךְ הוא
 יחלוף ולא יבֵּן למו, ולא ינִיף אֶת הרמשו לבצור קנה יבש, זה
 הוא מנת האדם האובד בכל היקום!

וכל היקום מה הוא?!: עֲנָנָה נוסעת על כנפי רוחות
 סוערות, הרת יללות, טעונת אַנְחוֹת, מֵלֵאָה דמעות ודם. . . —
 מסע העננים היה — עין איש לא ראתה לו תחלה ותכלה —
 נוסע הוא מימות עולם ממקום נעלם בדרך נסתר אלי מטרה
 כמוסה וחתומה. . . לפעמים יִרְבֵּ הברק מתחת השרת
 העבים, אחריו ישאג הרעם. . . עדת הנשיאים תתנודד
 מעט. . . ומעדתם נפקד אחד — ומבלי שים לב נוסעת
 העננה הלאה, עדי יִרְבֵּ הברק שנית. . . — אֶךְ עַד אֵן נשאוני
 כנפי דמיוני? ! מה לי העננה כלה אם אנכי העב אשר יבדל

כב) הששה האלה הנזכרים פה הנה הנושאים אשר עליהם שר
את ששת השירים הכוללים את ספרו שב"ש אשר חזרו בשנת מותו, והיא
הזעירה שב"ד שנות הלדו האמור בצית הקודם. והמתים הם הנה אשר
השגיב צנח רוחו לזייר אותם שם בשירו על ר' יהודה הלוי, כי נראו
לו בחלומו צעת שנהרג.

כג) חמש הן הלשונות אשר ידע: עברית, רוסית, פולנית ו
אשכנזית, וזרפתיה (חוץ מקצת איטליאנית) וכלן קרא ספרים הרבה
לרוב מאד, ובשפת אשכנזית יתר גדול מאד.

כד) בילדותו כתב מאמר בל"ע יפה ונעים על תולדות ההרים
הנקראים (אופטוגטבירגע).

כה) על גבסי הארזים דבר במקומות שונים בס' שב"ש אבל יותר
מזה עודם אתי בכתובים.

כו) בשיריו הכתובים כמנא שיר גדול בשם "אלה ב כ ב י ב"
שכתבו בשנת מותו, והוא נכבד מאד.

כז) בימי ילדותו כתב מאמר בלשון אשכנזי נאה, ונפלאות ידבר
בו על אל אליס.

כח) שירו האמון בשם ה ת פ ל ה כתב בשנתו עוק מחוץ
לעיר ואמנם כן הוא כי זכר שם גם אותם, והוא אתי בכתובים.

כט) ואלה דברי הספר הזה אשר הביאו אלינו ידידנו כמוהר"ר
קלמן שולמאן נ"ל אחרי מותו.

זכרון מות

כתבתיו לרעי, היקר לי בחלד, ידידי לעד ומחמל נפשי לנצח
מוהר"ר קלמן שולמאן נ"י

מאתי אוהבו לנצח נצחים

מיכה יוסף כהן לעבענוואהן

תר"ז חודש אייר ה' בו מוש"ק בחצי הלילה

ההוה והעתיד יערכו לעיני תמונות מבהילות, צלמי בלהה, מראות מות, קבר, רקבון ורמה... אך מבינות לפהדי בלהות אלה תופיע תמונה יקרה לעיני, היא תאר לי את המאפליה הנוראה מסביב לי אף תפיץ צללי צלמות אלה מעל עיני, התמונתך היא שולמאן? ! התמונתך היא היקרה לי בחלד? — אוהך זכרתי מהמל נפשי והנהמתי! לו גם תהרם מבינת גותי אם אך אהבתנו לא תמות ולא תמוש, והיא הלא בת אלימות היא! וחיה נא וצלה בהלד אשר אני עווב — ואך זאת הנני מבקש ממך ידוד עולם כי במיתו לא אמות גם בקרב לבך, וברקוב גם גותי בקבר אל נא ירקב שמי בוכרך, זכור את אוהבך אשר אהבת עולם אהבך :

מיכה יוסף כהן לעבענוואהן

(ל) אחד מן הדברים אשר היו מעלים ארוכה למחלתו והאריך מעט מעט ימי חייו היה הרע, וכו לבדו ראותו כי רהצתו את הרעים עלתה והגיעה עד כדי הוראת פשוטי המלות במלות: ואהבת להעך כמורך. כי גרבותם רבו היו רוחו, ובהשתעשו בהם רפתה מחלתו ממנו, ולהפך כל אשר נגע בלשונו בכבוד אחד מהם ואף ברחוק מאתנו, נגע בנפשו.

(לא) מה בלתי ונכספה נפשי לתת קיום עולם גם בדפוס לכל כתבי ידו שירים מלינות אנרות ובאורים... ולהוליאם בשם תולדות בן אדם, והוא גם תאות נפש כל אוהבי נפשו, אבל כמד ממני הדבר עתה מכלל גד.

(לב) הרבה חכמה ודעת הוסיף צימיו שבתו בצרלין על כל אשר היה לו לפנים, כי לרוב היה שבתו שם צבית הרב החכם והחוקר ר' שניאור זקש נ"ל אשר בו דבקה נפשו עד מאד ועמו למד הרבה תורה וחכמה. ושם שם לו גם מהלכים שבתו החכמות לשמוע לקח מפי המורים הגדולים אשר שם, וישמע גם משא רב מפי הפילוסוף היוהר גדול בדורנו זה האדון שעלינג מ"כ. עד אשר הפליה להשכיל לכתוב חלי מסס באגרת אחת בקגרה את כל שעת החכם הזה בדעת אלהים, ושתומס כל הקורא בה על גבורת רוחו עם חולסת כחו.

מהר מעדתם — . . . אהה יד ההוה הוֹיָה בי מחדש, היא קצצה
 כנפי דמויני ותשם ידה בין שנינו — . . .

מראש המגדל קול הפעמון נשמע שתיים עשרה פנים .
 אנכי עודני ער גם מהלתי לא תישן בקרבי — כנר הבהה הוה
 הגיע לעיני, ילחך עתה את שאר השמן מסביב לו ויחשך — כן
 ידעך נר נשמתו — . . . ואני הנני נכון לעזוב את החלד ולרדת
 בדמי ימי שאולה — לעזוב אבי ואמי אחי ואחיותי רעי
 ומיודעי; אבי הישחה, אמי הרמה, אחי המות, ורעי הקבר! —
 הנני רואה אותי שוכב על ערש המות, קול בוכים הימה מסביב
 לי, אבותי יאנקו, אחי ואחיותי יילילו, ורעי ינחו ויאנחו . . .
 הנני רואה אותי יורד ושוכב בקבר, ממעל לי אשמע קול פעמי
 המקברים, ובכי מאד נורא עוד יריע לי מעל, הנה עיני רואות
 את הכבט האהרון אשר עוד יביטו עלי חורי בהניהם אותי בדרך
 בזרועות הנצה האיום — אנכי הרואה את ידי הכותבת עתה
 איך תרם תולעת, הנמו רואה את לבבי כי ירקב ואת סדקדי
 כי מתקו רמה . . . אהה! מה נורא המות — ומה נעימים
 החיים!! אנכי מעודי כן דמיתי כי נכון אנכי ללכת למות,
 אך בדמי ימי — באביב עלומי — בן תשע עשרה שנה
 למות? ! — — — אהה! עוד לבי מלא תמרת החיים, עד
 יקר לי אור השמש, עוד אחפוץ לחמוץ ולהתענג כזיו כבוד מלוא
 כל הארץ, עוד יפשוט יעוף רוחי על רחבי אין קץ, הה! חיים
 חיים!! — חיים הפצתי! הפצתי?? — והנה עתה רופפו יד
 ועצמותי עששו, המרי החיים יחמרו יביעו בקרבי, עורקי יחפזו
 ותקצר רוחי — עתה עתה אראה את המות, הה! המות
 הולך וקרב אלי, ובא בעוד ימים . . . המות — אוייה לי! . . .

עתה הנה אבדו כל רעיוני, והגיוני ספו תמו, מתו כל
 מורשי לבבי בקרבי ובנפשי שוררת דממת וחשבת צלמית .

הנכבד מוהר"ר שניאור זקס יהו' הביא בכליותי מחלת נפש ויגון רב
 בצברו אותו כי הינך עומד על קו הצריחות וכי ימים רבים נהיית ונהלית .
 אהה ! בני , לא עיבה השמישה , ולא אכחד מונך היך כפלים התעלפתי
 לשמיש מפיו כי אף עיזך כובד המחלה לא מנעת עימך מהגות בספרים
 ומעמיל במלאכת הסיד . או שמים ! האונך רואה כי בדרך הזה יכבד
 החולי עליך יום יום (ה"ו) תחת כי ינחת מעיזך ובאת לצערלין רק לבקש
 הרוכה למחלתך ? לא כן ידידי , לא כן יתנהג איש כמוך במצב הנכחי ,
 שמש בקולי אישעך ויהי אלהים עמך , הדל לך כהשת מכל סקידה בלימודים ,
 הבליך הקולמוס מידך וחתום הספרים , טוב החיל ודומם לתבועה ה'
 עד ישוב אליה לחוק הנחלה להשיב הנדחה ולהביט הנשברה , עד עימותיך
 יחליך ויחזקך שמוחה ; או תהנה בספרים , או תשוב לנגן על כנורך הנפלא
 בימי תודה למחשך כנסה מעורר , כאשר אף אני תמיד מטתיר לאל
 בעדך , ישלח דברו וירפאך מהר , כן יעשה ה' ! למלא משאלותיך
 ומשאלות אוהבך ומוקיךך

יש"ר

הכו"ה פה גערין ביום י"ב טבת ש' הרי"ב .

ואלה דברי הרבד"ל מ"ל במכתבו אלי (עסה שבועות לפני מות הבן והוא
 קראו עוד) בשמיני כי כבדה מחלת בני עליו עד מאד :

ידידי החכם היקר אד"ם הכהן שלום

ועתה ברעד ובחלחלה הנני כותב , ולא אדע מה אכתוב , אבל
 מקורות לבי אכרך את מיכה יוסף , מי כמוהו בצחורי זמננו , אשר
 נחה עליו רוח חכמה ובינה רוח דעת ויראת ה' , ורוח גבורת הסיד .
 מי יתנני קרוב אליך , ולאכל לגבור עליך ולהשיב לבשרך חום הילדות
 וסח הנשורים . ועתה יצרך ה' וישמרך , ועימותיך יחליך , להנחיתך
 ולשמחת אביך היקר , ולהנחת כל אוהבי שפת יהודה . אהבתך ,
 מיכה יוסף , יקרת צעתי נכבדה . תהי נפסך לרודה צלור החיים
 הנשמיים , יחדש ה' מעורר , ויחדש צנינו מרוץ האגרות עד
 זקנה ושיבה .

בחפזון גדול שלום שלום

פאהובה י"ג טבת שד"ל זעראל פ"ק

והוא הרעוף בתוך כל חללי האף והחזה פנימה, והוא אשר יקדה ויצטר
 בחלי הקיטור (קמטהאר) הצא מהתקררות... ואז הוא מזיע ומזיל ליחות
 חדים בלף ובחזה המביאים עמוש ובעול. ובהאריך החלי ויתגבר, יתהפך
 לחלי הרזון והשחפת. ואני נלכדתי בחצי ימי במחלה זו וארכה עלי ימים
 רבים צענין רע, ואך בהיותי כשאר מאלד לנפשי הילני ה' מן השחפת אשר
 קרבה לבוא! אבל עודני עלול מאלד גם היום לחלי הקיטור בכל הזמנות
 קלה ובכל עתות השנה. אמנם בני זה מולד לי אז בערס טובי לחיותי
 ובאה מחלה זו עמו בהולדתו, וכן היתה עמו כל ימי חייו עד אשר בסוף
 ימיו הניעמים והפכה למבחית, רקצון הריאה, חלי הרזון, וקדחת
 השחפת כפי כל הורותיה הרעים המסופדים בחלק זה מן הקינה וכפי
 עדות ספרי הרופאים, ועיני הרואות בבני זה.

(מז) גם זה מאותות זו המחלה בהתגברה, שהחולה יקוה אך
 להרפא ומותו לא יעלה על לבו וכאמור גם סוף 43. —
 (מז) זה המכתב אשר כתב הר"ר יס"ר ז"ל אל בני זה לצרלין,
 בראותו את שיריו ובשמעו את הליו:

אלהים יהנך. עלם יקר, הפארת בחורים.

הר"ר מייבל יוסף לעבנינאדן יחי'.

91

וישביעך מטובו, אמן!

כבדתי אתי, בצורותיך הנעימות, ודבן הרות נפשי צסירך
 הנשגבים אשר התנדבת שלוח לי במהרה, ואני לא נודעתי לך מהמול
 בלבוש ואין בי זכות לקבל מידך השורות כאלה. קראתי והשתומם,
 איך יכונן על שפתות לעיר ימים וחלום המזג מחשבות עמוקות ומליצות
 כשגבות אשר הף ראשי המשוררים באומתנו לא יעשו בנקל אל מדרגה
 זאת גם בימי זקנתם. מה אומר? — מהת חלבים היא, ועוה להבהך
 אל שפת ישרון והוקף דבקהך בקדמוניי שתמימים המה הרשיבך לעלות
 על ראש הר הזמרה ולביס על ראשך נזר אנשי הרוח האמתיים.

אשריך! ידיד לבי, ואשרי יולדך החכם המופלא מוה"ר אד"ש כר"ו,
 אשר מאלד מאלד התעלסתי בפירושו היקרים על היות פסוקי הג"ך
 המפורדים כה וכה הן קינערכי "כרחי לפון": הן הנה חזקירות אשר
 בהן חסקה נפשו מאז מנכל הבאר, ולפי דעתי הקרה לא יסוה כל עמל
 הוקרי זמנו בחבורהיס הרבים שיוציאו לאור יום ויום אל ביאור חדש
 ואמתי על פסוק אחד, כי זאת העודתנו וזה חיינו ואורך ימינו.
 באמנם! כה גורלנו בתבל הלזו, אין שמחה בלא תוגה, וידידנו

הוֹחֲלֵתִי וּבֶן יָקָר י אֲמַרְתִּי וְרַע נֶאֱמַן נִתְּנִי לִי יי בִּירְפֵתִי
 צָפוֹן : (י) וְאִיָּה אֶפְוֵא תִקְוֵתִי וְתוֹחֲלֵתִי נִבְזָכָה וְשִׁמְחֵתִי
 גְדִירֶגַע : (יב) וְעֵתָה מִיִּכָּה יוֹסֵף חֲמַתְלוֹנָן בְּצֵל שְׂדֵי לֶךְ
 הַתְּנַפֵּל לְפָנַי רַחוּם גְּאֻבְלִיָּה יִשְׁלַח נְחוּמִים : (יד) יִלְדֶךָ
 הַגְדֵּפָה בְּכֶאֱב אֲנוּשׁ יִחַן יִרְחֵם מַחִין לִבְכוּ יִרְפָּא רוּחִי
 הַנְּשַׁבְּרָה יִחִיָּה : (טו) יִחְלֶיף כְּחוֹ יִחְדָּשׁ נְעוּרָיו יֶאֱמִין יְדִיו
 בְּמַחְקְרֵי תוֹשִׁיָּה לְהַפְיִין בְּיַעֲקֹב אֲמַרְי תְּבִינָה אֶמֶת וְצִדֵּק :
 (טז) יִמְחֶה דְמָעָה מֵעַל פָּנָיו יִנְחַמְהוּ וְיִחְדָּהוּ בְּמִשְׁבְּלִים
 שְׁמַעִי לְקָחוּ : (יז) בְּמִצּוֹלֵת יִגּוֹן יַעֲלֶה עִם כְּבוֹדוֹ יִרוּם
 וְנִשְׂא תְּהַלְתּוֹ תִּמְלֵא הָאָרֶץ וּוְכִרְו לְבַרְכָּה לְרוּר דוֹרִים :

פארוכה. ל"ג לעמר שד"ל זערא לז"ק

(יח) הכסף המעט אשר נתתי לו כל שבוע להוצאה, הוציאו הוֹ
 תמיד אם לחסד לחצריו אם לצדקה לעניים והנחנו לא ידענו. עז
 בנס הטנה לחס חקו לפת שחרית נתן בכל יום בסתר לש"צ א"ס אביו
 וזקן, כפי בגלה לי זאת הא"ס הזה אחרי מות הבן. אבל עוד התאמ
 בכל יולתו להעלים צדקתו גם מן העני עמו. ואך אחת הספר : כ
 כהרצותו להכול פירות לרפואתו ומוכליהם היו צאים הליו יום יום
 וביניהם היתה צאה גם אבא וקגה והולה נובאת סל גדול ומלא על זרועה
 והיה מרבה לקנות מאתה, אך בהפגותה לזאת עם מבאש דרך הפתח היו
 הוא אועד אחרים בלחט ויגה בנחת את כל מקנתו אל הסל בקנהו אם
 מאחרים, והוא לא ידעה. זו צדקה וזו שכרה : כי ימים אחדים לפו
 מותו רבו ועמו תהליאיו עד מאד, עד שלא נתן לאוהביו לצוא אל
 החדרה וג"כ לכל ידעו את רעתו ועלצו. —

(יט) הרופאים בספריהם חלקו את ימי המהלך אשר תולך השחם
 את הליה להשמידם אלי צור שחת, לג' מחלקות, ולכל אחת שו
 אורותיה הנותנות שונות.

(כ) הנסיון הורה זאת עפ"י מקרה מסופר באתד מספורי הטעם
 (כא) אשר צי הפלוא לטעות בשירו הכתוב על ס' שירי בת ליון, ט'
 בבני כל ספרי הנ"ך המונחים על בלחנו יגדיל קהלת. ט"ד דוד הגדי

והתפלות והזכרות אשר מלאו תמיד הגרות ידילנו מהרר"ם
 זק"ם נ"ל ועוד רבים זולתו לה אוכל להעתיקם לרוב מספרם .

(יז) זאת היא הקינה אשר נשא עליו שר המשא האשוריים , הרב
 החכם היחיד בדורו , לכל מוכרי אורו , כמוהר"ר שמואל דוד
 לו צאטו נ"ל . ממחרת יום הגיעה אליו השמועה כי מת הבן .

(א) ואתה בן־אדם שא על־בן־אדם קינה ואמרת
 למיכה יוסף מי כיוסף : (ב) איך הילל בן־שחר בשחר
 יומך נדמה נדמית ארו עינינו לנגה זרחך קוינו לצחרים
 והנה עלמה : (ג) למה מהרת לאסוף חכמה לתרבות מדע
 ולהעמיק מחקר להחפיר קויה משבדם ופני מיחלי מלך
 להקלים לנצח : (ד) הלואת אהבת שפת קדושים ותלמד
 בגורך את־שיר יי למחר לעזוב ארץ נשיה ולפרוש
 בנפיק אל־מרומי זבול להשמיע תהלות עליון בקהל
 שרפים : (ה) הלואת על־שבר עיר הדנים היו בגורי
 משליך ובחירי בית לוי בעלתם אל האלהים היו חותם
 דברך פי לא לשכון ארץ נוצרת אך להתענג עליי
 בלהקת חסידיו : (ו) נפש מהורה מאסת תבל ומחשפיה
 למה ממרומים ירדת ולמה מרחם לא־מהרת עוף : (ז) ולו
 יונק ועולל באחיה חלית ותגוע בטרם יוציא עין תבונתך
 ציץ ופרח : (ח) ולמה לך חיים לשבוע פאב ויגון ולאדיב
 נפש צדיק : (ט) ימים על־ימים קנה זה ינחמני משאר עוללי
 ועתה נפלת מאנה הנחם נפשו : (י) ולמה גם לי מארץ
 רחקה התולעת ואמרי חכמתך לפני ערכת ותדרוש
 משפטי ולמועצותי חסית און ומקצוי ארץ היית לי לבן :
 (יא) מיכה יוסף בני בני רבות וגדלות מגבורת רוחך

מה נורא מהן מכתה גם עתה בהלקה שאריתה
 הַבַּת שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה זֹו הַיְלֵדָה זֹו נִינְה זֹו אֶחְרִיתָה
 זֹו הַיְלֵדָה רַבַּת מֵהַלָּלִים בְּבִנּוֹת גִּילָה הִיא הַיְקָרָה
 לְקָדָה בְּהַתְּלָקָה אִישׁ הַרְשָׁף קָטַב יִשׁוּד הַחַל לִי רַע
 מִי יִמְלַל כָּל הַהֲלָתָה? גְּדוּלָה הִיא וְלֹא יִסְפָּה
 נְדַרְבָּה בְּיוֹם הַהַרְפָּן — וּבְיוֹם שִׁרְפָה הִלֵּא שִׁרְפָה .

54

הֵיךְ פְּתֹאֹם הִלֵּף אֶת הַבַּיִת וַיִּמְלֵאֵהוּ בְּכִי וּצְעָקָת שֹׁבֵר
 נְעֵרָה בַּת תִּשְׁעֵי עֶשְׂרֵה שָׁנָה הוֹכֵלָה מִשֵּׁם פֶּה אֵלֵי קֶבֶר
 הַר הַקְּבָרִים יִרְגֹזוּ תַּהֲתִיזוּ לַחֲדִדָת קוֹל זַעֲקַת הַזְּרוּיָה
 דְּמֵעֵת עֵינֵיהֶם תִּתְּעַרְבְּנָה פֶּה בַּתוֹךְ דְּמֵי נַעֲזוּרָה
 בְּאִין אֵינִים יִקְוֶן אָב אֹיבֵד וְאִם שְׂכֹלָה מִר צוֹרְחַת
 וְעִמָּהֶם בּוֹכִים שֵׁשֶׁת אַחִים וְתֹאנִיָּה תַעֲנֶה אָחוֹת אַחַת
 רַעֲזוּקִיָּה עוֹלוֹת פֶּה לַתְּנוֹת לַבַּת עוֹלָה עַל כְּלָנָה
 הֵהֱכִיבֹדָה פְּנִימָה! תִּימַכַּת בַּיִת כְּאִשֶׁת יְחִיל זָקְנָה
 בְּהַפְּאֵרַת בְּנוֹת לֹא בְּחַרַת אֶךְ לִשְׁוֹן וּסְפָר מְגִמַת פְּגִיךְ
 שֵׁם וַיֵּד לָךְ בְּלִשְׁוֹנוֹת וְאֶךְ לִלְשׁוֹן עִמָּנוּ נִשְׂאֵת עֵינֶיךָ
 מֵאִירַת בַּיִת אֲבִיךָ! מִיוֹם לְיוֹם עָלִית בְּסֹהַר בַּחֲדָשׁ
 וְתַת פֶּלֶל חֲנָה וְתִשְׁרַד בּוֹרָה בְּקִרְאֵךְ שִׁירֵי סִפְרֵי קֹדֶשׁ
 אֲהֵה שׁוֹשֵׁנָה! עֲלִיךְ עוֹד לֹא פְתַחַת וְאִיךְ פִּתְאֹם נִפְתַּח קֶבֶרְךָ
 לְעֵת קְנִינֹו כִי הִבְסַד הַפֶּתַח רִקְמָה וַיִּכְבַּד גַּל עֶפְרָיִם
 צִפְּיָנוּ כִי תַעֲלֵי חֵישׁ בַּיִת הִי, וְתַעֲלֵי פֶּה עַל הַהָרִים
 פְּעוֹד שִׁמְךָ נָכוֹן לְצֵאת בֵּין הַחַיִּים וְהַיְנָה נִחַרַת בֵּין הַקְּבָרִים
 יִצֵּאת מִבַּיִת אֲב, לֹא לַבַּיִת אִישׁ, כִּי אִם לַבַּיִת עוֹלָמְךָ
 הֵן יִזְכּוֹר הַזֶּהָךְ שֵׁם כָּל בֵּיתְךָ כִּמוֹ לֹא נִשְׁכַּח דְּבַר מַעֲמֶךָ .

55

שִׁדָּה הַקְּבָרִים יִרְגֹזוּ לְקוֹל בָּנִים עַל קֶבֶר אִמָּם

אָב וְאִם לֹא תִהְיוּ אֲחִים וְאֵהוּיֹת לֹא תִרְחַם
 רַב לְךָ הַבֵּן לְקַחְתָּ אִשֶּׁר אֵין לָמוּ עוֹד מִנְחָם
 שְׂגִיית מַה זֶה בֵּאתָ הָאֵם פְּעַמַּיִם תִּקּוּם צִרָה ?
 יִלְדָה וְהִיא בְּעֶרְשׁ לְדַתָּה אֵיךְ בִּיּוֹךְ שָׁם נִגְזְרָה
 בַּת שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הִיְתָה לְאִם — וּלְבַת מוֹת
 דִּמְתָּה לִנְפֹן עֲלָתָה נֹצֵה וְעֲלָתָה עִמּוֹ בְּאִשׁ לְהַבִּית
 וְאֵת בְּתֻמּוֹת בַּת הַתְּהִיל ! עֲלִית לְרִשְׁתָּ גִמּוּל צִדְקָתְךָ
 דְּמַעוֹת הַיּוֹרֵךְ קָחִי נָא פֹה וְהֵעֲלִי אֹתָם בַּתְּפִלְתְּךָ .

55

ביום נשרף המזבֵּחַ
 גם צפור זו לא מצאה בית
 ורוחה פֹּה תִתְיַפֵּחַ
 פֹּה מִתַּחַת לְאֲבֵן שֵׁשׁ

יֹום הַמּוֹת בִּימֵי הַיְלָלוֹת — מַה אָיוּם אִם נִזְפוּרָה !
 אֵיךְ פָּרְחֵי חַיִּים יָרְדוּ קָצֵר וְצִיצֵת יְלֹדִים הַבּוֹרָה
 חָיִי נֶעַר אֵיךְ נִגְזָו וְעֵלּוּמִי עֲלָמָה אֵיךְ עַל עֶפְרַת נָחַת
 נִצְנִי קִבְרוֹת אֵיךְ נִרְאָה עוֹלָיִם מִמַּעַל לְשׁוֹשְׁנָה פִּירַתָּ
 אֵיךְ הִבְצִלְתָּ מִיַּד הַדְּרִיטִים , סַעַר כְּוֹת הַיִּשְׁפּוֹחַ
 וְאֵיךְ כִּבְדָּה וְקִשֵּׁי אֲבָנִים יָכְסוּ רַפְתָּ בְּשֵׁר וְרוּחַ
 יִלֵּל רוּחַ סַעַר ! סוּר מוֹה , אֲנַחּוֹת אָבוֹת פֹּה תִסְעֶרְנָה
 מֵל וּמִטָּר ! אֵל לָכֶם פֹּה , דְּמַעוֹת הַדְּרִיטִים פֹּה תִתְהַרְגָה
 קִשְׁתָּ ! אֵל תִּצְאֵי הָלוֹם בְּעֵנָן — לְבַכִּי זֶה אֵין הַפּוֹגוֹת
 אֲסַפּוּ קוֹלְכֶם רַעַם וּבְרַק ! אִם גַּם אִמָּה הֵן פֹּה נִיגוֹת
 בּוֹשׁוּ אֶתֶם זְקֵנֵי שְׁחָקִים ! סַקוּל רַעַם זֶו אִם הִזְקַנְתָּ
 תִדְרֹמִי גַם הַמִּבְכָּה בְּרַמָּה ! וְשִׁכּוֹלֹת כָּלֵן הָאֲזֹנָה !
 שָׁנִים אַרְבַּע עוֹד לֹא חָלְפוּ כִי חָלְפָה הֵן בֶּן יְחִידָה
 לֹא עוֹד נִרְפָּא אִזּוֹ הַמַּהֲרֵן וְתֵךְ הַקִּשְׁתָּ בְּאֵלוֹף יְדִידָה

בְּשִׁמוֹעַ פֹּה קוֹל אִם הוֹמְיָהּ, אָב נוֹהָה, וְיִלְדִים עוֹנִים שְׁנַיִם
 אֱלֹהֵי בְתוּלָה! וְאֵלֶּה «הוּי אִמִּי! מִר יִצְעֵקוּ — מִר כּוֹז הַמִּזְרָה
 בְּלִתֵי אִישָׁה עוֹמֵד דּוֹמֵם — דּוֹמֵם וּמְצַעֵק וּכְאִבְנֵי הַמְצִיבֵת —
 הִרְעֵדְנָה בְּצֵאֵן כָּל בְּנוֹת עֲלוֹמִים עַל הַיִּקְרָה בַּהֵן כִּי נִגְזָה
 רִגְזוֹ תִרְגְּזוּ כָּל אִם בְּקֵן אִם גַּם אִם זֹו מִקְּנָה נְבוֹזָה
 בְּתֵת שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים וְהוּא עֵלָה עַל כְּנֵה וְהוּא גַם עוֹלֵת מְעַר
 כִּי כְמוֹךְ בֵּת לַהוֹרִים — וְכִי אִם לְבָנִים — וְכִי עֲטַרְתָּ בְּעַל?
 רִאשׁוֹנָה אֶתְּ בְּכָל שְׁלֹשׁ אֱלֹהֵי — וְעַמְּךָ יֶחֱדֵד שְׁלִישְׁתָּן מִתּוֹ תָּמוּ
 דְּרָכֵי «אִשֶׁת חַיִל» הַבְּתוּבִים הַתְּהַדְּבָתָּ בְּכָל וּבְמוֹתֶךָ נְשִׁמוּ
 כִּי לֹא עַט כּוֹפֵר בִּיד מִקּוֹנֵן וְלֹא אִבְנֵי מִצְבֵּת קִבְּרֶךָ
 יִכְלוּ כְּפֹרֹת צְדָקוֹתֶיךָ; יִכְיֶהוּ דִי קִינֹת עֲלֵי שְׁבִירֶךָ.

51

פ ה

אָב יִשִׁישׁ יִקּוֹנֵן גַּם אִם שְׁכּוֹלָה תִצְעֵק מְרָה
 פֹּה יִקְרָה בֵּת עֵינִים עַל הַבֵּת פֹּה נִקְבְּרָה
 עַל הַבֵּת בֵּת שֶׁבַע עֶשְׂרֵה וְהוּא גַם הוּא אִם עֲדָמָה
 סֹפֹד הוֹרִים הוּי מִדּוֹעַ, וְסֹפֹד הַיְחִיד הוּי עַל מָה?
 «אֵהָה בֵּת תִּפְאָרָה» «הוּי אִם יִקְרָה» נִשְׁמַע בְּקִינֹתֵיהֶם
 בְּתוֹכֵם קוֹל עֲנֹת עֲנִיִּים עַל צְדָקָה יִתְנוּ עֲדֵיהֶם
 מִבֵּית אֲבִיךָ בְּנִעוֹרֶיךָ לְבֵית עוֹלָמְךָ אִיךְ שְׁבֵתָּ
 שֶׁבַע עֶפְרָיִם עַל הָאָרֶץ מִעֲרֵשׁ לְדָרְתְּךָ כִּי שְׁכַבְתָּ
 הֵן בְּלִתֵי צְדָקָתְךָ וּמְעַלְלֶיךָ, אִין נְחוּמִים לְאֲבִלְיֶךָ.

52

קְטִיפָתָּ שׁוֹשְׁנָה כִּגֵּן נוֹטְעִים בְּטָרֵם פִּרְחָה
 עֲלֵיהָ אִךְ נִפְתְּחוּ וּפְרַחְתָּ עוֹד לֹא שָׁלְחָה
 נִמְתַּרְתָּ פְּרוֹת כְּחֵץ מְקַשֵּׁת לְהַשִּׁיבָה לְעַפְרוֹתֶיהָ
 דְּמִי נִעוֹרִים לֹא הִמְלֵת לֹא חִקְתָּ עַל עֲלוֹמָהּ

« הַכַּמֶּת נָשִׁים » — « אִשָּׁה מִשְׁכַּלְתָּ » — בְּשֵׁמוֹת אֱלֹהֵי הַן קָרָאָךְ
 « יֵרָאֵת ה' » , אֲנִיִּית סוֹהַר » « עֲמַרְתָּ בַעֲדָה » — וּכְאֵלוֹ הוּא קָרָאָךְ
 יָרַעַם הַיָּם : אֲנִיִּיתִי נִשְׁבָּרָה ! יָרִיעַ בַּעֲלֶיךָ : עֲמַרְתִּי נִפְלָה
 כִּי יֹאמְרֵהוּ — « יִתְשַׁחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן סִלְהָ » .

49

מִחֶץ אַחַד יָרָה מוֹת אֶיךָ לְבוֹת רַבּוֹת בְּדָם נִמְחָצוּ
 יָמֶיךָ , אֶיךָ כִּמְר מְדָלִי — וְנִהַר נִחַלִי דְמַעָה פָּרְצוּ
 כִּרְתַּת כְּנָן שׁוֹשְׁנָה אַחַת וְכֹל עֵץ בּוֹ אֶמְלָלוּ הוֹבִישׁוּ
 לְמַצְעָר נִתְּנָן מוֹת קוֹלוֹ וְזוֹלוֹת רַבִּים שְׁמַיִם יָרַעִישׁוּ
 אֶיךָ בַת זֶו קָקָה כִּזָּה וְהִתְהַלַּת נָשִׁים בְּאַרְצֶךָ כְּשִׁלְהָ
 בַּת הַטּוֹבָה בְּבִנוֹת הָאָרֶץ לֹא נִשְׁאַר עוֹד עַל עֶפֶר מְשִׁלְהָ
 הַפֹּאֲרַת כָּל בְּנוֹת הַיָּמִים וְיִקְרַת כָּל נִשִּׁי אֲנָשִׁים
 רִבְּתָּ מֵעַלְלִים רַבַּת מֵהַקְּלִים ! וְאַךְ צְעִירַת יָמִים חֲשִׁים
 יָמֵי שְׁנוֹתֶיךָ עֲשָׂרִים וְאַחַת — וְהָמוֹת פָּרַשׁ כְּכָר אֶת רִשְׁתּוֹ
 כִּרְאִשִׁית צִאֲתֶךָ עָלַי וְאֶלֶךְ וַיַּךְ בְּךָ חֶץ כְּאִיתֶן קִשְׁתּוֹ
 אֲבִיךָ יָרַעִים מֶר בַּקִּלוֹ יִרְגִּיו פֹּה כָּל אֲבֵנֵי קִבְּרִים
 יָמָס כָּל לֵב מִקּוֹל אֲמֶךָ יִהְלֹךְ עַל פְּנֵי כָּל אֱלֹהֵי הַהָרִים
 רֹאשֵׁן מִיָּם בְּדִמְעוֹת עֲלִישׁ נִתְּנוּ פֹה שְׁלֹשׁ אַחֲזוֹתֶיךָ
 הָרַעִשׁ אֲדַמַּת שֵׁה בּוֹכִים מִקּוֹל קִינַת שְׁנֵי אֲתֶיךָ
 נְמוֹנִים לְבוֹת כָּל שׁוֹמְעֵי מוֹתֶךָ פָּרִישׁוּ כַפִּים כָּל יוֹדְעֶיךָ
 הַזֹּקֵה מִבְּלָם צִרַת אִישֶׁךָ וְשִׁבְרֵי אִיד בַּעַל נַעֲרֶיךָ
 וְאַךְ בְּהֶךָ בַּת יָרַח יָמִים הִיא לֹא תִכִּיר עוֹד צָרְתָה
 כְּמָרוֹם לֹה הַשְׁקִיפִי עַד תִּגְדַּל וְתִבְיֵא פֹה גַם דְּמַעְתָּה .

50

טָבוֹל בְּדִמְעוֹת כָּל הָעִיר , עַט הַמְקוֹנִי וְעַט חוֹרֵשׁ אֲבִנֶיךָ
 וְאֲבֵנֵי קִירוֹת כָּל בְּתִיָּה תִזְעַקְנָה — וְהֵן הִנֵּה מִצְבוֹתֶיךָ
 יִתְרַד כָּל לֵב — יִשְׁתַּחֲוֶה כָּל רוּחַ — תִּצְלַגְהָ כָּל אֲזוּנִים

יחד כלם פה יבְּקִיּוֹן יתְּעַרְבוּ דְּמֵעוֹת חַיִּים וּמְתִים
 לְקוֹל צַעֲקַתְּם תִּהְרַד הָעִיר וּקְבָרוֹת כֵּן נִבְעָתִים
 אִיךְ צוֹבְרַת הוֹן כְּעַפְר שָׁבָה חִישׁ אֵל עֲפָרָה
 בְּרַב חֵיל וְהוֹן רַב , שָׁם בְּשָׁמַיִם לָהּ אֲצָרָה
 הַנִּבְסָה מוֹת ! חַיִּים בְּאֲדָמָה וְכֹל הַיְקוּם בַּעֲפְרוֹתֶיהָ
 שׁוֹא כְּסִיף עַל עֲפָרָה הֵן גְּלוּת כֹּל צִדְקוֹתֶיהָ
 לְבָבֵי עֲנִיִּים בְּיוֹם בּוֹאָה , נִגְלָה אֲשֶׁר הִסְתִּירָה
 מִלְּאוֹ הַיּוֹם אֶת בֵּיתָהּ שְׂאוֹל יִשְׁאֲרוּ אִיהָ הַנְּבִירָה
 הַחֲכֵפֶת אִשֶׁת חֵיל ! כִּי אֲבֵן יִקָּר בְּאֲבֵנֵי בּוֹר
 זֶה קַךְ אֹתָהּ כִּי יִדְעֶתָ כִּי צָפוּן לָךְ שֵׁם יוֹם אֹר
 לֹא שְׂכַחְתָּ מָאוֹם בְּחַיִּים אֶף כִּי עָתָה בּוֹכְרוֹן עוֹלָם
 מִה תּוֹכְרֵי יוֹתֵר מִבְּנֵךְ וּבִתְךָ וּמִה מִלִּדְוִיהֶם כֹּלֵם
 נִמְעֵי וּבְנֵי בֵּית נֶאֱמָן אֲשֶׁר הִרְסָתָּ בְּמוֹתְךָ רָגַע
 גַּם לִבְנוֹת אֶת בְּנֵיהֶם וְלֵהוּיֹת סִתְּרָם מִכָּל פָּנֵע .

48

אִיךְ בִּלְבַב יָם, וּבְנוֹת הַיּוֹם , אִיךְ בַּצַּח הַסֵּם , אֲנִיהּ זֹו נִשְׁבְּרָה !!
 וְסִפְרוּ עֵתָה כֹּל יוֹרְדֵי יָם זֶה , שָׁמְמוּ בְּשִׁמְעֵם כִּי אֶתְּ נִגְזְרָה
 מִזְבַּעַת הַיָּא עֵתָה בְּגִלְיָ בְּכִי יוֹצֵאֵי הָאֲנִיָּה בְּנִהְי תֵּאֲנִיָּה
 הָיוּ בָנִים שְׁנַיִם , יִפְרִשׁוּ כַפָּיִם , וּבֵת הוֹסִיָּה , מִה מַר בּוֹכִיָּה
 רַב בְּכִי בּוֹכִים , אַחִים נֶאֱנָהִים , וְאֲבִיוֹנִים עוֹנִים , קוֹל בְּרַסָּה
 בְּנִתָּה בֵּיתָהּ , פֹּה בְּחֲכֵמָתָהּ , וּבְרוּב צִדְקָתָהּ , כּוֹנְנָתָהּ שְׁמֹר
 קָל וְחִישׁ , כֹּל אֱלֹה כְּלוּתָהּ , הִכִּי עַל כֵּן גַּם מִתְּרָתָהּ וְעֹלִיתָהּ
 הִכִּי עַל כֵּן גַּם מִתְּרָתָהּ מוֹתְךָ , לְגִלּוֹת צִדְקָתְךָ אֲשֶׁר אֶת לֹא גְדִיתָהּ
 בְּתֵ אֲבִיךָ אֶת , אֲשֶׁר כִּמְהוּ מַעַט , וּבֵת לֶאֱמָךְ , הַשּׁוֹכְנַת לִימִינְךָ
 הָיָי נֹא נִשְׁקַפְתָּ מִשָּׁם עֲלֵי בֵּיתְךָ , וְהָיָי מִרְחַפְתָּ , נֹא עֲלֵי קַנְךָ
 רָאָה הַמֶּלֶךְ אֹז מִרְחוֹק מוֹתְךָ , וַיִּקְוֶנָּה מִי יִמְצָא אִשֶׁת חֵילָה
 בְּרֹאוֹתוֹ כִּי קָנִיתָ גַּם חַיִּי עוֹלָם וַיֹּאמֶר לֹא יִכְבָּה נְרָה בְּלִילָה

כְּבוֹדָם עִמָּם שָׁם תִּנְחַלִּי כִּי הִלַּכְתָּ פֹה בְּאַרְחוֹתָם
 יְרֵשֶׁת פְּעֻלָּם בְּחַיֵּיהֶם וְתִירְשֵׁי שְׂכָרָם גַּם בְּמוֹתָם .

46

כמאזכר סוף ט"ז נביא ברב סרעפותיו , ופוארה גדועס בין יניקותיו , ובינותיו
 יושב יגסוף גדול ברב עלנותיו . והקונס חרות על גזעו מתחת , וסכל כאלה לכל
 נפסל מאבן אהת .

על פלגי מי דמעה שתול העץ
 ולאלון בבות שחקו מים את האבן

בְּקוֹנֵנִים אֶסְפוּ פֹה וְהִשְׁעֵנוּ הַחַת אֲבֵן הָעֵץ
 יִלְלוּתֵיכֶם תִּנּוּ בְּשִׁיר וְחִרְשׁוּ פֹה עַל עֵץ הָאֲבֵן
 נָהִי וְקוֹנִים יֵשׂאוּ כְּנִשְׁוֹף זֶה בְּקוֹנֵן בְּסֶבֶךְ הָעֵץ
 אֵל אִם הַבְּנִים וּגְבֵרַת בֵּית כִּי נִדְמַתָּה כְּאֲבֵן
 הַלְּפֶה בְּדַמִּי יִמִּיָּה וּגְבֵרַת עִידוֹ בְּאִפּוֹ הָעֵץ
 נִגְדַעְתָּ פְּאָרְהָ מֵעַל יַעֲזֶה וְנִחְרַסְתָּ פִינֵת בֵּית הָאֲבֵן
 הִיָּקְרָה בְּנָשִׁים הִזִּי אֲבִיךָ הַעִיר — ! אֵיךְ נִשְׁבַּרְתָּ בְּלֵץ
 בְּהַלְיָיֶךָ כֹּל אֲבֵנִי יִקְרָךְ בְּמִצְבַּת זֶה הָאֲבֵן
 הִתְקַדַּף וְצִדְקָתְךָ אֲשֶׁר נִטְעַתָּ לָךְ פֹּה בְּעֵץ
 כְּפָרִים תֵּאבְּלִי שִׂמָּה מִתַּחַת לְבָסָא סְפִיר הָאֲבֵן
 שְׁמָעִי קוֹל אֲבִיךָ וּבְנִיךָ הַעֲוֹמְדִים עֲלֶיךָ תַּחַת הָעֵץ
 הֲלֹא תִזְכְּרִי גַם לְאֵיֶשֶׁךָ אֲשֶׁר הִוָּקִירְךָ בִּיקְרֵי זֶה הָאֲבֵן .

47

אֶכְתֹּר עוֹשָׂה חַיִל וְעַם מָוֶת יוֹם יוֹם יִשְׂרָה
 כֹּר הַיְלֵה פָּתַע פְּתֵאֵם וְכָרַע הָהָה ! נִגְזְרָה
 הַפֹּאֲרַת בְּעַל הַדְּרַת בֵּית גְּבִירָה בְּבִנּוֹת אֶרֶץ
 רִנֵּעַ וְאוֹן כֹּל — וּבֵית בְּנֵתָה מְלֵא פֶרֶץ
 בֶּן יִקְרָךְ וְשָׁנִי בְּנֵי שְׁלֵחַת הַלּוּם לְפָנֶיךָ
 יִהְיֶיךָ וַיְחִידֶיךָ וַיְלַדִּיהֶם עֲנֵבְתָּ אֶהְרִיךְ

הָיָה לִבְכָל יוֹדֵעַ כְּחַתָּה רוּחַ כְּלֹמְכִירִיךָ
 בֵּית אִישׁךָ מִלֵּא דַמְעָה וּמִסֵּפֶד בְּכָל הַדְרִיךְ
 וּבְנוֹתֶיךָ מִדַּ תַּעֲקֶנָה וּבְנֶיךָ עוֹד יִגְדִילוּ
 רִשִׁים בְּעִיר וּבְכֹ אֲבוֹנֵי אָדָם לְךָ יִלְלוּ
 הֲוֵי אִם! רַבִּים יִקְרְאוּ תוֹמַמְתָּ כֹּל יַד אִיךָ נִפְלֵת
 בַּחַיּוֹתֶיךָ אִם רַחֲמֶנָּה אֵל כֹּל מִדַּ נֶפֶשׁ טוֹב נִמְצֵת
 הַלְלוֹתֶיךָ מַעֲשִׂים רַבִּים וּכְמַעֲשֵׂה מוֹלֶהוֹתֶיךָ
 יִלְדֵת בֵּית רַב וְרַם בֵּית אֲבִיךָ אֵת בַּעֲלֵלוֹתֶיךָ
 עוֹד לֹא נִשְׁבַּח זָכְרוּ פֹה וּשְׁמוֹ עוֹד נִודַע בְּשִׁעְרוֹנוֹ
 קָדְשׁוֹ גַם פְּרִשְׁתָּ גִדְלוֹ כְּתוֹבִים עוֹד עַל הַזֶּה רַבְּנוּ
 בְּנַחֲלֵה יַעֲקֹב אֲבִיךָ זֶה יָשָׁם בְּמַרוֹמִים הֲלֹא תִנְחָדֵי
 כִּי הִנֵּךְ בְּצֹר אֲבִיךָ מַעֲיָן הִיְהִי עַל כֵּן תִּשְׁאַלֵי .

הֲמִיר אֵת מַעֲשֵׂי הַלְּבָנוֹן פְּאֵרָה פְּרַחַה בְּגֵן הָאֵל
 נִצְּחָה עוֹקָה בְּהַר הַכְּרִמִּל לֹא לִי הוּא גֵּא וְנִי יִשְׂרָאֵל
 הָאֵם עֲלֶיךָ יַעֲרָה כּוֹרֵת וּבַעֲוֹדֶךָ בְּגֵן זֶה צוֹמַחַת
 רַעֲעָה בַעֲוִד כַּפְתָּךְ הֵה! וּבְעוֹדֶךָ כִּי פוֹרַחַת
 יְהִי הַדְרִיךְ בַּעֲוִד גִּמְד וְגִמְס בְּנֶךָ וּבְנֶיךָ
 יִלְדוּ חַיִּשׁ לְגִנֶּךָ גַם זֶה הַקּוֹצֵר אֵת שְׁנוֹתֶיךָ
 זֶה הַקּוֹצֵר אִם הַבְּנִים זֶה הַכִּירַת יִחִידַת הוֹרִים
 לֹא זָכַר חֲסִדֶךָ וְצַדִּיקֶךָ וּזְכָרָם עוֹמֵד לְדוֹר הוֹרִים
 בַּת שְׁלֹשִׁים וּשְׁבַע — וְהַמֹּת לַקְּחָה בַּעֲוֹמִיָּה
 מִגֵּל קֵן צִפּוֹר אֵת הָאֵם וְאֵת הַיְחִידָה מִקֵּן הוֹרִיָּה
 רַב לְךָ אֵשֶׁת תִּלְדוּ רַב לְךָ פְּעֻלִים בְּמַעֲט יָמִים
 דְּרַבֶּךָ סָלְלוּ אֲבוֹתֶיךָ לְכֵן עֲבַרְתָּ חַיִּשׁ כְּלָה תָּמִים

אכל והוי על אדם ובת לפ"ק

43

רבות וגדולות מדבֵּר בְּךָ לְעַר וּבְמִדְיָנָה
הִבְטִית לֵב ויראת אלהים הוּא שְׂרָתִי ועֲדִינָה !
לֹא אֲבֹן וְאֵת הַקְּטָנָה תְּכִיל סְפִירוֹת צְדָקוֹתֶיךָ
לֹא כֹל יָעַט וּפִי כִקְוֹנִי יִמְלְלוּ כֹל כִּסְפֵּלוֹתֶיךָ
אֲךָ עֲנִידִךָ כִּי רָבוּ כִּמְאֵד הִמָּה אוֹלֵי יְגִידוֹ
הַבַּיִת וּמְלֵאוֹ בַּצְדָקָה כִּנְגַת אֵךְ הִמָּה יַעֲדוּ
בְּתֵל שֵׁשׁ שֶׁנָּה וְהַמְשִׁים שֶׁנָּה וְיִדְךָ עוֹד לֹא תֵּלֵא
אֲךָ נִגַּשׁ מִ- הַמּוֹת לְהַפְרִיעֶךָ כִּמְעַשֶׂיךָ אֵלֶּה
רָב לָךְ וְרֵבּוֹת עֲשִׂיתָ גַם כִּמְעַשֶׂי יְמֵי תִּדְךָ
יְהִי נֹא כִּאֲשֶׁר יִשָּׁב לָךְ וְזִכְרֹתָ גַם לְשִׁרְיִדְךָ
הַלֹּא זֶה חֲסִדְךָ הָאֲחֵרִון לְבִנְיוֹתֶיךָ וּכְבֹן יִחִידְךָ .

44

הַרְדּוּ תְהַרְדּוּ כֹל רוּחַ וּנְגֵרָה בְּכִי כֹל עֵינַי
נְהִי יֵשׁא הָאֵב , וְיִלְלָה עוֹלָלִים כַּחֲמִדֵי עֵינַי
הַפּוֹנוֹת אִין לֹאֵח , וְלֹא לֹאֲחֹת דְּמֵי הָעֵינַי
פֶּאֶר עֲדוּמִים וְהִדְר נְעוּרִים תְּלַפּוּ כַּחֲרָפֵי עֵינַי
יִרְאֲתֶה וִירְאֲתָ תִּמָּא אִידֵךְ לֹא יִרְאָה לְהִיא הָעֵינַי
יֵד פְּתוּחָה וְלֵב הַנְּהָה הֵה ! אִידֵךְ סְגֵרָה הָעֵינַי
גַּם הִיא לֹא יִרְאָה מוֹת וּבְצִיָּאת נִפְשָׁה נִשְׂאָה עֵינַי
יֵד לְשִׁרְחָה לְכֹל רְעוּתִיה וּנְשִׁיקוֹת פֶּה כְּמוֹב עֵינַי
לְאִישׁ אִישׁ דְּבַרִי פְּטוּרִים , לְהֵם תְּשִׁכַּח כֹּל עֵינַי
בְּתֵל שֵׁשׁ שֶׁנָּה וְעֵשְׂרִים שֶׁנָּה בְּתֵל פּוֹרֵת עֲלֵי עֵינַי !
הִיִּי אֲרֵךְ תְּהִיִּי שֵׁ-חַ פֶּאֶמְךָ אֲשֶׁר בְּצִדְךָ פֶה לְעֵינַי .

לְמַעַת אֲבִיךָ יִשְׁטַפוּ פֶה כָּל רִגְבֵי עֲפָרוֹתֶיךָ
 וְלִמְסַנְתָּה גַם אֲבֵנֵי קִבְרֶךָ לְבָבִי אֲחִיוֹתֶיךָ
 וְזָכַם יַעֲמֶדוּ גִלֵּי יָמִים לְקִיל שִׁבְעַת הָעוֹלָלִים
 בְּזָכִים עַל אִם . אֲשֶׁר כִּים מִים מְרָאָה מִהַקְּלִים
 עֲצָמוּ מֵאֵד אֲבִלְיָךְ כִּי מִי רֵאֵךְ וְלֹא הַכִּיבְךָ
 וְרֵאשֶׁן יִהְיֶה מִים נָתַנּוּ . כָּל הַיְקָרוֹת בְּבָנוֹת עֵינֶךָ .

40

פ ה

הַנּוֹת אִשָּׁה זָקְנָה שִׁבְעַת יָמִים
 יִרְאֵת הִי הוֹלֶכֶת בְּדֶרֶךְ תָּמִים
 יִגְעָה כָּל יְמֵיהָ בְּהַלְיוֹת בֵּיתָהּ
 הַכִּינָה כְבוֹד הַבַּיִת וְתֵשֶׁב לְמָקוֹם צֵאתָה .

41

עַל קֶבֶר אִשְׁתִּי נַעֲוִירִי כְּעֵנָן אֶעֱלֶה וְאֲחִשִּׁיךְ לִי שָׁמַיִם
 מֵלֵ אֲלֹהוֹתַי אִוִּידֵי עַל עֲפָרָה וּבָבִי עֵינֵי כְּמִטֶּר מִים
 יִרְעַם קוֹלִי מִבְּרַק הָאִשׁ אֲשֶׁר שִׁיחַ בַּעֲצָמוֹתַי
 לְהִבְחָ לְהִטָּה גְבֻרַת בֵּיתִי וְתִישָׂא אֶת כָּל הַמַּוְדוֹתַי .
 בֵּית בְּנֵי־אֵת אֵיךְ נְמִישָׁתָּ וְאוֹתִי עֲרִירִי בּוֹ הַשְּׁלֵכֶתָ
 תִּפְאָרַת בֵּיתִי הֲלֹא הָיִיתָ וְתִצְאִי וְאוֹרוֹ תִּהְיֶשְׁבֶתָ
 רִבִּים בְּהוֹכּוֹ מִפְּעֻלְיָךְ עוֹז וְתִהְלֶה לְךָ יִתְנּוּ
 צָעוֹק יִצְעֻקוּ בְּמוֹתֶךָ כָּל־שֵׁם כִּי יִקְוֶנּוּ
 בָּנִים אֵין לָנוּ לְקוֹנֵן פֶּה עֲמִי כִי אִם אֶחָד וְאֲחֻזְתֶּךָ
 יִחִיד אֲנִי לְךָ בְּאֲבִלְיָךְ אֵין דּוֹמָה לְשִׁבְרִי בְּמוֹתֶךָ
 הַפֶּק רִצּוֹן עוֹשֵׂיךָ וְאִישֶׁךָ זֶה כָּל תִּפְצֹךְ כִּי תִיִּית
 יִדְעֵתִי כִי גַם עֵתָה תִרְצִי אֵיךְ אֲשֶׁר רָצִיתָ
 רְבוֹת הִנֵּה מִשְׁאֲלוֹתַי וְלֶךְ לְבִרְךָ נוֹדְעוֹ בְּלָנָה
 וְשָׂאֵלִי לִי רַחֲמִים מֵאֵד וְתִהְיֶי לִי רוֹחֶךָ עוֹד נֹאמְנָה .

זֶה קִבְרַת אִשְׁתְּ הַיֵּל עִיר וּמְלוֹאָה נִבְהָלוּ לְמוֹתָהּ
 עֲבַרְתָּ מוֹת בְּעֶרְהָ בְּעִיר וְתִבְעֶר גַּם אוֹתָהּ
 לָךְ תִּבְכְּיֶנָּה בְּנוֹת צִיּוֹן, לָךְ תִּקְרָאנָה «נֶפֶשׁ טַהוֹרָה»!
 דְּרַכְיֵי הַיַּיִךְ לְהֵן מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל וּמוֹתֶךָ—מוֹסֵר נוֹרָא
 אֵת אִם אִמוֹנָה אֵת עֲשֵׂרֶת בַּעַל וְאֵת גְּבֵרֶת בֵּית
 בְּתוּךְ כְּקוֹר תַּיִם הַיֵּית הַגֶּפֶן וּבֹאֵשׁ מוֹת שְׁמִיר וְשִׁית
 יִשְׂרָאֵל תִּקְתֶּךָ וְצִדְקֶתְךָ כֶּלֶן לֹא עִמְדוּ לָךְ בְּשַׁעְרֵי מוֹת
 הַפִּקֵּה נֶפֶשׁ לְנֶפֶשׁ נִעְנָה וְהַשְׁמֵחֶה כֹּל נֶפֶשׁ נִעְצָבֶת
 וְרָאִי כִי כָּלֶם נִקְבְּצוּ בְּאוֹ לָךְ עַל קִבְרֶךָ לְבִכּוֹתֶךָ
 דְּרַכְיֵךְ הַרְנִינִי דָבָם בְּחֵיךְ הוֹגֵם עִתָּה בְּמוֹתֶךָ
 אֵל מַה אֲדַמָּה שֶׁבֶר עוֹלָלוֹךְ וְשׁוֹד אוֹיְשֶׁךָ מַה דְּמוֹתוֹ
 לְבֵית בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת וּפְתָאֵם הַרְצָה אֲבָן פְּנֵתוֹ
 יִדְעָה לְהַעֲלִים צִדְקֶתְךָ מֵעֵין אוֹיֵשׁ לֹא מֵעֵינֵי אֱלֹהִים
 בְּסִפְרוֹ שֵׁם כָּלֶם נִקְרָאִים הַיּוֹם בֵּין אוֹיְשִׁים הַגְּבוּהִים •

על יזר ען גפן נשברה, וננט צפרים על ענפים, והאם נופלה תחת העץ.

נפלה הצפור מעל קנה
 וימיה חיש נגזרו
 וקן צפרים שבע הנה
 על העץ פה נפזרו
 פֵּאֵר תִּפְאֶרֶת נָשִׁים אֵת, הָעוֹלָה עַל כְּלָנָה
 יְהִיֶּדָה בְּנֵי־יֵהוּ אֵת הַיִּקְרָה בְּתוֹכָנָה
 יִרְאֶת הִי אוֹצְרֶךָ עַל לְשׁוֹנֶךָ תוֹרֶת חֶסֶד
 גַּם כֹּל הַשִּׁיר אִשְׁתְּ הַיֵּל . . . עֲלִיךְ אוֹ יוֹסֵד
 אוֹמֵר «בְּכֹל אֱלֹהִים לֹא מִצְאָתִי» לֹא רָאָה אוֹתֶךָ
 בְּתוֹכָנוּ «מִצְאָ אִשָּׁה מִצְאָ טוֹב» שָׁבֶת בְּמוֹתֶךָ

כִּי פֹה קְבוּרָה הַיְקָרָה בְּנָשִׁים , זֶה קִבְר הַכְּבוֹדָה בְּנֹ
 הִיא כְּשֶׁמָּה כֵּן הָיְתָה הִיא הַמַּלְכָּה עֲלֵתָה עַל כָּלֵנוּ
 בְּמִשְׁלֵי שְׂרָמָה עֲרִיָּה שָׁאֵל "אֵשֶׁת הַיָּל מִי יִמְצָאֶנָּה
 תְּהַלְתָּה הִיא אֲשֶׁר סִפְּרָ שֵׁם , עַד סוּף סִפְּרוּ יִשְׁלִימָנָה
 גַּם אָמְרוּ "מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב — וּמָה אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת
 רָאוּ ! כִּי זֹאת הִיא הָאִשָּׁה — הִיא שֵׁם הַמְּהַלְלֶת ! —
 שָׁבֵר בְּנִיָּה עַל כֵּן מִי יִמְלֵל וּמִי יִשָּׂא קִינּוֹת בְּנוֹתֶיהָ
 וְאִבְדַּת בַּעֲלָהּ מִי זֶה יִסְפֵּר וּמָה לוֹ בְּאַרְץ יַעֲרֹכָה
 נְאֻלֶּם דּוּמְיָה עִט הַמְּקוֹנֵן וּבְלִשׁוֹן הַסּוֹפְדִים אֵין כָּל מַלְה
 רַב קֶךְ גְּבֵרֶת כָּל הַנָּשִׁים ! כִּי אֲשֶׁר אִשָּׁה אֶת — לֵהֵן תְּהַלְה
 אֲבֹן מִצְבֵּה קְמָנָה מְסִפֵּר — כִּי גַם סִפְּרָ לֹא יָבִיל קִינּוֹתֶיךָ
 מְלִים וְאִמְרִים לֹא יִתְלַוְּךָ אֶךְ דְּמָעוֹת כְּיֵם תִּבְעֵנָה תְּהַלּוֹתֶיךָ .

57

יָאֹן בְּשַׁעְרִים קִינָה וּבְנוֹת צִיּוֹן פֹּה אֵל שְׂוִי בְּכִינָה
 רְבִיתִי בְּנָשִׁים דְּמַתָּה לְאִישִׁים רַבּוֹת בְּנוֹת לֹא לֵה תְּדַמְיָנָה
 הַתּוֹמֶכֶת בִּימִינָה הַלִּיכּוֹת בֵּיתָה לְתַמּוּךְ כְּבוֹד תּוֹכֶת בַּעֲלָה
 בְּתוֹרָתוֹ רְאֵתָה הַלִּיכּוֹת עוֹלָם וּבָה אֶרֶץ חַיִּים זֶה לְמַעֲלָה
 דֶּרֶךְ זֶה הוֹבִילָה בְּנִיָּה וְתָהִי אוֹמְרָתָם לְתוֹרָה וְתוֹשִׁיָּה
 וְתִשְׁכִּיל לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי ה' הַסֵּד וְצִדְקָה בְּסִתְּרֵי דוּמְיָה
 דְּלִים בְּאֵין יֵשֶׁע , בְּקֶשֶׁה וְתוֹשִׁיעַ , יְתוּמִים וּיְתוּמוֹת וְתִשְׁיִאֵם
 שְׁמַעָה עֲנוֹת עֲנִי וְתַעֲנֵהוּ הַשְּׁבִילָה לְרַעֲבִים וְתִשְׁכִּיבֵם
 מְזוּרִים אֱלֹה וְאֲבֵן זֶה אֵין דִּי לְסַפּוֹד לְשָׂרָה וּגְבִכּוֹתָהּ
 רַעֲשָׂה כָּל הָעִיר עַד דְּבַר שְׂרָה וּמָתוּ לְבוֹת כָּל שׁוֹמְעֵי מוֹתָה
 אֲלֵי שׁוֹד אִישָׁה גָּאוֹן עִמּוֹ וְרֵאִיד בְּנִים וּבְנוֹת פֶּאֶר אֲבוֹתָם
 שְׂרָה שׁוֹמַעַת פֶּתַח קְבֵרָה קוֹל בְּנִיָּה בְּנִיָּהם וּקִינּוֹתָם
 וְשַׁעְרֵי שָׁמַיִם פְּתוּחִים זֶה לְשִׁמּוֹעַ כִּי אֲשֶׁר תֹּאמַר שְׂרָה
 נְהַוְּמִים לְשֵׁלֶם לְאַבְלִיָּה כִּמוֹ נְחֻמָּה בְּאַרְץ כָּל נַפְשֵׁי מְרָה

55

טוֹב וְהַסֵּד יִתְּנוּ בְרָכוֹת אֲדָמוֹת
וַיֵּשׁ יִנְחִילוּ גַם שָׁם בַּשָּׁמַיִם
בְּאָרֶץ אֲךָ יַעֲשׂוּ קִצִּיר וְקָמוֹת
אֲךָ שָׁם יִבְיֵאוּ אֱלוֹמוֹת שִׁבְעָתַיִם

טִבְעוּ בְּאָרֶץ פְּתַח בֵּית נָדִיב ! יֵאָמֵר הַיּוֹם וַתְּהִי לְקִינָה
וְאִיִּה בֵּית נָדִיב כֹּל הָעַם יִשְׁאַלֹּן בְּמוֹתְךָ גְּבִירָה עֲדִינָה !
יְחִיד הָיָה בֵּית אִישׁךָ בַּמְדִּינָה וְאַתְּ תִּמְכַּת כֹּל כְּבוֹדוֹ
בְּיַדְךָ יֵצֵא כֹּל מִסְתָּרוֹ , וּמִיִּמִּינְךָ — צַדִּיקְתוֹ בְּכֹל כְּאֹדוֹ
אוֹת וּמוֹפֵת אֵת לְדוֹרוֹת אִיךָ הַכִּמְת נְשִׁים תִּבְנֶה בֵּית
בֵּית מְלֵא עֶשֶׂר וּכְבוֹד בָּנִים וּבָנוֹת כְּשִׁתְּיִלִּי זֹת
הַתּוֹרַת הַסֵּד וִירֵאתָ הִי רֵאשִׁיֹן לְכֹל טוֹב וּלְכֹל סִפַּת נְדָבָה
רֵאשׁ בֵּית אָב עוֹמֵד עַל נְדִיבוֹת וְאַתְּ לַעְזוֹר כִּנְגְדוֹ נִצְבָה
בְּכֹל נְשִׁי חַיִל אֵת הַנְּשִׁינָבָה וּבְבָנוֹת צִיּוֹן הֲלֵא אֵת הַיִּקְרָה
יְחַד שְׁתֵּי אֱלֹהִים הָיוּ לְךָ , וְגַם בְּמוֹת אִישׁךָ לֹא אַהֲת נַעֲדָרָה
אֲתוֹתָ בְּיַדְךָ כֹּל כְּבוֹד בֵּיתוֹ וּמִיִּמִּינְךָ כֹּל תִּרְפָּה אֵת צַדִּיקוֹתָיו
הַשְּׁקִיפִי ! כִּי גַם פֹּה לִנְבִיחְךָ יִשְׁכֹּן וְתִתְחַלְקִי עִמּוֹ בְּגִמּוּלוֹתָיו
רַב מְאֹד שִׁכְרָכֶם שָׁם כִּי לְזוֹרְעִים בְּאָרֶץ כֹּל קִצִּיר שָׁמַיִם
נְדִיבוֹת רוּחְכֶם הֲלֵא אֲצִלְתֶּם גַּם לְזֹרְעֵיכֶם פֹּה בַּחַיִּים .

56

<p>מִקְנֶךָ לְעוֹף כִּי הִגִּיעָה הָעֵת לְרֵחוֹץ שָׁם בְּמַעְיָן אוֹ צִיּוֹת כִּי בֵּאת בְּמַיִם פִּתְאוּם גְּזֵעַת הַחֹבֶלֶת הִנֵּה וְלֶאֱרֹץ נִגְדַעַת .</p>	<p>מֵה לְךָ כִּי הָלֹום לְהִקְיץ בֵּאת מִן הַחֵלֹום כִּי שִׁמְךָ הַנּוֹדַע בַּמְדִּינָה הוּא חָרוֹת פֹּה עַל אֲבֵן לְקִינָה .</p>
--	---

מֵה לְכֹן כֹּל הַנְּשִׁים כִּי כֹלְכֹן פֹּה קִינִים תִּשְׁאֲנָה
לֹא אֱלוֹיְכֶם כֹּל עוֹבְרֵי דֶרֶךְ ! בָּנוֹת צִיּוֹן תַּעֲנִינָה

הִשְׁחַק הַיּוֹם לַיּוֹם אַחֲרוֹן כִּי תִשָּׂא בְרִנָּה אֱלוֹמֹתַי
 כֹּל הָעַם הַשּׁוֹתִים פֹּה בְצַמָּא אֶת תּוֹרוֹתַי
 שׁוֹכְנֵת מְרוֹם! הַגִּידִי לְמוֹרָה וַיִּזְכּוֹר עִמּוֹ בְּצֵאתוֹ
 הַזְכִּירִי לְפָנָיו, וְאֵל יִשְׁכַּח גַּם בְּנָיו, וּבְנֵי בֵּיתוֹ.

54

(זיור דזורס כנורס)

דְּבוֹרָה בְּכוֹרֵת וְדָבְשָׁה רָרָה הַמּוֹת

לְשִׁדָּה שְׁמִיר וְשִׁית	יורידו עינינו	דְּמַעַת בְּבִינוּ
וּבָא אֶל הַבַּיִת	כְּאִישׁ שֶׁלֵּהֲבַת	בְּעֵלוֹת הַמּוֹת
מֵעַל רֹאשׁ בְּנִיָּה	הָאִם הִיקָרָה	וְיָסַר הָעַמְּרָה
בְּבַיִת אֶזְרָף נְעוּרֶיהָ	גִּפְן פּוֹרְיָה	רַבַּת עֲלִילָיָה
וְשָׂאוּ קִינָה עִמָּנוּ	בְּנֵי עֲנִינָנוּ!	הָאֶסְפוּ אֵלֵינוּ
בַּעַת לְקַחָה אִמָּנוּ	לְקַחָה אִמְכֶם	בְּאִמּוֹר אֲרִיכֶם
דְּמַעַת כָּל יוֹדְעִיָּה	בּוֹזֵה הַגֹּל	הַתֹּל כְּמֹל
רַבִּים מִפְּרֵי כַפִּיָּה	כְּאִשֶּׁר שָׁבְעוּ	שֶׁהֵמָּה רָאוּ
הִיא זְמַמָּה וַיְהִי	לְתוֹרָה וּתְפִלָּה	מְקוֹם תְּהִלָּה
הֲלֹא יִשָּׂאוּ נְהִי	וְהִיא בְּאֶדְמָה	וְהַיּוֹשִׁבִים שָׂמָּה
אֶת אֲבֹדַת אֲבִינוּ	וּלְקַחָה נְמִשִּׁילָה	אֵיכָה נִגְדִילָה
מֵאִז אֹתָהּ רָאִינוּ	לְעַמְלוֹ עוֹר	לְרֹאשׁוֹ נֹזֵר
לֹא עוֹבּוֹ עֵינִיָּה	עַד אַהֲרִיתָהּ	הַלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ
הַכֹּל עָשׂוּ יָדֶיהָ	כְּחֻקוֹת מַעֲלָה	כְּהַפְצֵי בַּעֲלָהּ
פֹּה בְּאַרְץ אֲנָרָה	רַב צִדְקָתָהּ	הַשְּׂמִים הָעֲלָתָהּ
בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ נִהְרָהּ	לְפָנַי אֱלֹהִים	נִפְשָׁה בְּגִבוּהִים

יָתֵנוּ יְיָ אֵת מִימֵיהֶן וְהָיוּ לְמִבּוֹל מַיִם
עָלָי אֶרֶץ אֲשֶׁר חָשְׂכָה לִי בְבוֹא שְׁמַשִּׁי בַצְּהָרִים
קְוֹלוֹת מִי אֲשַׁמַּע אֶתְרִי מִסְפֵּד מִרְ יַעֲוִיעֵרוּ
בְּנֵי עִיר זֶה הֵמָּה טוֹב לֵב אָבִי יִסְפְּרוּ .

52

שְׁבִתִי כְּנֶרְדָּמִים , וְנִמְשַׁתִּי אֶרֶץ לְחֹלְמִים .

שׁוֹמֵם יַעֲמוֹד פֶּה בֶן יַחִיד , עַל מוֹת אֲבִיהוּ יָמֵר מְרוּרוֹת
כְּמוֹנָה מִסְפֵּר לְחֶסְדֵי אָב בְּדַמְעוֹת עֵינָיו לְאִין סְפוּרוֹת
וְעוֹד לִימֵינוּ יַעֲמְדוּ יִלְדָיו מִרְ יִבְכוּ לְאָבִי אֲבִיהֶם
אֲשֶׁר כָּאֵב גָּדַל אוֹתָם וּבִהוֹנוּ נָתַן תּוֹרָה בְּפִיהֶם
לְעוֹמְתָם נִשְׁמַע קוֹל בְּרַמָּה יִרְגִּזוּ אֶרֶץ יַעֲלֶה שָׁמַיִם
בְּנוֹת אַרְבַּע תְּקוּנָה , עַל קֶבֶר אָב סוֹפְקוֹת בְּפִים
שְׁלָח מוֹת הֵץ מְקַשֶּׁת וְיָךְ הַנְּשֵׁר כְּתַחַת נוֹזְלוּ
מִתַּחַת לְבַיִת הָרִים יִסּוּדוֹ , כְּרַת הַעֵץ כְּתַחַת עָלָיו
וְאֵשׁ בֵּית אָב הִסִּיר מֵעָלָיו וּבְבֵיתוֹ אַחֲרָיו רִבָּה הָעוֹזְבָה
יָלַלְתָּ אֶלְמָנָה בּוֹ נִשְׁמָעָה , וְאִם הַבְּנִים שָׁם עֲצוּבָה
הִקְשִׁיבָה קוֹלָם אָב לְבָנִים ! לַעֲת כִּי יַעֲלֶה שָׁם עֲדִיף
וְהִזְכְּרָתָם אֵל אָב עֲלוּזִין וְיִהִי לְאָב לְבִנְךָ לִיתִיךָ .

*

*

*

53

שְׂרָה אֵשֶׁת אֲבִרָהָם פֶּה בַקֶּבֶר תָּנוּחַ
רֶק מִשְׁכַּן עֲפָרָה פֶּה וְעַם אִישָׁה תִשְׁכּוֹן הָרוּחַ
הִוא יִגְמְלָנָה בְּמָרוֹם כְּאֲשֶׁר גְּמְלָתוֹ בְּאֲדָמָה
בְּחַיֵּי אָדָם הִיטָה לוֹ עוֹר וּבִנְשָׁמַת אָדָם תִּתְעַנֵּג שִׁמָּה

יורדים המה בבכי פה לרגלי המצבה
 על הלקה מחמדס ויושם בארון ותבה
 קול הוריד שמע גם עתה בקוננס עליך
 באין הפוגות יבכו עד עמדך לגורלך .

50

מה מהרת בן שלשים ! מה כנשר דאית
 אחרך גם תילדים — שני בנד העלית
 יודתך — אהה ! — גברת הנשים במדינה
 רביעית מתה עליך ! הה ! — ותהי לקינה
 בן יקר ! אל אב גיורך ראה ופקה עינים
 נצב פה על קברך לבכות צרה ארבעתים —
 אחך ואחותך עמו ישאו גדי מרום קולם
 לקול בתך היחידה — צעקתה צעקת עולם —
 ידיך גם יעמדו פה לענות קינים על מיתך
 המה ידעו את הכמהך ועליה יראתך
 והאבן הזאת קצרה , כל מעשיך לספרה .

51

זה הגל הוא הקבר אשר בו קברתי
 את אהובי , את מיטובי , את אבי אשר יקרתי
 בגל זה אראה דמותו — הוא לי חלק עפרו
 ומי לי בארץ הה ! דמות רוחו ויקרו
 אויבד יהיד אנכי אין אה לי אין אהות
 לענות על בכי פה ולהרים קול צוהות
 פותה צור לזוב מים אבן זו כו יפתה עתה
 בנות עיני לו גם יבקע כמעונות תהום מטה

נְעוּרֶיךָ הַמֵּלֵאִים חֲמוּדוֹת כִּפְרֵג אֶל מְלֵא מִים
 דְּרַךְ הַקּוֹת כְּגַת אַהֵה! וּבַעוֹד לֹא שָׁבְעָה בְךָ עֵין
 וְתִקְרָא לְאֱלֹהִים בְּשַׁעֲרֵי מוֹת וְלֵב הַשּׁוֹמְעִים נָמַס כְּמִים
 דְּמוֹע תִּדְמַע עוֹד עֵינֶם פֹּה וְאַתָּה בְּמָקוֹם לֹא רָאִתָּה עֵין .

28

שְׁנֵי חַיֵּי יְלֻדוֹת וַיִּרְחִי יַמּוֹת נְעוּרִים
 כְּתַחַת לְאָבֵן זֶה לְיָמִים רַבִּים אֵיךְ קְבוּרִים
 עַל זֶה הַגֵּל אֵיךְ פָּרַחִי יְשׁוּשָׁנָה הַלְּבִינוּ
 וְהַתַּת זֶה הַמְצַבָּה אֵיךְ קָמְטוּ יָמֵי אֲבִינוּ
 נְעַר וְעֵלּוּמִים חִישׁ כְּהָר אֵיךְ עָבְרוּ
 בְּעוֹד אֲבִינוּ אָבִיב אָבּוּי! אֵיךְ נִגְזְרוּ
 נֶאֱמַנּוּ רַגְלֶיךָ מְאֹד אֲשֶׁר כָּאוּ עֲרֻבּוֹךְ
 אֶל הַעִיר הַזֹּאת לִפְנֵי הַקּוֹת הַצִּיּוֹנִי
 לְהַעֲלוֹת רוּחְךָ אֶל אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֹיֵת
 יָמִים גַּם לִילּוֹת בְּמֹז תּוֹרֹתָיו הִנֵּית
 הַנְּהַל לְךָ גַּם טוֹבוֹ פְּרִי טוֹב מֵעֲלֶיךָ
 וְלִהְיוֹתְךָ מֵרָאֵךְ מִלִּיץ עַל שְׁנֵי עוֹלָלֶיךָ .

שִׁי הֵה יתומים ואין אב

29

אֵיכָה שְׁנוֹת עֵלּוּמִים פֹּה אֲדַכָּה נִקְבְּרוּ
 לֹא אָרְכּוּ לֹא מָרְאוּ כִּצֵּל חִישׁ עָבְרוּ
 יָמֵי הַנְּעוּרִים אֵיךְ קָרְבוּ לְיוֹם הַקּוֹת
 הֵה אֵיךְ בַּעַץ-לֵה לְהַטָּה שְׁלֵהֶבֶת
 וְאֵיךְ שָׁפַךְ מוֹת כְּמִים דְּמֵי נְעוּרֶיךָ
 בְּתוֹכֶם נִשְׁפְּכוּ כֵן גַּם דְּמַעוֹת אֲבִלֶיךָ

וְהִרְעֵשְׁנָה פֶּה כָּל מַצְבוֹת אָבְנוּ לִקְוֹל אָב מִר צוּרָה
 דָּלוּ עֵינָיו לְמָרוֹם כִּי תִשָּׁךְ בְּעֵשְׂמִיו כּוֹכֵב זֹרֵחַ
 אֲחִים נֹאנְחִים יַעֲנוּ מֶרֶה לִקְוֹל כִּסְפֵּד אֲבִיהֶם
 בְּעֵדֶר רוּעִם בֹּא הַמּוֹת וַיִּקְחֵם אֶת אֲהִיהֶם
 נָהִי וְקִינִים תִּשְׁאֲנָה אֲהִייתוּ עַל קִינַת אִם הִרְתָּן
 יָדוּ שֶׁלַּח מוֹת בְּצִוּוֹר פְּרִיחֵיהֶן וַיִּתֵּר אֲנֹדְתָן
 וּבֵית אָב כְּלוּ אֹרֹז וְהִתְיַסְתֶּם מוֹת אֶחָד מִתְּלוֹנוֹתָיו
 כִּר אֹרֹז לֹא יָשׁוּב עֹבֵד — עַד יִכְנֶה הִי הַמּוֹתָיו
 פֶּה בְּקִבְר בֶּן יָקִיר! תִּשְׁמַע אֲךְ קִינַת אֲבִלִיד
 עֵיר וּמְלוֹאָה כִּי נִבְוֵאָה שֵׁם נִשְׁמַע קוֹל מִהַלְלִיקָה
 קוֹל מִסְפָּרִים טוֹב לִבָּהּ תִּמַּת נַפְשָׁךְ וְצַדִּיקוּתִיהָ
 יִרְאֶתְךָ אֱלֹהִים וַיִּקְדוּשֵׁיו לְשִׁמּוֹר תּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ
 בֶּן יָקִיר! זְכֵרָה נֹא בֵּית הַיִּרִיד (וּכְמוּ יוֹכְרוֹהָ)
 אֲךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לְרִצּוֹנוֹ עִילַת כְּלִיל הַעֲלוּקָה .

על אבן אחת שבעה עינים

עיני עיני יורדה מים

יְהִי פֶּה מִר וּבְקִיּוֹן אָב וְאִם עַל בֶּן מִחֶמֶד עֵין
 הָרִים אֱלֹה יִמְסֹו לְדַמְעָתֶם וְאֲבִן זֹאת שָׁחַקוּ הַמִּים
 וְאֲחִים נֹאנְחִים , וְאֲחִיוֹת בּוֹכִיוֹת , יַעֲמֵרוּ פֶּה לְעֵין
 דְּבָעוֹת מוֹדְעִים וּמִסְפָּד מִשְׁפַּחָה כְּקוֹל שְׁאוֹן פִּלְגֵי מִים
 אֲהֵה גַם קוֹל שְׁנֵי עוֹלְלִיקָה — לִקְוֹל בְּכִיִּם תִּדְמַע כָּל עֵין
 לְאִין כִּרְפָא מְכֹאֹב אֲבִיד גְּדוֹל שְׁכֵרוּ מִמְּשַׁבְּרֵי מִים
 יִפְעֵת כּוֹכֵב הַיִּית בְּשֵׁמִי אִמָּה וְתִתְהַשָּׁךְ כְּהַרְף עֵין
 בְּעוֹדָה בְּאֶבֶךָ פְּרִי חֶמֶד עֵין שֶׁתוֹל עַל עֵין הַמִּים
 בְּחֶמְתוֹ קִטְפָה הַמּוֹת וַיִּרְעֵשׂ גַּם הָעֵץ גַּם הָעֵץ

ואתם אבי ואמי גם אחי ושתי אֵהוּתִי!
 רצו נא את אבני פה והוננו עֲפְרוֹתֵי
 ועם כל רְעֵי הָרְבִים בְּמַעַט יְמֵי קִנְיִתִי
 תִּפְקְדוּ לְעֵלוֹם רוּחִי פֹה עַל קַבְרֵי אֲשֶׁר קָרִיתִי
 רְבוֹת קִינּוֹת וּתְהִלּוֹת, עֲשׂוּ חֵיל וּגְדוּלוֹת,
 וְדוֹמְיָה שֶׁאֲנִי, עֲלֵתָה עַל בְּלָנָה.

25

דַּמָּה לָּךְ דּוֹדִי לְצַבִּי
 בָּרַח וּשְׁכַב לִימִין בְּנִי
 וּשְׂאוּ בְּפִיכֶם לְבָרְכֵנִי

צְרוּתִיךְ בִּימֵי חַיֶּיךָ מִי זֶה יוּכַל לְהַבִּיעַ
 בִּימֵי הַלֵּיךְ מִכְאוּבִיךָ מִי זֶה יוּכַל יוֹדִיעַ
 יוֹתֵר מִהֵמָּה אֲכֻרִיּוֹת מוֹתֶךָ — מִי יוּכַל יִשְׁיֵחַ
 בְּתִלְאוֹת נִזְרָאוֹת אֱלֹהִים לְכַךְ מוֹכֵר לֹא הִזְנִיחַ
 יִרְאֵת אֵת ה', וְאֵךְ בְּמִצְוֹתָיו תִּיֵּת עַד מוֹתֶךָ
 וְאֶכְלֵת אֵךְ יִגִּיעַ כַּפֶּיךָ וַיִּגִּיעַ אֶבֶל אוֹתְךָ —
 נִפְשֶׁךָ עֲנִית בְּצוּמֹת וּנְהוּמִיךָ הָיוּ אֵךְ תִּפְלוֹת
 הַלְאִישׁ אֲשֶׁר אֱלֹהִים לוֹ לֹא צָפוֹן שֵׁם כָּל גְּמוּלוֹת?
 הֲלֹא תִנְחַל שֵׁם דְּיָךְ וְהִיתֵר תָּבִיא לְבָנֶיךָ לָנוּ
 כֹּהֵן אֶתָּה לֹאל עֲלִיּוֹן וּנְשָׂאת כַּפֶּיךָ וּבִרְכָתֵנוּ
 הֵן עֲנָךְ שֵׁם גַּם נִכְדֵּךְ אַחִיךָ הַשׁוֹכֵב פֹּה לְשִׁמְאֵלְךָ
 נְהוּמִים שְׁלַחוּ לָאֵב מִתְּאֵבֵל עֲלֵיו הַמְקוֹנֵן גַּם עֲלֶיךָ.

26

יִרְגִּזוּן הָרִים אֱלֹהִים לְקוֹל יִלְלַת אִם מִר בּוֹכִיָּה
 הַמְּבַכָּה עַל בֶּן יִקְרִיה בְּדֵ נִכְרַת מִגַּפֵּן פּוֹרִיָּה

לְעֵמָתָם יַעֲנוּ עֵינַיִם : הוּי אָב , הוּי אַח , הוּי רֵעַ !
 בְּמוֹתוֹ יָגְלוּ סוּדוֹ מִתֵּן סֶתֶר לֹא יָדַע אִישׁ
 גֵּר הָיָה לְכֹלם וְאִיךָ בַּהֲעֵלוֹת הַגֵּר כָּבֵהּ חַיִּשׁ
 בִּקְטָב יִשׁוּד דָּבַר הוֹוֹת בְּהִלִּי רֵעַ וְיָמַר מִמוֹת
 גִּבְטָף גַּם זֶה בְּאָבוֹ וּבִבֶּן פּוֹרֵת אָחֻזָּה לְהִבֵּת
 צְדָקוֹת פְּרוֹזוֹנוֹ וּנְדִיבוֹת הוֹנוֹ לֹא הוֹעִילוּ בַּיּוֹם מוֹתוֹ
 יוֹם בּוֹ יוֹבִיל בָּתוֹ לְחֻפָּתָהּ הוֹבִילָהּ הִיא לְקַבֵּר אוֹתוֹ
 וְאָבִיו קָבַר אֶת קוֹבְרָהּ וְכָל עֵינַי אֶת עוֹנְהָ
 גִּלְקָה רֵעַ מִכָּל אוֹבֵד — אָבֵד אֶחָ לְמִרְעִיהוּ .

24

בְּכַהֲנֵי בְּכַפֵּי עָלֵי מוֹמְזוֹרֵי (לפ"ק) וַיְהִי לְאֵבֶל כַּבִּיר כַּנּוֹרֵי (לפ"ק)

{ יוֹר כַּסּוֹת }
 { אֲשֶׁר עַל שְׁנֵי סַפְרָיו }

{ יוֹר כַּסּוֹת כַּסּוֹן }
 { כַּנְרָכוֹ אֶת כַּסּוֹ }

אֲנִי מִיֵּכָה יוֹסֵף ! וְלַעֲבַעֲנוֹזָאֵהֵן נִקְרָאתִי
 גִּירְבַע וְעֵשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר חִיִּיתִי נְחֻלִיתִי
 לְתַמּוּךְ יָמִין שִׁפְתַי קָדַשׁ פֶּה אֶרֶץ שְׁלַחֲתִי
 וּבִנְפֹשִׁי לַעֲשׂוֹת רִצּוֹן שׁוֹלְחִי צְלַחֲתִי
 בַּסַּפְרִים שָׁנִים אֲנִי בְּנִיתִי לִי הַצִּיּוֹן
 בַּהֲרִיסוֹת טְרוּיָא וּבִשְׁרִירֵי בֵּת צִיּוֹן
 אֵךְ עוֹד רַבִּים מֵהֶם בְּכַתוּבֵי הַשְּׂאֲרָתִי
 כִּי אֵץ עָלַי דְּרָכִי עַד לֹא גָמַרְתִּי
 וּמִשְׁפָּט מִפְּעֻלוֹתַי עָלַי הַגִּיּוֹן בְּכַנּוֹרֵי
 כְּבָר הֶעִידוּ חֲכָמֵי תִּבְלַח חֲכָמֵי הַלְדֵי וְדוֹרֵי
 וְאֲנִי בֶן לְאָבִי הַרְבֵּ אֲדָרָם הַכֹּהֵן
 אֲשֶׁר בְּמִקְדָּשׁ שִׁפְהָ זֶה גַּם הוּא יִכְהֵן
 וּבִזְיִיץ לִירַח אֲדָר שְׁנַת תַּפְקָה נּוֹלַדְתִּי
 וּבְכִז לִירַח שְׁבַט שְׁנַת תַּבִּיר נִפְרַדְתִּי

עת ויראת ה' עם אהבת אדם בך יחסי
 בן תהלתך אך דומיה ואין לך כי אם אבן בזקיה .

22

ך מִן הַתֵּרֶת וְחִמְתְּךָ יֵצֵא כֹּאשׁ מִתְּלַקְחָת
 עֵץ שֶׁהָיָה זֶה שָׁנָה וְעַתָּה גַם שָׂרְשׁוֹ מִתְּחַת
 יָבֵל כִּי אִזְ הִרְסַת מֵה לֶךְ עוֹד לֹאבֵן פִּנָּה
 מִי אֵב וּפְנֵי צוּעִקִים מֵאֲדָמָה זֶה וְתֵהִי לְקִינָה
 בְּבִנְנוּ יִחַד יִשְׁפְּבוּן וְכֹל עֵינַי רוֹאֶה תִּדְמַע דְּמוּעַ
 שְׂאוּל וַיְהוֹנֵתֵן אֱלֹהִים פֹּה אֵתָה הָרִגְלָבוֹעַ !
 יִדְהָ תִרְעִים בְּקוֹלָהּ פֹּה הוּא אָבִי וְהוּא אֲהִי יְדִידִי !
 יִרִי שְׂאֵגַת אָמָה אֲהַרְיָה הוּא אִישִׁי וְהוּא בְּנֵי יִחִידִי !
 מִקּוֹנֵן וְלֹא מִנְחָם לְהֵן עַל צִרָה קָמָה פְּעָמִים
 וְהָיָה הַשָּׁנֹת תְּקוּפַת שֶׁמֶשׁ בֵּא הַכּוֹת אַחַת וְשֵׁתִים
 שְׁנוֹת יְקָרוֹת ! נוֹחַו בְּקַבְרוֹתֵיכֶם מְעַרְתַּת הַמַּכְפִּילָה !
 וְתִיכֶם הֵנֶם גַּם פֹּה מִיִּמֵינֶכֶם כֹּלֵם יִשְׂרָיִם כֹּלָה
 יִם אֵתֶם לֹא יִבוֹשׁוּ בְּכֶם וְלֹא אֵתֶם תִּבוֹשׁוּ בְּמוֹ
 לְכֶם אִם כָּלְכֶם תְּמִימִים וּמַעֲשִׂיכֶם צִדֵק כָּלְמוֹ
 אִם כְּמַשְׁכְּבֶכֶם פֹּה אֲרִץ יִחִידִי בְּנֵי רִבְעִים
 יָמִים כֵּן יִחַד תִּשְׁכְּנוּ בִּימֵי עֲלוֹן תְּמִים דְּעִים .

25

דָּה לֹאבִיָּה פֹּה תַעֲמוֹד וְתִפְרֹשׁ כִּפְיָה
 יִדְ יִחַרְדוּ כֹל הַקְּבוּרִים פֹּה לְקוֹל קִינּוֹתֶיהָ
 גַּם יַעֲמוֹד פֹּה מִכּוֹלָהּ וְהוּא יִגְדִיל צַעֲקָתוֹ
 וְיִרְגִיז כֹּל מְצֻבּוֹת אֲבָן עַל בְּנוֹ יִשָּׂא קִינָתוֹ
 יִי אָבִי ! זֶה תִצַּעֵק מֵר — וְזֶה בְּנִיָּהּ בְּנֵי ! יִשְׁנֵעַ

גַם וְאֵת אֶךְ דּוֹקִים פִּעֲלַת כִּי גֵאֵין וְרַחֵב כֶּךְ אֵין
 בְּדַמְיָהּ זֹו כֵּן מִסֵּרַת אֵת הַבַּיִת בְּיוֹם אַהֲרוֹן
 ״רֵב לִי״ כְּתַבָּה יָדְךָ אֵז , וְתִשָּׁב גַּם סִפְרֵי זִכְרוֹן
 יִחַיֵּל וְדוֹקִים כֵּן מוֹשְׁכַנְךָ הִישׁ בַּקֶּבֶר תַּחֲתָיו שְׁמֵתָ
 אֶךְ בְּנִיךְ הֵהּ ! אֵל דְּמֵי לָמוּ אִם גַּם נִפְשֶׁךְ דּוֹכְמָתָ
 לֹא יִדְמוּ עֲלֶיךָ גַם רַעֲיֵךְ בְּהוֹעֵדֶם בֵּית אִישׁר שְׁתָּה
 רֹא אִם שְׁכֵךְ בְּרַעַם יוֹפִירוּ , אֵל דְּמֵי — אִם גַּם תִּדְם אֵתָה .

21

לְמַחֵם אִינְנוּ ! — וְלֹאֲבִלְיוּ גַם מִנְחָם אֵין
 נִמֵּם גַּם לֵב מִקּוֹנֵן גְּאֵלֶם עֵטוּ אֶךְ נִגְרָה הַעֵין
 הָרַב כְּוֹת זֶה נִנְעָה עַד נִפְשׁ כָּל נוֹשְׂאֵי קִינָה
 כְּמֵין בֵּם כַּח לַתְּנוֹת תַּהֲלוֹת , אֲבַל נִזְדָּעִים בַּמְדִּינָה
 כְּמַעֲמַת אָב וַיַּעֲקַת אִם הֵלֹא תִרְגְּזוּ כָּל הָאָרֶץ
 עֲמוֹק מִתַּהוֹם מִכְּאוֹכֶם , וּמֵים גְּדוֹל שׁוֹד וּפְרִץ
 נִמְזַגוּ עֲפָרוֹת קִבְרוּ מִדְּמָעוֹת שְׁלִישׁ שְׁלִשֵּׁת יִלְדוּ
 אִשְׁר יוֹלוּ עַל דְּמָעוֹת אֲבוֹת בְּכִי הוֹרִיו וְיוֹלְדָיו
 בְּקִצֵּר יִמּוֹ הָאָרֶץ יִמִּים עָלָה בְּנִעַר עַד זְקֵנֵי דוֹרוֹ
 נָרוּ מְהֵר לְכַבוֹת — אֲבַל כְּשִׁמְשׁ הָאִיר אַהֲרִיו אִוְרוֹ
 יִחִיד לְהוֹרִים ! מִי יוֹכֵל יוֹכֵל עֵתָה צִרְתֶּם ?
 הַנֶּךְ גַּם יִחִיד בְּבִנֵי גִילְךָ וּמִי יִכְלַל גַּם תּוֹנֵתָם ?
 וְיִחִיד עַל כֵּן גַּם אֶבְלָךְ כִּי כָּל נִפְשׁ לְךָ נִוְגָה
 דְּוִי לֵב כָּל מִכִּירִיךְ יִכְבוּ לְךָ מֵאֵין הַפּוֹגָה
 אִיךְ בְּאִבֵּן קִטְנָה זֹו יִסְפֵּר כָּל מַהֲלִיךְ ?
 אִם בַּעֲט בְּרוֹזל אוֹ שְׁמִיר יִתְרַת הַמוֹן פְּעֲלִיךְ ?
 יִחַד נַחוּ כֶךְ תּוֹרָה וְחֻמְתָּה יִחַד כֶּךְ יִשְׁלִי

ובך וצדקתך פה יעמדו לְעַד וגם שְׁמָה יַעֲמְדוּ לְעַדְיֶךָ
 ד' כִּי יַעֲנִים אֵל וְהִרִיק בְּרִכָּה לְבֵיתְךָ וּלְבִנְיֶיךָ יְחִידְךָ .

19

ח מכל פּרֵץ , נוֹחַ מֵחַיֵי אָרֶץ , נַח ! פֹּה תִּנּוּחַ
 פְּשֵׁי מַדְבַּת בְּעַר , תְּפֹשֵׁי מֵחַיֵי צֶעַר , תְּתַחֶה פֹּה בְּרוּחַ .
 קְרוּא לְךָ פֹּה דְרֹר , צֵאת מֵהַשָּׁךְ לֹא אֹר , מִמָּקוֹם בּו יוֹם יְפוּחַ .
 תּ מַעֲזוּ מִחֻלְתְּךָ , נוֹחַ מִקִּנְאֹת הַכַּמְתְּךָ , נַח ! פֹּה תִּנּוּחַ
 תִּבְלֹז קָאִין , הֶסֶב נֹא עוֹד עֵין , וְכָתוּב נֹא מִכְתָּם אַחֲרוֹן :
 תִּבְלֹז הַבְּלִיָּה , בְּאוֹלֵת אֲוִילִיָּה , וְתִנְהוּ לָנוּ לְזִכְרוֹן
 וְאֶהוּב וְיִקִּיר , לְכֹל רוּחַ אֲשֶׁר הִכִּיר , אֵת בִּשְׁרָךְ—וְאֵת רוּחְךָ !
 אֵת עֵתָה בִּיד רַמָּה , תִּדְרוּשׁ לְכֹל תְּכַמָּה , וְאִין שֵׁם מִי יוֹכִיחֶךָ .
 הֵם אֲמַנְסֵם אִיפֹה , הַעוֹכֵדִים מִסְבִּיב פֹּה , וְעֵין כֹּלֵם יוֹרְדֵה מִים ?
 יֵךְ , רַךְ לִימִים ! יִרְעִיךָ , רַעַת מִים ! וְאִמְךָ וּבְנוֹתֶיךָ שְׂתִים .
 זֵם מִי עוֹד יַעֲנוּ , יִבְכוּ מִרְ וַיָּאֲנוּ , בְּקוֹל בְּכִי מִר וְאִיוֹם ?
 יֵךְ—בְּנֵי הוֹרִיךָ , וְאֶהֱיֶיךָ—כֹּל עֲנִיֶיךָ , כֹּל מִר רוּחַ וְקִשָּׁה יוֹם .
 מִי חֶכֶם וַיְבִין , כִּי קִצְרָה זֹאת הָאָבֶן , מֵהַגִּיד מִטּוֹבְךָ וְדַעֲיךָ
 וְרַב לְהַכְמִתְךָ , צֵדִיק גַּם צִדְקָתְךָ , לְבִרְכָה בְּפִי רַעֲיךָ .

20

רִישׁ וְדוּמָם הֵן חֵיית וְדוּמָם גַּם נְדָמִית
 טוֹב פְּעֵלַת תְּמִיד וּמִטּוֹבְךָ אֵךְ הַחֲשִׁית—
 עֵם פֹּל יִדְעַת וְאִין אִישׁ בְּךָ יוֹדַע מְכִיר
 לֹא יִהְיֶיךָ פִּיךָ רַק אֵת רַעֲיךָ רַעֲיךָ !
 הוֹלֵךְ וּבִדְמָה כְּהַלִּיכֹת יִרְתָּ בַחֲדָשׁ
 יִנּוּ כֵן אִזּוּ הַתְּהַלֵּכַת לְיִסֵּד בֵּית טָהֳרַת קִדְשׁ
 יִאֲתָ בּו לְרֵאשׁ—וְלֹא גַם זֹאת רָאֵתָ בְּךָ עֵין

בְּרֹב שָׁנִים אֵין לֹא בָנִים , וּבְהִיּוֹתֵנוּ , אֵין אָב לָנוּ
 נִכְסְפָה נַפְשׁוֹ פָּלְתָה לְבָנִים אַהֵה ! וְהִנֵּה חוֹלִיד יִתּוּמִים
 יִדְמָה לַיִת נִכְרֵת רַעֲנָן וּלְפָרִיו עוֹד בְּכֶסֶד גַּהְנוּ דוּמִים
 הֵן אֲמַנּוּ בַת צַעִירָה וְאִיךְ גַּם לְאָב לָנוּ תְּהִי
 וְהִיא בּוֹכִיה לְקוֹל בְּקִינוּ וּלְקִינָתֵנוּ תִּשָּׂא נְהִי
 דְּבַרֵי קִינִים יִשָּׂאוּ פֹה רַבִּים כִּי כִּמוֹנוּ הֵם אֲבָלָיו
 הֵם הֵמָּה נוֹחֲלֵי טוֹבוּ בְּכָל צְרוּתָם פָּנוּ אֵלָיו
 בְּיָגִיעַ כַּפּוֹי הַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת לוֹ חֵיל רַב בְּאַרְץ
 גְּמֻצָא בּוּ גַם לְמַבְקָשָׁיו לַעֲמוֹד לָמוּ לַעֲזוֹר בְּפִרְץ
 רַבּוֹת עָשָׂה לְבֵיתוֹ בְּתַבּוּנוֹת כַּפּוֹי וּבְעַמְלֵי יָדִים
 פְּעָלֵי צַדֵּק אֵךְ הֵמָּה בְּאַרְץ זוֹה רְצוֹן רוֹכֵב שָׁמַיִם
 אֲמַת וּמִישׁוֹר בְּחַר מְגָאוֹן הֵם וְאֲמֹנֵי מִרְהָב וּמַעַל
 לְרֹאשׁ דֶּרֶךְ זוֹ גַם הִבְּאַתָּנוּ וְתֹאמַר לָכֵן בַּהּ ! וְתַעַל
 דְּמַעוֹתֵינוּ עֵתָה לְךָ תִּזְלַנָּה קָהֶס־נָא אָב מַעַל קַבְרֶךָ
 יִלְדִיךְ אֲנַחְנוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁר עֲזַבְתָּ הִבְּיָאוּס יִפֹּה לְאִכְרֶךָ
 יִלֵּל בְּכִי אִם תִּשְׁמַע פֹּה גַם קוֹלְךָ תִּתֵּן : יִלְדֵי חֵמָה !
 נִתְּתָם לִי אֱלֹהִים בְּאַרְץ וְרַחֲמַת אֵת אֲשֶׁר אֲרַחֲמָה .

48

מִיּוֹרְבֵּאֲרַג דֶּרֶךְ כּוֹכֵב מֵאִיר וּפֹה עִירָנוּ יַפְעָתוֹ קְדָרָה
 אֲשֶׁר הִיא יִלְדָה זוֹ שְׁפֵלָה אֲשֶׁר הִיא גִדְלָה זוֹ קַבְרָה
 יּוֹרְבֵּאֲרַג תּוֹעֵק בַּחֲבָלִיהָ כִּי נִכְרֵת הַמָּר מַגּוּעַ שׁוֹעִיָּה
 רָבָה עָלֶיהָ זַעֲקַת מֵאֵהִילָב כִּי לָקַח אִישׁ תַּסְדָּה מְבַנְיָה
 בְּאוֹנוֹ עָנָה לְכָל נֶפֶשׁ נַעֲנָה וּכְאִישׁ מְגִן עֶמֶד בְּכָל פִּרְץ
 נִלְקַח מֵאִיר מְנִי קוֹדְרִים , וּמִלְּאָךְ מוֹשִׁיעַ מַעֲנִי אֲרֵץ
 נָעַר בֶּן תִּשְׁעֵי , פֹּה יַצַּעַק לִישַׁע , יִמָּרַר בְּבִכּוֹ עַל קִבְרֵי אֲבֵיו
 תֵּאֲנִיָּה תַעֲנִינָה לוֹ אַרְבַּע אַחִיוֹתָיו מֵרַ תְּבַכִּינָה לוֹ מִסְּבִיב
 נִשְׁעִיו יִשְׁעוּ אִיךְ לֹא נִשְׁעֵי מוֹשִׁיעִים וְאִיךְ לֹא רָתַם מִרַחֲמָם
 גְּבִים יִפְרְשׁוּ כַּפִּים כִּי פָּרַשׁ מוֹת יָד עַל פּוֹרֵשׁ כַּף וּפּוֹרֵשׁ לַחַם

פתלי על מרומי שדה בא עיר ווילנא לנח
 זה להביאו ערבוהו רגליו ונפתלי בא כאילה , שלוח
 נאניה גם באה מכל פנה , וקינה שלוחה מכל עבר
 בונה בצדק ביתו באדעסי ובוילנא כרה לו קבר
 די במסכתרים ברבים ערים ולשכון קברים בא אלינו
 ליכות עלם לו שמה ולבית עולמו הלך דרך עירנו
 ירנו רבתי עם—וכרגע ואין איש לא ישבה מעשיו
 בים לא קראו שם פרוב ימים כמוהו פה בשעה הד שיו
 דקותיו אך החלו לצאת , לפרוץ כנחל בתוך עירנו
 עודנו משתאים לו , אהה ! והנהו במבחר קברינו
 מנהה כל העיר למותו אך כיה ידמה לשבר בניו
 ה מר מאבדן אב כזה ובעוד ארבעים ושבע שניו
 מינוהו כאיש שיבה והוא כזקן—ולא שבע ימים
 יכו הכי נסתרה ? כי נפ ת לי שבע רצון חכמים
 נפש נענה ישביע ואם הקשה לשאול רכות יענה
 נה נגידים גם לרוזני ארץ כי מה לו בלשונו מענה
 עיר ווילנא גם הפירתהו ותשם כתר תורה בראשו
 מראשותיו פה חופף עליו זה גאון יעקב וקדושו—
 תה בשלום נוהה פה ! כי האלהים שלחך הנה
 יומך ואמם אם שם מרהוק , עלילותיך מקרוב לך הנה
 עיר ווילנא רעיתך , וכבנים ילודים צדקותיך .

וגדול פים שברנו ואנחנו קטנים מהכילו
 מינו באבו נקבר פה ונחנו ילדיו פה על תלו
 חצי ימיו נולדנו לו וכראשית ימינו ימיו פנו

14

וְרַם יִם דַּמְעוֹת יִשְׁטוֹף פֶּה עַפְרֵי אֲרִיץ עַל שֶׁבֶר גְּדוֹל כּוֹס
 לֹעֲקֶת בֵּית אָב פָּלוּ תִבְקַע הָאֲבֵן וּיְרַגּוּ הַקְּבֵר לְקוֹל בְּכִיָּם .
 מִר יִצְעַק פֶּה אָב יִקְר וּמְרָה תַעֲנֶה וְתִאָּנֶה אִם בּוֹכִיה
 נָהִי יִשְׂאוּ אֲהִיִּם נִאֲנָחִים וְאִחִיוֹתֵיהֶם תַּעֲנִינָה תֵאֵנִיה .
 בָּכוּ יִבְכֶּה אִישׁ שָׁב אֲבִי הָאָב אֵל הַלֵּקָה נָכְדוּ בִימֵי נַעֲרִים
 נִקְבְּרָה פֶּה מֵעַמֵּק שׁוֹשׁוּנִים , לֹזְבָה מִשְׁפָּחָה—הַדְּרוּ בְּחֹרִים
 הָאֶחָד זֶה נִשְׁבָּה מִן הָעֵדֶר נִכְרַת שְׁתִּיל מִבּוֹן שְׁתִּילֵי הוּיִת
 רִצֵּץ הַמָּוֶת קָנָה מִן הַמְּנוּרָה כְּתָם הַלּוֹן בְּחֵלוּנֵי הַבַּיִת .
 בָּעַר אִישׁ בְּאֲשֶׁכּוֹל הַנֶּפֶן וּמוֹכֵב בְּשָׁמֵי הוֹרִים פְּכָה אֲשַׁחֲו
 רַבִּים הוֹגָה מָוֶת בְּמוֹת זֶה הֵבֵן אֶבֶל אֶבֶל אֲבִיו מִי יִדְמָהוּ .
 מַעֲשִׂיךְ בֶּן טוֹב מַה טוֹבוּ בְּחִייד וּמַה גְּדֹלָה נִפְשֶׁךְ בַּיּוֹם יִצְאָה
 שְׁבֵת לִפְקוֹד פְּעֻלֶיךָ בְּטָרַם שְׁבֵת וְתִמְצָא רוּחֶךְ בַּיּוֹם אִזּוֹ בָּאָה .
 הַשְּׁבֵת מֵאֵד לְדַבֵּר בַּיּוֹם נִדְמִיתָ וְהָהִי רוּחֶךְ בַּיּוֹם הַמָּוֶת
 בָּאִינוּ אֹר זֹרָה עַל נִפְשֶׁךְ מֵרַם הַשְּׁמַיִם אֲרַחֵת לְשֵׁבֶת .

15

בֶּן יַחִיד בְּבְכִי יָרִיד פֶּה עַל קֶבֶר אֲבִיו
 נָהִי וְקִינָה תַעֲנִינָה שְׁלֹשׁ בְּנוֹת מִסְכִּיב
 יִשְׂאוּ קוֹלָם לְמָרוֹם וְדַמְעָתָם תִּרוּה אֲרִיץ
 מָוֶת אֲבִיהֶם מִיָּהֵר לָבוֹא פְּתֹאֵם בָּא הַקְּרִיץ
 יִסוֹד הַבַּיִת נִהָרַם הָשֶׁךְ אֹרֹו בְּצַהֲרִים
 נָרוּ כְּבָה בְּטָרַם מִלֵּאת לוֹ חֲמִשִּׁים וְשֵׁתִים
 בְּתָם וּבִישֵׁר הִיָּה יַחִיד בְּכֹל בְּנֵי גִילֹו
 נִפְשׁוּ הַפִּיק לִרְעֵ אֹר פָּנָיו בְּהָלוּ
 יָרָא הִי וַיִּדִּיד אֲנָשִׁים מְהָר לָב וְתָם רוּחַ
 צִדֵּק כְּרָאָהוּ לִרְגֵלוֹ וַיְהִי לוֹ אֹר זֹרוּחַ
 הִי שִׁפֵּל עֹנֵבַת וְתַעַל שְׁבֵת שָׁם בְּרָמָה
 קָצְרוּ לָךְ יָמֶיךָ פֶּה וַיִּאֲרְכוּ לָךְ עֵתָה שְׁמָה .

המקונן

לִי עֲפָרוֹת וְשׁוֹכְנֵי הַקְּבָרוֹת יִחִילוּ מִמְזֻרוֹת פֶּה יֹאמְרוּ
 יְחִיד אֲבֵל יִחִידךָ פֶּה—וְקוֹל הַמִּין רַב קוֹרְאִים «הוּא אֲבִינוּ!»
 גַּע מוֹתֶךָ בְּאֶבְי בְּנוֹתֶיךָ—וְכֹל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִבְּכוֹת עַל אֲבוֹהֶן
 לְדַךְ הַמּוֹת בַּעִיר זֹו וְעָרִים רַבּוֹת יִנְהוּ עֲלֶיךָ בְּנֵיהֶן
 בְּעוֹד לֹאִי שְׁבֶתָּ אִיךָ שְׁבֶתָּ, לֹא מָלְאוּ יַמֶּיךָ וּמְלֵאָה אֶרֶץ אֲבִלֶיךָ
 הַשְּׁבַעֵת רַבִּים וְלֹא שְׁבַעֵת יָמִים, הַרְוִית דָּשֵׁן וַיִּיבֶשׂ מַלְךְ
 יָרְתָה עַל כֵּן אֲדַמַּת קִבְרְךָ מִדְּמָעָה, וְאֲבָן מִצְבֻּתֶיךָ שֶׁחֲקוּ מִים
 יָשִׁם דְּמַעוֹתֵינוּ יוֹרֵד עַל שְׁדֶךְ וְאִשֶׁר פֶּה זֹרַעַת תִּקְצוֹר בְּשָׁמַיִם.

המקוננות

- וּוִי לֵנָא קוֹל תַּתֵּן «בֵּן בְּטַנִּי הָבִי!»
 קוֹל וּוִי טַעַבְסָק בְּאִ «הָנִי אִישׁ כְּלוּלֹתִי!»
 קוֹל קוֹרֵא מִקְאֲמַנִּי «הָשִׁיבִי תוֹשָׁבִי!»
 וְתַעֲן סִימְפְרָא פֶּל «הֵנּוּ בְּקִבְרוֹתֵי!»

על יזיר סאי קריס בים סשחור ואניס נשגרה על חוף סאי כתוב לאמר

תאניה לאניה

רב החובל עֵבֶר
 גם זה תְּרַגֵּךְ נִשְׁבֵּר
 וּקְהַלְךָ מִתּוֹכֵכִי
 הָנָם יוֹצֵאִים בְּבִכִי.

יְהוּדַת בֵּיתְךָ מַעַת צִאתְךָ מִי דַמְעָתָה יִשְׁתַּקּוּ הָאֲבָן
 בְּנֵיה עִמָּה יוֹלוּ דַמְעָה וַיִּמְנְגוּ פִּה הָעֵפֶר
 קֹמָה לְמִנְוַחַת אֲבָן , צִפָּה קְיָמַת יִשְׁנֵי עֶפֶר !

43

גִּבּוֹר הַמּוֹת עַל עַם אֲרִיֶּאֱלֹ וַיְךָ שֶׁר בִּי עַקֵּב וְאֵלּוֹף בִּישְׂרָאֵל
 בְּעֵב צִלְמוֹת כֶּסֶף אֱהִלִּי יַעֲקֹב , פֶּרֶשׁ עֲנֵנו עַל כָּל הָעָרִים הָאֵל
 רְעֵדָה אַחֲזָה כָּל עַדְתֵּי יַעֲקֹב גְּדוֹל שִׁבְרָה לֹא תֹכַל שְׂאֵתוֹ
 יוֹם אֶחָד נִגְזְרוּ חַיֵּי הַמְּתֵיחָה אֶלְף וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת , אִישׁ וּבֵיתוֹ
 אִיךְ אֲשֶׁר וּוִילָנָא רִבְתִּי יִלְדָּה אִיךְ סוּמְפֶרְאֶפֶל הָעִיר קִבְרָה
 לִיטָא שְׁלַחַה אַנְיָה , בְּרִיּוֹסֵן כְּלֵאֵוָה , וְעַל קָרִים הָאֵי אִיךְ נִשְׁבְּרָה
 יִרְעֶשׂוּ מִקּוֹל שִׁבְרָה כָּל מוֹשְׁבֹת יַעֲקֹב וְכָל אַרְצֵנו תִּשָּׂא קִינָה
 עַל כְּבוֹד אֲשֶׁר נָלָה מִיִּשְׂרָאֵל וְהוֹסֵר רֹאשׁ תַּפְאֲרַתָּם בַּמְדִּינָה
 קוֹל צְדָקוֹתָיו נִשְׁמַע בְּכָתוּב עֲמִים וַיְהַלְלוּ מַעֲשֵׂיו בִּשְׁעָרִים
 בְּעִלְוֹתוֹ הַתּוֹר אֲזָרָה נִכְבַּד לְדוֹרוֹת וְהַיְרֵךְ חַיֵּשׁ לְקַבְרִים—
 בְּלוֹתוֹ—וְתַחֵי רוּחַ יַעֲקֹב וּבְרוּחַ גְּבוּרָה קָם הָאִישׁ גְּבוּרָאֵל
 נְדָרִים לְהָרִים בְּצִדְקוֹת וְעוֹז אֶלְפֵי שְׁקַל אִמֵּר לְאֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל—
 יִנְדְּבָה לְהִי לְאַרְבַּע עָרִים , הַמִּשְׁתָּה אֶלְפֵי כֶסֶף לְכָל אַחַת הַנִּפְתָּי
 פֶּה נוֹלְדָתִי , פֶּה אִשָּׁה יַעֲדָתִי , פֶּה הוֹן אִסְפָּתִי , וְפֶה נֹאֲסַפְתִּי !
 הִקֵּן לְבָנוֹת בֵּית־הָאֵלִים בְּעִיר זוֹ נִיָּדֵר יַעֲקֹב אֶלְף כֶּסֶף לְכוֹ
 לֹא אֲרַכּוּ הַיָּמִים וַיֵּצֵא יַעֲקֹב לְבָנוֹת פֶּה גַם זֶה בֵּית־עוֹלָמוֹ
 וַיֹּשְׁבֵי הַכְּפָרִים וַיֵּצְאֵי הָעָרִים יֵצֵא לְבָבָם כְּאֲשֶׁר מוֹזָה יֵצֵאת
 הִוּוּ אֲלוֹפְנוֹ לְרֹאשׁ ! צַעֵק לְבָבָם בּוֹכְרָם הָאֶלְף גַּם לְהֵם נִשְׂאָת
 עַל מִי לֹא קָם אוֹרֵךְ וְזוֹעַ לְצַדְקָה—וְלִמִּי לֹא יַחֲשֵׁךְ יוֹם מוֹתְךָ ?
 רַבּוֹ הַסְּדִיךְ מְמָלִים בְּפִי הַמְּקוֹנֵן , מְטוֹרֵי הָאֲבָן , וּמַעֲפְרוֹתֶיךָ !
 צְדָקַת הַבֵּן הוּא הַתְּנִיד הַסְּדִי אֲבִי , וּמַעֲלָלָיו וּמַלְלוֹ הַסְּדִי זֶה יְהוּדָה—
 גַּם יְהִידוֹ נִיר צְדָקָה בְּעַמּוֹ וְבַעֲמִים רַבִּים , גַּם זָכַר צְדָקָה לְמַלְיָדוֹ
 וְהוּא כִּנֵּן שְׂמִיטָה טַהֵר , נִשְׁמַת יֵצֵאָה רוּחוֹ עִם אֵל נֹאֲמָנָה לִפְ"ק

* 11

פה ידירות משכן נפש מהורה
 פה מנוחת איש אמונים שומר תורה
 אי ישר ותמים אי נכבד וענוי!
 הוי הדר העיר והו תפארת בניו!
 הוגה בתורת אלהים לילות כימים
 ומביא מרף לביתו במישור ובתמים
 חי היי תמימים וגם מת מות ישרים
 ראה בני שלשים ובבלה בא לקברים
 משם עלה שמים לקצור זרע צדקתו
 ולהיות מלאך מליץ על בניו וביתו
 להגיש משאלותם האל מקור חייהם
 עד ישנים יקיצו ושָׁב גם הוא אליהם.

12

מבית אבנים	בנית באמונים	התבחר לך פה האבן
רחבי עליות	כינת לתלפיות	התחליפם בקב העפר
דרכי יושר	בחרת מעישר	יענה כך מקור האבן
כי חון וזהב	עוזרי רהב	נחשבו לך אָבֶק ועפר
יליד משפחה!	אֵשׁ רָבָת צְלַחָה	בפנת עירנו היא האבן
בני עֲנִיָּה	וכל עֲזוּבָה	נחת עמך יחד על עפר
יועץ מישרים	איש דברים	הִידְמוּ לַעֲצוֹתְךָ וְתִדְמָה כֵּאֲבָן
הלא ישרך	ידעו מכורך	ויקום לך אחרון על עפר
ומצא שפתוך	לשמור לעמיתך	היה רוחך חוק מאבן
דין תורת אדם	במשלה ידם	ידעת כי זה כל יורדי עפר
השמים שבה	רוחך הנדיבה	ומשם תרחף כמעל לאבן
לראש זה ההר	כעוף נמהר	לפקוד תקן עֲזוּבָה על עפר

(* שם המת לא נרבו בראשי המורים והוא המפורסם ר' ליב זלקינד

9

הֵן שָׁנוּן נֶפֶל בְּחֹמַת הַתּוֹרָה הַשְּׁנוּנָה בְּפִי הַחַיִּים
 יָרָה מוֹת הָצוּ כִּאֲשׁ אֹכְלָה בְּאֵשׁ דַּת בַּת שָׁמַיִם
 יָדוּ פָּרֵשׁ תּוֹפֵשׁ הַמִּגָּל עָלַי גְּבוּר בַּתּוֹפְשֵׁי תּוֹרָה
 בְּרַ הוֹגֵה אֶת כָּל הָעַם עַל הוֹגֵה בָּהּ כְּהַשְׁכַּח כְּאוֹרָה
 בְּנֵי אֲרֻכָּעָה פֹּה יִשְׂאוּ נְהִי וְכָל הָעִיר יִנְהוּ בְּנֵיהֶם
 נְנִימִים עִמָּם עֲנִי עִם הֵיוּ לְבָנָיו וְהוּא לְאֲבֵיהֶם
 אֲמַרָה תּוֹרָה אִיהַ תּוֹמֵךְ וְצִדְקָה תַעַן מִשְׁעַנְתִּי נִשְׁבְּרָה
 לְעֵדֶן גֵּן הִי אֵיךְ בֵּא הַכּוֹרֶת וְעַץ הַחַיִּים יָדוּ גִזְרָה
 יִצֵּא מִגֹּזֵעַ קֹדֶשׁ וְיִהְיֶה עֵץ אֲדִיר וְאֵיךְ בְּאֲדִיר נֶפֶל בְּאֲבוֹ
 הֵן כָּל יֶקֶד מִסְכִּיב לּוֹ וְאֵיךְ עָלָה מוֹת עַד שֶׁהוּא בְּמִסְבּוֹ
 וְעַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ עָלְתָה נַפְשׁוֹ לְאַלְמֹת הַיָּמִים הַדְּשִׁים .
 מֵאַרְץ נְעֻדְרַת אֲזֹר וְנִגְנָה , אֵל רֹם דַּעַת אֱלֹהִים קְדוּשִׁים .

10

הַיָּמִים עַד הָעוֹלָם הַיֵּשׁ לְרֵשֶׁת מַה הַלְכַת
 יָמִים פֹּה בְּאַרְץ חֲבִי עַל כֵּן לֹא הֵאֲרַכְתָּ
 יִחִיד לְאֲבִיךָ וְגַם אָב עוֹד לֹא הֵייתָ —
 מְעַשֵּׂיךָ רַבִּים וְיִמִּיךָ עוֹד לֹא הֵצִיתָ
 בְּנִדְיבוֹת לֵב מַה זֶה הָעֵלְךָ אֲבִיךָ הַרִים אֱלֹהִים
 הִיָּבָה בּוֹכִים יִנְהוּ לְךָ וְלֹאֲבִיךָ דּוֹמִית פֹּלֵא —
 "יֵד אֲבִי כָל הִי עֵשְׂתָה זֹאת —" אִמַּר נִידוּם
 הַיָּמִים יִתֵּן וְגַם יִקַּח וּבַת עֵין אָדָם הַלּוֹא תִדּוּם
 זֹו תּוֹרָה הַגִּיתָ בְּהַ וּבִירָאֵת אֱלֹהִים כָּל הַיּוֹם
 קָצֵר יָמִים כִּי תֵלֵךְ ? — . מַה נּוֹרָא וּמַה אוֹיוֹם !
 אֶפְסִים בְּאַלְהִים הֵי צְדִיק וְהוּא אֵיךְ הִי עוֹלָמִים
 לְכֵן יִקִּירוּ הַלּוֹא צַפּוֹן שֵׁם גַּם כָּל פְּעֵלוֹ תַמִּים .

יֵצֵא יִצְחָק לִשְׁוֹחַ בְּשֹׁדֵה וַיֵּצֵא מִבֵּית ווִילְנָא כָּל הַדְּרָה
 צָאתוֹ אִמְנַם לַפְּנוֹת עֶרֶב — אַבְל פְּנֵה גַם יוֹם הָעִיר וְזָהָרָה
 הָבֵר לְכָל יִרְאֵי ה' וְלֹא נִפְרַד גַּם בְּהַתְּחַבְּרוֹ אֶל קִנְיָנוּ
 קָרוֹב לִירְאֵת שְׁדֵי וּלְתוֹרָתוֹ גַּם בְּמִרְהָקֵי רוֹב עֲנִיָּנוּ
 בְּשָׁנֵי עֵדִים יָקוּם הַדְּבַר יָקוּמוּ וַיַּעֲיֵדוּ יוֹם וָלַיְלָה
 נִשְׁפָּה וַיִּשְׁחַר אִם לֹא הֵם רָאוּהוּ הוֹגָה בְּתוֹרָתוֹ בַּעֲזוֹ וְחִיל
 הֲלֹא יַעֲנוּ וַיֵּאֲנוּ גַם עֲנִיָּנוּ עַל צְדָקוֹתֶיךָ בַּעֲרֵי פַעֲלֹת
 רְעִיךָ רָעוּ עִמָּךְ עִמָּךְ יִגִּידוּ עַד מָה מִוְּבָךְ הַגְּדֹלֶת
 בְּעִלּוֹתֶיךָ כִּי־הִי חֵלֶד אֶל עַל אֶל אֲבִיךָ שֶׁם לְאוֹר בְּאוֹר חַי אָדָם
 אֲלוֹי יֵאֲסוּף אֶת נִשְׁמַתְךָ אֶל נִשְׁמַתְדָּו חַכְמַתְדָּו בִּי נִתְדָּא דָּם
 בְּהַעֲלוֹת אֲבֵרָה אֶת יִצְחָק בְּנֵו וְהִלְכוּ שֵׁם שְׁנֵיהֶם יַחֲדָיו
 רְאוֹת רַבּוֹת אִזְ הִי יִרְאָה כִּי בְהַר הִי יִרְאָה כָּל חֲסָדָיו
 הֲלֹא יַעֲמוֹד לְעַד אֲשֶׁר זָרַע יִצְחָק לְגוֹר אַרְיָה יְהוּדָה נִכְדוּ
 מִשְׁכָּרְתוֹ כַּעַל כָּל צְדָקוֹתָיו הֲלֹא יִירָשׁ זֶה יַחֲדָיו לִיחִידוֹ .

מֵאִיר לִילוֹת בְּיָמִים בְּנֵר מִצוּה וְאוֹר תּוֹרָתוֹ
 אֵיךְ הַחֲשִׁיד יָמִים כְּלִילוֹת בְּיוֹם שׁוּבוֹ לְאֲדַמְתּוֹ
 יַחֲדָיו יִצְעַק "הוֹי אָבִי!" וְהָעִיר "הוֹי יַחֲדָיו!"
 רְבִים אוֹמְרִים "יִתּוּמִים הֵינּוּ" וְאֶחָד "הוֹי מוֹלִידִי!"
 בְּסֹתֵר צְדָקָה עֲשֵׂה וַיּוֹם הַמּוֹת גְּלָה סֹתְרֵיו
 נָנַע הַמּוֹת בְּאֶחָד וּרְבִים צוֹעֲקִים מִכָּל עִבְרָיו
 אֵי חֲסִיד אֵי עֲנִיו הוֹי מֵאֲשֶׁר וּמֵאֲשֶׁר
 בְּרַבּוֹת טוֹבָתוֹ הָרַבָּה לְהִיטִיב הָעֲשִׂיר וַיַּעֲשִׂר
 רוּחַ נְדִיבָה וְלֵב מִתְּנָה יָד פְּתוּחָה לְכָל יָד מְטָה
 הֵן כָּל גְּמוּלוֹת אֱלֹהִים עֲשׂוּיִם לְךָ שֵׁם בְּמָרוֹם עֲתָה
 מֵעֲשִׂיךָ כָּלֵם עֲשִׂית בְּאַרְץ עֲתָה בְּשָׁמַיִם הֵם עֲדִיךָ
 זְכוֹרֵן צְדָקְתְּךָ לְעַד תַּעֲמוֹד גַּם לְבָנְךָ לִיחִידְךָ .

5

אך לא לרוב שנים	בך מורה צדקנו	אל הנן עירנו
ועירנו מלאה קנים	כמלא צדקותיך	לא מלאו שנותיך
והמורה—חיי עולם	העוברים כעב	חיי שעה יתן אב
ויתומים עליך כלם	כרב וכצעיר	נאנחו לכן בעיר
עמך בעיר מתו	ישר משפטך	נעם תוכחתך
השתות—עתה יהרסו	בדון דין ודברים	בהגיד מישרים
אות כי אהבך גם עליון	(רב עלילות !)	נוח לבריות
ותשם אך בה כל הגיון	הגדלת תורהך	הרבית צדקתך
כמו היות מגנם	עתה לעירך	יהי נא הסדך
לרון למזור דינם	למישרים מגיד	צדקתם להגיד
לאל ישע מצמית	כמליץ ומזכיר	הסדס להזכיר
עד להם יניח .	אל התן דמי לאל	קהלתך ישראל

6

ידיר אלהים ואנשים מה זה לכת מהרת
 על מותך הלא חרדו היודעים מה יקרת
 קול תורתך כי תדל להשמע אל שומעיד
 בבי ומספר אז נשמע על פיהם עליך
 בינתך ועצתך ממרעיד כי לקחו
 נהי ואבל לקחו למו ומאז לא נחו
 שלום לך במרומים טוב שם טפה שבת
 באת לאור באור חיים ולא תדע עוד צלמות
 תורתך ומוכך אשר המה שם עדיך
 יעמדו גם פה בארץ לבן ובת יחידך .

בַּיּוֹם בּוֹ סָגְרוּ אֹנֶקְךָ הַקְּשׁוּבוֹת לְשׁוֹעַת עֲנִינֵינוּ
 יוֹסֵף ! וּכְמוֹ יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם גָּר וּנְפִשׁוֹ לֹא נִהְפְּכָה
 טַעַמְךָ כֵּן לֹא פָּגַךְ וְאִם גַּם אֹתְךָ קָרָה כָּכָה
 וְבִירְאָת אֱלֹהִים אֲמִיץ לְבָךְ גְּבוּר בְּגִבּוּרֵי יִשְׂרָאֵל !
 בְּדַרְכֵיךָ גַּם הִלַּכְתָּ כִּי חֹסֵד וְצַדִּיקָה הֵם דַּרְכֵי הָאֵל
 יִגְנוּ כִּי פִי יִקְרָאוּ הַיּוֹם שְׂמֵחַ סִפְרֵי זְכוּנוֹתֶיךָ
 הֵמָּה יִגִּידוּ כִּי אֹצֵרְךָ בְּשֵׁמִים רַב מֵאֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ
 זֶה כָּל הָאָדָם וְזֶה הָאֵל שׁוֹאֵל כִּי יוֹסֵף הָאָדָם בְּאַרְץ
 קְרוֹב לַהַיּוֹת לְכָל קוֹרְאוֹ וּלְכָל קִישָׁה יוֹם לְעִמּוּד בְּפִרְץ
 הָיָא לְךָ שָׁם זֶרַע אֲשֶׁר בְּשָׁנֵי הַשְּׁבַע יוֹסֵף ! אֲסַפֵּת
 יִשְׁבַּעוּהוּ נָא גַם פֶּה עֲמֵךְ וְאַחִיךָ אִם גַּם נֶאֱסַפֵּת
 יִקְצְרוּ זֶרַע צִדְקָתְךָ וְזֶה גַם זֶרַעֲךָ פֶּה עֹנֵת
 מִטַּע צַדִּיקָה יַעֲמוּד לְעַד כִּי זֶרַע קָדֵשׁ הוּא מִצְבֹּתָהּ .

4

אִיכָּה אִישׁ הוּא אִיךְ גְּבוּר מִלְּהֵמָּה
 קְבוּר פֶּה בְּאַרְץ בְּסַעִיף וְזוֹ אֲדָמָה
 הָאִישׁ הַנִּלְחָם עִם הַמָּוֶת פֶּה עִירָנוּ
 מִן הַמְּבַצֵּר הַגָּדוֹל בֵּית בְּקוֹר הוֹלִינוּ
 הַנְּצַב עֲלָיו יוֹם יוֹם עַד יוֹם מוֹתוֹ
 יַעֲלֶה מוֹת בְּחִלּוֹנוֹתָיו בַּיּוֹם עֲלוֹתוֹ
 לִבְנֵי בָבוֹ בְּכַה גַּם זָקֵן גַּם עוֹלָל
 וְיִלְנָא ! בְּנֵי מִיָּן עַל בְּמֹתֶיךָ הָלָל —
 דְּרִשׁוּ מֵעַל סֵי שִׁשְׁק* תְּהִלּוֹתָיו
 וְקִרְאוּ בְּסֵי פִרְצֵי אֵי תוֹלְדוֹתָיו
 וְדַעוּ מִי קְבוּר פֶּה בְּעַפְרוֹתָיו .

(* ה'ח' ע"ב 228 וה'ט' מ'מ' לא סמילס ד'ק ק'נס ו' .

נִשְׁבַּר הַתֵּלָחַן וְהֵאֵנִיה נָעָה , הִפְּתָה הַנִּפְתּוֹר וַיִּרְגְּזוּ הַבּוֹת
 יָבֵד הַמַּיִת לִגְן אֱלֹהִים , וּמִבֵּין שְׁתֵּילָיו כָּרַת עֵץ הַיּוֹת ,
 הִרְדָּ קִשְׁתּוֹ וַיַּךְ אֶת הַנֶּשֶׁר , וַיִּפְּלוּ גִזְרָיו כַּעַל אֶבְרָהָם ,
 יָהֵד וַיִּשְׁעֵנו פֶּה עַל קִבְרוֹ , בְּנֵי הַשְּׁלִישָׁה וָאַרְבַּע בְּנֵתָיו .
 דְּמֵעוֹתָם פִּיָּם , הַגְּדוֹל כִּישְׁבָּרָם , וּבְכִשְׁבָּרוֹ נִשְׁבְּרוּ בְּמוֹתָי ,
 יַעֲבוֹר לְמִרְחֹק בִּסְהָרוֹ אֶל אֶרֶץ אַבְל שֵׁם יִקְרוּ עָבַר אוֹתוֹ —
 הֵי יִקָּר לְאַבְיוֹ וַיְחִיד לְאִמּוֹ , אַבְל גַּם יִקָּר וַיְחִיד לְדוֹרוֹ ,
 לְתוֹפְשֵׁי תוֹרַת לְיוֹדְעֵי מִרְעֵ לִירְאֵי הַיְוָה לְחַלְלִים בְּאֹרְזוֹ .
 יָמָיו פָּנּוּ בְּעִבְרַת מוֹת , בֵּן אַרְבַּעִים וְשִׁמְיִנָּה פָּנָה וַאֲיֵנָנו ,
 פָּנָה הַיּוֹם בַּעַת צְהָרִים , וַיִּוְרַח אֶסְפָּר אִירָו בַּעַת וּמְלֶאכֶנּוּ .
 מֵאַבְיוֹן אֶבְדָּ אָב מֵעֵנֵי עוֹנָה , מִדְּכָאֵי רוּחַ נְדִיבָה ,
 אִישׁ הַרוּחַ אֲשֶׁר כָּל אֱלֹהֵ לֹ , קָבְרוּ הָעַם תַּחַת זֶו הַמַּצְבָּה .
 נְחוּמִים אֵין לְאַבְלָיו — אֵין תְּמוֹרַתוֹ עַד יִקִּיץ לַחַיִּים ,
 מְעִיר הֵו יִצִּיץ וַיִּפְרַח וְלִמְתָּאֲפָלִים עַל נַפְשׁוֹ יִשׁוּב צְהָרִים .
 וְהִיא שֵׁשִׁי לִזְכֻּרוֹן הַיּוֹם וְהַחֲדָשׁ וְהַמִּנָּה * (ו' לַיִל תר"ו)

5

יְלוּדִים וְחַיִּים סֹרוּ פֶּה
 וְשָׁמְעוּ צְדָקָה—לַעֲשׂוֹת כֹּה
 סָפְרוּ חֶסֶד עַל טוֹב וְשׁוּבוּ הַלּוֹם
 פֶּה הַפְּתוּחֹן—וְהַחַיִּים הַלּוֹם .

יֵצְאוּ בְּמוֹתְךָ כָּל בְּתִים אֱלֹהֵ לְקִרְאָתְךָ זְקֵן עֵירָנוּ !
 וַיֵּצְאֵנוּ גַם הַחַיִּים בְּעִיר , אַחֲרֵיךָ הַנּוֹדַע בִּשְׁעָרֵינוּ !
 סִפְרֵי צְדָקוֹתֶיךָ הָלְכוּ לִפְנֶיךָ וַיִּסְפְּרוּ צְדָקוֹת אֵין כְּפוֹרוֹת
 פְּעוּלוֹת צְדָקָה וּגְמוּלוֹת חֶסֶד וַיִּסְפְּרוּ אַחֲרֵיךָ הַדּוֹרוֹת
 בְּכִסּוֹר כָּוֹת אֶת עֵינֶיךָ אֲשֶׁר אֶל דְּפָא חֲשִׁיקִיפוּ
 נִפְתְּחוּ עֵינֵי גִינְיָהָ כְּאַרְוֹבוֹת שְׁמַיִם הָעָרִיפוּ
 רְעִשׂוּ כַּיָּם אַבְיוֹנֵי אָדָם , לְקוֹל בְּכִים צָלְלוּ אֲוֵינֵנוּ

ארץ ליטא הָרָה , עיר ווילנא ילדה
 ארץ קורלאַנד קברה , עיר פּאָלאַנגי לְכָדָה
 אוי נא לה ווילנא אָמְרָה , כי כלי המדתה אבדה .

יחיד לאביו , יחיד לעירו , יחיד לעמו ישראל !
 עשו אבל יחיד , בית אביו , ובני עירו , ועם האל !
 קבר יחידכם הוא ! קבר כל טוב וחסד בו נבלעו
 בכו ואל תשבתו הילילו ואד תהללו פן תגרעו
 בניו ארבעה ובתו אחת , ומה זה רבו מספר יתומיו
 נָמְנו שנותיו ששים ומי זה ימנה צדקות פְּרוּזוֹנֵי
 אֲשֶׁרִיךְ עיר פּאָלאַנגא ! עלית למרום ושְׁבִי שְׁבִית
 רפאות תעלה עֲנֵה לְמִצּוֹא בך ואת קבר לו פְּרִית
 ים אָמַר לרפוא שִׁבְרו ופתאם פִּים גָּדַל שִׁבְרָנו
 הָצְרִי אֵין בי תאמר ווילנא הֵן מִי יָם גם דמעותינו
 לא אליכם ערי יעקב ! כי אך יִצְוֹא יִצְא יעקב המים
 יִצְאֵנִי כל הַדְרֵי ביום צאת מצִיּוֹן הַדְרָה פִּעְמִים
 בְּכָרֶם כל קדוּשֵׁיו נָטַע בי הִי הוא נִצְר מִשְׁרָשׁוֹ
 זכר צדיק הוא , זרע אבִיהוּ רכב ישראל ופרשיו .
 לְבִרְכָה הִיָּה בארצנו , וגם שֵׁם בארץ צבי תפארתנו .

2

שִׁבְרַת הַמּוֹת ארו בַּלְבִּנוֹן , הַפִּילוֹ ארץ והנמישות נָטְשׁוּ
 מִרַעַשׁ נָפְלוּ נִבְהֵלָה אֲדָמָה , ועם אלהים תִּדְרוֹת לְבָשׁוּ .
 אֲרִצְנו תוֹעֵק : "לֶקַח הַדְרִים ! והעיר צורחת : שִׁדְד אֲדַרְתִּי
 אֲבָד נִצְחִי" אָמְרָה תורה וגדולה תֵּעֵנָה : "יִרְדָּה תפארתִי" .
 לְבָשָׂה קדרות חכמת סופרים , וּשְׂק הוֹשֵׁם כְּסוֹת הַצַּדִּיקָה ,
 כְּבִיּוֹת כְּנִהְרוֹת ואנחות כְּסָעְרוֹת וּבְכָל עֵבֶר עִבְרָה הַצַּעֲקָה

חלק שני

אבני בכורות

המה

הקנות פתחי מצבות קבר

אשר יצאו מאת המחבר, מעת צאת מחברתו הראשונה, ועד תחלת זו השנה, והן הנה בעירנו פה בשדה הקברות, וקצתן בערים אחרות; וגם הם ללמד באו, מלבד מה שיש בזה משום יקרא דחיי ודשכבי, כי המצבות טמונות הן מחוץ לעיר אחת, וגם נשחתות ברוב הימים כנודע, וכל כפר עומד לעד, ומתפשט בארץ.

פאנוועזן . הוא חזר על מהו מאמר נכבד בארץ שיר ובדרך חזיון , מאד נעלה — ודברי האחרונים האלה ועוד רבים זולתם ישמדו לבית הדפוס בעת מלאה .

(ג) בין הנשים המזכות והמוקנות עליו במרם הובל לקברות , הגדולה זכי ומכבד רב זו בתי המשכלת מ' ה' ה' החיה , הנעירה ממנו ז' שנים ; ואח"ז באה לתמות לו עוד ולשפוך את רוחה גם בכתב ידה ותען ותאמר :

וה' חיות ניין הייטגעניגטער , פֿון זיך אָנגעבעטערטער ברודער זייניקט ? — דערייניגט , דער מין זייניקט הערלען דען פֿארפֿרדיטעס פֿרוֹט טראָגענדען בויט דעס רייניקן געוויבעטס פֿאָקלעט , דער זיך דיא גאָטטהייט מין מיהער פֿאָרפֿרעט מווג טרהאָבענהייט קֿעֿמבֿערטע ? — ווֿך חיות דערייניגט , דר זיך דיא טאָגער מין דען ענטליקענדסטען ביודערן מֿאָטע , דער זיך מוֿיך דער עבנען באָהן דער אונטער געווייטעטע , דער זיך דיא ווֿקהרט רוחע דעס הערלענס זיכערטע ? — ווֿך חיות דער יעניגט , דער זיין יוגענדליכעס הערן מין דען זיסמעסטען טרייטען ווינגטע , דער דעס קיינענדע גוטע מין זייניקט הערלען דורך דען ווֿקהלטהונדען טהוי זיינער גאָטטליכען ווקרלל וויכויטהען (יעס ? — דער טאָפֿער זיינער ריינסטען געדענקען , דער ביודער דער פֿארטעס טען גפֿעיהלט זיינעס הערלענס , ווֿך חיות טר ? — מווגער זייניקט ! — דער טפֿאָטען אונערטע היונגע , דער פֿיער מווג לונקליג יאָהריגט דיכטער מווג פֿרעט , דעס ווֿקהרט מידעל דער הערלענסגיטע , דער טאָגער מווג ווייזייט , ק' טויריג , טויריג ! דיכעט טוידעהאָלט ווקהענדע טראַינגערוג דיכעט אלוועס מין זייניקט פֿערלוקען לוא האָבען ! . . . קבער זיין טהייטער זייניקט ! וויא זאלן זיך זיך זיכער דיכען טאָד בטקלאַגען ? זייגט עס דען ניכט דען גראָסטען עגזיטעס זיינעס הערלענס , ווען זיך זיך זיכער דיכען טאָד בטקלאַגע , דער זיך פֿון זייניקט קאָלענקאָלען לעבען בטערייטע האָט ? — דען , מך ! לאַך זיך פֿיערן ערליטענען זיידען , טרהערטע ענדויך דאָך דער ערבטרונגספֿעללע גאָטט דיין באַנגעס טאָהענען , מווג זיעס דען פֿארלען מיהערען פֿעדען רייטען , דאָמייט דיין זיך געוואָרטערטעטע לעבען רייטעט , מווג זיך דיא טאָרלעבענעפֿעללעגערטע מווג פֿון געוואָרטערטע רוחע דעס גראָבעס לוא טהייל ווערדע . דיין מווגע טאָכט זיך מוֿיך עוויג לוא — קבער ווקהל זיך ! דען דיכעט וועלט ווקר זיך ניטעלעס זיסע — מווג קאָסטליך קאָסטליך חיות דיין אונזער — — —

(ד) העור הזה נקרא טניידברהויט ע"ס ה' טניידער אשר מלאו

מלין עוד לבלתי עורר אצלות ישנה, ואפנה אל שאר עיני מכתבך הנחמד לי מפז ומפנינים. עכ"ל בהחלת מכתבו זה. והקינה אשר נשא עליו ידידי הרשד"ל נ"ל הצוה פה להלן במקומה צס"י י"ז. ואלה המה דברי ידידי חביבי הרב רבי שניאור זק"ש נ"ל אוהבי, ואוהבו של בני אהבת נפש. ואהבת עולמים, צס' כ"ח השמיני (נד 82) אשר החל הוא לנשוע שנית על אדמת חכמת ישורון החדשה. (ברלין תרי"ד) באמור שם הרשד"ל בסוף מכתבו להלמידי המשכיל השלם ויקר רוח כמוה' יוסף נח ווילקאוויך מורה צביה"ס אשר בחערסאן לאמר: „ואמור שלום שלום לרבך החכם הקר הד"ס הכהן ה' ינחמהו“, ע"ז ענה הרש"ז בהערה ולאמר:

ה' ינחמני גם אני. כי המרגלית הטובה והיקרה אשר נאצדה מידידי הרב החכם המפואר המדקדק העזום והמשורר הגדול מוהר"ר אד"ה הכהן נ"י הזה, נאצדה גם ממני. כי בן יקיר היה לו, יקר לכל יודעיו, מזה בן מנה, כהן בן כהן, חכם ומשורר בן חכם ומשורר, הוא הגבון השלם בדעות לרופות, וכליל צמדות החמודות המשורר הנעים והנשגב להלל מאד, כמ"ר מוכ"ל ז"ל הנצ"ה, הנודע כבר לרבים ע"פ מחברותיו הנחמדות והנפלאות, ואשר חכמים מצוינים ומליצים גדולים כידידו: יש"ר, שד"ל, לעשערים, ואל ממני, ראו וכן המה על עובן ויפין. ועוד הנית אחריו צרכה חמודות רבות ראויות להתגלות בקהל רב, מי יתן והצאנה במהרה לאורה! —

הה הפרת הנחמד הזה ערדו באבו קטפו המות מאביו וממני ומשאר אוהביו ומכבדיו, קטפו המות מלשוננו ומכל אוהבי שיר י"ן; והוא היה אחד מבחירי מאהבי רצתה נפשי צס, בו מלאתי אוהב עהר לב, חצר ורע נאמן, אה לזרה; ויהי צחדש שבט תרי"ב ציום ז"ך בו, עלתה נפש מחמד עיני ולבבי הזכה לך שוכן מטונה, אחד עשר יום לפני מלאת לו כ"ד שנים... ה' ינחמני אותי ואת שאר אוהביו ואת אביו ההולך קודר באבלו... ועוד הדבר אי"ה במכתב מיוחד על תכונה נפשו היפה והרוממה ועל תכונה שיריו המכולאים. המו"ל. — ע"כ. מלבד כל דבריו על בני, במספד וצבכי, בכל אגרותיו הלי מאז מותו ועד עתה, לעגמת נפש כל השומע; וגם הרב מה"ל נ"ל שם בספרו הנ"ל דבר גם על חליו ועל מותו בארה מליצה נשגבה כדרכו, דברים קצרים וגמורים אשר ירדו חדרי בטן כל המתאבלים עליו. וכן קונן עליו בכתובים זה ידידו, אוהבו ורעו מנעוריו בקבר אהבה שזה, המליך המהולל כמיהר"ק שולמאן נ"ל. ועוד נשא עליו קינה זה רעו אשר לא נודע עוד צעם חין ערכו בצחות ומליצות, ורע כמו בדברי שיר בלשוננו, האברך השלם כמוה' יהודה ליב גארדאן מורה צביה"ס בעיר

לצוא ברלינה ולשאלו אם צענת רופא המלך ה' שענליין ע"ד צארות מי
מרפא אשר יבחר לו הם, ויכע ויבוא עמה, ויזוהו לנסוע זאלצברונגה
לצרות עם מי הצאר, ויבש מעט ברלינה באין מרפא ויחרף עם. ובקיץ
תר"י זוהו בנית לנסוע ריינערזה ולצרות מי הצאר עמה, והמים האלה
רפאוהו כמעט, אבל בצו ברלינה החלה גם מחלתו לשב, ויבש עמה—
אלינו הביתה, בתחלת ימי החרף תר"א. ויתר דבריו ימי מסעו זה,
קורותיו, למודיו, וכל מראה עיניו עם אשר כמוהם לא ראה ולא ידע
איש מכל המוסעים עמה מאתנו, הלא הם כחובים על אנרותיו אשר בלח
אלי מעט, הנטימום לשמוע ונחמדים להשכיל.

(יב) רבות הנה האגרות והקונות האלה הראויות לזאת לאור
ולפראות את פני המבטלים צבני עמנו, אבל פה ועתה — לא הוכל
לחת בדפים כ"א זה המעט: ואלה הם דברי ידידנו הר"ר יש"ר ז"ל אשר
כתב אלי ביום י"א תמוז תר"ב אך בהודע לו כי מת הנן:

לתפארת אד"ם הגדול בענקים, טובתר בחכמה
ובמעלות מרותיות, מפליא לעשות בבאוריו
הנחמדים על ספר תורת ה', ה"ה החכם המפורסם
מוהר"ר אברהם דוב לעבענואהן נר"ו.

יהי אלהיו עמו, אמן!

בזרחה נגע אור בוקר ופתאום קדחו שמים צעזים והנה שיפתה,
כן היתה שמחתי כפורחת עליה נהה צרמותי מכח ידך היקר לי מאד,
אך לא הנשילו פירותיה ועוד מעט אמללה ותיבש, על השמועה
הרעה אשר הכתיבה לצבי, כי נקטף ממך בך היקר נוחו עדין, עודנו
צאנו אז לחכמה ורך צמים, כלי נחמד מלא צרכת ה'! ומאשר
התעצבתי חני העומד למרחוק והבלתי מכירו מלפנים, אשער כמה
יגדל יעין האב אשר עיניו ראוהו יום יום הגבה עוף על צמתי המדעים,
ובצונו לאחור תרפינה כנפיו משה לעת עד שצו אל האדמה וידום! —
הנן מה חומר אל אים חכם כמוך? הלא יותר מאשר צכחי לכחוב
נפסך יודעת מאד, כי לא לפי מספר השנים אבל כפי הרבות נדקה
נחמד ודעת את ה' ולכת מופרים כן ירבה משקל חיי האדם בהבל,
ואשר ימיו כלו בהבלי העולם ובמותיו בהשחשתי החומר אף כי יוקין
מאד כחלוס יעוף בלי השאיר לו שם ובארית והיה כלא היה; לא כן
בך הנחמד ז"ל, עוד פטולת חכמתו חקיקה לטיני העמים, זכרו לא
יסוף לנזה ושמו הטוב ישמור כימי השמים על הארץ, לזאת לא הכביר

(ה) צעוד הבן ציוני ילדותו החל לחתום את שמו ב"כ"ל נקוד עליו, לרמוז בר"ת על שמו כלו: מיכה יוסף ברוך לעבדענואהן ויהי צמותו בצבתי על הארץ ומקונן עליו את הקינה הזאת ושמה כתוב עליה מ י ב ל ד מ ע ה. והנה אחד המשכילים והיא מאוהבי נפשו יושב בין המנחמים היוזמים וצאים, מכפר לי לזמנו כי הבן הראהו בחייו קינה אשר הכין לו להקקה על מצבת קברו, והחלתה: מ י ב ל ד מ ע ה הרדתי אל השמימה, אבל הפסחיה ועוד לא מלאתיה, אין זה כ"ל שצאה ביד ה' מאוהביו שילאו מזה.

(ז) לפי העסקל בקינה זו נקרא הו"ו צפת"ה והאל"ף נה אחריו כדינו במקום אחר. וכן הוא נקרא בכל מקום שיצוא עוד בקינה זו.

(י) המה עלי העתים היוצאות בארץ אשר הרתו את שמו וחס כפריו לבס ולתהלה. והלה הם אשר הגיעו וכלו לידו הלום: (א) אריענט 1849 מנרח 49. ב) נאמגלין פיר דיח ויטראטור דעט אויטלאנדעט. ברלין, 7 ספטעמבער 1850 מנרח 108. ג) לייט טריעט דער דייטשן נארגעטנדישטן געזעלשאפט, ח'טער באנד, 4 טעט העפט. וויטאמנשאפטליכער יאהרעסבועריכט חיבער דיח יאהרע 1851 אונד 1852 פאן ד"ר ע' רעדיגער. זייט 709. ד) ווינער פירטעל יאהרעספיריכט, ערשטער יאהרגאנג 1853 פראטעט העפט. הערויט געבער מונד רעדאקטאר ד"ר מ. לעטערס. ה) נאנאטשפיריכט פיר געטיילטע אונד וויטאמנשאפט דעט יודעטהווס, הערויטגאטעטן פאן אבער רחבינער ד"ר ז. פראנקטן, דירעקטאר דעט יידישעמאנאלישטן סעמינאר'ס אום ברעסאוו, דריטער יאהרגאנג. ספטעמבער 1854 זייט 362—363. וזה האחרון יכדהו לכנותו צבס מנ צ ה ב ל ש ון ע ב ר, ויאמר כי יש להתפלא על התנשאות מטוף רוחו בהכמת השיר וכי כל שיריו צב"ש צ"ש מהעלום המה ציפי לבוס, ובשפת המונות מליצות נכבדות. ויפליא לזייר לנו ענין שיר שלמה וקהלת במשלים ומליצות נגבנות. וכן השגיב גם הראשון (האריענט) להלל כפרו הדיוטות טרויא אשר העתיק מן הענשאם לווירגיל הרומי ואמר כי כה השכיל והלציה להעתיקו בשירים חרוזיים מעשה ידי אמן עד שהעתיקו הוכל לשון ולעמוד הכן לפני העתיקת (המבורר הגדול) שוללער. ומאת החברה הנכבדה הנ"ל קבל גם מכתב תודה על שלחו להם שני ספריו אלה. ועל החתום צא האדון הפרה' ד"ר פ ל ו י ש ע ר. לייפציג

דפן 28 אקטאבער 1851.

(יא) בקך תר"ט צראית הרופאים כי נלאו לרפאותו, וייעזבו

זה, וזה גם האומר פה למעלה עד 7 בשיר האביב, ממתק רוח חיים' .

(ד) האד העולה מן הארץ הוא חזיר לח ומימי, אבל חלקי המים שידם דקים בו מאד עד שהם נבלטים בתוך חלקי האויר ועד שבכהו להעלותם עמו, אבל כש למעלה יעבו ויקו חלקי המים זל"ז והיו למים זל"ז ירדו אז למטה לארץ, וזה טעם השם ג שם מעטין ג ג ש והמ"ס והגו"ן בהם מהאמתי"ו, וזה גם ענין השם ג ש מי שחלקיו נגשים ודבוקים זל"ז הפך השם רוחני ורוח מעטין ריח ורוחה; ועל מה שהגשם יורד ומכוין להרות ולהוליד ולהנמיח השדות והכרמים נקרא גם בשם מ ט ר מעטין נ ט ר, וכן השם מ ט ר ה, וגם פה המ"ס והגו"ן מהאמתי"ו, והענין בשלבתם זהירות ושמירת המבלה דבר טובה למקום ולהכלית המכוון ממנו, ולפי"ז גם נטר כרס הוא שיהיה להשקותו המיד במקומות שנחרו בו מהוס השמש, וזה גם "ולא תסור" על השומר עת וזמן שובל לקלט רשתו אל שונאו ולא יחטיא; וזוה כבר יובן כל הבית הזה.

(ה) בלשוננו לעירוס ולערמה שרש אחד וכן ל צ ג ד ול צ ג י ד ה, כי כן דרך הבוגד להתראות לעמיתו כמו הערוס הנראה כמו שהוא בלמת, ואח"ז פגגדו בו נגלה שהגדלה ממנו היה רק לבוש. וכן גם הצגדים מראים מה שאין בלמת בלובש אולם וכמ"ס לפני זה במאמר "מל צו שי שני" ה" כו'.

(ו) הוא ספרו היקר ומאד נעלה שקראו בשם מחקרי ארץ וזה אחריו המשכיל ר' יעקב קהפלאן ויסב את שמו ארץ קדומים, וגם על שער הספר לא זכר עוד גם את שם המחבר עליו וקרא עליו שם את שמו לבדו, רק מתחת לשער זה עשה לו שער שני שבו זכר גם שם המחבר, אבל גם שם אמר כי רש"ל רק יסדו והוא הכינוי וגם הקרו — וגם ידידנו הרב הסיפר רמא"ג ז"ל לא עזב עשה בהקדמתו שם לעשות את הטפל המטע אשר הוסף שם זה המשכיל לשיקר, וישא את שינוי כמעלה וירא רק את הנגס הרופע על גבי הענק, ויהלל את גובה קומתו לאחד הנפילים אשר בארץ.

(ז) הוא ידידי הרב החכם ר' יהודה צה"ק אשר הוא המבוא לבית הדפוס את הספר היקר הזה (וילנא תר"ע) וגם הוא עשה לו הערות נוסף על ההערות והצחורים והנוספות אשר שמתו עליו אני. אפשר כי שינוי לריק יעטו בו, כי אם עשה הספר כלו אומר כבוד ללשוננו הקדושה ולמחברו החכם, אחרי אשר גליתו את כל כבידו ויקרו והגדלתו על כל אשר היה לפניו, עכ"ז הנה היצאנו היום לא בזמנו ולא במקומו, וזה שבע שנים אשר ילא במדינתנו ועוד כבודו במקומו מונח — באין לו כמעט מכיר ונחל — זולתי מתי מספר.

הערות

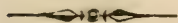
(א) השם אהד לא יורה ולא יגביל כמות מספרו, לשלול מספר זולתו, יטן כי זו לא יזויר עוד כל מספר, כ"א הוראתו של מות ר"ל שחלקי העש הזה המה צו באהוה יהדיו והיו לעש שלם, ומשולל מן הרצוי הקודם שהיה בחלקיו. והוא מרכז מב' מלות אה, חד, אה הוא קצור מן אהוה וחד הוא קצור מן יחד, וע"כ באו בכתובים גם כל אחד מהם לבדו תחת השם אחד ושניהם ביחזקאל: ועשה אה, ודבר רב, וכן להפך בא השם אחד להוראת אהוה גם יחד: והיו לבשר אחד, ועוד רבים. וע"כ יעשה לו האדם לפעמים את האחד כפי צרכו אף בפחית או ביותר מן השלם הטבעי, ושלם שגחלק לחלקים רבים וירצה לספרם יכנה כל חלק בשם אחד ויכפרם בשלמים, ולהפך, סך גדול מפרטים רבים וקטנים יעשה לו את האחד בשם מב' ג' או ד' וכו' כפי שיוכל לתפוש ולהפריד, ויכפרם כמו האחד הטבעי או המלאכותי, אחר שהוא מאהוה יחדיו את חלקי השלם שהוא אשר בחר לו, וכן יעשה לו מדה או משקל אט גדול ואט קטן לאחד ויספור בו, וכפי רבות הכל, כן ירצה ויגדיל לו את האחד, ומי יודע על כמה רצפות אלפים היינו מניחים את השם אחד אט היינו יודעים מספר כל הכוכבים כלם, והיינו באים לספור אותם, ודי בזה להבין זה המאמר צפוי, ועי' בא"ח שלי בראשית א' ה'.

(ב) בא"ח שם בארתי השם נהש מענין חיש צו"ן האמנותי"ו לנפעל וכמו נמהר, ע"ש מהירות הנחש בטבעו, ואמרתיו כי הנמשל בו שם הוא כח התבונה הנמהרה אשר באדם אל הדעת. וזה אמרו כי הנחש החישו לדעת כו'.

(ג) בספרי אבל כבד (וויילנא תקפ"ה) בסופו העירותי, עפ"י חכמת הכעמיה (צעת היות) כי החויר בעל ג' חלקים, ורק באחד מהם שהוא יסוד החמוץ יחיה כל חי ויבער כל גוף צוער. אבל ההצטרה והחיים יתגלו לאחי רק בהיות האחד הזה עם השנים שיעמדו נגדו שם יסוד המחנק ויסוד הגחלי, אבל בהיותו הוא לבדו אחי להיותו זך ודק מאד תהיה פעולתו בכח אמין ונמהר נמרץ ונחרץ מאד, עד אשר גוף גדול הכלה הצטרהו בחוכו צרנע קטן, וכל חי יחיה בו כל חייו הארוכים חיש כמו הגה קצר; ועוד העירותי שם כי כל החיים מעבליים בנשימתם את יסוד החמוץ והפכוהו ליסוד הגחלי היוצא מפייהם, המזיק לכל חי, ובנשימתם הוא ההפך שהם חיים כמה שיינקו את החויר הרע הזה, ויריקו מתוך העליים את יסוד החמוץ, ובזה החי והצומח מחיים זה את

אלה — ומות פה יעש מעשהו
 ישוד אם מילדים בן מהורחו
 יכרות אהוב מלב נחמד — מעין
 ישפוד נחלי דמעה על דם השפך
 דמעות חורים על דם בנים — ולהפך
 מרם יבוא יומו ויהי לאין .

גשרים וארבע שנה טרם יגיע
 יום יכל מות יום קצו יופיע
 יושם בקלוא ויענה בכאב רצח
 ישא שד בבני פידו ושיגנו
 בקיו ונדוי זה אל זה ידפנו
 עד יומו יבוא ויבלע לנצח .

152

אֶהְיֶה קֶדֶר לִי שָׁמַיִם אֶחָרֶיךָ
 וּרְפִידַת שׁוֹאָה לִי אֶרֶץ בְּלִתֶּךָ
 עֲרֵשִׁי וּבֵיתִי לִי עֵתָה הַקֶּבֶר
 וּבְקִבְרֶךָ שֵׁם יְאִיר עֵתָה הַשְּׁמַשׁ
 אֵלֵי נָסוּ מִשְׁאֵל חֲשֵׁךְ וְאֶמֶשׁ
 וְלֹאֹר עֵתָה יוֹבִיל מֹתֵי כָל גֹּבֵר .

155

רַבִּים עָשׂוּ אֶכֶל רַבִּים יֵאָבְלוּ
 לְשׂוֹא לִבְהִלָּה הֶבֶל יִהְיֶה — !
 אָפֶס כִּי אֵין נֶחֱם פֹּה טוֹב מֵאֶבֶל —
 אֲנֹס מִמֶּךָ תִּבֵּל מַרְעוֹתֶיךָ
 יַחַד אֶעֱזֹבְכִי עִם טוֹבוֹתֶיךָ
 אֵלֶּה גִדְלוֹ מִנְשׂוֹא — אֵלֶּה אֶךְ הֶבֶל ! !

154

לָךְ אֵלֵי עוֹד אֶקְרָא כְּלֵן לָךְ הַמָּה
 יָדֶךָ רַב לָךְ גַּם יִסַּר גַּם נַחֲמָה
 אִם יֵשׁ גַּם לִי נַחוּמִים אָנָּה הַנָּחָה !
 אִם אֵין — צַק נָא גַם עָלֵי הָרוּחַ
 אֲשֶׁר עַל שִׁירֵי בֵּית צִיּוֹן הַנּוֹחַ
 וּבְמָרָם אֵלֶיךָ לְבִנֵי אֶקוֹנְנָה .

129

הוֹי הַלֵּשׁ וְרַף עֲנוּג וּרְגֵה כַח !
 נִעְנָה לְבִנִי עֲנִי וְלִמַּט יְשׁוּחַ
 מַה זֶה כִּי תִחַזַק מִכָּל מוֹפֵד עֲתִיד
 וּפְנֵי יוֹרְעֵי נְהִי חַיִּים חוֹבֶשֶׁת
 הֵן מֵת אֶתָּה וְנִהְי חַיִּים חֲלָשֶׁת
 אֵךְ נִפְשֶׁךְ לֵזוּ ! כִּי חַיִּיתָ כִּי מֵת .

150

אֲנִידָת תִּבְּן עַל אִשׁ כִּי הִשְׁלַכְתָּ
 אִם קָטַן הַמוֹקֵד הָאִשׁ שְׂבָבָה
 אִם גָּדוֹל הוּא וְרַב אִשׁוֹ עוֹד תַּעֲלֵ
 אֲנִידָת שִׁירֵי עַל פִּי־י הַמְּלִיתִי
 וְהִקְרַב הָאִשׁ וּמוֹקְדֵי הַגְּדֵלִיתִי
 וּבְאוֹד מְזַל אֲצֵא — וְעֲמְלֵי מַעַל !

151

וּבְמִזֵּ לֹא נִמְצָא רוּפָא אֶל הַלֵּוֶה
 כִּי אִם זֶה הַמְּנוֹת כִּי גֵו חַיִּיךְ
 בֵּן נַחֵם אֶל מוֹתֶךָ הוּא רַק הַמְּנוֹת
 כִּי בְּמִקּוֹם אֵינְךָ כָּל נַחֵם גַּם אֵין
 עַל כֵּן לְמִקּוֹם יִשָּׁךְ אֵךְ אִשְׁיָא עֵין
 אִם מוֹשֵׁבֵן שֵׁם קִבְר , אִם מְרוּם שְׂבָת .

426

הוֹי עֲצֹבוֹן! כִּי עַד כֹּה עֲצַרְתִּיךָ
 מִגִּיעַת פְּתָאם אֵלֵי הַרְחַקְתִּיךָ
 פֶּן תִּקְדָּם לָבוֹא וְתִבְלַע כַּחֲרָב
 וּמַעַט עוֹד אֶךָ תוֹחִיל וְאֲנִי אֶלֶיךָ
 אִז אֲז אֶחַל לִנְהוֹת וּכְרַב גְּדֻלָּךְ
 אִז אֲז אֲכַל שְׂאֵת לְסַפּוֹר לֹא הָרַב .

427

אֲזִכּוֹר מִסַּפֵּד מֵר* עַל בְּתִי קוֹנְנָתִי
 בַּל יִדְעָתִי אִז כִּי זֶה אֶךָ נִבְחַנְתִּי
 לִפְנֵי בּוֹא יוֹם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת כִּי כָלָה
 יוֹם מִכָּל מִסַּפֵּד מֵר מֵר שְׁבַע־עֵתִים
 בּוֹ יִגְדִיל מוֹת יִרְבֵּ רַבּוֹתִים
 בּוֹ יִמַר לִי עַד הָמָר לֹא אֲכַלָּה .

428

מַה זֶה אֲשַׁבֵּיר שְׁבֵר מָה אֶרְבֵּ שֵׁיחַ
 לֹא אֲמַעִיט שְׁבָרִי לֹא רוּחִי אֲנִיחַ
 גַּם קִינּוֹת שָׂרִים לִבִּי לֹא הִמְיִבוּ
 לֹא נִרְפָּא הַמַּחֲזִן עוֹמֵד הַנֶּנַע!
 אִם הָשִׁיב נַפְשִׁי יִכְלוּ כְּמַעַט רַגַע
 אֶת מִיָּהּ יוֹסֵף כָּלָם לֹא הִשְׁיִבוּ .

123

רב לך מְּוֹת רב! הן מְּוֹם הַיִּת
 מְּוֹה רְבָה בְּזֹאת עוֹד לֹא הַיִּת
 בְּלִית הַיּוֹם כָּל אֲבֻרֵי־יֹתֶךָ
 וּמֵה לְךָ עוֹד עֲרִיץ הוּי מִזֶּרֶךְ פָּרָא! —
 לוֹ מוֹתֶךָ מְּוֹת — לוֹ עֵינֵי עוֹד תִּרְא
 הן חֵי אֶתֶן מִתֵּן אֶל מוֹתֶךָ!

124

נָקָם לוֹ אוֹכֵל הָהָה! נָקָם לְקַחַת
 מִמְּחֻלָּה מִמְּוֹת מְּבֹר מִשְׁחַת
 מִתּוֹלַע אוֹכֵל בְּבִנֵי מִחְמַד עֵין —
 מִי יִתֵּן כָּל בִּשְׁחָה אוֹתִי בְּלִישׁ
 בְּבִנֵי אֹז מִזֶּרֶךְ בְּנִשְׁחַר וּבְנֵי עֵישׁ
 וַיִּקִּים בְּנִתְהוֹ וַיִּשׁ בְּנִתְהָאֵין

125

אֲבִנֵי אֶלְגָּבִישׁ אַף רַעַשׁ וְרַעַם!
 קָרְעוּ נָא אֶתְמָה בְּחָרֵי הוֹעַם
 שְׁמַיִם קָרְעוּ לִי אֶרֶץ רַפְּשׁוּ
 תִרְרִים וּקְבָרִים כִּי יִקְרְעוּ
 כּוֹבָבִים וְרִגְבִים כִּי יִקְלְעוּ
 חֵי וּמִתּוֹ אוֹלֵי אֹז יִפְגְּשׁוּ

120

כִּי זָכְרוּ לְרַגְעִים אֵינִי שׂוֹלֵחַ
 וַיִּלְחַט נַפְשִׁי כַּבָּרֶק קוֹדֶחַ
 וּכְרַעַם אַחֲרָיו אֶחֱזִיתִי תִגְעֵינָהּ
 וּכְגֵשֶׁם דְּמָעוֹתַי אִזּוּ כֵּן נִגְרַת
 אֱלֹהִים חֲלָפוּ — מְכֻנֶּת לִבִּי נִשְׁאַרַת
 כָּל מַדְבָּא אֵינִי לִי וְתִשׁוּעָה אֵינְנָה !

121

כַּתְבִּי יָדוֹ אֲרֹאֶה חֲכָמָה וְדַעַת
 וְתִמְוֹנָתוֹ אֶבִּיט עַל קוֹר מִצַּעַת
 וְדַמּוֹת מִצַּבְתּוֹ גַּם שָׁם תִּזְכִּירְנֵנוּ
 גַּם בְּנִים יְלוּדִים בְּשִׁמּוֹ נִקְרָאוּ
 וּבְכִי וּנְהִי בֵּיתִי עוֹד לֹא נִבְלָאוּ
 אֵי כָל־נַחַם — ! מִיִּכָּה יוֹסֵף אֵינְנוּ !

122

זוּ מִי כָל הַבַּת אַחֲזִיתְךָ יְלָדָה
 אַחֲרֶיךָ נַפְשִׁי גַם רוּחִי נִצְמָדָה
 וּבְעַד עֵינֶיךָ הָאֵפֶה תִּרְאֵנִי ?
 הַאֲזִיתְךָ אַחֲבֶיךָ כִּי אַחֲבִיקָה
 אִם אֲשַׁקֶּךָ תִּבֵּן ! כִּי אֲשַׁקֶּנָּה —
 וּמָה זֶה דְּמָעוֹתַי תִּגּוֹל אִזּוּ עֵינֵי ?

417

חֲכָמָה גְעֵרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה נֶאֱצְרָה
 בְּכִנִּי זֶה הִיא מְתָה עִמּוֹ נִקְבְּרָה
 כִּי הוֹלִיךְ עִמּוֹ רַב מֵאֲשֶׁר הִנִּיחַ
 לְפָנָי מוֹתוֹ אֶדְרֹם אֶל פְּכָבִים רַע *
 רַבּוֹת שִׁאֵל מִהֶם חֲכָמָה וְדַע —
 שֵׁם תִּרְאֶה עֵינֵי אֲשֶׁר פִּה הוֹכִיחַ .

418

שֵׁם הַבֵּן הַבֶּן שֵׁם יָרֵן גַּם יַחַד
 גַּם כָּל פְּכָבֵי בְּקָר מִכְּלֵי כָּל פֶּחַד
 כִּי יִדְעוּ שִׁירָם גַּם שִׁירוֹ יִדְעוּ —
 אֶךְ שִׁירֵי בּוֹדֵד וּבְכִנִּי גַּם אֵין
 לֹו כְּמַעֲט רָגַע מִשָּׁם יִסַּב עֵין
 וּלְשִׁירֵי אוֹלֵי גַם עֵינָיו יִדְמְעוּ .

419

כְּבֹאֵר מִים חַיִּים תִּקְרַח מִימֵיהָ
 נִדְלָגָה יוֹם יוֹם וּמְלֹאָהּ הַנֶּחֱדָה
 וּמִי עוֹלָם הֵם נִצְחָה לֹא יִפְחָחוּ
 בֶּן גַּם אֲבֵלֵי זֶה יוֹם יוֹם אַחַד שָׁנוֹ
 וּבְרַב דְּמָגָה לֹא אוֹכַל אֲמָעִימוֹ
 וּבְעֵינֹת עוֹלָם גַּם עֵינֵי נִפְתָּחוּ .

ואל־צָרוּן! — רִינְעֵרֵין! — הוּ בְּאַרְזֵת הַמַּיִם!
 גַּם עֲדִיכֶם בָּא הַבֵּן בְּשָׁנָתִים
 אֶל עֵינֹתֵיכֶם עֵינֵינוּ שִׁבְרוּ
 «בֵּן פּוֹרֵת עַל־עֵין אָנָּה הִצִּילוּ!
 כָּל מִדְּבַא לֹא הוֹעִיל אָנָּה הוֹעִילוּ!»
 וַיָּשָׁב — וּשְׂכוּלִים שְׂמַכְּם אֲרָרוּ.

וּכְמוֹ זָעִים בְּמִרְחָק שָׁמָּה הוֹפִיעַ
 בֵּן שֹׁמֵעַ מוֹתֵךְ זָעִים לַעֲתָה הִגִּיעַ
 וַיֵּן לִי דַמְעָה מֵעֵין כָּל שׁוֹמֵעַ
 הַנֶּגֶד כָּל עֵין אֵךְ מִקּוֹל מוֹתֵךְ
 הִתֵּן מִימֵיהֶ אֵךְ בְּזִכּוֹר קֶצֶף
 כְּצוֹר בְּמִדְבָּר מִמַּטֵּה בּוֹקֵץ.

וְהֵאמֵר חֲכָמָה: לֹא רַבִּים יִחַכְמוּ
 «אִם אַחַד מִרְבוֹא חֶבֶל לִי שָׁמוּ
 וּבִאֲבוֹ אֶחָה! אֵיךְ גַּם זֶה לְקוֹחַ!»
 בְּנֵיהֶ נוֹחִים: לֹא רַבִּים אֶתְנוּ
 בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף מִי כְּמַחֲוֹ לָנוּ
 וּלְכַבְּשָׁה אַחַת אֵיךְ הוֹאֵב שְׁלוֹחַ!

411

הוֹי מָוֶת! מוֹחָה פֶּה חַיִּים מְסַפֵּר
 גַּם אֲתָם יָמִים! — אֶת זְכוּרָתְךָ אֶפְר
 אֶךְ עַל יִשְׁבֵּל מַלְאִים לֹא עוֹד תִּמְשָׁלוּ;
 וּבְנֵי יִשְׁאַלְתִּי «אֵי בְּתָבִי יָדָךְ?»
 וַיֵּן; פֶּה תִמְצָאֵם פֶּה נִגְדָךְ —
 וַיֹּסֶר וַיֹּאמֶר «הֵם לֹא יְבוֹלֵד» (א)

412

בִּינָךְ וּבֵין מָוֶת כִּי הָיָה פִּשְׁעֵי
 אֲמַרְתָּ: אָבִי! הֲאֵינ עוֹד בְּלִי יִשְׁעֵי? —
 הֵחָ! חֵץ שֶׁנִּזְנֵן נָח הַדּוֹף לְבִי עוֹדְנֵי —
 אוֹיְיָ! אִם עַתָּה רָאִיתָ בִּי מֵת אֲתָה
 עוֹד חַיִּים תִּחְפּוּזֵן עוֹד גַּזוֹת בְּךָ לְשִׁתָּה
 וּבְשִׁגְרֵי מָוֶת עוֹד תִּנּוּם מִפְּנֵי?! —

413

חַיִּשׁ לְעֲשׂוֹת מָה וְאֵנִי לֹא עֲשִׂיתִי?
 מָה מִיִּשְׁוֵעוֹת אֶרְצֵן לֹא לָךְ עֲשִׂיתִי
 הֵחָ! וּמָה לֹא מִיִּשְׁוֵעוֹת יִשְׁמוּם? —
 נִלְחַמְתִּי לָךְ עַד רוּחַ בִּי לֹא קָמָה
 גַּם תִּבְאֲתִיךָ אֶל מְרַחֲקִים שָׁמָּה
 וּמָה לִּי תִבְאֲתָךְ? — תִּכְמָחַ בְּפִלְאִים! (א)

עם דעת רע זה איך לעלוז חכמת
 ולכל חפץ לחלוק עת איך עצמת
 עד כל חווי בך תמהו השתוממו
 לקרוא לכתוב למד ולהתרועע
 לפנות מצוק מחלה — ולהשתעשע
 ושמוד גם צו ספרי מרפא לך שמו .

עודך אמר לי לפני יום המות
 «הבו נא (אם לשוא —) סוד רופאים שקבת
 בחנו נא וראו כי תם בי כל כח !
 «ומה בעטה לך !» מלים השיבנו
 «תיו פה בשוב . . . ! — לי אף בזאת חנו —
 סוד רופאים בא — ומצרה אין נוח — .

אז אביש פניך בעבור אזכרה
 ובדיך כלם — בעבור אנשמורה
 בל אנשכח תבניתם כי תלך שמה
 ומה גם אתה תביש אל הוריה ? —
 מה תישק ידי אם אין בך עזרה —
 מה תלעג לנו «מה זה תבכו למך ? !» .

שואת פתאם הִיָּה מוֹתֶךָ אֶךְ לָנוּ
 לֹא לָךְ בֶּן מִבֵּין! כִּי עַתָּה מִצֵּאנוּ
 כִּי זֶה חֲמִשׁ שָׁנִים בְּנֵת מוֹתֶךָ
 וּבְסֵפֶר זְכָרוֹן עָלְיוּ נִבְּאֵתָ כֵּן)
 כֹּל יִקְרָה עוֹד לָךְ לְדַעַת הַפְּלֵאָתָ
 וּנִקְרָא לְנֶהְי בְּקִרְוֹא סִפְרֶתְךָ .

406

מִרְחוֹק עַל מוֹתֶךָ רַבּוֹת דִּבְרֶתְךָ
 וּמֵה זֶה מִקְרוֹב מְלִים עֲצֵרֶתְךָ
 וְשִׁמּוֹ גַם לְזִכִּיר מֵה זֶה הַתְּאֵפְקֶת
 כַּמָּה יִגְעֵתִי בְּרֵאוֹת כִּי הִנֵּיעַ —
 בְּרֵאוֹת כִּי תִדַע — אוֹלֵי מֵה תוֹדִיעַ
 אֶךְ שְׂוֹא! — כִּי גַם מִן הַמְּוֹת חוֹקֶת .

407

אִם חֵיִיךָ עֲבָרָה מִחֲלָה נִצַּחַת
 חֵי עֲנָג הָיוּ כְּבוֹד וְנַחַת
 כִּי מִי לְחוּשׁ חַיִּים יָדַע בְּלֶתְךָ
 מִי יָדַע לְשׁוֹשׁ כְּמִיךָ עַל יָדַע
 לְשִׁמּוֹת לְחַיּוֹת עַל חֲכָמָה וְדַע
 וּמֵה פָּרָה לָךְ הָהָ! בַּעַת מוֹתֶךָ .

102

« כִּי גַם שִׁיר אַחֲרוֹן שָׁר פֶּה אֲתָנוּ
 הוּא שִׁירוֹ הַתְּפִלָּה בּו זָכַר לָנוּ — (כה)
 וּפְתָאם יֵצֵא וּבֵל שָׁב עוֹד הִנָּה »
 « הַתְּפִלָּה שָׁר אַחֲרוֹנָה ? ! » מַר צִעֲקָתִי
 « הַתְּפִלָּה לָאֵל הִיא ! » כִּפִּי סִפְּקָתִי
 « מָאֵז בָּא אִישׁ בְּעֵצְמִי וַיִּרְדָּנָה ! ! — » .

103

« מָאֵז בָּא עִם אִשׁוֹ אֵלֵי הָעִירָה
 לֵאמֹר : מִחֲלָתִי חָם אִישׁ בִּי הַבְּעִירָה
 אֲזו הוֹחֵל מוֹקְדוֹ הַמְּשַׁאת הַחֲלָה —
 וּבְכַר עֲתָה בְּקַבֵּר קַר הַנְּחִי
 וּבְקַר קִירוֹת בּוֹרוֹ קָפֵא דָּמָתוֹ
 וּבְקַבֵּר קַרְשׁ — טַל יִלְרוֹתוֹ סִלָּה » .

* *

104

עוֹד בִּילְרוֹת רְאִיתָ קַט חֲלָדִיךְ
 וַתֵּאמֶר עַל בֵּן לְאַרְיֵךְ עוֹד יָמִיךְ
 וַתְּחִי לְרַגְעִים בְּעֵבוֹר יִשְׁתַּרְעוּ
 קוֹרוֹת כֹּל רַגַע כְּתַבְתָּ עַל סֵפֶר
 דִּבְרֵי יָמֶיךָ הֵם וּבִאמְרֵי שִׁפְר
 עֲתָה נִקְרְאִים וּלְבָבוֹת יִקְרְעוּ .

אַרויזן שׁם הַשִּׁירָה פֶּרְמֵל וַיַּעַר
 לְמִקּוּם שׁם יָלִין בְּאֵבִיב הַנַּעַר
 שׁם שָׁרַעַת זָמִיר עַל פֶּר , עֵיץ , וְעֵין
 שׁם חַי עוֹרְנָו ! עוֹד יִשִּׁיר בִּינִימוֹ
 שׁם שִׁיחִים יִשִּׁיחוּ מַה חֶק עֲלִימוֹ —
 אֶקְרָא שִׁירִים אֲשַׁמַּע — אֵךְ שָׁרָם אֵין !

100

לִילָה שׁם אֲשַׁמַּע בְּכוֹת וַיִּלֵּל סַעַר
 אֲנַחוֹת הָרוּחוֹת מִזְכָּאִים בַּיַּעַר
 וּבְכִי עֵינֹת מִים הַמוֹת יִבְלִימוֹ
 עָלַי יִתְנֶוּ קוֹל «אֵן מִחֶמֶד הָעֵין ?!»
 וַיַּעֲנִם הַהַר מִנְּגֵד : הָהָ אֵין !
 וַיִּקְוֶנָו כָּל־עַל הַשָּׁר עֲלִימוֹ .

101

וַיִּצְעַק הַיִּנְשׁוּף עִם כָּל הַחַיִּל
 לְהִי הַפֶּךְ שִׁירוֹ הַמְּזוֹמֵר לִיל
 כָּל צַפּוֹר שָׁרַד הַצִּיד בְּנִיָּה —
 וּלְהַמַּר עַמִּי עַל הַיָּן סְבוּנִי
 וַאֲשַׁפּוּךְ שׁם מֵר נִפְשִׁי — וַיַּעֲנוּנִי
 «פַּה גַם נִפְשׁ בְּנֶךְ כִּלּוֹ שִׁירִיָּה !»

הו' חר קרה בן! ואני הוא הורתי
 ובני אם שבית קח גם יולדתי
 והיה גם אתה פחד בגלבוץ —
 או השב השבי ותנהו מפיד!
 צא מיכה יוסף! אני פה — אביך!
 «לא אוכל אבי! אבנים לקרוע» .

איך פחת אבנים —! איך קבור אתה! —
 אי שמים! אי ארץ! מעלה! כפטה! —
 איך פה עמוק המדרבר על כל גבה!
 על הררי אלה (יד) על ארזי אלוה (כה)
 על כבכי רום (כו) על אל אלים גבוה (כז)
 הבני פה עמוק — הוי אנוס אעזובה! .

האעזובה? — הן עמי אשאתו!
 פה בסגור לבי פה עמי קברתי
 ולמצבת אבנו היה לבי סלה
 גם קינתה זו על לוחתי חקתי
 ובקירותיו — ארונו הבינותי
 וכנשר עם קנו ארוץ ברמלה .

מה נָעִים הָיָה מִדְּבָרְךָ לְשִׁמוּעַ
 וּמֵה פְתוּק מִצוּף מִעֲרֹךְ לְבִלְוֵעַ
 מִשְׁשֶׁבֶת עֲמֹךְ יְחִיד — יָקָר אֵין
 עֲתָה מֵה נָעִים עָלֶיךָ לְדִמוּעַ
 וּמֵה פְתוּק לִי מִחֶמֶד לְשִׁבּוּעַ
 מִחֻזְפִּיר שְׂמֹךְ עַל דְּמָעוֹת בֵּת גֵּין .

אַךְ שְׂמֹךְ אֲזוּפִיר וּדְמָעוֹת הַנּוֹלָנָה
 קְבִיחָה וּבְבִיחָה אֲזוּ עֵינֵי הַנּוֹאֲלָנָה
 מִלְּבֵי הַנְּקִימָה תִּדְּלִינָה מִן
 וּבְנַחַת , בְּלֶעְדֵי , לְהֵן הַבְּכִינָה
 קְבִיחָה וּבְבִיחָה אֵין מְעֻזֹר לְחַנּוּהַ
 עֵינַיִם בּוֹכוֹת עַל מִחְמַד עֵינַיִם .

וּבְמִסְתָּרִים לְבָפוֹת וּבְמִסְתָּרְךָ
 הַחֲתָרָה אֲמַלְטָ שֵׁם אֵל קִבְרְךָ
 וּלְעֵינֶיךָ אֲוֹלֵי בְפִי אֲנִיעָה
 אֲחֵה! — וְאַבְּנֶיךָ בּוֹכִיּוֹת שְׂמֹחַ
 עַל הַזֶּדֶן גּוֹ וּדְמוֹת יִבְלוּ בְּאֲדָרְכָה
 אֲבָנִים בּוֹכוֹת עַל אֲבֵן הַזִּפְיָעָה .

עֲמָךְ גַם מָרַת מִחֶלְתְּךָ נִעְמָה
 כֹּל מִכְאוּבֵי בָּהּ עֲמָךְ מִזִּבְחֵי הַמִּזְבֵּחַ
 עַד גַּם מוֹתֵי עֲמָךְ מוֹת אֵינָנו —
 כֵּן גַּם חַיֵּי עַתָּה הַיּוֹם אֵינִימוּ
 פִּי מוֹתְךָ דִּבֶּק בָּם לֹא יִעֲזָבֵמוּ
 אֵין רָגַע אֵין מָקוֹם לֹא בּוֹ אֶרְאֶנּוּ.

וּלְעֵינַי תִּכְמוֹת יוֹם וּבְכֹל רָגַע
 וְדַמּוּתְךָ אִזּוּ הִיא לְרָגָעִים לִי פָּנַע
 וּלְפָנַי תִּרְוִץ גַּם בְּאֲשֶׁר אָנוּסָה
 וּמָה הֵם חַיֵּי! — הֲלֹא אַךְ מוֹתְךָ
 וּרָגָעֵי כָּלֶם — רָגַע אַחֲרֵי־תְּךָ
 וּלְחֶלְדֵי זֶה אֵמַר «חֲדַל נָא חוֹסֵת!»

כִּי לָמָּה אָמוֹת כָּל הַיּוֹם מוֹתְךָ
 אֶתָּה צַחֲקֶת לֹו כָּל עֲתוֹתֶיךָ
 וְאֲנִי אַךְ בְּלָהוֹת הוּא לִי וּפַחַד
 מָה אֶבְזֹר דְּמִיּוֹנֵנוּ לֹא אֶשְׁאֲנֵנוּ
 וּבְכֹל בְּכָה וּסְפוֹד לֹא אֶשְׁקִימֵנוּ
 וּבְמָרָם יִקְרַב יְךָ כָּל נַחֵם יַחַד.

87

תְּרֹדוֹת וּפְחָדִים עָתָה יֵאָחֲזוּנִי
 לֹא אֵלֵיכֶם יָבוֹא אֲשֶׁר בְּאוּנִי
 לֹא אֵלֵיכֶם זָרַע אָדָם בְּאֵלֶּה!
 יִשְׁרָיִם וְאַרְבַּע שָׁנָה רָגַע לֹא נִחַתִּי
 בֶּן דָּגוּל מִרְבָּבוֹת הַצֵּל נִצַּחְתִּי
 וּפְתַע נִפְלְתִי וְאָרַד פְּלֹא .

ג

88

עִשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סְפָרֵי קִדְשׁ הֵמָּה
 וּבְנֵי חַי בָּהֶם בָּם יָדוּ רוּמָמָה
 הַעֵל בֶּן חָיָה מְסַפֵּר שָׁנִים אֵלֶּה!
 אֵלַי סְפָרֵי לְשׁוֹז מְדַע וְדַעַת
 יָרַע בְּלִשְׁוֹנוֹת מִבְּלֵי כָּל מְגֻרַעַת (ב)
 וַיְמִינֵנוּ בַּקִּדְשׁ לְכַתּוּב בַּל הַיֵּלֵא .

89

עִשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה הַבֵּן חֲכַמָּה
 בְּמִקּוֹם פְּתִיחַ פֶּה שֵׁם הַחֲכָמָה חֲתַמָּה
 עָתָה בָּאִים שׁוֹמְעֵיךָ וַיִּסְפְּרוּ
 וּמְשֻׁמְחֵי לֵב חֲכָם עוֹדָם מְלִיךָ
 אֶבֶל אֶבֶל הֵמָּה אֵל אֶבְלִיךָ
 וּמְגַעְמִיחֵם אֵת בְּכִיָּם מֵרָרֵי .

84

«ומי שם החי — ומה לו בינינו»
 «גם בנות אלה פה יראו עינינו»
 הם ישאלוהו . ובגני אותם יען
 הוא אבי ! — נדמה הוא מעת נדמיתי
 ושנותי הן אלה ! — בקן נהייתי
 והוא רץ אחרי פה יען . . . ולמען . . .

85

וישאו המתים מתי לגסוע
 ויעבירוהו על פני בזרוע
 הוה ! לשוא אחותי אולי אצילה
 הם אותו חיש עם הלוי הפיעו
 עד להרסות ציון אותו הביאו
 שם הם ישירו ואני פה אילילה —

86

אלה היצורים לבגני יחד הקמה
 הוא יוצרם עושם רוחו כי עצמה
 ובנות שיר ציון אלה לו ילדו
 עתה במתנה אותם אראה אחו
 בתקצי — וברחו כמים פחו
 ואני שארתי ויצורי תרדו .

81

ובנות חֵלְדוּ עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע נִצְבוּ
 אֶת הַמְּשׁוֹרֵר הַצֵּעִיר חֵישׁ סָבְבוּ
 וְנָהִי מִרְתַּשְׁאָנָה — הוּא חֵיל יֵאֲחֻזֵּנִי — !
 כָּל אִשָּׁה תִּגִּיד הַטּוֹב בּוֹ רְאֵתָהּ
 עַד הַצֵּעִירָה בָּהֵן מִהֵן עֲלֵתָהּ
 וְתִגַּל לִי מִסֵּף שְׁחֹר — וּפְרָאֵנִי . . .

82

וְאַחֶה! מַה אֶרְאֶה — הַזְּמֵן קֹהֶלֶת
 וּפְנֵי בֵן־מְנוּחַ תַּחַת מַפְּלֵת
 יַעַל אִיךָ פְּנֵיהָ חֹרֵו נִפְלוּ
 וְשָׁלְמָה כִּי נֶאֱלַם בֵּין הָעַרְבִים
 מִיָּשָׁה מֵת יִטְעִינוּ לִירוּשָׁלַיִם
 גַּם מֵתֵי יָם אֹו אֶל הַלְלוּי נִקְחָלוּ (כ) .

85

חֵישׁ מֵתִים אֱלֹה גַם לִבִּנִי יִצְאוּ
 «הַגַּם אֶתָּה לָנוּ!» כָּלֵם קָרְאוּ
 וַיַּעַן אֲנִי עוֹד בַּחַיִּים מֵתִי!
 «בֵּרַק לְתִמּוֹךְ בְּשִׁפְתֵיכֶם הַמַּעַט חַיִּיתִי
 עָתָה פֹּה עִמָּכֶם שְׁבֵת אוֹיֵתִי
 וּבְרִית כֹּהֵן עִם הַלְלוּי פָּרְתִי» .

על ראש כל יום נוחי אם לא אֶעֱלֶךָ
 אם לא עלי כל גיל אעל גִּלְךָ
 אם לא על מִשְׁכְּבִי — מִשְׁכְּבֶךָ קָבֵר
 על לִבְנֵת בְּגָדִי — תִּבְרִיךְ בְּגָדוֹתַיךָ
 יעל זה שְׁלַחְנִי — שְׁלַחֵן תּוֹלְעֵתְךָ
 אם אֶשְׁכַּח — אֶשְׁכַּח מֵאֵל וּגְבֹר .

אֵף כִּי אֶקְרָא אֶכְתּוּב לְשׁוֹן וְסֵפֶר
 בֶּן חַיִּשׁ יַחֲרִידֵנִי קוֹל אִמְרֵי שֶׁפֶר
 מִהַרְיִסוֹת טְרוּנָא מְשִׁירֵי בֵּת צִיּוֹן
 • אִזּוֹ מִשְׁאֵר שִׁירְךָ אִזּוֹ אִמְרֵי פִיךָ
 וַיִּמּוֹתֵת נַפְשִׁי וַיִּמַּת לֵב אָבִיךָ —
 וּבָנֵי הַמַּת אִזּוֹ יִרְאֶה בַּחַיִּיּוֹן .

רוּחַ בֶּן הַמַּת אִזּוֹ אִרְאֶה בְּרוּחַ
 אִיךָ בּוֹ רוּחַ עֵז וּגְבוּרָה יְנוּחַ
 נִצָּב עַל רוּחֵי הַחַת מִנֵּי שֶׁבֶר .
 הוּא אֲשֶׁר עִם חַלּוּי הַרְיִסוֹת צִיּוֹן
 עָלִי כְּגוֹר דָּוִד עָלִי הַגִּיּוֹן
 וְאַנִּי חֲרַשׁ דּוּמָם כְּבָנֵי בִקְבֹר .

נָעִים וּזְרוּנָה יְרוּנֵי טוֹב טָעַם
 אֲבָל גַּם יִמְחַץ יִהְלֹם לְבִי פָּעַם
 לָבֵן רֵץ לֹו חֶלֶב גַּם גַּם מִכְנֹו
 וּבְתִבִיָּה אֱלֹה עָלַי יִסְבֹו
 חַוִּיזִים וּרְעָמִים עָלַי יִרְבֹו
 בָּנִים לְבָנֵי הֵם וְאֲבֵיהֶם אֲנִנֹו —

אֲבִיט מִזְשָׁבָה מִחֲשָׁבָה יוֹשִׁיבֵנִי
 אֲשׁוּר מִשְׁבָּבָה אֲרָצָה יִשְׁכִּיבֵנִי
 זֶה שְׁלֹחֲנָה — יִשְׁלַח בִּי אֵשׁ אוֹכְלֵת
 עֵינַי מִשְׁחֹר וְדִי' יִחְשִׁיף קִסְפָּה
 דְּמַעוֹת הַמְרוֹרִים יַטִּיף לִי עֵמָךְ
 בְּבָבִי סִפְרֵי קִדְשׁ יִגְדִיל קֹהֶלֶת כֵּא

הֵה זְכוּרִים אַחֲרוֹנִים כִּי אֲזַכֹּרָה
 מִרְאֵיךְ מִלִּיךְ אֲזוּ כִּי אַחֲקֹרָה
 אֱלֹה לֹא אֵךְ יוֹגֵו לֹא אֵךְ יִדְאִיבו
 חֲצִי מְוֹת הַמָּה הַמַּת יְמִיתוּ
 וְשִׁאֲרֵית חַיִּים מְרוֹחֵי יִכְרִיתוּ
 וְלִשְׁדֵי עַל מִזְבַּח מְוֹת יִקְרִיבוּ .

אִיךָ נִשְׂאֵתָ הַבֵּן! רְעוֹת גָּדְלוֹ
 אִם כָּל רוּאִיךָ לְרֵאוֹת לֹא יִבְלוּ
 אִיךָ רָחַב לִבְךָ מִכָּל צוֹק וְשִׁבְרָה
 עַל זֶה מַלְבֵּת אֲשֶׁר יִקְרָה לְבָנָי
 עַל זֶה קָר מִמֵּיִם רוּחַ חַיִּינוּ
 קָר מִקֶּרֶת גִּוְךָ עֲמָה בְּקִבְרָה .

וּמֵיִם קָרִים בְּחַיִּים חַיִּיתָ
 אִם עֵינֶיךָ נִפְשָׁנוּ אִתָּה חַיִּיתָ
 וּבְמִשְׁנֵה חַיִּיךָ כָּל הִי הַמִּמָּה
 עֲמָה הָיָה בֵּיתִי קִבְרָה וְשַׁחַת
 בּוֹ יִהְיֶיךָ לְנַחֵי גַם גִּיל וְנַחַת
 אִיךָ כִּזְכוּר כִּי לֹא תִחְלֹק בָּם אִתָּה .

גַּם הַלִּיכוֹת בֵּיתִי אִתָּה יַעֲצֵתָ
 כִּי אֵין כָּל דְּבָר לֹא דַעַת חֲרָצֵתָ
 וּבְחֻלְדֵי אֵין זָר מִרְעִיוֹנֶיךָ
 עֲמָה כִּי אֱלֹהֵי בֵן אוֹתָךְ יִזְכִּירוּ
 וּבְחֻזְכִּירָם , דְּמַעוֹתֵינוּ יִמְטִירוּ
 וּבְבֵן יֶךָ בָּנוּ יוֹם וְזָכְרוֹנֶיךָ .

מִי זֶה אֲרָאֵנוּ הָהָּ! מִתּוֹ יוֹשֵׁב עָרֶשׁ
 לְבוּשׁ וּשְׂתוּם עֵינַי יָבֵשׁ בַּחֶרֶשׁ
 הַבְּנִי הוּא חֶמֶת! — וְאֲנִי הוּא רוֹאֵה —
 וְאֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ גַם יָדָם סִלָּה —
 הֲאֲנִי גַם אָדָם אִם לֹא אֶתְהַוֵּלֶלְהָ? !
 אָדָם! — פְּדָמִי אֱלֹהִים זֶה עוֹשֵׂהוּ .

הַלֵּב יֵאָחֵז עִם תְּשׁוּבָה וְתוֹרָה וְגַם
 הַתְּנַפֵּל הַתְּנַלְגֵּל תִּרְגַּעַם קוֹל בָּעַם
 אַחַד גּוֹרֵיהַ נְשֵׂא קוֹף הַמַּעַר ()
 זֶה אוֹרֵי וּיְקָרִי מַחְמֵל כָּל גֵּבֶר
 זֶה הוֹדֵי וְהַדְרִי יוֹצֵא לְקֶבֶר
 נַפְשֵׁי וּבִשְׂרֵי — וּבֵל אֶסְעַר סְעַר ? ! .

אִם מְלֶכֶךְ חֶסֶד עַל מוֹת בֶּן הַמַּדְר
 אִם לְמוֹת עַל מְרִיב הַבִּיאוּ פְּרֵד
 וּבְנֵי זַעַק הוּא מֵר, עַד הַמִּשׁ פֵּעַם
 אֲנִי כִּמְהָ אֶזְעַק מִה אֲשׁוּעַ ? !
 עַל דָּם נְקִי בֶּן לֹא יָדַע הָרַע
 הַבְּנִי אִם אֶאֱלִיפָה יִשְׁקִיט הוֹעַם .

וּבְרַגְעֵי שִׁבְנוּ וּנְשָׂא אוֹתָנָה
 וַחֲתַת אֵימָתָהּ עֲלֵיהֶן שָׁבְנָה
 חֲשֵׁבֶת צְלָמוֹת עֲלֻמָּה וְעֶרְפֶּל
 עֵינֶיהָ רוֹאוֹת כִּי עֵינֵי תִדְמַעְנָה
 עֵינֵי רוֹאוֹת כִּי עֵינֶיהָ תִשְׁקַעְנָה
 לְבִי יִהְיֶה מֵר « לֹא הָיָה כִּנְגָל — » .

וּבַיּוֹם אַחֲרוֹן הָהָּ! מַה זֶה אֶרְאֶה שָׁמָּה
 וּבְנֵי אֲשֶׁר רוּחוֹ לֹא עוֹד בּוֹ קָמָה
 כִּי אִם בְּנִמְזוֹתָיו עַל שְׁלֶחָן עַל מִצַּח —
 בְּתֵאֵם — וַיֵּשֶׁב נִשְׁעֵן עַל גְּבִהּוֹ
 וּמִפֶּה רֹאשׁוֹ כִּכְנֶטֶס אֶל צִדְהוֹ
 וּנְחַרְד אֵלָיו חַיִּשׁ — וּשְׁנָתוֹ נִצָּח — — .

«מִיָּכָה יוֹסֵף» קוֹרְאִים קוֹל רָם כְּלָנוּ
 וַאֲצַעֲקָה וּמְהוּמָה הִתְאַבְּכוּ בְנוֹ
 וַיִּחַרְד הַמָּוֶת — וּכְמוֹ יִרְפְּנוּ
 וּבְרַגְעֵי פִרְץ הַקּוֹל שִׁבְעֵתִים
 קוֹל קוֹרְאִים: «הִנֵּה מֵת!!» קוֹל בְּשָׂמִים —
 וְאָדָם — כְּדָמִי מֵתִי זֶה אֶרְאֶנּוּ — — — .

63

אֲרִיזוֹת וּבְפִירִים לָבִיא וְלִישׁ
 אִם לָבֶם חֲלָמִישׁ צוֹר סָלַע וְשִׁישׁ
 לַפְּמִים הָיָה לוֹ קָרָם מְקַרְנֵנו
 לוֹ הֵם גַּם עָתָה חֲזַתִי שְׁמַעֵנִי
 רַחֲמֵי אָב לָמָּו וְשָׂכֹל גַּם יִדְעוּ
 אִזּוּ מִתְרַרִי טָרַף עַמִּי קוֹנְנֵנו .

64

כַּח אֵיךְ עֲצַרְתִּי יַד אֵל אֵיךְ נָשְׂאתִי
 בְּשִׁלְשֵׁת שְׁעָרֵי מוֹת לִבִּי בְּאֵתִי
 שָׁפָם מִחֲלָתוֹ תִּעַבִּיר אֶת דַּפְּיָהּ (י)
 וּבָבֶל שָׁעַר לָחֶם אֶתָּה עָרַכְתִּי
 שָׁם נִפְּשִׁי עָלָיו מִצְּנֹד הַשְּׁלֹכְתִי
 וְאַתָּה — ! וּלְבַדִּי נִסְתִּי מִצְּנִיָּה .

65

כַּח אֵיךְ עֲצַרְתִּי בְּכָלוֹת כַּחֶךְ
 וְאַנִּי לְרַגְעִים יוֹשֵׁב דָּם נִכְחֶךְ
 אֲנִי מִבִּישׁ בְּךָ וְבִי כֵּן גַּם אֶתָּה
 אֵךְ לְבוֹתֵינוּ נִדְבָרִים אִזּוּ יַחַד
 כִּי חִישׁ־נִפְרָדָה כִּי יָבוֹא פַחַד
 וּכְכֵן נוֹרִיד חִישׁ אֶת עֵינֵינוּ מִטָּה .

אָךְ לִילָה אֶחָד נָגְלוּ מִכְאוּבֵיךְ
 אִזּוּ בִּי הוֹבְלָנוּךְ עַל מִשְׁכְּבְךָ
 וּפְתָאֵם עַל פְּנֵיךְ בּוֹ נִפְלְתָה
 נִשְׁעַן עַל אָזְוֵי הַדּוּמָם עַל כַּפַּיִם
 הָאֲשָׁנוּ וְנָרַם רֹאשְׁךָ עַל יָדַיִם
 וּפְלָגֵי מִי דַמְעָה לְמַחֹזַת הַשְּׂבִלָתָה .

61

אִזּוּ פָּרִיזְ הַבְּכִי גַם מִפִּי כָלְנוּ
 בְּסַפּוֹק כַּפַּיִם קִילְנוּ נִשְׁאָנוּ
 «מִיכָה יוֹסֵף בּוֹכָה!! אָבֵן נִתְּכַת —
 חַיֵּשׁ הַתְּחֻזְקָתָה וְהַנּוֹבֵשׁ הַנַּחֵל
 הַיָּגוּ גּוֹ שָׁפֵן הַנִּפְשֵׁשׁ פֶּשַׁחֵל
 וְכִבְרָ רֹאֵם נַחְנוּ בִּי הִיא הוֹלְכָתָה .

62

וּבְאַחֲרֵית יָמֶיךָ — הִיא! נִפְלְשֵׁי תְשׁוּחָה —
 בִּי תִנַּע — יִדְעֶךָ מֵאַפְּךָ תְּרוּחָה
 וְתִהְיֶה אִזּוּ כַּמַּת בִּי אִזּוּ גַם נִאֲלַמְתָּ
 פְּנֵיךָ חִירוֹ נִמְיוֹ עֵינֶיךָ
 בֵּן תֵּדֵם — עַד שׁוֹב תְּרוּחָה אֵלֶיךָ
 אִזּוּ אֲמַרְתָּ בִּי גַם מָוֶת מְעַמְתָּ —

בְּכָה נִעְשָׂה יוֹם יוֹם מִלְּבַד אֶרְחֶק
 קוֹל שְׁוַעַת חֲזוּה בָּא לְגֵרוּשׁ לַחֶק
 הִרְעִישׁ כָּל גִּנּוּךְ וַיִּרְעֵשׂ חַבִּית
 וַיִּתֵּן בְּאִשׁוֹ — חָרָה לָךְ עַד מוֹת —
 וַיִּנַּח רַגְעַ וַהֲשִׁיב שְׁלֹחֶת
 בֶּן אָבֵל נָבֵל חֶדְרַ עֵין הַנִּית .

אִיוֹם מִן הַיּוֹם הַלַּיְלָה בָּא לָנוּ
 קוֹל נִאֲקַת לְבוֹ בְּזוּעָה עוֹרָרְנוּ
 בְּמָנוּ רָצְנוּ וּבְגֵי יוֹשֵׁב הַנְּהוּ —
 (חֲבֵן מֵעוֹדוֹ לֹא שָׁכַב בְּלִיל
 כִּי אִזּוֹ כִּפְרֵי קֹדֶשׁ יִקְרָא בְּחִיל
 עָתִיד לֹא יִתֵּן לוֹ לְשֹׁכֵב מִדוֹהוּ) .

מַה לָּךְ בֶּן יִקִּיר ! אִזּוֹ לְשֹׁאֵל נִבְחַלְתִּי
 « הֵן רַע לָךְ לַיְלָה זֶה » בְּמָרִי שְׁאֵלְתִּי
 « אֵינְנוּ רַע כִּמְלַ לַיְלָה — » עָנִיתַ
 « רַק נִדְמָה לָךְ בֶּן כִּי אֵלֵי חֲרָדְתַּ
 בֶּן גַּם כָּל מִכְאוֹב מִמְּנֵי בְּחַדְתַּ
 וַהֲנַחֲמֵנִי — וּבִלְבָבְךָ שׂוֹר בְּסוֹת .

54

הן פִּיךָ דִּבֶּר לִי לְפָנַי מוֹתֶךָ
 אָב רַחוּם לְבָנִים אֵין זוֹלָתֶךָ
 וּמָה זֶה בֶּן יָקִיר! עַד כֹּה נִשְׁגָּבֶת
 לְבָלִי גְלוּת לְאָב רַחוּם כְּמוֹנִי
 כָּל יָמִים חַיִּיתָ בְּחָלִי וְעֲנִי
 כִּי רַע כִּי מָר לָךְ וּמְאֹד עֵת כְּאַבֶּת .

55

מֵאָה וּשְׁמוֹנִים יוֹם עַל זֶה מְזַבֵּחַ
 עֲלִיתָ לְבַקְרִים שֶׁקָּט בּוֹשֵׁחַ
 מִמֶּשֶׁבֶבֶךָ לֵילָה עַל בָּס לְשֹׁבֶת
 אָנִי וּבֵיתִי פִּרְשָׁנוּ יָרִים
 כֹּה הֵבֵן יִקְמַר עַד בֵּין הָעַרְפִּים
 אֶתָּה הֵבֵן תֵּשֵׁב מִבְּלִי עֲצָבֶת .

56

תִּרְדַּמְתָּ עוֹעִים אֲזוּ הַפּוֹל עֲלֶיךָ
 «עוֹרָה בֶּן אֲחֻב!» קָרָאתִי אֵלֶיךָ
 «הַנִּיחָה לִי לִישׁוֹן» אֲזוּ עֲנִיתָנִי
 «לֹא שָׁנָה הִיא בֶּן נָעִים!» לָךְ אִמְרָתִי
 «אִם תּוֹסִיף לִישׁוֹן כֹּה הִנֵּה נִגְזַרְתִּי»
 וּבָרַב כַּח קָמַתָּ כִּי רַחֲמָתָנִי .

51

מי בלָעדיך חין עָרְפוּ הוֹדִיעַ
 וְשָׁמוּ תִימְנָה מִי בְלָתֶךָ הִגִּיעַ
 עַד לְמִתְרֵי־לֵב רֹאשׁ בּוֹנֶיךָ לוֹ צְאֵמוֹ
 וּמָה הִבָּאת לוֹ וּמָה חֲנַנְתִּיהוּ
 הַלְשִׁמוּעַ הַיּוֹם קִינִים עַל פִּיהוּ
 אֲשֶׁר עוֹד עַל פִּיךָ גַם יָדְיוֹ פָּרְמוּ יי) .

52

אֵיךְ גַּם בּוֹ בְּחָלָה זֶה בּוֹקְדָה הַבְּעִירָה
 שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים גַּם שָׁמְנוּ הַקְּמִירָה
 עָלַי מִזֹּבַח הַטֶּהָה יוֹמָם גַּם לַיְלָה
 אַחַר שָׁמָה בּוֹ גַּם כָּל אוֹתוֹתֶיהָ
 וּמִחֲרִישׁ דּוֹמָם קָבַל מִבּוֹתֶיהָ
 וּבְכַף רֹאשׁ לְמִשְׁפָּט נִתְּנָה מִלְמַעְלָה .

53

הַעַל בֶּן פֶּאוּ לָךְ טָרָם גּוֹעֵת
 מִכָּאֵב עַל מִכָּאֵב שְׁחָרָם בַּל יִדְעֵת
 עַד רַעִים — בַּל יִדְעוּ — מִבּוֹא חֲרֻחֲקָתָהּ
 כִּי בֶן גַּם צִדְקָתָהּ מִדִּל גִּפְלָאָה
 בַּל יִדַע שְׁחָרָה מֵאֵין לוֹ בָּאָה יי)
 וּמִחֲסוֹר כָּל רַע דַּעַת הִיעֲמִקָּתָהּ ?

כָּל אֱלֹהֵי אֱלֹהִים אִיךָ לֹא חֲשַׁבְתָּ
 וּתְפִלוֹת חֲכָמֵי לֵב גַּם לֹא הִקְשַׁבְתָּ
 עֲפֹת עַל אֲגֵרוֹתֶם מִקְצוֹי אֶרֶץ (טו)
 מִגְדוֹלֵי עֲמֻקָּה מִרְאֵי דוֹרֵנוּ
 כָּלֶם חָרְדוּ לְלִשׁוֹנְךָ וּלְשׁוֹנֵנוּ —
 אַחֵה! גַּם לֹא יָכְלוּ לָעֲמוֹד בְּפָרְיֶךָ .

וְעַפְת קִדְשׁ גַּם אַתָּה — אֲשַׁאל אֵיכָבֶדָה
 בְּפָרְיֶיךָ לֹא עֲמַרְתָּ אִזּוּ בְּפָרוּיֶיךָ כֶּבֶד
 בְּבִנֵי זֶה הַבֹּנֶה אֶת פְּרִצוֹתֶיךָ
 בִּבְנֵי הַבֹּנֶה וּפְרוּיֶיךָ גִּוְהוּ
 בִּבְנֵי הַמְנַצֵּחַ בְּרַפּוֹת רוּחָהוּ
 הוֹלֵךְ לְמוֹת וּמַחֲיֵה חֲרִבוֹתֶיךָ .

וּבְנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה הָיָה הַיְלָד
 וּכְבֹד יָהִרִים אִזּוּ קָרְנֶךָ כֹּה בְּחָלָד
 וּמִזֶּה הָיָה לוֹ חָיָה בְיָמָיו כָּל גִּבּוֹר —
 וּבְמוֹת הַבֵּן זֶה אִיךָ בַת אֵל לֹא עֲצַרְתָּ
 מִי יֵאבֵד לָךְ וּלְאֵב אֲוֵבֵד לֹא זְכַרְתָּ
 וּלְקַלְבּוֹ חַיֵּי רוּחְךָ רוּחַ עֵבֶר .

45

הַמַּגֵּט אֹתוֹת אֱלֹהֵי כִי עוֹד הַתְּקַרִינָה
 חֲלֹחֵי תַתְּאָדָם רַגְלִים תַּצְפִּינָה
 וְעֵדֶן לֹא שִׁבְעַת עוֹדָה שׁוֹאֶפֶת
 עוֹד גַּם מִקְרֵב תַּנְיָסִי כָּל יָחַם
 גַּם יִזַּע בְּלִיזוֹת כָּל אֹזֶן לֹאֲחַם
 חוֹי רֵאשׁוֹנָה בְּקַלְלוֹת — חוֹי שִׁחְפָּת (!!) *

46

בְּמִלֵּאת לֶךָ כָּל אֱלֹהֵי אֵז בַּךְ תִּמְחָאֵי
 מִדֵּר אֶת חַמּוֹת אֵז גַּם תִּקְרָאֵי
 וּבְיָדוֹ אֵךְ מַחְנֵק — וַיְהִי כִרְגֵעַ
 וַיַּנְיִיכֵם לְרוֹפְאִים אֵז שֵׁם תִּלְעֵנוּ
 וּלְקוֹל אֲבָלִים בְּבָבִי יִחְמוֹנְנוּ
 כִּי כָלֵם לֹא יִדְעוּ מִשִּׁפְּטֵי תִפְנֵעַ •

47

שְׂדֵי! הַגֵּם לִבְנֵי אֱלֹהֵי עוֹלָלָתָהּ
 לִבְנֵי זֶה הַדָּרָה לֹו חֲקֻמָּה אֲצִלָּתָהּ
 לִבְנֵי מִיִּלְדוֹת הַגָּה בְּכַפְרֵיךָ
 לִבְנֵי הוֹרָה שִׁמְךָ לִבְנֵי גִילְתֵי
 חוֹקֵר פְּגַעְלֶךָ וּלְדוֹרֵשׁוֹ יוֹרְדֵי
 שֵׁט לַעֲשׂוֹת צֶדֶק רָאָה בְּאִשׁוּרֵיךָ •

הוֹי מַחְלָה בּוֹגְדָה! הוֹי מְתַנְבְּרָה!
 מַה תִּדְבְּרִי תְּשׁוּחֵי הוֹי מְסַתְּפָרָה!
 עַד קָרוֹב לְקָבֵר לֹא תִתְוַדְּעִי
 וְהִסְתַּר חֲזוּה שֵׁם חֲרָמְךָ שְׁמוֹת
 עַד תֹּאכְלִי כָּלִיל כָּל פְּנֵי הָרוּחַ
 וּבְרָמָה מֵתִים חַיִּים תִּבְלָעִי .

תֹּאכְלִי הַפֶּשֶׁר וּבְעוֹדוֹ בְּבֵית
 כִּי תִבְעִירִי אֵשׁ בְּשִׁמּוּר וְשִׁית
 בְּעֵצְמוֹת כִּי יִבְשׁוּ בְּדָם קוֹרְחַ
 וּבְכֹל מִשְׁמָנִים רוֹזֵן תִּשְׁלִיחִי
 וּבְרוּחוֹ בַל תִּגְעִי אוֹתוֹ תִּגִּיחִי
 אֵת כֹּל הוּא יִדַע אַךְ מוֹתוֹ שׁוֹכַח .

עוֹד יוֹסִיף יֹאכַל וּלְאָכְלוֹ הוֹסִיפִי
 עוֹד יוֹסִיף יִשְׁבִּיל וּלְסָבְלוֹ תִעַדִּיפִי
 הַתְּקוּהָ תְּסִיתִי לְסִתֵּיר יוֹם מוֹתָהוּ (טו)
 וְתִנְהַלִּיחֵהוּ בֶן אָמִי אֵלִי בּוֹר שְׁחַת
 שְׂאֵנָן בֶּן יֵלֶךְ וּבְשׁוֹבָה וְנַחַת
 עַד יִכַּל גּוֹפּוֹ עַד יוֹרֵק עוֹרָהוּ .

59

וַיִּתֵּי סוּדָךְ אֱלֹהִים יָשׁוּבוּ עִתָּה
 וַיִּגְלוּ לִי גְדֻלָּתְךָ צְפִנְתְּךָ אִתָּה
 הוֹי בְּבִיר כַּח לֵב! הוֹי אֲמִיץ רוּחַ!
 הַגַּם מִנִּי הִסְתַּר כַּח עֲצָרְתְּ
 דַרְכֵי נַפְשׁ רַמּוֹת דַּעוֹת בְּרַרְתְּ
 נִשְׁגָּבוֹת מִשְׁמֹנֶע מִכְּתוּב עַל לוח.

40

עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנִים הִקְנֶה רַמְתָּנִי
 כִּי פָרַצְהָ בִּינְתָךְ אֲשֶׁר עֲלַמְחַתָּנִי
 מִחֲלֶיךָ הַטָּמוֹן כִּי יַעֲצִיבֵנִי
 גַם מִחֹדֶר חֲקַמְתָּ פְּנֵיךְ הָאֵירוֹ
 עַד כָּל רוֹאֶיךָ חֲלֶיךָ לֹא הִבִּירוּ
 פְּתָאִם! פָּרִץ גַּם הוּא וַיִּכְרִיעַנִי.

ב

41

עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנִים צָנִים קָרוֹךְ
 עוֹר חֹזֶה וְאֵף לְקִדּוֹחַ שְׂבוּךְ יֵד
 עַד כִּי בְּכִבְדוֹת רַב יִפְרִישׁ חֵלֶח
 עַד בְּשֵׂאוֹן קוֹל פּוֹרֵץ יִרְעִישׁ בְּרַעַם
 יִרְגִּזוּ כָּל חַגּוֹ יִצְאָ בְּהַמּוֹן וְגַם
 קוֹל נְהַמַּת לֵב הוּא גַב שׁוֹמְעֵיו פּוֹלַח.

56

אם לַצְעוּק לֹא אוֹכַל בִּי זֹאת גְּעֻלָּתְךָ
 וּלְקוֹנֵן אֲבוֹשׁ בִּי מִנִּי גְדֻלָּתְךָ
 אוֹלֵי טוֹב בִּי אֶחָדֵל בִּי אֶתְנַחֲמָה
 אַךְ הִיא! מִי לִי — וּבְנֵי אֶתֶּה אֵינֶךָ!
 וְמִי נַחוּמִים יוֹרְנֵי בְלָתֶךָ
 בְּגִדּוֹל חֲכָמָיִךָ בְּשִׁפְתֶיךָ נִעְמָה .

57

הוּי בֶן חָף וּמְהַרְלֵב צַח וּכְלִיל יָפִי!
 כְּבֶשֶׂת כְּרוּחַ מֵאֵין כְּלִידֶיךָ
 מִלֵּא חֲכָמָה וְתָם מְעוֹדֶיךָ יֵלֵד
 הַיֵּשׁ מִה טוֹב מִה יִיף לֹא בָךְ אֶצְרֶת
 יֵאמֹר כָּל יוֹדֶעֶךָ אִם אַחַת חֲסִרְתָּ
 יֵאמֹר הַיֵּשׁ לִי נַחוּמִים בְּחֻלְד .

58

מוֹרָה לְבָנֵי עֵנִי חֲכָמָה וְדַעַת!
 לְשׁוֹן וְסֶפֶד עַד יָדֶךָ מִנְעַת
 לֹא תַחֲוֹשׁ לְחָלִי מְרֹב אֶהְבֵּת רַע;
 גַּם כִּבְיָרִים מִמֶּךָ יָמִים בְּחֻלְד
 הַבִּירוֹ בִּי זָקֵן מִמֶּם הַיֵּלֵד
 וְתִהְיֶי גַם לְצִמְאֹם נַחַל גּוֹבֵעַ .

55

חֲכָמִים אֶזְעַק וְשׁוֹד מֵרַשָׁעִים
 אֲוִלֵי צָרָתִי תִצְעַד תִּגְרַע
 וְהָיָה זֹאת לְצָרִי לְלִבִּי כְצוּעַ
 הַאֵל זֶה הַמֵּר לִי עוֹד גַּם זֹאת יַעֲשׂ
 כִּי יִבְעַס יָרִיב עַל רַב מִרְבַּב פְּעִישׁ
 • וּבְקִבְרֵי הוּא הַצְדִּיק אִישׁ מִלֵּין נִגְנַע —

54

אֲבָל אֵיךְ אֶזְעַק הֲלֹא יֵאָבֹשׁ רִגְעַ
 אִם אֶזְכּוֹר לִבְנֵי כִי לֹא חַת אֵל פִּגְעַ
 שְׁמָעוּ וְאַסְפְּרָה חֲכָמִים וְתִמְהוּ!
 כֹּל יָמָיו חָלָה מֵרַשָׁע מִחֲלָהוּ
 וּבִלְ נִשְׁמַע עַל פִּי עַד עֵת גְּוַעְהוּ
 הִנֵּה: אֲוִי וְהִי — כִּי דָעִיו גָּבְהוּ!

55

עַל בֶּן גְּבִיָּה אֵיִדִי מִקִּינָת אֶמַר
 וּלְפִי אֵין מַלְיִם יִהְיוּ לוֹ בֵּית חֲמֹר
 כֹּל קִינָה אֶאֱמִיצָה לֹא תִעָצֵר כַּחַ
 גַּם אֵיךְ אֶזְכְּרֶךָ בֶּן מַלְיִם אֶעֱצוֹרָה
 קִינָתְךָ עַל הַלְוִי כִי אֶזְכּוֹרָה
 • עַל מוֹת מֹשֶׁה, נָתַן, וּבֶן מִנּוּחַ*

(* ארבעתן בספח שירי בית ציון.)

נוֹגִים מִי יִתֵּן — נוֹגִים בְּיַגוֹן רַע
 מִכִּיר מִי יִתֵּן לִי אִי־דִי יוֹדֵעַ
 מִשָּׁבִיל אֲבָ שָׁבוּל מִבֵּין בֶּן מִתְהוֹ
 אִי אַח לְצָרָה לְשׂוֹד יִסְתַּפַּח
 אִי חֶמְלַת אָדָם לְנֶהֱי תִתְיַפֵּחַ
 יִתְאַבְּלוּ דָם עַל מִתִּי וְאַבְּלֵהוּ .

מִי נָשִׁים אֱלֹהָ הַסּוֹפְקוֹת בְּפִים
 הַנּוֹשְׂאוֹת בְּנֶהֱי קוֹלָן לְשָׁמַיִם
 וּבְנִיחָן מֵעֵינֵי מַיִם תִּשְׂאֲבָנָה יג
 אֱלֹהָ לִיגוֹנֵי גַחֻמִּים תִּתְנֶנָּה
 קִינֹתָן לְבָנֵי תִנְחַוְמוֹת לִי הִנֵּה
 וּכְצָרַת לְבִי אִם גַּם לֹא תִרְחַכְּנָה .

אִיפֹה הַמִּדָּה בָּהּ אִי־דִי אֲמַדָּה
 פְּנוֹת לִי הַתְּהוֹם לוֹ אוֹכַל אֶפְקוֹדָה
 אוֹ שְׁלִישׁ בּוֹ שְׁדֵי כָּל עֵפֶר אֶרֶץ —
 בְּשָׂה צָרַתִּי בְּאֵר לֹא אוֹכְלָה
 וּבְמִצַּר לְבִי אִיךָ פִלָּה הוֹכְלָה
 וּסְגוּרוֹ לֹא תִקְרַע וּפְרוּץ בּוֹ פָּרִץ .

אם אָמַנְם אַבְלִים נַחֵם הוּאֵילוּ
 וּבְשֶׁבֶר גָּדוֹל שְׂבָרֵיהֶם תִּשְׁפִּילוּ
 הֵן לָשׁוּט בְּאֶרֶץ הַלֵּא הַחֶכְמָה
 סָפְרוּ לְאוֹבְדִים רַב־שְׂבָרֵי סָפְרוּ
 מִשִּׁפְטֵי מֵתֵי זֶה וּמֵתוֹ — עוֹרְרוּ
 יִקְשִׁיבוּ מַה יֵּשֶׁד מַה פִּיד וַיִּנְחָמוּ .

סוֹרוּ מִמּוֹל עֵינַי חֵישׁ פֶּן תִּמְכְּעוּ !
 מִמּוֹל לִבִּי — וּבְאִשׁוֹ בַל תִּגְנְעוּ
 וּכְמוֹ אִידֵי זֶה יִחִיד תִּגְיַחוּנִי
 פֹּה לִבִּי לִבִּי בְדַמְעוֹת אִמְסִנוּ
 וּבָעֵד עֵינַי בְּבִבְיָתִי אֲ-יִקְנוּ
 וּכְתֹם דַּמְעָתִי אֲזוּ בּוֹאוּ נַחְמוּנִי .

אֲךְ בְּכִי יֵהֵם עַת חַיִּי יִתְמוּ
 וַיִּגְוִי יָדָם עַת יְמֵי יָדְמוּ
 וּבְנֵי זֶה אֲשַׁבַּח כִּי תִבֵּל אֲשַׁבַּחָה —
 שׁוּבוּ (אֲלֵ-נַחֵם) וְתִנּוּ לֵב וּקְרְעוּ !
 וּבְכוּ פֹה עַמִּי אִם לִבְפוֹת תִּדְעוּ
 אֲנִי לֹא אֲדַע — הֵן נִפְשֵׁי לְקַחָה .

מְלַחֲמֵי לֵב אָב הָאוֹתוֹ תִּקְצִיעַ
 מְזוֹרְעוֹת הָאֵם בֶּן זֶה אִם תִּפְסִיעַ
 מֵאֵח אָחוֹז בּוֹ אֵיךְ אוֹתוֹ כָּרַתַּ
 מִשְׁתִּי אֲחִיּוֹתִי עָלְיוֹ תִתְרַפְּקֶנָּה
 מְזַבְּשׁוֹת רַבִּים רַעִים בּוֹ תִדְבְּקֶנָּה —
 לֹא אֵיךְ הוּא מוֹת! כִּי כָלֵם הַמַּתָּה .

לֹא אֵיךְ עָלִינוּ מִשְׁפָּטֶיךָ חֲרָצְתָּ
 גַּם לַבּוֹת רַבִּים חֲכָמֵי לֵב מְחַצְתָּ
 גַּם הֵם הִבּוּ עָמִי וּמָאֵד יִכְאָבוּ
 וַיִּמְרִי צַעֲקוֹתֵם אֲנִרוֹת לִי תִשְׁאַנֶּה
 עָשׂם נִחְרִי דְמַעְתָּם אֵלַי תִּנְחִינֶה
 וּלְנִבְכֵי יָם בְּכִי נִחְרוֹתֵם שָׁבוּ יֵי .

וּבִלְב וּלְב גַּם אַתֶּם נִחְמָתוֹנִי
 אֵיךְ פִּיכֶם דּוֹבֵר נַחֵם וּתְרַמּוּנִי
 וְרֵאוּ! — גַּם עֵינֵיכֶם דְּמַעָּה מְלֵאוּ —
 הֲאֵתֶם לוֹ תִּבְכוּ וּמָה לֹא אָנִי ?
 מִשְׁמוֹעַ נְעוּיֹתֵם וְאֲנִי קָרְנִי —
 הִנִּיחוּ אֶת אִיזֹב וּבֵל תִּחְמָאוּ .

או בְּהוֹלֹת לִבְךָ עוֹר אֲנַחֲמָה
 עַל פִּיזוֹת עַל אֲנָרוֹת עַל סֵפֶר הַמָּה
 וְלֵאִישׁ חַי רַב שָׁנִים הֵם כָּל מְלִיךָ
 וּבִבְנֵי לֹא בְּנִעְוָרִים מְוָה עֲלִיךָ
 וּבְמַעַט הַשָּׁנִים מֵאַחַח חַיִּיתָ
 אָךְ לֹא—חַה! כִּי יִגְדִיל שְׁבָרִי גְדֻלְךָ

כִּי אֲנִי הָאֵב רַב גְּדֻלוֹ יִדְעֵתִי
 וּבְקָרֵב רוּחִי אֶת רוּחוֹ הַמְּבַעֲרֵתִי
 וּמֹת הָאֶחָד נֶפֶשׁ אַחַת יִמֵּץ
 עֵינֵי מְלֵאוֹ אֲזִרוּ לְבִי רוּחֵהוּ
 כְּלִיֹּתֵי עֲצָתוֹ נִיבִי מְעַנְהוּ
 וּבְהִלְקָחוֹ— מַה פְּשֹׁחַ בִּי הַמְּחִיץ

וְהַטּוֹנֵת פָּנָיו הַמְּלֹאָה אֹרֶךְ בַּעַת
 עַל קִירוֹת לְבִי חֲקָתִי לְטַעַת
 וּבְאִישׁוֹן בֵּת עֵינֵי הוּא הַמְּוַחֲקֵת
 וּבְרוּחַ חַיִּי מִיץ חַיִּי תַחֲבָתִי
 בְּדָם יִסֹּב בּוֹ כָּל דָּמִי מְסַבְתִּי
 הוּי מַה עֹז הַבָּאֵב! — הוּי חָרֵב גּוֹזֶרֶת!

וּמִנְחָמִים ! אַתֶּם עוֹד נַחֵם תּוֹאֵלוּ
 יְדַעְתִּי גַחֲמֵיכֶם כִּי תִהְיֶינָה
 לְמִצּוֹא שֶׁכֶר רַב מְזֵה וְתִנְחַמוּנִי
 מִה רַע לֵב אֲנוֹשׁ אִם נוֹכַל נִחְמָהוּ
 בְּאֶסֶן רַב מֵאֶסֶנוֹ מְצֵא רַעְהוּ
 חֲלִילָה לִי אִם בְּזֹאת תִּרְפְּאוּנִי .

גַּם לְמִצּוֹא שׁוֹד רַב מְזֵה שׁוֹא תִיגְעוּ
 אֶת גִּדְלֵי מֵתֵי לֹא אַתֶּם תִּדְעוּ
 וּלְפִיָּהוּ רַב פִּיֲדֵי אֵיךְ תּוֹכְלוּ בַּעַת
 אֵיךְ לָמָּה זֶה נַחֵם אֲכֹזֵב תּוֹכִיחוּ
 הֵן יָמִים עַל שְׁנַיִם רָעוֹת יִשְׁכְּיחוּ
 אֵיךְ זֹאת הִיא נִחְמַת אָדָם תּוֹלַעַת .

או עוֹד נִחְמַתִּי בְּרִבּוֹת הַפָּרִין
 אִם אֲזַנֵּם הַגְּדִיל מְכַל פְּגַעֵי אֶרֶץ
 לֹא עוֹד אֵיךְ רָעָה כִּי תִשְׁכְּיֶחֱנוּ
 וּבִבֵּן לֹא אֲשַׁבַּח בֶּן-אֹנִי לְנֶצַח
 אִשׁ תְּמִיד עַל לְבִי יִבְעַר הָרֶצַח
 וְכִיּוֹם הַמּוֹת כָּל יָמֵי אֲבֻבָנוּ .

זֶה אֵי־דָךְ הַבֵּן ! עַל לְבִי הוּא יַעַל
 מַעֲשִׂים יִפְקַעַל עַל עֵינַי מִמַּעַל
 עַל בְּנֵי רוּחַ בָּעַר אֲנַחֲוֹת קָרֵב
 עָם יָעִיב עַפְעָף וַיַּעֲנֵן עֵינַיִם
 וּכְרַעַם יִפְרוֹץ שִׁמְךָ מִשְׁפָּתַיִם
 וּמִמֶּר עֵינַי אֲחַדְרִי אִו נִתְקַד הָרֵב .

16

אַךְ דִּלְגָה כָּל דְּמַעָה לְכַבּוֹת שִׁבְרָךְ
 רוּחַ כָּל קִינָה לְחֵרוֹת עַל קַבְרָךְ
 כִּי רַב מִחֵן גַּם חַמַּת גַּם הַקָּבֵר
 כָּל בְּקִיּוֹת הַגֵּבֵל אִם אַחַת תִּהְיֶינָה
 כָּל קִינּוֹת בָּהּ אִם אַחַת תַּעֲשִׂינָה
 כִּלְּן לֹא תִשְׁוֶינָה בְּגִדּוֹל הַשֶּׁבֶר .

17

חַד בְּיָדִי מִבִּידוֹן חוֹדֵר רוֹצֵעַ
 עֲצָמוֹתַי יַחְלוֹף פְּלִיּוֹתַי בּוֹקֵעַ
 יִרְעֵץ יִמְחִין פֶּחִין טָבוֹל בְּרַעַל
 בְּיָדִי מִלְפִיד פֹּה יִבְעַר בְּבֵית
 הוּא שָׂרֵף אֶת גְּנֵי שָׂרֵף חַוִּית
 לֹא יִכְפֹּת בְּכַבִּי כִּי עוֹד יָרֵב יַעַל .

המקוננים איפוא! נָא חוּשׁוּ הַשְּׁקִימוּ
 סְעַרְתָּ אִישׁ לֹחֵט — תִּזְדַּק לְבִי הַבֵּיטוּ
 נָא חֲשִׁבוּ חֵישׁ מַלְיִם אוֹלֵי הַמִּצְאוֹ! —
 אִם אָדָם אֵין לֹא יוּכַל עֲשׂוֹהוּ
 תַּנְיִים לִי קָרְאוּ מִלֵּל מְדַבֵּר תַּחֲוֹ
 וּבְנוֹת יַעֲנֶה עַמִּי יַעֲנֶה יִקְרְאוּ .

יִכְבוּ וְיִכְבוּ וְיִכְבוּ הַלֵּהב
 הֵן לְבִי בִי בּוֹגֵר וְיִקְדּוּ רַחֵב! —
 אַךְ סוּדוֹ פְּלִכֶם וּכְבֹר אִישׁ הוֹצֵאתָה
 הֵן אִישׁ לִבֵּן הוּא אֵינְנָה מִכְּאֵבֵת
 הֵלֵא גַם תּוֹכּוּ קְדָחָה הַלֵּהבֵת
 וְעַדִּי בִי שַׁרְף גַּם בּוֹ לֹא כָּפַתָּה .

לֹא גַם דְּמָעָה אָמַח מֵעַל אַפִּים
 מֵאִשׁ לַבֵּת לְבִי יֵצְאוּ הַמַּיִם
 מִדְּמִי שֵׁם רִתַח עֵינֵי יוֹעֵו
 הוֹמְעוֹת מֵעֵשֶׂן עוֹלָה אֵל קַרְפְּנָה
 לְבִי הַבְּבִשֵׁן וְאַרְבּוֹתַי הִנֵּה
 מִי אִיר תִּבֵּן הֵם מְבוֹרוֹ נִבְעֵו .

9

הם! אל תאמרו מֵת הָיָה אֵל תִּזְכְּרוּ!
 מִה עֵינָיו תִּסְגְּרוּ וּכְבֹד הָאִירוּ?
 מִה תִּזְכְּרוּ אֶרֶץ בֶּן בְּאוֹר יַעֲלֶה?! — — —
 גֵּר מִה יִזְכֶּר? — מִזְכְּרֵי אֵשׁ בִּי נִגְעוּ!
 מִה בְּגֵד אֶקְרַע? — הֵן שְׁמֵי נִקְרְעוּ!
 חוֹדֵי חֶלֶץ מָוֶת מִה אֶחְלוּץ נַעֲלֶה?!

10

מִה קָבֵר צִר זֶה וּפִי זוֹ הַפִּיחַת
 רֹחַב לֵב הַבֵּן הַיְכִיל בּוֹר שַׁחַת
 וּמִה קִינָה וּבְכִי אֱלֹהֵי תִשְׁאוּ
 אִם רַעַם מְרוֹם לֹא יִתֵּן קוֹלָהוּ
 אִם תֹּסֵם בְּעֵינַיִם לֹא יִתֵּן מִימִידָהוּ
 דֵּי קִינָה וּבְכִי לְבָנֵי לֹא תִמְצְאוּ.

11

גַּם אֱלֹהֵי אֵינִי דֵּי בָם לְעֵנוֹת עַל קֶרֶן —
 קוֹל יְשִׁדֵי אֵיפּוּא! שׁוֹבֵר מוֹסְדֵי אֶרֶץ
 אִי כָל מִי קָדֵם אִו כְּלָה שְׁמִפּו
 וּתְחוּם תְּדַת רַעִישׁ מִה הַתְּמַחֵמָה
 לְבִרְקִים לְהַבּוֹת אֵשׁ גְּלִים חֲגִבָה
 תְּהִי אֵינִי דֵּי לִי בָם — גַּם אֱלֹהֵי עוֹד רָפוּ —

6

גם עֲצִבוֹן רוֹפְאֵיךָ לֹא הֶעֱצִיבֵנִי
 גַם רַפְיוֹן רַבְאוֹתֶם לֹא עוֹד הִרְפֵּנִי
 כִּי חַיֵּי הַחַיִּים הָיוּ חַיֵּיךָ
 חַיִּים מְלֹאוֹ אוֹרָה אֵיכָה יוֹעֲמוּ
 וּבְעֵצֶם הַמָּס אֵיכָכָה יִתְמוּ
 עַד בּוֹא יוֹם אַחֲרוֹן וַיֹּאמֶר אֵיךָ!

7

מִמֶּנִּי צְפוּרֵי הָהָ מִי הַבְּרִיחַ!
 מִבֵּיתִי מִזְמוּרֵי מִי זֶה הַשְּׁפִיחַ!
 מִי נִפְיֵץ בְּנֹזְרֵי וַיִּקְרָא נְהִי!
 וּלְכֹל חֲמוּדוֹתַי מִי אָמַר לְכַנֶּה!
 אֵל כָּל תַּקּוֹתַי — רַגַע הַתְּהַבְּכָה!
 וּלְנַפְשִׁי — «חַיֵּי אֱלֹהִים!» וַיְהִי.

8

«חַיֵּי וּרְאֵי חַיֵּי בֶן־עֵת יִתְמוּ
 (חַיִּים שָׁבָם גַּם חַיֵּיכִי רַקְמוּ)
 וְחַיֵּי וּרְאֵי קִבְרוֹ בַשְּׂדֵה צְלָמוֹת»
 מִי צֹוֶה כָּל זֹאת אֱלֹהִים! הַאֲתָה
 תִּתְחַיֶּה אוֹתִי וּבְנֵי זֶה הַמִּתָּה?
 מִמִּית וּמִתְחַיֶּה הַנֶּה גַם בַּמּוֹת!

3

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע עֲשָׂה הַבֵּן! חֲלִית
 וּבָשָׁב בִּינֹת וּבָבֵן יוֹם נִקִּית
 וּבְרָךְ גִּוְךָ בֶּן חוֹק בְּךָ תְרוּם
 רַב־אֵתִי תִגְוֶיָה אֵךְ לֹא נִרְפָּאָה
 אֲתָה — תִּנְפֵּשׁ וּמִרְפֵּא מִצָּאָה
 עַד נִחְרַת שְׂמֵךְ בַּמְדִּינֹת עַל לֹחֵי (י)

4

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע עֲשָׂה רוֹפְאִים רַפְּאֵךְ
 כָּל אַבְקֹת — כָּל שְׂקוֹי רוֹכֵל רוֹוֵךְ
 עַד גַּם הוֹשְׁקוֹךְ מִי תִבְאָרוֹת שְׂמָה (א)
 כָּל אֱלֹה לָקַח־וּ הוֹן רַב אוֹן וְכֹחַ
 אַחַר גַּם מָוֶת לָקַח תַּמְלִקוֹת
 כִּי עַל תַּחֲבֹלוֹת אִישׁ הֵן יָדוּ רַטָּה

5

לֹא תִאֲמִינָה נַפְשִׁי כִּי מֵת אֶרְאֶךְ
 כִּי עֵינַי שְׂמִשׁוֹת אוֹר יִכְבּוּ הַוֹּכֵךְ
 לֵב עֵז מִמָּוֶת עַל יוֹמוֹ גַּם יִלֵּא
 פֶּה מַחְרִישׁ כָּל פֶּה הוּא יִהְיֶה לְגִנֵּעַ
 לְשׁוֹן הַוֹכֵל לְכָל לֹא תוֹכֵל נוֹעַ
 עַד בּוֹא אֵךְ רַגַע וְאֶרָא כָּל אֱלֹה

מִי כֹל דַמְעָה (ה)

על מות לבן זה .

§

1

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע (ט) שָׁנָה בֵּן לִי אֲמָצְתִי
 עֲמַלְתִּי גִדַּלְתִּי גַלְתִּי עֲלָצְתִּי
 עַד כִּי שָׁבַלְתִּי חָה — ! עַדִּי קִבְרָתִי
 עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה חֵבֵן ! אֲמָצְתִי
 עֲמַלְתִּי גִדַּלְתִּי — מִכָּל פְּרֻצָתִי
 עַדִּי גַם מֵת חָה — ! וְאַנִּי נִשְׁאַרְתִּי — .

2

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה רַבּוֹת יָגַעְתִּי
 כָּל חֵילִי וְעַמְלִי לִבְנֵי זֶרַעְתִּי
 חֲרָדְתִּי שָׁקַדְתִּי עֲבַדְתִּי הֶבֶל !
 וּבְנֵי זֶה יָגַע עַד נִגַּח אֹרְחָהוּ
 וּבְשָׂרוֹ דָּלַל עַד חָלַל לִבָּהוּ
 וַיְהִי לְנַחֵי כַחֲזִי וּמִזֹּרוֹ אֶכֶל — .

מִיָּדֵי אָב הֵרֵד עַל יַד אִמְךָ
לְמִצּוֹא לְךָ מִרְפָּא אָבֵל בְּאֵלֵי ה' יָהּ .

מִיָּד אָב נִלְאָה בֵּן אֲהוּב יִצְאֵת

מִיָּד אָב נִלְאָה אָדָם יִגַע

מִיָּד אָב אֵל עֲלִיזוֹן בְּשִׁמּוֹ קָרְאֵת

לֹא יִצְאֵת בֵּן חָכָם אֵל יוֹדֵעַ !

הֵן יָרֵד הַטּוֹבָה הֵן חֵיָא בַל תִּלְא

יָד מִרְפָּא חֵיָא יָד רוֹפֵא עוֹשֵׂה פִלְא .

הִלְא חֵיָא תִיָד עֲלִיָךְ הַשְׁבִּילָה

לְתֵת בְּךָ חֲכָמָה רַבָּה מִיָּמֶיךָ

הַחֵיָא תִקְצֹר — אִם עַד כֹּה לֹא הוֹעִילָה —

עָתָה כִּי תוֹאִיל — לָשׁוּב וּלְרַחֲמֶךָ

גַּם חֵיָא נָשָׁם עַמְךָ גַּם אִמְךָ נוֹסַעַת

לְתֵת בְּלִבְבּ רוֹפֵא עֲצָה וְדַעַת .

וְאַנִּי עַל מִשְׁמַרְתֵּי כֹה אֶעֱמֹדָה

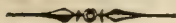
וְאַנְצָפָה וְאַחֲכָה וְאַיְהֵל סָלָה

וְדַמְעוֹת בִּשְׁלִישׁ לְאֵל אִמְךָ

וְתַפְלוֹת כָּל לְבוֹת לֹא אֶתְפַּלְלָה

עַד שׁוֹבְךָ חֵיָן ! מִנְעַר גּוֹעַ

נוֹשָׁע אֵל יָד אָב עַמְךָ יוֹשָׁע .

הן היום מלא עור אחר שבוע
 ומורה הן יורה כי מלאו השלשת
 הנך חי הבן! בן הלי ידוע —
 ואלהים היים הופך ים גבשת
 תיה! אמר לך גם לי אמר יחי!
 ולטוה תקותך אמר תארכי! *

ונקוה נא עתה אל אל שומע
 קול אב אם ובנים כי יחלימך
 כי הוא אל יוצר ויצורו יודע
 ושגנו הוא בן חיים — ויחך
 ומה היה הוא בוגן הוא יעריכנו
 לא מוט לא ימוט עלמות ינהגנו *

בשבע לא דה (לפ"ק)

רחמי אב

בשלחי אותו עם אמו וכל בני ביתי כהם אל רופא אליל באפס תקוה —
 ואך אנכי לבדי נשארתי בודד בביתי .

בן אהוב נחמד מנער גוע!
 איך מקשורת נפשך נפש אביך
 איך הנך שלוח — הנך נוסע? —
 ארחמך אהוב! על בן שלחתיך

בשלחי לו סי' תריסות טרוי"א באין בני המשורר אתנו פה.

אם מבד אל בד עוף זמיר פוסח
העין גם יעלוז פי עליו ישוח
אם לא כן גם לבי תיום אף שמת
אם מבני לבני שיר זה הוא שלוח
מבני מיכה יוסף אשר שר פיהו
אלוף בן יקיר! אתה אחיהו.

ושניכם לעב ענואן לאביכם

אדם

ליום הולדת

בני החכם המשורר מיכה יוסף—

תר"ט

אזכיר בן יקיר! אשר אז לך שרתי
ובשירי קדשי אל יום הולדתך
הבאתה ארבע עשרה אז לך אמרתי
המצלה על כף המורה עתיד
ושתי מעשרות הן מאריך הנשור
ושנים שבועים היו מעשר.

בְּרִשְׁמוֹתַי	גַּם הִגֵּנִי	אוֹטְמוֹ יָכֵה
שָׁם פִּלְגָה .	אִם תִּחְפּוּצוּ	יַעֲלֶה עֵשֶׂן .
בּוֹאוּ קַחַת	אוֹצֵר יִיגִי	הוּא הַחֶזֶק
כָּל הָאֶסֶף	שׁוֹר אִם תִּרְצוּ .	מִזֵּב לִישִׁישִׁים
אֵךְ בְּאַחַת	סוּרוּ רְדוּ	מֵרֵאָה בְּזֶק
אֵךְ בְּכֶסֶף !	לְמַעַרְתִּי	תִּהְיֶה אֲשִׁישִׁים .
מִי מְלֹאֲנִי	אֲזוּ תִגִּידוּ	יִין מִנְעָמִים
מִזֵּן אֶל יָן	«הִיא שָׂרְתִי!»	עוֹד בְּנִעוּרִים
זֶה אֲדוֹנִי	וּסְחוּרוֹתֵי	הוּא מִטְעָמִים
אִישׁ לְעִפְעֵנְזָן .	הֵן מִי מִנָּה	אֶל בַּחוּרִים .

על כפרי ישירי ישפת קדש בשלחי אותו לבני זה

מִפְרֵי רוּחִי בִי מִנְחָה זוֹ אֶצְלֶתִי
לְפָרִי בְטָנִי לִי בְעֵמֶל גְּדִלְתִי
הֵא לָךְ בֶּן יָקִיר ! זְכַרְוִנִי עַל לוּחַ
שִׁים אוֹתוֹ אֶתְךָ זְכַרְתּוֹ — זְכַרְנִי !
עַד אֵלֶיךָ מִזֶּה וּבֵל עוֹד תִּרְאֵנִי
וַיְהִי הוּא אֲזוֹ לָךְ אֵךְ צְלָמֵי בְרוּחַ .
פִּי אֲבִיךָ הַמְדַבֵּר אֵלֶיךָ . . .

וּבְקִנְיָנִים
 אֵךְ מַחְמְדִים
 עוֹד הַמוֹנִים
 כָּל מְרַקְחֵת
 מִיָּנִים שׁוֹנִים
 מְכַל נְזוֹת
 מִיֵּטֵב כָּל נוֹף
 מְבַחֵר כָּל אִי
 חָדֵר כָּל חוֹף
 וְיִקַּר כָּל צִי
 גַם מִתְחַדְּשִׁים
 שֵׁם לְבָקָרִים
 אֵלֵי חֲשִׁים
 חֵישׁ בְּעֶפְרַיִם
 הַמְעַדְנִים
 הֵם תְּרַאשִׁים
 הַמְשַׁמְנִים
 אֵךְ חֲדָשִׁים
 אֵךְ כָּל מִשְׁקָה
 עֵתִיק יִשָּׁן

מֵיֵטֵב גַּם יָפָה
 וּמֵהִי נִבְחָר
 שְׁמֵן זֵית
 וְךָ פְּמִים
 נִירוֹת בֵּית
 אֹר עֵינַיִם
 גְּלָמֵי עָלִים
 עֲלֵי טַבָּאֵק
 גַּם נִמְלָלִים
 זֹבְאוֹ קֹזָאֵק
 (אֶכּוֹל דִּשָּׁן)
 וּשְׂבָעָהוּ
 תַעֲלֵ עֵשֶׂן
 וַיַּעֲבֵלְהוּ!
 וּפְרַפְרָאוֹת
 חִיפָה־פִיּוֹת
 הַנְּכָלָאוֹת
 בְּצִלּוֹחֵיּוֹת
 גַּם בְּקַמְנִים
 פֹּה בְּכַדִּים

גַּם יַצְהִיל גּוֹ
 שָׁב וּנְעָרִים
 פֹּה הָאֵסֶם
 אֵין הַפּוֹגוֹת
 מְכַל בְּשֵׁם
 אֵל תַּעֲנוּגוֹת
 רַב עֲדָנִים
 מְמַרְחָקִים
 וּמְגַדְנִים
 אֵךְ מִמְתַּקִּים
 וְדַבֵּשׁ קָנִים
 בְּפּוֹבְעִים
 עֹז כְּאֲבָנִים
 מְתוֹק נְעִים
 וּפְתוֹתֵיהֶם
 הַמוֹצָקִים
 וּבְטַעְמֵיהֶם
 הֵם נַחֲלָקִים
 גַּם תְּקַאפֵעַ
 שְׁקוּי שַׁחַר

וּכְאָבִיב אָב יְהִי יִהְיֶן אֲבֹתָו
וְנֹת בֵּית תְּבַנְהָ גַם תְּבַנְהוּ* .

שנת תזריח לפ"ק

על התמונה

אשר שלחתי לבני זה למנה

אור וְצֶל יַחַד עוֹשִׂים תְּבַנְיַת אָדָם
דָּרָה הַזְּכוּבִית עַל פֶּח מְרַט רְקוּע *
וְדַמוֹת פְּנֵי זֶו הַתְּמוּנָה פְּנֵי אָדָם
אָבִיךָ * אֲשֶׁר שָׁלַח לְךָ לְשַׁעֲשׁוּע .

על בית מסחרו, ברב הדרו

בית היין והבשמים, קורא לכל עובר תמים.

בָּא מְאִיִּים	כָּל טוֹב טַעַם	שִׁמְעוּ מְלִי
מִכָּל עַמִּים	פֶּה מְלָאוּ .	הָאֲדוֹנִים !
עַלֵי צִיִּים	פֶּה תִּיַּן	סוּרוּ אֵלַי
עֵבֶר יָמִים .	הַמְשִׁיחַ	אַתֶּם קוֹנִים !
וַיִּשְׂמַח לֵב	מְאִיר עֵין	הֵן כָּל נַעַם
רוֹזְנִים עָרִים	וּמְנַצֵּחַ .	כִּי תִמְצְאוּ

מִזְכִּיר יוֹם רֵאשׁוֹן בּוֹ נִתְּתָה לָנוּ
 וּמִבְשֵׁר חַג אֲבִיב רוּחַ אֲפִים
 אִךְ כִּי לֹא לֹא־עוֹ הַחַת מִנֵּי קָרָה
 וּמִיּוֹם קָצָר גַּם נִפְּשׂוּ קָצָרָה .
 וּבְשָׁנָם זֶה הִסְתִּיּוּ רַבּוֹת הַלְּאֲנִי
 בְּעִזּוֹן קָרְתוֹ וּבְרַחֲב צְנִידוֹ
 עַד כִּי בְּגִבּוֹרְתוֹ קָרְחוֹ הַחֲלָנִי
 יוֹם מַעֲלָה *) הַשְּׁלֵשִׁים הַמַּעֲלָה שִׁיאָהוּ
 תַחֲבוּלוֹת אָדָם הִרְף זֶה הַחֲרָף
 וְלָכֵל אֲדָרוֹת שִׁעָר לֹא הִפְּנָה עָרָף .
 כִּי בֵּן מוֹב אִתָּה וְהַבְּשֵׁר גַּם כָּכָה
 מוֹבֵת כָּל אָדָם כָּל חַי כָּל צוֹמֵחַ
 וּבַיּוֹם בּוֹ הִשְׁיִישׁ יוֹם הוֹלִיד אוֹתָכֶם
 תַּעֲלִיזֵן הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה שָׂמֵחַ
 בְּקִרְוֹא יוֹם הַלְּדוּתְךָ עָלֵי הַחֲלָד
 « עוֹד לְשָׁלְשִׁים יוֹם כָּל מוֹב גַּם יוֹלֵד ! » .
 וּבְקִרְאוֹ בֵּן נִקְרָא אֱלֹוֵי בְּלָנוּ
 « אֵל נָא הָרָף ! — וּקְרָא עוֹד גַּם זֹאת עֲתָה »
 « הֵן זֶה יוֹלֵד כִּי כָּעֵת חִיָּה לָנוּ
 גַּם לוֹ יוֹלֵד בֵּן — יַד אֵל לוֹ חֲלֻקְתָּהּ

אִז בְּשָׁלְשִׁים יוֹם לִפְנֵי יוֹם חַגֵּנוּ
 לִפְנֵי יוֹם חַג אָבִיב חַי כָּל רוּחַ
 בּו יוֹלֵד כָּל מַחְמֹד מְשִׁיב נִפְשָׁנוּ
 וַיַּחַדֵּשׁ אֲדָמָה אֹר הַזְּרוּחַ
 בּו תַּחִּיל אֶרֶץ תֵּלֵד רַבְבוֹתֶיהָ
 הַתְּפִרָה כָּל יַשַׁע יַחִיו כָּל מַתִּיָּה

אִז בְּשָׁלְשִׁים יוֹם לִפְנֵי זֶה חַגֵּנוּ
 נוֹלְדָתָ בֶּן יֶקִיר ! וַתְּבוֹא הַגָּה
 בְּמַבְשֵׁר הַלְדָת מַעֲשֵׂי יוֹצְרָנוּ
 בְּמַבְשֵׁר הַמּוֹדוֹת מָרָם תִּצְאָנָה
 וְלֹאוֹת הָיְתָה זֹאת כִּי חַמּוֹדוֹת אָתָּה
 וְלֹאֲבִיב וְלֹאֲבִיו צִירָם הוֹשַׁתָּה .

כִּי יוֹם זֶה כִּשְׁחַר לִפְנֵי צֵאת שְׁמֶשׁ
 וּבְכַבֵּב נִגָּה לִפְנֵי הַיָּרֵחַ
 וּכְבָר הוּא אֲרוֹךְ מִלִּילֵי הָאָמֶשׁ
 וּכְבָר עֵדֶן אָבִיב בּו יִהְיֶן רֵיחַ
 הוּא יוֹם הַזֶּה לְדָרְךָ גַּם הוּא יִתֵּן אִמְרָה
 כִּי עוֹד יֵרַח יָמִים קָצְרוּ אִז עֲמֹר .

מֵאִז בֶּן יֶקִיר יוֹם זֶה חַג קָרְאָנוּ
 חֲדוֹת מְשֻׁנָּה הוּא לִי גִילַת כְּפָלִים

«שָׁמַע אֱלֹהִים קוֹל דְּבַרֵי שִׁירְךָ
וַיֹּאמֶר : אֲבָרְכֶנּוּ כְּדְבַרְךָ ! » .

וְלַהוֹדוֹת הַיָּלֵל בֶּן־שָׁחַר מִהַרְתִּי
כִּי הוֹאִיל חַנּוּת וְלִטּוֹב הֶעִירָנִי
וּבְכַנְפָּיו חִישׁ שִׁירֵי זֶה קִשְׁרַתִּי
וַיֹּאמֶר : אֲדַנִּי כִּי הוֹרִיתָנִי !
«הֲרִיץ נָא גַם שִׁירֵי עוֹף לְבָנֵי שָׁמַיָּה
הַעִירֵהוּ וַיֹּאמֶר «עֲצֵתִי קָמָה ! » .

גַּם כֹּה תִקְוֶם !! (לִס' פ')

ת ר ט"ו

הַיּוֹם בֶּן נַחֲמָן לִי יֹאמֶר אָבִיךָ
אֲמַךָ תַעֲנֶן : אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ
יּוֹנָתָן תְּהַגֶּה : הַיּוֹם דוֹרֵי יַגְל
אֲחִיוֹתֶיךָ — : הָאֵחַ יוֹם חַג אֲחִינוּ !
«לוֹ דוֹרֵי זֶה יִחְיֶה כְּתַפְּלַת פִּינוּ»
תַּמְיֹף הַגּוֹשְׁמֵאת שֵׁם הַמֶּת עַל דְּגָל (*).

(* הַיּוֹם מִי כֹלֵא כֵת כְּתוּ תַחֲסִי .

לו מספר שנים ששכבר לך עברו
 ממספר הבאות הנה תצערנה
 וברכת רעים אל ברכות הוריה
 ישמע אל היום ויריקם עליך .

וכראש השנה יום זה מקרא קדש
 בשנתך בו תתחדש תחליף בתי
 במלוא אור הסחר יום זה בהחדש
 בן המלא רצון ומנוחת ניהוח
 ובשושן בו תשיש בו המצא נחת
 ותהי כל השנה כה לך צולחת .

וכאילת שחר זו פה עומדת
 ילדה לך עתה זה יום שקוית
 בן גם יוליד לך זה יום ההלדת
 שנה לך בן יולד באשר אוית
 וכשמש אחר שחר זה תופיע
 שנה כזאת אחר יום זה תגיע .

ומדבר עורני ותקרב שמש
 אבל דברי שירי עוד לא נבחנו
 ואחדל — אף רוחי מעלי ימש
 בשמוע קוית לי כה ירנו

בגזרֶךָ חַיֵּשׁ קַח וּלְשׁוֹרֵר הוֹאִילָהּ
 עִם פּוֹכְבֵי בִקְרַי אֱלֹהֵי כִי יִרְנֵוּ
 וּלְבִנְיָהּ מִשְׁכִּיל דְּבָרֵי שִׁיר הַשְּׁכִילָה
 הַשְּׁמֵשׁ כִּי תִקְרַב וּכְבֹר יִבּוֹנוּ
 וּכְרַח מוֹדֶךָ בְּשִׁבְטֵי אִזֵּי יִרַח אֲדָר *
 וְצִלָּהּ בּוֹ וְשִׁמְחָהּ בְּחַמְשָׁה עָשָׂר .

מִשְׁבֵּט בְּשִׁבְטֵי אֲנָכִי בּוֹרַח
 אֶל שְׁבָעָה בְּאֲדָר וּמַעַט אֲנַחְמָה —
 עַד בּוֹאֵי לַיּוֹם זֶה וְאֲנִי שֹׁמֵחַ
 בְּכָרִי עַץ אֲדָר אֵלַי אֲרוֹמְמָה
 אוֹרָה — גַּם אֲשָׂאֵל לוֹ חַיִּים וְחֶסֶד
 וּבְנֹת לוֹ גַּם בֵּית עוֹלָם יִוָּסֵד .
 לוֹ אֲשֶׁר חֵי כֵן עוֹלָם עוֹד יִחֵי
 וּלְפָנָיו עוֹד יִנּוֹב זֶה פְּרִי סֵלָה
 לְשִׁמּוֹר נִפְשׁוֹ מִשׁוֹד רִגְלוֹ מִדְּחֵי
 וּבְשִׁירֵי אוֹרְנוֹ גַּם אֶתְלַלָּהּ
 חַיִּים לוֹ נָתַן עוֹד יוֹסִיף עוֹד יִרַב
 וּכְאוֹר בִּקְרַי יִרַח שְׁמֵשׁוֹ בְּעָרֵב .
 לוֹ יָמִים חַיִּיתָ יַחַד יִחְפְּרוּ
 מִשְׁנַיִם תָּבֵאנָה מֵהֶם הַתְּרַנָּה

(* וּסְ מוֹת כְּנֵי הַמַּת וַיּוֹס הוֹלְדוֹ .

יום נחומים הוא כי בו אֲנַחֲמָה
 על אַחִיךָ זֶה נַחֵם לִי אַךְ אֶתָּה
 וְשָׁנִי בָּנִים לִי הֵייתָם אֶתָּמָה
 וּלְבָרְךָ הַבֵּן! כְּשֵׁנִיכֶם לִי עֲתָה —
 עֲתָה עוֹד יִקָּר לִי יוֹם זֶה כְּפָלִים
 כִּי לֹא יוֹם אֶחָד הוּא אֲבָל יוֹמִים — !

לוֹ הוֹאֵל הָאֵל וּבִרְךָ אוֹתָכָה
 כִּי יִהְיֶן לְךָ בֵּן וְשָׁנוּתָיו עוֹד יִרְבֶּה
 אִזּוֹ גַם נַחוּמֵי הָאֵל יִרְבוּ כְּכָה
 אִזּוֹ מְצַהֲרִים לִי יֵאָר הָעָרֶב —
 כִּי יֵצִיץ עָלָיו אוֹר רוּחַ אַחִיךָ
 אִזּוֹ גַם יָשׁוּב יִשְׁמַח יוֹם זֶה אֲבִיךָ .

תְּרִי"ד

הֵן עָלָה הַיּוֹם הַשַּׁחַר שְׁמַח
 וּכְשׁוֹחַר מוֹזַב אֵל חֲלוּנֵי הוֹפִיעַ
 וּבְנִגְהוֹ נִגַע בִּי זֶה הַזּוֹרֵחַ
 וּכְרוּפֶק בַּחֲלוֹן שְׁאוֹן הַשְּׁמַיעַ
 יִזְכָּרָה כִּי זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם הַלְּדוּת
 בְּנֶךָ וַיַּחֲדֶךָ שֵׁם שְׁמָשׁוֹ צוֹעֶדֶת — !

תרי"ג

יום שמחה לך היום יום אור שבָּעֵתִים
לְחֻצוֹת הַשָּׁבוּעִים * הַבֵּן ! עֲלִיתָ

יום זה בשָׁנוֹת גָּבַר עַת הַצְּהָרִים —
בְּמָרוֹם שָׁמַיָּךְ בּוֹ שִׁמְשֶׁךְ רָאִיתָ ;
וּבְיוֹם שִׁמְחָה גַם אָז לָבוֹא צְלַחְתָּ
בְּעִשְׂוֹן עִוְשָׁן כְּשֹׁשְׁנָה פְּרַחְתָּ .

הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם הַשִּׁשִּׁי הַגָּדוֹל **
בּוֹ תִחַל לְסַפּוֹר גַּם זֶה הַשָּׁבוּעַ
כִּי גַם הוּא לְךָ שִׁשִּׁי וְשִׁישׁ עֲלִיהוּ !
עוֹד יְשִׁישׁ וְשָׁב *** הַנְּאִיָּה עַל מִבּוּעַ
אַחַר לְגַבּוֹרֹת בְּשָׁנִים עוֹד תַּעֲלֶה
מִשָּׁם עַד מֵאָה וּלְמֵאָה מִמַּעַל .

יום שמחה הִיָּה לִי יוֹם הַלְּרִתְךָ
כָּל עוֹד נִפְשִׁי בִּי כָּל עוֹד חַי אָחִיךָ —
עָתָה אֵינְנִי — אֲתִי גַם אָתְךָ
וְשִׁמְחוֹת לֹא יֵרַע עוֹד זֶה אָבִיךָ —
עָתָה לִי יוֹם זֶה לֹא עוֹד יוֹם שְׂמוֹחַ
כִּי אִם יוֹם נְחוּמִים בּוֹ אֵיךְ לְשִׁבּוֹת .

* נרכיז זכרית הם שמעות . ** כי הל לכוית בע"ש .

*** בן ששים ושבעים .

שושן פורים תרי"ב לבני יהודי

יום ההללדת לך יום זה בשנה
 יום בו אתן לך תמיד שיר למנה
 אך היום לא אוכל שורר גבוה — (*
 גם אתה לא שיר יגעם אלי פוך
 וברכה לכן תקח מפי אביך
 «גחומים ושמחות יתן אלוה! »

אך ימים טובים אל ישביעך
 יואל יתן לך בן וישעשעך
 יקים שם הפת — יגדל וינחמנו
 ויחנה אלהים יבנה לך בית
 אשתך הנפן ופריה הזית
 ופריכם יגון וישמח לבנו

(* אחרי מות עלי בני הצעיר בוך שבט שנה זו .

וְעִנְךָ צוֹפִיָּה
 גִּבְעַן פּוֹרְיָה
 וּבֵן לְרֵעִיָּה
 כֹּה כָּעֵת תִּיָּה .

וְאִזּוּ שׁוֹב נָשׁוּב
 יוֹם זֶה כִּי יֵשׁוּב
 אֵלֶיךָ רַע!
 וּנְשַׁתְּעֵשׂע
 לְחַג אֶתְךָ
 יוֹם הַלְדֹתֶיךָ .

כֹּה תִּבְרְכוּ
 וְכִי תִלְכוּ
 תַּחֲיוּ זְכוּרִים
 בְּיוֹם הַפּוֹרִים
 לְהִיּוֹת נוֹעְדִים
 בְּחֶק מִלּוּדִים .

צָלַח אֶחָיו
 כִּיִּין שְׁתִּינוּ .

צָלַח כִּיִּין
 מִוֵּב תִּעִין

הָיָה לְרַעִים
 כְּמֹדָהוּ נְעִים
 וְשִׁמְחָה כְּמֹדָהוּ
 כָּל לֵב תִּדָּו .

כְּמֹדָהוּ תִּנְךָ
 גַּם יִרְבֶּ עֵנְךָ
 כְּמֹדָהוּ תִּפְרָה
 כִּי תִתְעַרָה
 כְּאַזְרַח רַעֲנָן
 בְּנֹוּה שְׁאֲנָן .
 וּבְנֵה בֵיתְךָ
 גַּם זֶו אִשְׁתְּךָ

וּבְשִׁיר הָאֲחִיָּה * לֵךְ לְבֹו הַבֵּיעַ
 גַּם אֲחִיוֹתֶיךָ תַגְלִנָּה אֲתָנוּ
 עַל אַח מְזֻב לָמוּ עַל בֶּן נִתָּן לָנוּ .

תַּרְי"א

וּקְחוּ כָּל זֶן
 מִלְּעֵבֶר עֲנֹאֵן
 וּשְׁבוּ בְּמִסְבּוֹ
 וַיִּשְׁמַח לְבֹו .

מִלְּאוּ רַעִים
 אֶת הַנְּבִיעִים
 הָבוּ בְּרָכָה
 לְרַע כְּכָה :
 תִּיָּה אֲחִינוּ !
 כְּבִרְכַּת פִּינוּ .

« אֲחִינוּ תִיָּה !
 בְּרָכָה תִיָּה
 וְחִיָּה וּשְׁמַח
 וְעֵלָה וְצֵלָח

תִּלְוֹדִים
 הֵם נוֹעָדִים
 לְהַשְׁתַּעֲשַׁע
 בְּבֵית הָרַע
 לְחַג אֶתוֹ
 יוֹם הַלְוִדוֹ .
 לוֹ שְׂמֻחָתָם
 אוֹת אֲהַבְתָּם
 וְאַרוּחָתוֹ
 אוֹת אֲהַבְתוּ
 רַעִים כְּאֲחִים
 יַחַד שְׂמֻחִים .
 שְׂמֻחוּ רַעִים
 תְּמִימֵי רַעִים

(* כְּסוּף סִפְרוֹ סְרוּסוֹת עֲרוּחַ .

וְשִׂמְחָה נָא יוֹם זֶה הוּא יוֹם הַהִלָּדוֹת
 בּוֹ תִחַל עֲנָה הַשְּׁלִישִׁית בְּעֵשֶׂר
 בָּהֶן בְּמָרוֹם חַיִּים רִנָּה עוֹמֶדֶת
 וּלְיָתֵר יְמִיךָ הֵם יִהְיוּ בְּתֵר
 הַלֵּבב בֶּן גִּלְבָּב! בְּלֵבב חַיִּיךָ
 חַיִּיה בָּם בְּן־חַיִּים (אֶבְרָהָם) חַיִּיה דַּיְךָ!

תֵּלֵא גַם זֹאת יְשִׂמַח הַיּוֹם לְבָבְךָ
 וּתְשִׂמַח גַּם לְבוֹת כָּל אֶחָ וְרֵעַ
 כִּי יוֹם זֶה יִמְנָה מִסַּפֵּר לֵב יְמִיךָ
 לָכֵן גַּם לְבָבְךָ שִׂמְחָתְךָ יוֹדֵעַ
 וְכַמּוֹזֵב לְבָבְךָ הַיּוֹם עֵמֶךָ בִּיָּיִן
 לֵב כָּלֵם יִשִּׁיר לְךָ «מֵזֵב לֵב מֵזֵב עֵין!!»

וְלִרְנָלֵי גְבַעְתְּךָ בְּמִזְרֵד עֲפָה
 בְּעֵבֶר בּוֹ תִרְדַּ מִי שֵׁם יַעֲמֹדוּ
 נוֹשְׂאִים עֵינֵיהֶם אֵלֶיךָ הַרְמוּהָ
 וְשִׂמְחִים בְּךָ וְלִשְׂמֹחֶךָ יִשְׁקֹדוּ?

חוֹרֵיךָ הַמָּוָה! — אִמְךָ גַּם אֲבִיךָ
 שׂוֹר גַּם לָדַר מִזֶּה גִיל לֵב אֲחִיךָ —

אֲחִיךָ — מִחֲמַד לֵב — רַחֲוֹק מִכָּנּוּ
 אֶךְ רַחֲב לֵב לוֹ עָדִינוּ יִגִּיעַ
 מָה חֲכָם לָבוֹ — נַחֲנוּ נִשְׁמָעֵנוּ

ולקירות הלב יפן כל דמנו
ולעשר שנים זה יפנו ימינו .

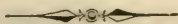
לא אל עשר איש אף לא אל רום דעת
ולכל בו באלה — נשימה עין
אף לב — עין רואה און שומעת
לב-טוב אם יש לו כל רע עוד בו אין
בן שנים אלה לב ויקר חיינו
אף הם אור יוציאו משפט מעשינו .

אם לב חיי איש עשר שנים אלה
הלא גם הנה כל חיי לבנו
הלא ברוך אף טוב נפעל בל גלא
לחיות הם האות לשאר כל ימינו
הם בפועל אור אכן היכונה
בין שש אבני שחרם סביב תשכונה .

ובני יקירי! הן שנים השתים
כי על ראש גבע זה עלה עליך
אם חכם לבך לקנות לב החיים
ישמח גם לבי פי שם טוב קניך
ובלב החיים ירב טוב לבך
משוב פעל לבך בשנות אבך .

אל ישמח בן יקיר! אל גיל כמזכה
 על יום הולדתו איש חסד מונע
 אך נפשו תגל — אבל היא נבוכה
 כי לא עליו ישיש כל אח ורע
 "אשריה בן אדם!" הן לך יעידו
 וכמוכ לפם כי לב טוב לך יעידו .

לפני אביך

תר"י

תיקר ביצורי חי — הוא לבהו
 ובגונו פתוח גל בן גמוע
 ובתוך תדריו שים משפן חיהו
 שם כקונה דמו בו רוחו תנוע
 לבן מבחר כל דבר לב יקראו
 ומלב החיים אותו נשאו .

אם חיי האדם עשרות שבע
 עשר תתיבון הוא לב חיי גבר
 הוא מבחר החיים כי הוא תנבע
 פה אליו נעלה שם נרד מעבר ;

ת"ר"מ

גִּילָה בֶּן אָדָם! עָלֵי יוֹם הַלְלֵת
 וּשְׂמַח נָא בַּחֲזָרִים אִם זָךְ לְבָבְךָ
 גִּילָה כִּי אִמְךָ פּוֹחַ עִמָּךְ עוֹמֶדֶת
 וּשְׂמַח כִּי אֲבִיךָ בָּא בְּמִסְבָּךְ
 וַיְמִי הַלְלֵת בָּנִים מִה נִחְמְדוּ
 אִם גַּם אֲבוֹתֵיהֶם עוֹד בָּם נוֹעְדוּ .

מִה טוֹב יוֹם הַלְלֵת אֵין יוֹם כְּמוֹהוּ
 מִה טוֹב בּוֹ לְשׁוֹשׁ מִה טוֹב בּוֹ לְשִׂמּוֹחַ
 אֵךְ לֹא עַל הַזְּלִזוֹת אֵךְ לֹא עַל תַּהוּ
 מְגִד וַיִּין מִמַּעֲמֵי גִיחוֹחַ
 כִּי אִם עַל זֹאת : אִם הַנּוֹלֵד יוֹדֵעַ
 כִּי כָּל יוֹם עַל יוֹם זֶה יִשְׂמַח כָּל רֵעַ .

אִם עֲצוּבֵי רוּחַ יוֹם יוֹם יִגִּילוּ
 עַל יוֹם בּוֹ נוֹלֵד הָאִישׁ הַמְּשַׁעֲשֵׁעַ
 אִם כָּל הַיְּשָׁנָה דִּכְאֵי לֵב יִשְׁבִּילוּ
 כִּי בְרוּךְ הַיּוֹם הַזֶּה זֶה הַרְעַ
 זֶה הָאִישׁ יַחַד עַל יוֹם הַלְלֵתוֹ
 עִמּוֹ גַּם הַזְּרִיזוּ עִמּוֹ כָּל יוֹדְעָהוּ .

וְלֹאֵם נָא עֲתָהּ וּבְשׁוּבָהּ וְנִחַת
 תַּעֲלֵנָּה נָא מִחַיִּים בְּמַעְלֹת אֱלֹהִים
 בְּבִכְרוֹת כְּבוֹד טוֹב מֵעַל וְתַחַת
 כָּבֵד בְּעֶשֶׂר עֲלֵה לְךָ אֵל תֵּלֵא
 כָּבֵד בְּהֶלֶךְ נִפְשׁוֹ וּבְמִרְבֵּית בֵּית
 גַּם בָּנִים וּבָנוֹת כְּשִׁתִּילִי זֹאת .

וְרֵאָה כִּי זֶה אַחֲרֶיךָ וַיַּחֲדֶיךָ
 עֲלֵה זֶה עֲתָה לְשִׁנִּית אַחֲרֶיךָ
 וְאֲנִי עֲלֵיכֶם — מִחַיִּים וְלִמְעֻלָּה
 אַחֲרָיו אַחֲרָיו אַחֲרֵי אֲמַכֶּם תַּעֲלֵה
 סֶלֶם מִצֵּב אֶרֶץ רֵאשׁוֹ יֵשׁ מֵעַל
 עֲלוּ אַחֲרֵי וַחֲיוּ !! — אֵל גִּשְׁאֵף לְיָלֵה .

יוֹם הַלְדוֹתֶיךָ בֵּן נָעִים לְךָ עֲתָה
 בּוֹ לִפְנֵי הַשְּׁלֵשִׁים בְּאֵת פֶּה מִפֶּה
 עַל כֵּן גַּם הַיּוֹם אִישׁ כְּמִקְוֹמוֹ בְּאֵנוֹ
 לְחַג אֶתְךָ רֵאשׁ הַשְּׁלֵשִׁים וְאַחַת
 לְשִׁאֵל לְךָ חַיִּים גַּם מִזִּבְחָה וְנִחַת
 בְּךָ נִגִּיל הַיּוֹם גַּם אֶתְּךָ כֵּן בְּנוֹ .

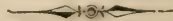
אל יום הולדתך בני (לפ"ק)

הוא אל-נא בן ופגעמיה קרימה
 ליטנת השלשים החל גם השלימה .

וברכות תשאל נא מאל אביך
 לימים עומדים לעלות גם בהמה
 ושאל נא גם חיים לבן — אחיך
 חיים לשניכם ומנוחה נגמיה
 וכלי הברכות שאלה מאלהינו
 ויברך האל בשלום ביתנו .

כיום המורים בקרש נאדר

הוא יום הט"ו בחדש אדר (לא"ק)

תר"ח

אם עינך עשרות יחיה הנגבר
 ושנותיו פסלם מעלותיו עינך
 היום בשלישית עליה על אבר
 ומחירים הנעורים חשים כנשך
 ותמהר הבן ! עד לעלות שלשת
 בן השלשים לפח להיות חשת .

אל נא תאיין פחיים תייה לך פנתת
 ושנתך האריכה פי בעמל בורחת
 חטיכה לך לרגלים וזכור את חייך
 עד הגבול פי אבוא שם אנוח ארגיע
 שם אחכה בואך שם אלי תגיע
 שם תשיגני אחרי תתייה לך בך •

הלא עתה אף עתה עת לשוש לשמות
 לכפור לנו הרגעים ולבלתי שכוח
 כי אף בדם נחיה ומרוצתם נמחרה
 אם אף אל זה נביט אם אף אל זאת עינינו
 אז שנים רבות נחיה יארכו ימינו
 כי תאריך גם תגדל העת עת היא נזכרה •

תר"ז

אישא קולי בשירי ביום הפורים בשושן
 יום הולדת בניקורי נח אריה לעב ענמס אן • (צ"ה)

יום זה בו ילדת אותי הוקרתי
 וביום זה מלאו לך עשרים ותשע
 שנים וכמו ימים אותם שערתי
 פי אחבתיך מאין בך כל פשע

תחוג גם ארץ ומים כם נוצרה
 הוא הג האביב כל שנה תעשהו
 כם תגד צמחה בפרחים קשרה
 כם תעיר כל חי ותשמה רוחהו
 ובעוד חצי ירח חג זה יגיע
 גם בו אמה יחד נגיל נרע .

שישו אתו רגיו ושתו לרויה
 חגו אתו חגו וחדו בו יחד
 ונשו יום המחר שכחו מה היה
 הנסו כל עצב נרשו כל פחד
 שיכו לנכח לאשר עתה עין
 ותנו נא לבכם אף אל כוס חגין .

תר"ו

יג"ח

תחוג לך בן יקר! שנה שנה חנה
 כי תרוין כי תגיע אל יום הגדתך
 ולפניה בן ארוין גם אני אביך
 מה תרוין ותמחר לך ומה זה תרדפני
 תרגיעה ולאט קך תלוי לא תשיגני
 תבט אחריך כי בן ירדפך אחיך .

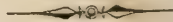
תר"ה

יום זה שמחת גילך יום בו נולדת
 צאת בו עלי חלד מאו נועדת
 יום הנה עוד שנה לך בו מלאה
 גם ראשית הוא לך לשנה הבאה .

שישו אתו רעיו ושתו לרונה
 חגו אתו חגו וחדו בו יחד
 ונשו יום מחר גם שכחו כל תיה
 חניסו כל עצב נרשו כל פחד
 שימו לנבח לאשר עתה עין
 ותנו נא לבכם אך אל בום חנין .

יחגו עמים יום ראשון בשנתם
 גם כל יום ראש דבר יאמרו לו קדש
 גם לישראל עם , קדוש תאמר דתם
 לראשון בשנה ולראש כל חדש
 בן אם נחג יום ילד איש במנו
 אות פי יקר האיט גם נוקרנו .

וּבְשָׁנוֹת יְאֵתִיו	בְּחִינָה עֲתִידָה	שְׁמַח גַּא אֲתִידָה
וּנְשִׂיחַ שְׁנַיִם חָיו	בְּנֵי אֲרִיָּה	שְׁמַח וַחֲוִיהָ
וּכְרוּחַ קָדִים תְּרִישִׁית	כִּי בְּצַל פְּרָחָה	שְׁתֵּתָה וּשְׁבַחָהּ
גַּם חֲשָׁנָה חֲשִׁישִׁית	שְׁנַיִם עוֹבְרִים	אֲחֵר עֲשָׂרִים
אַאֲלֶכֶּךָ אֶרֶץ יָמִים	בְּנֵי וּבִנָּה	אֶךְ הַאֲזִינָהּ
אַחֻב וְהֶאֱחָב תָּמִים	תִּיהָ וְהִחִיָּה	אִישׁ אֲרָעִים הִיָּה
עַם כָּל בְּנֵי אָדָם	וְרֵאָה לָךְ חַיִּים	הָאֶרֶץ אֲפִים
וְלִבְךָ יִתְמוּךְ יָדָם	לְמוֹצִיִּים וְרָעִים	הַמִּיבָּה לְרָגָעִים
כִּי כָל מִכְּעָל	הוּא אֶךְ נִסְמָן	כִּי זֶה הַזְּמָן
גַּם הוּא אִזּוֹ יִתְעַל	אִם גְּדוּלוֹת	וְהַמִּכְּעָלוֹת
הֵם הַמָּוֶה הָאֲרוּכִים	מִכְּעָלִים גָּאוֹ	יָמִים מְלָאוֹ
וְלִפְיָהֶם הֵם גְּרוּכִים	יֵאָרְכוּ יָמֵינוּ	וְלָרוֹב מַעֲשֵׂינוּ
הֵם הַמָּוֶה הַקְּצָרִים	בְּאֵין צְדָקוֹת	וְשְׁנַיִם רִיקוֹת
וְיַעֲוֹפוּ בְּנִשְׁרִים	וּבְהֶקֶל נָעוּ	בְּהֶקֶל בָּאוּ
עַד שׁוֹב יוֹם זֶה	דְּרוֹשׁ לְבָקָרִים	אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים
הַדּוֹבֵר עִמָּךְ בְּזֶה	כִּי אֲנִי אֲנִי!	וּזְכֵר־נָא בְּנֵי

ת"ר"ד

יום הולד	עלי חלד	יקר מעדי עדיים
הוא האמה	ימוד במה	חלפו ימי החיים
יאמר לאדם	קימה נרדם	הן השנה סבה
וכמו ציונים	הפופרים מונים	בכרות דרך רבה
ועין יפקח	לבל ישכח	כל נוסע הלך
הראה עינו	בכל ציונו	מה הלך ומה יקך
הכפור שמש	באור ואמש	שנות ארץ ושמים
ויום לדתנו —	בשובו אלינו	עשר שבועות
וכמו נשמעות	במורה שעות	מספר קול המצלח
בן בו נמנים	מספר שנים	עברנו פה במסלה
חלוננו ערוך	כליל ארוך	והוא ראש אשמורתינו
ואם לחלום	באנו הלום	הוא פותר חלומנו
אך באור שמים	אלי עינים	הנגעם לאיש חיתו
לבן יחזה	את יום הזה	במעלה נר נשמתו
ויקרא רעיו	לשעשועיו	איש איש ביומו
ביום הולדו	וראשית חלדו	לברכו איש בשלדו
וישים עינו	בכוס יינו	ישתה וישכח רישו
כי שרפו	וכבר ספו	רבים מעצי אעו
זה לך שירי	הבן יקירי!	שרתי אני אביך
שירה נוסדת	ליום הולדת	אני היום ילדתיך.

ואלה שירי ימי הולדת בני יקירי יוני"א. והמה י"ג במספר
 ל"ג שנה (תרג — תרטו) כפי שמצאתים אתו בכתובים.

ת"ר"ג

יום הולדת אותך יום זה הנהו
 יום יושבי הבירה מצר או נחו
 יום שמחה לעד עם יעקב יעשהו
 כי כל נבלי צר כצל או ברחו
 ויהי יום זה לך אות על כל ימך
 כי בן גם תופר עצת כל קמך.

אם לו תחיה מאה באלהים סלה
 הרביעית מהן הן היום עברה
 וישלשת הידות לו אתפללה
 בן תעבורנה על נפשך כי ישרה
 לכן על כל בום הן תשמע ארשת
 «חיה אח יקר! עוד שבועים וחמשות!!»

כארשת שפת אביך...

שיר יום הולדת

זה ידיו ורשיו הרב שלם הוקר כמוהו יבואה ספק מיל מהמר בלוריס
 ישנים אל בלוריס הדשים שלי על התנך מקראי קדם .

מבירך מוקירך מאז הייתי
 אך על ספרי קדש פי עוררתיך
 ומקום שם חוזה עמך פי עשיתי
 ביהודה גור אריה שם חזיתך .

בארי שם הרבין והבקש לך מרף
 מעל ארזי אל תקמוף אמרי שפר
 שם מפי סופרים תפליט — ובל תרף
 כל נתח המזוב להביאו על ספר .

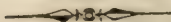
על ספר קראנו מקראי קדש
 הבאתם אלי הישנים האלה
 שם גם התחדשו פלבנה בחדש
 עם התחדשות שם לעשותן בל אלא .

על כן גם יום זה הוא יום הולדתך
 יום בו לך תתחיש שנה נושנה
 בו אשיש גם אני אניל אתך
 ובאברך כל שניו מיום בואנה .

ה' כ"ג מ"א . יחר שנותינו .

קורא תורה כדת לא עוד פושע
 לוּעַג לְלִשׁוֹן עֲלָגִים לֹא בּוֹ אָבִיחַו
 לֹא עוֹד אִי כְבוֹד אִישׁ עֵבְרִית יוֹדֵעַ
 דּוֹבֵר בְּלִשׁוֹן עַמִּים לֹא טַמֵּא פִּיהוּ
 לֹא עוֹד הַקְּרוֹשׁ אִישׁ תּוֹרָה לֹא יִבֵּן
 לֹא עוֹד הַצַּדִּיק אִישׁ לְבוֹ לֵב אָבֵן .

חֲכָמַת אֵל כִּי תָרוֹם תִּחַן כָּל נֶפֶשׁ
 תִּתְאַסֹּף אֵלֶיהָ זוֹ מִכֶּם נִדְחַת —
 גַּם תּוֹצִיא לְאוֹר טוֹבַעַת בְּרָפֶשׁ —
 וְתִלְמַד דַּעַת תּוֹעָה וּמִשְׁלַחַת
 אֲזוֹ עַל שְׁלוֹם וְאַמֶּת יוֹפֵעַ חֶסֶד אֵל
 כִּי אֵין רִיב בָּעַם שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל .

49

אָפֶס כִּי אָמַרְתָּ אֵל הַגֵּה הִיא בָאָה
 וּמְלָאָה אֶרֶץ הָעֵדָה אֶת אֱלוֹהֶיהָ
 וַיֵּרְאוּ כִּי כֵן יוֹם הוּא גַם נִמְלָאָה
 חֲקָרֵי אֵל וּמַעֲשָׂיו יִלְכוּ גְבוּהַ
 שָׁנָה עַל שָׁנָה חֲכָמָה אֶךְ נוֹסֶפֶת
 וַרְמִיַת חֲנֹף לַבְּקָרִים נִחְשָׁפֶת .

20

הֵן עוֹד שֵׁם בְּרִלְיִי לַפֶּאֶר יִחַפֵּךְ
 (גַּם אִזּוּ שֵׁם עֲבָרֵי לְכוֹז עוֹד לֹא יִהְיֶה)
 אִזּוּ רוּחַ אֲמַת עַל כָּל אִישׁ יִשְׁפָּךְ
 וּמְרִיבִים עַל רִיבָם אִזּוּ יִשְׁאוּ נְהִי
 כִּי כָלֶם יִדְעוּ אֶךְ קֶשֶׁט וּמַחֲרֵר
 וּבֵל עוֹד יִתְנַו אֲשׁוֹן חֲשֵׁךְ זַחֵר .

21

לֹא עוֹד לְחַבְלִים אִזּוּ חֲכָמָה יִקְרָאוּ
 עֲקָשׁוֹת בַּתּוֹרָה לֹא יִגְדּוּ בַּשָּׁעַר
 הַחֹפֶךְ דְּבָרֵי אֵל כְּאֵל לֹא יִירָאוּ
 וַיְהוּדֵי חַמּוֹב לֹא יִקְרָא בְּעַר
 סָבֵל גְּלַעַג לְשׁוֹן לֹא יוֹרֵה בַּעַת
 צַחֻזַת גַּמַּס סוֹפֵר לֹא מְרִדוֹת נִקְרָאת .

16

מי חָנִיד לָכֶם בִּי תוֹרָה לֹא דַעַת
 בִּי לֹא חִדַּעַת מִהֶאֱמִין כֹּל תִּרְב
 הֵלֵא יִצְחָק כָּל לֹו אֵזֶן שׁוֹמַעַת
 בִּי עִם הָכֶם — יַחֲרִים חֻכְמָה מִקָּרֵב
 הֵלֵא יִצְחָק יִלְעַג כָּל עִם מִשְׁמוֹעַ
 אֵךְ עֵין אוֹחֵב עֲמוֹ תִדְמַע דְּמוֹעַ .

17

עַל עֵקֶשׁ כָּל יִשְׂרָאֵל אָסוּר כָּל אֲשֶׁר
 עַל תִּעֵב כָּל טוֹב עַל מָאוֹס כָּל יָפִי
 עַל שִׁים כָּל כְּסֹל רַב דָּת דִּין וַיִּשְׂר
 שִׁית סוּר מִחֻכְל שׁוֹא לְמִרִי וְלִדְפִי
 הֵעֵלוּ נָא נֵר אֶמֶת אֵל נָא תִתְנָא
 אִם לֹא אִז כָּל אֱלֹה נָכוֹן תִּמְצָאוּ .

18

וּכְבֹר יֵשׁ בְּעַם תּוֹפְשֵׁי תוֹרָה עֲתָה
 רָמִים וְקִדּוּשִׁים וּמְבִינִים גַּם בַּעַת
 גַּם רַבִּים יִשְׂרָאֵל לֵב כְּהַמּוֹן מִטָּה
 וּבְתַמָּם קוֹל אֶמֶת נִפְשָׁם שׁוֹמַעַת
 אֵךְ מִמְּנֵי אֲתָכֶם בִּי רַבָּה בִּי רַעָה
 כָּל יוֹכְלוּ חֲנִיד מַה נִּפְשָׁם יִדְעָה .

15

הן כל יתרון אדם לשון יביע
 כי זאת לו אין לו הנו רועה אפר
 ובאל ובגמים איה העם יפניע
 אם אין בשפתיו נלם אמרי שפר
 אם בלשון תורת אל — והיא אף למו —
 ולשון עם בו יחסה — עלגים הנמו .

14

איכה תשפוטו את מה לא תבינו
 גם במה לשפוט — הלא לכם אין
 איכבה אתם משבילים תדינו
 חיור דרך עור לפקוחי עין
 להם המשפט כי יורו אחימו
 אמנם כל יתנום לפקוח עינימו .

15

חמט כי תחת חיימו תעיקו
 אף שחת כל עקר אבד כל יתר
 כי גם על מותם על קברם תשחיקו
 ופגעיהם כלם גילכם בפסתר
 מפני דין אח אבדו חו אחים גורו !
 ישם על ספר נביא — אותו תשורו .

40

הַמָּרָם יִדְעוּ כִּי אֵל לֹא יִדְיָח
 כָּל נִדְחָה גַם כָּל נִרְדָּף וַיִּבְקֹשׂוּהוּ
 וּבְתוֹרָתוֹ הִמְעַט לָנוּ הוֹכִיחַ
 מָה רַב הַשְּׁלוֹם מָה רַב הַרוֹדְפָהוּ
 הַמָּרָם יִדְעוּ כִּי שְׁלוֹם וְחֶסֶד
 אֵף הֵם בִּרְכֵי אֵל בָּם תִּבְלֵ תוֹסֵד .

* * *

41

הַכְּסִילִים הַשֹּׁכִילוּ וְנִבְוִיִּים בִּינוּ !
 מִתְּהוּ נָא אֵף לְבַבְכֶם כִּקְנֵאת הַעַ
 הַמָּרָם תִּדְעוּ תֵּעוֹד לֹא תֶאֱמִינוּ
 כִּי כָל מִדְּעַ בְּתוֹרָה אֵל יוֹדֵעַ ;
 וּבְחֻמָּה אֵף חֶק הַתּוֹרָה עַל סֵפֶר
 וּבְדִקְדוּק לְשׁוֹן כָּל חֶק בָּהּ אֵל יִפְר .

42

דִּרְשׁוּ מֵעַל כַּפְּרֵי קִדְשׁ וְחַפּוּשׁוּ
 וְרֵאוּ אִם בְּלִשׁוֹן שִׁעְרָה הֶחְטִיאוּ
 בְּקִשׁוֹ בְּעַמִּים הַמְּלִיצָה וְדַרוּשׁוּ
 אִם לֹא גַם מִמֶּם עֲשׂוֹת בָּהּ הִפְלִיאוּ
 אֲבָל מַה תְּחַפּוּשׁוֹן אֶת לֹא תִדְעוּ
 בֶּן גַּם כָּל אֲמֵת בְּקִשׁ לֹא תִיָּעוּ .

7

נָתַנּוּ יָשָׁם בְּרִלְיָנִי לְחֶרְפוֹת נְצַח
 נָתַנּוּ בּוֹ כָּל הַפִּי מִבְּלִי כָּל חֶקֶר
 (הוֹי דַּבַּת שְׂוֵא עֵזֶן חָרַב וּרְצַח !
 הוֹי חֵץ לְשׁוֹן עַל קִשְׁת עִפְתִּי שְׂקָר !)
 וּנְאֻזֹּם וּלְחֻצֹם וּנְתָנוּם חָרָם
 אָמְרוּ בִּי הֵם קוֹצִים וְהֵם חֶכְרָם .

8

אָמְרוּ — מִי אָמְרוּ ? לֹא אַךְ רָם עֵינַיִם
 כִּי אִם גַּם הַגְּבוּיִם וְשִׁפְלִים כָּמוֹ
 מִפְּרוּחַיִם עַל עֵרֶשׁ עַד שׂוֹאֵב יָמִים
 מִזְּשֵׁי הַגִּבּוֹר עַד שִׁפְחַת בֵּיתָמוֹ
 כָּלֵם יָשָׁם זֶה תָּיִח בּוֹ בְּשִׁפְתֵימוֹ
 לְקְרוֹא בּוֹ כָּל בּוֹעֵל אֶן בִּינֵימוֹ .

9

בֶּן דְּחוּם יוֹם יוֹם וּבְשִׁתֵּי יָדַיִם
 עָדִי כִּי הִדִּיחוּ גַם רַבִּים כָּמוֹ
 אַחַר שָׂמוּ גַם זֹאת לְכִסּוֹת עֵינַיִם
 מִבְּלִי דַעַת כִּי זֶה מִבְּעַל יָדָמוֹ
 בְּשִׁכּוּחַ כִּי אֵין טוֹב שָׁלֵם בְּאֶרֶץ
 כִּי רַבּוֹ מִהֵם גַּם בָּם פּוֹרְצֵי כְּרִין .

4

וְלִשְׁוֹן עֲבָרִים חִיָּתָה אַחַר נִשְׁחָתָה
 חַיּוֹ סִפְרֵי קִדְשׁ אַחַר נִעְבְּרוּ
 הַפְּרִיחָה הַגּוֹרֶת אֶל אַחַר נִפְתָּה
 מוֹדְבֵי חֲכָמָיו הוֹפְכֵיהֶם סָרוּ
 עָתָה אַךְ מִיִּשְׂרָאֵל כָּלֵם יִלְכוּ
 וּבְרֵאשֵׁם הַאֲמֵת אֲשֶׁר סִבְסְבוּ .

5

אִזּוֹ כָּל נִתְעָה וּמִתְעָה הַרְעִים רָעַם
 עַל הוֹלְכִים לְאוֹר זֶה חֲמַת מְלֹאוֹ
 אַף כִּי הִבִּירוּ גַם הִמָּה טוֹב טַעַם
 אוֹלָם כִּי בִפְתִיחוֹת יֵשֶׁם רַב קָרְאוּ —
 וַיְמִי חֲרָפָם גַּם עֲבָרוּ אֵין עוֹד כַּחַ
 לְלִמּוֹד חֲדָשׁוֹת וַיִּשְׁנׁוֹת לְזִנוּחַ .

6

אַף כִּי הִקְנֵאָה אִם הִשְׁנֵאָה סֵלָה
 לְהִיּוֹת אִישׁ בָּעַם יוֹרָה אוֹתָם טַעַם
 וּרְקַב עֲצָמוֹת הִיא — הִיא בָּם עוֹלָלָה
 לְאַחֲזוֹ דְרָבָם וּלְהִתְעוֹת גַּם הַפַּעַם
 הַהֶמּוֹן הַנְּשִׁים חַפָּה כְּלָמוֹ
 לְאֹמֵר : רֹאֵי אוֹר זֶה כָּל רָשָׁע בָּמוֹ .

אל בוזי חכמה

1

בן למנחם האיש משה רב דעת
 גם הוא גם תלמידיו עיר ברלין גרו
 היא העלה גר חכמה ותהי מופת
 ומפול עין עמו ענגים סרו
 ובשים ברלין רואי אורו נקראו
 כי קני אורם מעיר זו יצאו .

2

אור אמת כי בא זרח על כל עבר
 על תורה על מוכר על ארחות צדק
 על כל סופר , כל ספר ולשון עבר
 ויגל כי בלמו נמצא גם בדרך
 בימי און ועני עלה ענן במו
 עד כי לא נפרו עוד אל כל רואמו .

3

לא נפר עוד תארם על טהרת קדש
 מוזרים היו אל פוקח עין
 עד בוא ללבנה זו זה יום החדש
 ויאר לילה וחשכים עוד אין
 נרפא כל נגע סרה כל צעת
 ותאמות גם היו תורה ודעת .

8

בִּי לֹא פְרוּץ מִדַּע וּמְרִי לֹא לָקַח
 לֹא הוֹלִלוֹת חֻקָּמָה לֹא לַעֲגֵג דַּעַת
 לֹא בִינּוֹת בְּשִׁנְיָנוֹת עַל יֵין הֶרְקַח
 לֹא הִשְׁגֵּל הוֹד נַעַל וַיִּפִּי מִנְבַּעַת
 וַיְבֹזֹת תּוֹרָה לֹא חָן וּמֵאוֹם דָּת יִפִּי
 לֹא עֲזוֹת יַעֲצָה וְתַבּוּנָה יִתַּת דַּפִּי .

9

בִּי אִם תּוֹרַת אֵל חֻקָּמָה הִנֵּה
 הִיא אִם כָּל מִלָּה כָּל מִצְוָה כָּהֵן כָּאוֹ
 אֵךְ מִמְקוֹרָה יִפּוּצוּ מֵעֵינֶיהָ
 וּבִשְׁם חֻקִּים הַיּוֹפְשִׁיָה נִקְרָאוּ
 אֵךְ לֹא מִתְחַבְּמִים כָּל חֻקָּמָה אֵין בְּמוֹ
 וּדְבַר אֵל אִם בְּזוֹ חֻקֵּי מָה לָמוּ .

5

וּבַשֵּׁם הַחֲכָמָה כִּי לְעֹלֹת יְהִינּוּ
 מַה יֵּאמְרוּ הָעַם «זוֹ חֲכָמָה זוֹ פְּרִי!»
 הוּי לֹו חֲכָמוֹ עַד מָה הֵן אִו הַבִּינּוּ
 כִּי פִיהֶם מְלֵא שְׂוֹא וּלְשׁוֹנָם מְרִי
 אִו אֲמָנָם רָאוּ אִו הַבִּין הַעֲמִיקוּ
 כִּי כָל אֲמָרוֹת הַתּוֹרָה חֲכָמָה יִפִּיקוּ .

6

נִיבָה מַה נִּבְכָּד מְלִיָּה מַה רָמוּ
 אֲמָרָה מַה עֲמוֹק וּלְשׁוֹנָה מַה רַבָּה
 סוּדִיָּה מַה יִּפּוּ וּמַה נִּעְמוּ
 טַעְמָה מַה פְּתוֹק מִצְוֹתָה מַה זָכָה
 עֲצוֹת חֲקִיָּה נְאֻמָּנוּ גַם הִנֵּה
 כִּי חֲכָמַת אֵל עֲלִיוֹן כָּלָם כּוֹנֵנָה .

7

לָבֵן סוּרוֹ פִּשְׁעוֹ כִּי אֲשֶׁר הוֹאִילּוּ
 וּדְעוּ כִּי אֵךְ לֹא לַחֲכָמִים אֲתָמָה
 לֹא לָמוֹ אַתֶּם! אֵל פִּיכֶם תִּגְדִּילּוּ
 לְחֶמּוֹן הַתַּחֲשִׁבּוּ הַנִּבְכָּם לְהַמָּה!
 עַד כִּי חֲכָמַת טַדַּע תִּיגְעוּ תִמְצָאוּ
 אִו גַּם עַל הַתּוֹרָה שֵׁם חֲכָמָה תִּקְרָאוּ .

2

עוד עֲתָה חֲכָמָתוֹ יֵאָצֵל עָלֵינוּ
 הֵם חֲכָמֵי דוֹר דוֹר נָתַן חֲכָמָה בְּמוֹ
 לְשִׁמּוֹר תּוֹרָתוֹ יְשִׁימוּ עֵינֵינוּ
 מִתּוֹרוֹת חֲסִדֵי לֵב מִפְתִּיּוֹת לְמוֹ
 וּלְמַחֵר כְּרָמָה מְשֻׁמֵּר וְשִׁית
 נִטְעוּ שָׁם אֲוִילִים בֵּין עֲצֵי זֵית .

3

אֵיךְ גַּם מִתְחַבְּמִים לֹא סִפֵּר יֵדְעוּ
 פְּרָצוּ גַם הֵם וְעִשׂוֹת כֵּן הִתְחַבְּמוּ
 וְתִהְיֶה חֲכָמָתָם כִּי תוֹרָה יִפְרָעוּ
 אִם דַּת הִפְרוּ אִזּוּ גָאוּ גַם רָמוּ
 מִצְּוָה אִם עָבְרוּ אִזּוּ חֲכָמוֹ הִשְׁבִּילוּ
 וְדַבֵּר אֵל אִם בָּזוּ לְעִשׂוֹת הַגְּדִילוּ .

4

וּבְחֲכָמוֹת עוֹד יֵאָמְרוּ כִּי זֹאת יִפְעֵלוּ
 וַיִּבְזוּ שָׁם חֲכָמָה גַּם הִלְלוּ קִדְּשׁ
 הָיָה אִם עַל בְּתָהּ הִבּוּ לֹא חָמְלוּ
 כִּסּוּ שְׂמֹשׁ בַּיּוֹם סִחַר בַּחֲדָשׁ
 כִּי חֲכָמַת אֵל עַל תּוֹרָתָהּ רָעְצוּ
 וּמִבְּלֵי כָּל חֲכָמָה בָּם אֵיךְ פְּרָצוּ ! ?

רב! לא עוד נְחֻזָה בְּךָ שׁוֹלֵמִית עֲתָה
 עָלַי לֵךְ וּגְאִי — שׁוֹשְׁנָה צוֹמַחַת!
 וּבְמַהֲרָה תִּיּוֹ! — עַל יַד הַדּוֹרֵךְ
 יִחְיוּ וַיִּחְיוּ בְּנֵי־יָמִים וּבְנַחַת.
 מַה נְחֻזָה בְּךָ עֲתָה — פִּתְרוּ לָהּ בְּזַעֲרִי!
 וַיִּשְׁמַךְ הֲלֹא נִשְׁמַע בְּקַמְחַת מִרְקַחַת!
 וּבְבַת מִלֵּךְ מִיֵּכֵל יָבוֹא לֵךְ רוּעָה
 רוּעָה צֹאן אָדָם — שׁוֹשְׁנָה לְקַחַת
 הִיא לֵךְ בַּת שׁוֹגִים! עַל עָלַי שׁוֹשְׁנִים
 וּלְדוֹר הַרוּאָה שִׁירֵי תוֹכַחַת.
 שִׁירֵי עָלַי גְּשׁוֹר נִתֵּן לֵךְ הַיּוֹם
 גַּם שִׁירֵי קֹדֶשׁ — אִזּוֹ תִּהְיֶי נוֹכַחַת.

אל בווי תורה

1

אֵל הַיּוֹצֵר כֹּל הוּא תְּחַבֵּמָה וְדַעַת
 וּבְתַחֲבֵמָה הֵן עֲשִׂיהַּ כֹּל מַעֲשָׂיו סֵלָה
 הִיא גַם הַזֹּרֶת תּוֹרָה כְּמִנְה נּוֹכַעַת
 מִסִּינַי בְּקֹדֶשׁ עַד שֵׁם בְּבִלְהַ
 כֵּן גַּם יוֹסֵדֶיהָ תְּחַבֵּמִים נִקְרְאוּ
 וּבְתַחֲבֵמַת אֵל בָּם סוֹדֵיהָ מְצָאוּ.

ובגנות עם אל לו בשיר להן שיח
אות הקה לנו פי זו ית משיח* .

אם

על שושנים

שיר

כחוב על ס' החלים, אשר כשושנים מראה העלים, ונשלח לשמחת בית
רועים למנה, ביום מלאת לבתם ילדה משכלת י"א שנה.

שמעי בת! ודעי קול הזרים יספורו
לך בשנות חיים אל עשר עוד אחת
בשמונה בשבט — גם הוא אחד עשר —
או להם נולדת שושנה פורחת!
ודעירה עוד הנך ציין לחבצלת
ומה זה מתרת מנעורים בורחת!
ולחשכיל מבנים מה זה פי פרצת
וכבת ארבעים את ילדה נצחת!
ולשונות אלה על פיך מה זה רבו
ובאשכולות דעים — גפן פורחת! ?

(* ע"ד ונבאו בניכם וננותיכם .

לזאת אָמַר אֶמַר (תְּכַבֵּת מִחַדְשֵׁי) :
 לֹא אֲנִישָׂא לְעַד , אִךְ עִם מְשִׁיחַ .
 רַחֵל מֵאַרְפּוּרְגָא

מענה לשון *

חֲזִרִי רַחֵל צְדָקוּ ! בִּי לָהּ רוּחַ
 נָכוֹן לֹא אֵל בֵּית בִּי אִם אֵל בֶּן עֶבֶר
 וְלָרַחֵל גַּם אֵין אִישׁ שָׁם וּבְכָל רוּחַ
 לֹא בִי תֵאמַר אֶרְצֵן , יָם , גַּם כָּל עֶבֶר .

היא תלד שיר כי בא אליה רווח
 היא שפחה תיניק היא אם לשפחת עבר **
 היא שרה כדבורה וכתם כל רווח
 בכלות כל חוון לבני שם ועבר .

לוֹ אִישׁ לֹא נָשָׂא אֹז רַחֵל בֵּית חֵיִל
 וּבְכָר הָיָה עֵתָה לְשִׁפְחָה כְּפָר
 לָתֵת לְמוֹרִים בָּהּ מוֹרֵי הַחֵיִל
 עֵינֵימוֹ מִרְאוֹת אוֹר טָהוֹ בְּפָר
 וְלֹאִם רָפָה בֵּית זוֹ אֹז שְׁתָּה חֵיִל
 לָנָה בֵּין שְׂרֵיָהּ וּבְאִשְׁבֵּל כְּפָר

(*) המה ידברו ואני אענוס בקולם , ובמסקולם רק מתחת השמים נשיתי אל ידרי
 (** נוסד על דמיון של בן עזאי דלא נסיב אמתא כי חסרה נפשו בתורה . (אשר
 הוליד בה הם ככנים) .

אך מה אמרתי נא? מה-שיג מה-שיח?
לתת לזאת עֲדָנָה יתגל משיח.

שד"ל

וזאת תשובת רחל*)

תורה תופע אורה כני כל-רוח,
אך טוב סחרה אל פל-תומך בשבט;
אך אם השח ראשה אל בורא רוח,
ויסקר וחר לה לפני כל-שבט.
מה-זה אעשה אפוא (ישיב הרוח)
אם לא-אשפיל עצמי תחת השבט?
אל בת-שירך אשיב מקצר רוח;
אדע כי לא-אבוש, אשא השבט.

מצאתי הפעם נער בן-חיל,
לא יחפץ במחר, או אשכל פקר,
בוחר יחס פֶּזֶר מהון וחיל.
אך לא-רצו חורי, לא-אבו כפר
לתת בקשתו; עם פח חיל
טחו לבם בטיח וקמו — כפר.

(* רחל דכריה נוסד על האמור צוהר פ' בלק דף ק"ב : מוסד דהמרו : בני
העיר ובני פולין דלא בעאן לקבלה, מהאי מוסד להון לישראל והוסיף
עליוהו נסורה וחזינו סגיא.

לאשה חכמה בת אהות אבי *

היא רחל בת ברוך בן הרופא והמשורר יצחק לויצ'טו, אחי אפרים בעל בני הנעורים (תקע"ו). [רחל הייתה אף בת כ"ט שנה]

הנזרה פת יוצר כל, פת בורא רוח,
 שרתי בפנות, תמכת שבת,
 כל-יפי, כל-הוד ביה, היא תשיב רוח
 כל-רו תדע, תמשוך בספר שבת.
 שחה אז עת-דורים ותשגל רוח
 ותלק לדרוש דוד בין שבת שבת
 אל-ישמעאל, אל שגיר, ולכל-רוח*
 בן רמי לב הוכיחה בלתי-שבת.

מיזאת אפוא בת-כח, עלמת-חיל
 פי מח לבה פטיח ובמו-כפר,
 מאוס כל-בחור טוב אף עשה חיל?
 מנוח אן תמצא? אן תמצא כפר?
 תחקור תבדוק כל-עיר, כל-גוי, כל-חיל,
 לא תמצא-לה לנצח אשבל כפר.

* ב' ספרים כבאים נשתקו מספר ככ"ו יצחק מחברת ה'
 54: 3 2 למען וזמן ש ירי הבח אחרים למענה עליהם.

* ע"ן ע"ז 97 ב'.

2

מבית חכמה תצא בית חכמה באת
 שם מעץ שקד פארה לך נתנה
 או עליו בקן, קן! צפור מצאת
 ותקחה — מחכמה לך מנה
 וליום חפתה הן באתי אליה
 לראותה בי תשוב, קן! על בנה.

5

וכעובד ישמה בי יוביל בן-גורן
 בר גומל וגמלא אלי הבית
 וכבורם ישיש על עץ נטע ארן
 כי גדל כי פרח ויהי לזית
 בן יגיל בך ובני גילה בית חבר
 מורכם ספרי קדש ולשון העבר.

4

זה ספר התורה מנה אפים
 תבאתי לך מתן אות ומזכרת
 תרגומיו באוריו הם בו בפלים
 ודברי גם בו — יהיו לך משמרת
 מתן תורה זו — יתנודו אליה
 זה רעי בן-יעקב ואני מורה . . .

6

וּבְרָכוֹת גַּם תִּקַּח מֵאֵל יוֹצֵרְךָ
 וּמִפִּי חֲבֹהֵן אֲנִי מוֹרֵךְ
 בְּאִמּוֹר מִפִּי אֲהַרֵן וּבְנֵהוּ
 וּרְאֵה חַיִּים עִם הַבְּנוֹת הַשָּׁתַיִם
 וּרְאֵה בָנִים בְּאֶרֶץ בְּשָׁמַיִם
 זֶה בְּרַבַּת מוֹרֵךְ וּבְרַבַּת מוֹרֵהוּ

אלהים
 ואדם

שיר הלולים

ליום החונת תלמידי המשכיל השלם כמו אפרים קאן (כהן)

1

גִּזְרֵךְ מְלֻבְנוֹן הַחֶמֶר מִבֵּית סֵפֶר
 אֲמַה בֶּן פּוֹרֵת בִּיזְנֵק עֲלִיתִי
 וּפְרִי בְּפוֹרִים מֵרֹאשׁ אֲמִיר שֶׁפֶר
 רֹאשׁ מוֹרִים יוֹצְאֵי רֵאשׁוֹנָה הָיִיתִי
 יֵאמֶר נָא יִעֲרָאֵל כָּל יֶשַׁר בָּמוֹ
 תִּלְמִיד מִבֵּין כָּזֶה אִם יֵצֵא לָמוֹ .

5

וּבְנוֹת עַמִּים. עֲמֹה אִם לָךְ הַיּוֹבֵלָנָה
 בִּיקְרוֹתֶיהָ הֵן מִמָּנָה תִשְׁפָּלָנָה
 וְהִיא הַשָּׁגֵל לִימִינָךְ נִצְבֶּת
 הִיא תַחֲשׂוֹף לָךְ אוֹצֵר חֵיל תּוֹרַתֵנוּ
 וְהַגֵּל לָךְ מִמְּמוֹנִים צָפְנוּ חוֹזֵינוּ
 זֹאת מִבֵּית הָאֵב לְנִדְנָה נְחֻשָּׁבֶת .

4

עֲתָה נָם בֵּת אֶרֶץ קַחַת הוּא לָךְ
 זֶה לְרוּחַ זֶה לְבִשְׂרֵךְ הַבְּדֻלָּת
 אֲשֶׁרֶיךָ מִינְאֵר ! כִּי רוּחַ הַקְּדֻמָּת ;
 נָם רוּם וְשֶׁפֶל חֶבֶר צִלְחָת
 אִשָּׁה מִשְׁפָּלַת מִיַּד אֵל לְקַחַת
 וּבֵת רוּם מֵאֲדָם קַחַת חֶבְמָת .

5

זֶה אָמְנָם הִיא לְאָה כִּי מֵאֵלֶיהָ —
 וּנְתַתֶּיהָ לָךְ רֵאשִׁית מִנְבֵּה
 אַךְ לֹא רִמִּיתֶיךָ — כִּי כֵן חִפְצָת —
 עֲתָה נָם רַחֵל פֹּה כִּי לָךְ נְעֻתָתָת
 אֵל תֵּאָתֵב הָאֶחָת מִן הָאֶחָת
 וְלַחֲלֹק אֶהְבֵּתֶךָ הֲלֹא חֲרָצָת .

שירת דודים

ליום חתונת תלמידי רב ומשכיל ושלם כמו ש"ז
 מי נ א ר ג י ל

1

בַּמַּעֲרָךְ מִינְאָר מִנִּי אֶרְחֶךָ
 לְבֹא בֵּית סֵפֶר לְשֵׁאת בֵּית תּוֹשֵׁיחַ
 אֲנִי הוֹרִיתֶךָ לְהִיּוֹת לְקַחֶךָ
 תִּיפָה בְּבָנוֹת אֵל הִיא הָעֵבֶרְיָה
 תִּרְאַתִּי לָךְ יִפְיָה נֶפֶת דּוֹדֶיךָ
 גְּלִיתִי לָךְ הוֹדָה וְתִיעֲרֶךָ .

2

בּוֹא אֵל הַקֹּדֶשׁ עֲדִיחַ לְגִשֶׁת
 עֲבֹדֶתְךָ בָּהּ כַּיָּמִים שָׁנִים שִׁשִּׁת
 וּבְשִׁבְעִיעִית חֲמוּשָׁת * לָךְ תִּתֵּיחַ
 אֵל נָא תִּבּוֹן לָהּ אֵל תֵּאמֶר נוֹשָׁנָה
 הֵן הוֹשֶׁת לָהּ עֲרֻנָּה אַחֲרֵי זְקֻנָּה
 גַּם לֹא לִי הִיא — אֱלֹהִים הוּא אָבִיחַ

(*) יט בזה עוד הוראס ידועה בבתי הספר .

5

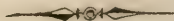
אֶחָזוּ בָּהּ אֵל תִּרְרָה! הִיא נִחְלָתְךָ
 וְשָׁמָּה גַם שׁוֹשְׁנָה — גַּם לְעֵינַיִם
 בָּהּ חֲנֻךְ הָאֵל בָּהּ יִבְנֶה בֵּיתְךָ
 בָּהּ יִזְעַע לְךָ חֶלֶד מִיַּי צְהָרִים
 וְאֱלֹהִים הַזְרֵנִי הוֹרֹת לְךָ יָדָעַת
 יוֹרָה גַם אֶתְכֶם עֵין חַיִּים לְטַעַת .

4

יִזְרָה כָּל שׁוֹמֵעַ יֹאמֵר הַשְּׂפֵלָת
 מִבְּנוֹת אֶרֶץ וְרוֹם הַמַּזֹּב תִּפְשֵׁת
 בַּהּ בֵּת מִשְׁפָּלָת לְבִשְׂרָךְ אֲצִלָּת
 וְלִרְוַחְךָ בֵּת יֵה הַחֲכֵמָה אֲרֻשָּׁת
 כִּתֵּר בֶּן־לִקְחֵי! הֵן רַבִּים תִּמְשׁוֹכָה
 לְאֶחָזוּ בְּשֵׁתִי אֱלֹה — לְהִיזֹת כְּמוֹךָ .

5

עָתָה בֶּן יִקִּיר שָׂא תוֹדוֹת אֵל תִּלְּא
 וְתִגַּם אֵל אֲבִיךָ אֲבִיב אֲבִיךָ
 כִּי הוּא חַנּוּתֵךְ לְךָ הַשְּׂתִים אֱלֹה
 בֵּת חֵן אֵל חִיקָךְ חֲכֵמָה אֵל לְבָךְ
 וַיְבָרְכֶךָ אֵל יַחַד עִם הוֹרֵיךָ
 יִגְבִּיר בְּרִכּוֹתָיו עַל בְּרִכּוֹת מוֹרְךָ . . .

ובמה זכה לשם אם כה הרשיע שבגתים
 כי יבא להתפלל , ערב , ובקר , וצהרים .

שושן עדות

להוד מהלמודי כיום בהירושין .

1

בן עושנים לאל בנות ירושלים
 אל בחורי גמו אותן יפריח
 להן חן ויפי ימי משכמים
 ולאיש איש מהמה אחת יוכיח
 הוא יצדנה עולם לא יחליפה
 גם היא אף לו לגד תשמור הודיה .

2

צדקה בן גרני! טוב לך פי צלחת
 תיום אף רגע אל בן זה פניית
 ובשם אלהים חיש ידך שלחת
 ותבחר עושנה באשר אוית
 אשריך בן מבין! תימב בחרת
 אשר צפן לך אל חן חיש חברת .

אלדעה ויהודע

על הצבועים . ע"ד מצות חז"ל : מצוה לפרסם כו' .

אלדעה .	בַּמָּה הֵעֲשִׂיר צָבָעוֹן הַרְבָּה הוּן וְחִיל
יהודע .	בִּי רַק לָקַח וְלֹא נָתַן כְּבַעַל אֲבִיגַיִל .
א'	וּבַמָּה הָיָה לְרֹאשׁ וְעַל גִּמּוֹ לְשׁוֹמֵר
י'	כִּי מִצַּר הוּא לְעֵדְתוֹ גַּם נוֹקֵם גַּם נוֹמֵר
א'	וּבַמָּה יֵאמַר לוֹ כִּי לְצַדִּיקְתּוֹ אֵין חֶקֶר
י'	כִּי יִתְחַלֵּל כָּל הַיּוֹם אִךְ בְּצִתֵּת שֶׁקֶר
א'	וּבַמָּה יִגְדִיל תּוֹרָה יִתְנַלֵּעַ בְּכָל תּוֹשֵׁבָה
י'	כִּי יִגָּעַה כְּשׁוֹרִים בְּסִפְרִים אִךְ בְּרַמְיָה
א'	וּבַמָּה חֲכָמִים מִשְׁחָק לוֹ וּנְבוֹנִים מְרַמֵּם רֵגֶל
י'	כִּי לֹא יָדַע וְלֹא בָן וְלֹא לְמַד כְּעֵגֶל
א'	וּבַמָּה הוּא יָרָא ה' וְאִךְ חֲקוֹתָיו מְאֹד אָהֵב
י'	כִּי בָזָה יַחְנִיף וַיַּעֲרִים לְכַסּוֹת זָרוֹן וְרָהֵב
א'	וּבַמָּה הָאֱמִין בִּי וְעוֹד גַּם נַחֵשׁ יִנְחֵשׁ —
י'	כִּי בְּכָל אֲשֶׁר לֹא יָדַע יֵאמִין לְמַעַן כַּחֵשׁ
א'	וּבַמָּה הוּא תְקַדּוֹשׁ כְּמִתְלוֹנֵן בְּצַל שָׂדֵי
י'	כִּי יִכַף רֹאשׁ כְּלֵא-אָדָם יֵשֶׁחַ כְּבַהֲמוֹת שָׂדֵי
א'	וּמֵאֵין יָדַע לָתֵת בְּעַמִּיתוֹ דָּבִי וְרָשָׁע
י'	כִּי לְבוֹ מְלֵא כָּל-דָּע כָּל-אֹזֵן כָּל-פֶּשַׁע

9

כָּל עֵין חֲכָמִי יַעֲקֹב לְרֹאוֹת שְׁבָעָה
 יוֹם יוֹם חֲכָמַת יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאת עַל סֵפֶר
 כָּל אֵין הַבְּחֵן מוֹשְׁמוֹעַ נִמְלָאָה
 כִּי מִי שֶׁר עוֹד יֵצֵאוּ אֲמָרֵי שְׁפָר ,
 עַל בֵּן כָּל עֵין חֲכָם הַדְּמַע דְּמוֹעַ
 אֲזוּנֵיהֶם תִּצְלָנָה מוֹתוֹ לְשִׁמוֹעַ .

10

אֵין סֵפֶר עָתִי חֲמָאֲלִפְנֵי דַעַת
 לֹא יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁרֵיו בּוֹ הוֹשְׁמִיעֵנִי
 וּבְכָרָם הוֹשְׁמִינִי כִי יָשֵׁב לְמַעַת
 וְהָרִגְנוּ לְקָשׁ . עוֹד נִיבּוֹ הַרְאֵנוּ
 הַחֲכָם הַזֶּה כָּל עֵת יִפְעַע פָּרָם
 בֵּין חֲכָמֵי אֲמֵנוּ יֵשֶׁם יִשְׂרָאֵל .

6

זו דרך איש ישר זה ישר האיש
 זה איש הישיש על אל ישיש עתה
 זה אבד לנו — אך עלינו מת חיש
 כפח נשברנו הצפור נמלטה !!
 זה השב שב רוחו אל נוחו סלה
 לנו איננו חקמתו חדלה .

7

ונפשות נפרשות בשאט ממנו !
 אנא השלמנה עם רוחו עתה
 ובקר ידענו (מי לא ידענו)
 כי נפשו אך על בן לפות מטה —
 כבקר אמור הוא «או חקר או מות» * —
 חה ! אדם — ובהגיגי אש שלהבת — — .

8

אמנם שובו עתה כבודו רוחו
 ותפלסין ישר מעגל צדיק חסד
 הלוא לנהי ישאו כל יודעהו
 ושלום ישראל בשלומם יוסד —
 הזכירו «ישר באדם עוד אין !»
 וראו כי בן תדמע עליו כל עין .

וּבַתּוֹרַתוֹ דָּבַק קִשְׁר נִפְשָׁהוּ
 אָמַר «הִיא חַיִּינוּ וְתַעֲוֵדָתֵנוּ!»
 עֲנֵתוֹ — הִיא כָּל סִפְרוֹתָיו מְלֵאָה
 «קִמְנָתִי!» «הוֹרוּנִי!» נִפְשׂוּ קִרְאָה.

4

וּבְנֵי אֶרֶצוֹ אַתֶּם! הֲלֹא תִדְעוּ
 מַה פָּעַל בְּעַדְכֶם זֶה הַגּוֹי
 הַזֶּה תִּזְכְּרוּ אֵל וּלְשׁוֹנָה בְּעַבּוֹר תִּשְׁמָעוּ
 וַיִּסְוֵי הַדָּת לְאִמּוּנָה וּלְדַע
 כְּאִמּוֹר עַל סִפְרֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּפָעֲלֵי מֵאָה וּשְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרֵת (*).

5

שֵׁם מְלַחְמוֹתָיו לְאִמּוּנָתוֹ תִּסְפְּרוּ
 וְאִשְׁרָם גַּם נִלְחַם לְכַבּוֹד תְּכַמְּינֵנוּ
 עִם הַמְּחַרְפִּים עִם כָּל אַחֲזֵר נְזוּרוֹ;
 שֵׁם שִׁיחוֹ שִׁפְךָ לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ
 אָמַר «אִם שְׁנִיתִי הוּא אֵךְ רַבִּינִי!
 אֲמַת כָּל חִפְצֵי עַל כֵּן לֹא מִרְצוֹנִי — (*).

(* עיי' גם ספרו ולקטע ימד בסופו .

(** ז"ל ס"ה 58, וא"ש דעת ר"ח עניתי כו' מחולקתי סימס ואת כו' ה"ך

לא מרצוני כי רק אמת השתני כו' .

מספר ישר

על מות ידידי כרם סגודע בשערי סתורה וסחכמס בכל סארן
מקום, כבוד מוסר' י' חק שמואל רגיו סמכוס
י ש ר ז'ל, בעיר גורזילאס אשר באיטליאס סמדינס.
הלא היא כתובה על ס' כרם חמד התשיעי

1

חכמי בת עמנו כורמי חפרם!
התפקדו פה בשער ושאו עין
וראו מי נפקד שם ומקומו חרם
ישר ה' ישר באדם עוד אין!
ופארכם בארץ עלה שמים
ומאיר עין עמו סגר עינים.

2

הן רב חכמתו ראו אפסי ארץ
וספרים כתב רבו מימהו
אך ישרו צדקו מהם פרצו פרץ
בן טובו בן המו וישר דרבהו;
יראתו אהבתו גם דעתו סלה
את האל. לא אוכל אמללה.

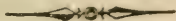
5

כל אמרו ישר או ישר לבחו —
כי לבו שלם עם זה אלהינו

זֶה עֹנֶה וְגַר הַנְּקֻדָּת מְאֹד
 עֹנֶה וּמְשִׁיב אֶף פָּגַם וְדַעַת
 זֶכֶר הַתּוֹרָה מוֹרְיוֹ מְבָלִי מְגֻרָת
 וּלְקָבוֹ אֶף גַּר אֹזֵר הַתּוֹרָה כִּי יִהְיֶה .

7

אֲשֶׁרִי הַבֵּן יֹאמֶר לוֹ בְּשַׁעַר
 חֶבֶר הוּא בְּדַרְכָּיו אֵל זֶה הַנַּעַר
 וַיִּשְׁלַם נְחוּמִים אֵל בֵּית סְפָרְנוּ
 חֶבֶר הוּא לוֹ בְּתַבּוּנָה וּבְעִזוֹ שֶׁקָּל
 וּלְקָל מְדַע כְּמוֹהוּ נִבְשָׁו תְּקַל
 וַיִּשְׁלַם נְחוּמִים לְבָנֵי גֵירָנוּ .
 וְלַמּוֹרָהוּ הַמְתָּאֵבֶל עָלָיו , א . ב . ל .
 כּוּם מוֹתוֹ י"ז מִבַּת תְּרִמָּו .

כָּבֵשׁ אֱלֹהֵי בָּם אֵיךְ הוֹבִיל לְמַבּוֹת
 הַיְלִילוּ תִלְמִידִים כָּל בַּיִת הַסֶּפֶר !
 חֲבָרוּ חֲבָרִים קִינִים מִשְׁלֵי אֶפֶר
 כִּי מִבְּיַנְיָכֶם הוּא לָקַח מְלָקוֹת .

4

וּמְקוֹמוֹ הֵן נִפְקֵד הַיּוֹם בַּבַּיִת
 מִבֵּין שׁוֹרוֹתֵיכֶם נִכְרַת הַזֵּית
 פָּנּוּ הַמָּקוֹם ! — הַמָּוֶת פָּנְהוּ
 כִּסּוּהוּ דִמְעָה כִּסּוּהוּ בַד אֲבָל !
 הִנֵּה שֵׁם הַמָּוֶת הַפִּיל לוֹ חֶבֶל
 הוּא שְׁמוֹ מוֹזַבֵּחַ — שְׁמָה הִעֲלָהוּ .

5

זָכְרוּ שָׁה תָמִים זָכְרוּ תֵם דְרָבְהוּ
 זָכְרוּ עֲנוֹת נִפְשׁוֹ שְׁפִלוֹת רוּחְהוּ
 שָׁה תָמִים זֶה קָרְבַּנְכֶם הִעֲלִיתוּהוּ
 שִׁימוּ צְדָקוֹ עַל לֵב מוֹבּוֹ עַל לוֹת
 וִיחִי לָכֶם חֶבֶר עֲתָה בְרוּחַ
 הֵן בְּיַגְיֵלְכֶם הוּא הָלֵא תִירְשׁוּהוּ

6

בָּם הוּא מְרוּחוֹ עֲלֵיכֶם יִשְׁפִיעַ
 וּבְאֹר חֲכָמַת לְבוֹ לָכֶם יוֹפִיעַ

אבל יחיד

(על מות אחד מבחירי התלמידים בבית ספר הרבנים)

1

מַה זֶה לָךְ מִי זֶל כִּי פָתַאם עָלֶיךָ
 אַךְ יֵשֶׁת יָמִים נְהִייתָ חָלִית
 וּבְשִׁבְעֵי שָׁבַת — הַנְּפִשֶׁת
 מִלְשָׁכָה הַשְּׁבִיעִית לְצֵאת מַחֲרָת
 אָמַנְם כִּי גַם הָעֲשִׂירִית עָבַרְתָּ —
 עָבַרְתָּ רַעֲיָךְ — אַחַה מַה חֲשִׁית ! !

2

הַגְּדִיל אֲזִיב הַיְקוּם הַגְּדִיל הַפַּעַם
 הַגְּדִיל הַפְּוִת לְשִׁפּוֹךְ כָּאֵשׁ זַעַם
 וַיְכַוְּנֵן חֵץ חֲמָה אֶל בֵּית הַסֵּפֶר
 וַיִּזֹּר בְּחֶמֶת אַף לְשִׁבְעֵי הַחֹדֶר
 וַיִּךְ הַדְּגוּל מִבְּחַר כָּל הָעֶדֶר
 הַטּוֹב בַּפְּנִים נוֹתְנֵי אִמְרֵי שִׁפּוֹר

3

וַיִּרְגְּזוּ כָּל הַצֵּאֵן חָרְדוּ רוֹעִימוּ
 כִּי טָרַף לָשׁוֹן מְוֹת מְחַמֵּד עֵינֵימוּ

אֲשֶׁר יִשָּׁבֵחַ דוֹמָם בְּדַמִּי אֲחִיקָה
 עַד הַעֲרָה עָלֶיהָ גִּינְצְבוֹרֵג ! רוֹחֶה .

6

רוֹחֶה גִּינְצְבוֹרֵג ! אֵל נָא תְדוּם לָנוּ
 וְדַמִּי אֵל תִּתֵּן לְאֱלֹהֵי עַם עֶבֶר
 עֹבְרִים אֲנַחְנוּ וְלִשׁוֹן עֶבֶר בָּנוּ
 וְלִשׁוֹנָהּ הִיא לָבֵן בְּךָ נְשִׁים שֶׁבֶר
 כִּי תִקִּים שְׁפָה מְאֹז בָּהּ שִׁיחֶה
 כֹּה תִצְעַק אֵל אֵל , גִּינְצְבוֹרֵג ! רוֹחֶה .

קִינַת אוֹהֵב

עַל מוֹפֵן בֶּן חֲכַם סוֹדֵעַ בְּשַׁעְרֵי סַמְדַעוּס , סַמְזוּיִן בְּשֵׁמוֹ סוֹנְטִיס ,
 אֹסֶס גֵּר ז'ל , בֶּן סַרְבִּי סַגְדוֹל סַרְבַּדֵּל .
 הֵלֵא הִיא כְּתוּבָה עַל ס' כ"ח הַשְּׁמִינִי .

אֹיָה לִי	אֵל שְׁמַעִי	כִּי נִכְבָּה גֵר
וּמַת הַבֵּן	רַב הַבֵּן	אוֹהֵב גֵּר
הִיָּה לָעַם	צִיץ עֲדָיִם	וְלֹאֵב זֵר
בֵּן כִּיקְרוּ	וּכְסָפוֹ	אוֹהֵב גֵּר
גָּזַר אֵל	מִבֵּית אֵל	עוֹנָה וְעַר
רָצָה בּוֹ	קָחוּ לוֹ	אֵל אוֹהֵב גֵּר

3

כָּל יוֹרַע יַעֲקֹב ! הֲלֹא הִיא אֲמִנו
 הַשִּׁפָּה הַיְפֵה בַּשִּׁיר בְּנֵהוּ
 הַשְּׂרִידָה הַיְחִידָה מִכָּל אֵן לָנוּ
 אֲנֵא סְמִכוּתָ כֵּל נָא בְּמַת תְּהִי !
 קוּמוּ מִשְׁכּוֹ גַם ! וְאֱלֹהִים יוֹרְנוּ
 הִיוּ נָא לְאֲנָשִׁים ! גִּינְצְבוֹרְג אֵינְנו —

* * *

4

רוּחֶךָ גִּינְצְבוֹרְג ! הֲלֹא גַם יִשְׁאֲלוּ
 יְלָדֵי עַמֶּךָ אֵלֶּה תוֹפְשֵׁי עַמֶּךָ
 לְסַפְּרֶיךָ כָּלֵם גִּינְיָהֶם כָּלוּ
 לְחַגּוֹת הַגִּיּוֹנָה וּלְבוֹד מִשְׁפָּטֶיךָ
 הֵן לְבוֹד יָם אֶךָ הֵם, לֹמְדֵי אֶרְחֶךָ
 תְּבַח גַּם לְשִׁמוֹעַ גִּינְצְבוֹרְג ! רוּחֶךָ *

5

רוּחֶךָ גִּינְצְבוֹרְג ! כִּי עָלָה שָׁמַיִם
 וּבֵין סוֹפְרֵי קֶדֶשׁ שָׁם מִתְחַלֶּקֶת
 לְמַח זֶה תִּשְׁפַח זֶה תְּמַדֵּת עֵינַיִם
 הַשִּׁפָּה הַקְּרוֹיֶשֶׁת תִּמָּס חוֹלְקֶת

(* ב' דלמות אלס נשנוס על באווי סס ער'ס : לשמוע, בלמורים)

קִינַת אָבֶל

אֲשֶׁר קִינְתֶיהָ בְּאוֹזְנֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר נִוְעְדוּ לְהִתְאָבֵל עַל מוֹת רַעַם
הָרֵב רִמְאֵג ז'ל הֲלֹא הִיא כְּתוּבָה עַל סְפָרֵי קִינַת סוֹפְרִים .

1

גִּינְצְבוֹרֵג אֵינְנוּ — הֵן חִיּוֹ פֹה תִמּוּ !
וְשִׁפְתֵי הַקֶּדֶשׁ אֶלְמָנָה שׁוֹמְמָה
הוּא אֵךְ חֶלֶף — וְדַרְכֶיהָ נֶשְׁמוּ
וּסְפָרֶיּוֹ בְּפִתּוּבִים בְּיַתּוּמִים הֶמָּה
הֶמָּה עוֹד יִחִיו לֹא יֵאָדְרוּ מִמֶּנּוּ
לָהּ אֵיפּוֹא מַה נַּעַשׂ ? — גִּינְצְבוֹרֵג אֵינְנוּ !

2

גִּינְצְבוֹרֵג אֵינְנוּ — וְכֹה קוֹל זֶה יִלְךְ ?
מִפִּי חֲחִירוֹת (א) מִדְּבִיר (ב) הַזֶּכֶר לָנוּ
בְּגִלּוֹת אֶרֶץ נִגְלָה (ג) בְּקַרְבּוֹת מְלֻדָּה (ד)
וּבְמִלְאָבוֹת חֲשׂוֹר (ה) וּבְתוֹלְדוֹת פְּלָנוּ (ו)
הֵן קוֹל גִּינְצְבוֹרֵג הוּא הֲלֹא חֵי עוֹדְנוּ !
אָבֶל הִיא אֶלְמָנָה — גִּינְצְבוֹרֵג אֵינְנוּ —

א. ב. ג. ד. ה. ו. המה הספדים מספרי המחבר שכבר יצאו לאור .

לְמַעַן הַתְּחִיָּה וּלְמַעַן הַתְּחִיָּה
 לְשִׁיר צִיּוֹן בְּדוֹתָו
 לְעֲמוֹד בַּפָּרִץ עִם חֲכָמֵי אֶרֶץ
 לְקוֹמָם הַדְּיוֹטָו .

אל סי כו כבי י צ ח ק

הַנְּחָמֵי חַבֵּת גִּבְרָה ! וְקַחֵי נַחֵם וְיִשְׁכְּרוּ
 חַמְּאָסָפִים אִם נֶאֱכָפוּ בְּכּוֹרִים אִם קָמְלוּ
 חֲדָרֵי מַיִם אִם שָׁטְפוּ וּבְרַחֵם כִּי חָדְלוּ
 שׁוֹלְמֵי תְּכֵי נְדַמְתָּה צִיּוֹן אִם גַּם שָׁבַתְתָּה
 הֵן כּוֹבְבִים בִּירְמוֹ אֲוֵלֵי הֵם לֹא יוֹגְמוּ .

על ספר פרחי צפון חלק ב'

מִקְרָה חֲכָמָה בְּמִקְרָה הַשְּׁמַיִם
 בְּאֲמוֹד לְפָנִים כִּי שְׁתִּיחֶן אַךְ נִמְצָאוּ
 קָדָם אַחֲזוֹר וְיָמִין . וּבְצִפּוֹן אַךְ שְׁאֵיחָה
 גַּד בָּא דוֹר אַחֲרוֹן וַיִּזְכַּח אָמֵשׁ
 כִּי רוּחַ צְפּוֹן גַּם בּוֹ יֵרָאוּ
 גַּם קִרְנֵי שְׁמַיִם גַּם פֶּרֶחַי תּוֹשִׁיעָה .

וזה אשר על ס' שירי בת ציון לבני הנ"ל .

שיר אב לבן

על אולים וּאֵילוֹתָיו	בְּנֵי אֵז שֶׁרֶתַּ	מַה לִּי יִקְרַתַּ
עוֹ פְּרִיאִים וְהַרְיִסוֹתָיו .	עַל עֵיר מְרוּיָא	עַל יְדוֹ הַחַיָּה
וְעוֹד בְּיָמֵי יְלֻדוֹתָיו	אָדָם בִּיקָר !	וּמַה עוֹד תִּיקָר
לְעַמֶּךָ וְהַרְיִסוֹתָיו .	וְשִׁירֶיךָ שְׁוִיתַּ	כִּי מִשָּׁם עָלִיתַּ
אֵין בְּאָדָם דְּמוֹתָיו	לְרֹאשׁ הַנְּבִיאִים	וְתִשָּׁר פְּלָאִים
בְּיֹס הַרְיִסוֹתָיו .	וְרוּחוֹ הָרָם	לְבָן עֶמְרָם
כְּשֶׁבְתוֹ בְּסִמְלֹכּוֹתָיו	בְּשֶׁחַר יוֹמוֹ	לְמַלְכָּךָ שְׁלֵמָה
כָּבוֹא עֵת הַרְיִסוֹתָיו .	בְּאֵין אַרוּכָה	וְעַל הַמְּבוּכָה
הַנְּלַכֵּד בִּידִידוֹתָיו	בְּבוֹר רַב כַּחַ	לְבָן מְנוּחַ
בְּרַגְעֵי הַרְיִסוֹתָיו .	וְעֵצִים בְּעֵלוֹ	וְרַב חֵילוֹ
תִּקְפוּ וְעֻזוֹתָיו	אֲשֶׁר עִם סִיסְרָא	עַל עוֹ יִתְרָה
בָּאָה הַרְיִסוֹתָיו .	בְּיַד שְׁתֵּי נָשִׁים	כִּי שַׁר פְּרָשִׁים
חֲזִיוֹן נְבִיא חֲזוֹתָיו —	הַמְּקוֹנֵן צִיּוֹן . . .	לְמִשְׁוֹרֵר עֲלִיוֹן
לְבַיִת אֵל וְהַרְיִסוֹתָיו .	בְּעֵת עָרַג	וְאֵיךְ הִרְגַּ
אֲשֶׁר בְּקֶרְבוֹ עֲדוֹתָיו	פַּה עַל סַפְרָךָ	הַקּוֹרֵא שִׁירֶיךָ
וַיִּנָּחֵם עַל הַרְיִסוֹתָיו .	לְשִׁיר בַּת צִיּוֹן	וַיִּמְצָא פְּדִיוֹן
לְהָשִׁיב אֶת שְׁבוֹתָיו	מִרְפָּא לְבִשְׂרָךְ	וַיִּשְׁאַל מִצִּוְרָךְ
לְבָנוֹת הַרְיִסוֹתָיו .	לְלֶבֶךָ הַבְּעֵנָה	וַיִּבְקֹשׁ מִעֲנָה

אֵיךְ סוּם הַגִּיץ לֹא גְבוּרִים בְּפָרֶשׁ
וּמְרִיא אֵיךְ הִיָּתָה בּוֹ עֵיר הַחֲרָם .

4

אֲשַׁמַּע מָה יֹאמְרוּ אוֹחָזֵי בְשֵׁפֶת עֶבֶר
וּבְעֵינֵיהֶם הֵיטֵב זֶה פָּעֵלְךָ
אִז לָמוּ אֶמְקִיב עוֹד שְׁנֵי לָךְ חֶבֶר
סֶפֶר אֶחָדִית שְׁאוּל בּוֹ צוּף מְלִיךָ
אִז יִחַזַק לְבָבְךָ לֵב רַךְ וּרְפָה כַח —
אִז תִּחַזַק שְׂפָה בְנֵי עָרִים לַפְרוּחַ .

5

יִזְאֵל אֵל קְרוֹשׁ דּוֹבֵר בְּשֵׁפֶת קָדֶשׁ
לְאָרֶיךָ יָמִיךָ גַם עַל אֲדוֹתֶיךָ
וַיִּתְדֹשׁ כְּחֶךָ פִּלְבָּנָה בַּחֲדָשׁ
וַיְבוֹנְנֶךָ בֶּן ! לְבָנוֹת חֲרִבוֹתֶיךָ
וּשְׁפָתוֹ בְּשֵׁפֶתְךָ תִּהְיֶה צוֹלְלָה ,
וַתְּהִי אִז מוֹפֶת גַּם לְאַנְשֵׁי יָם סָלָה .

הגיון אב

על ס' הריסות טרויא לבני המשורר החכם מיכה יוסף (ז"ל)

1

מה זה לך בן יקר! הלא חלית
 מעודך עד פה — בן עשרים ואחת!
 ומה זה פרצת מה זה עשית
 גם לעמול לכתוב . . . ומחלה נצחת
 הן גם מקרוא הרב צו עריך
 אף כי בכתוב עוד על אלה עריך .

2

אך מי לא יראה כי היא תחזיקך
 יד אל עושה חיל וארוכה תעל
 להיות לבני גילך ילדי עמך
 מוסר תזכחה בל למעול עוד מעל
 בשפתו קדש — (הוא עולם יצרנה)
 בראות גער רפה ובל ירפנה .

5

לא ארף בן חכם! לכן גם אני
 מבוגר בדפוס מכל חכינות
 את זה הקמון — שבו הראיתני
 מחול אל קדש איך העתק בינות

8

וּכְאוֹר כָּרַק לִפְנֵי רַגְלֵי רַב הַיָּל
 וּבְחֻשְׁבַּת עֲבִים וּבְדָמֵי הַלֵּיל
 צֵאת הַיָּמִן לִפְנֵי אֵיתָן לַיֵּל הָאֶמֶשׁ
 זֶה הַדָּבָר תַּחֲנוּנִים זֶה אֲפֹי יַחַד
 גַּם מָחָר שִׁיר הַיָּמִן נֶעַם אוֹר שַׁחַר
 זֶה אֵיתָן אַחֲרָיו בְּגִבּוֹרַת אוֹר שְׁמֶשׁ .

9

כִּי כָל מִבְּיַן בְּשִׁיר וּבְשִׁפְתַי עֲבַר
 וּבְשִׁירִים אֵלֶּה עַל שְׂמֹחָה עַל שְׂבַר
 שְׂרוּם יוֹם הַשַּׁבָּת * עַם הַמִּקְהֵלָה
 יִשְׂעוּ וְיִשְׂתַּלְּל לֹא עוֹד שִׁיר יִבְיַע
 יִשְׁלִיךְ בְּנֹרָו וּבְקוֹל רָם יִרְיַע
 "קְרוֹשׁ קְרוֹשׁ קְרוֹשׁ שִׁיר צִיּוֹן סֵלָה !! * .

(* הסלים ז"ב ומ"ב י"א ס' ז' וע"י .

5

אם חטאת בת עֲמָרִי * עַד מָרוֹם רָבָה
 אַךְ אֶת הַמְּלוּכָה אֱלֹהֵי הַסֶּבֶה
 וַתִּתְּנֵנוּ קוֹל פְּלִלְכֶם בְּבִכֵי הַלֵּילָה
 חטאת בת עֲמָה הַיּוֹם מַה גָּדְלָה
 אִם אַחֲרִית כָּל הַקֹּדֶשׁ יַעֲשׂוּ כָלָה
 הַלְשׁוֹן ! — — — כּוֹנְנֵתֶם הַעֲלִיתֶם מַעְלָה .

6

כָּל תּוֹפֵשׁ כְּנֹזַר עֲלֻמוֹת וַנִּבֵּל
 כִּי יִשְׁמַע כְּנֹזְרֶכֶם יִקְרָא אֶל אֲבֵל
 עַל כְּנֹזְרוֹת אֱלֹהֵי הַזְּבָאוֹ בְּבִלָּה
 הוּא ! אִם נִתְּלוּ הַמָּה עַל עֲרֻבֶיהָ
 עֲרֻבָה כָּל שְׂמֻחָה לֹא עֲרֻבוֹ שִׁירֶיהָ
 אִם שְׁבֵת שִׁיר רוֹכֵב עֲרֻבוֹת סָלָה ! .

7

וַיִּשְׁוֹרְרֵי עַמִּים מִכָּל אֲפָסֵי אֶרֶץ !
 שְׁמָעוּ שִׁיר אֲזֻרְחִים כִּי פָרְצוּ פָרֶץ
 וַקְחוּ כְּנֹזְרֵיכֶם וּשְׁחֹזוּ עַל אַפְּסֵים
 וּבְנֹת שִׁירְכֶם הֲלֹא לָהֶם תַּעֲנִינָה
 הַיְכֹמֵינוּ שִׁירוֹת הַיָּמֵן וַתְּהִיכֹנְנָה
 אֵיתָנִים שִׁירֵי אֵיתָן בַּשָּׁמַיִם .

2

וּבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַל בֶּן הָרְעִישׁוּ
 עַת קִנְיָה וְעַז מֵר רֹחֵם הַלְבִּישׁוּ
 (עַל עֲרִיד דָּוִד 1) וּמַלְכוּת בַּיִת פָּרִיץ 2
 קוֹנְנֵנוּ לְיָלֶה 3) מְחַר מְחַאוּ כַפִּים 4)
 הֵן בְּכַבּוֹתָם תִּבְדֵּךְ אֶרֶץ גַּם שָׁמַיִם
 וּבְשִׁמְחָם — שָׁמְחוּ שָׁמַיִם וָאֶרֶץ .

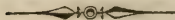
3

וּלְרוּחַ שְׂדֵי אֲזוּ רַחֲפָה דוּמְיָה
 עַל חֲשֻׁכַת מִי תְהוּ בְתֵהוּם תַּחְתִּיָּה
 דְּמַתָּה רֹחֵם עַל שִׁירוֹת לַיַּל הַנְּהִי
 נִיר דָּוִד גַּם כְּסֹאוֹ מְחַר פִּי קָמוּ
 גַם רֹחוֹת שִׁירֵיכֶם חִיו גַּם רָמוּ
 כְּאַמּוֹר אֲזוּ אֱלֹהִים אֵל הָאֹר «יְהִי !» .

4

וּשְׁפַת קָדֵשׁ עֲתָה תִּמּוּ מְלִיָּה
 וּלְשׁוֹמְעִים כְּלָתָה נִפְשׁ אַבְלָיָה
 מֵעַת נִסְתָּם שִׁירְכֶם עוֹד לֹא הִקְשִׁיבוּ
 קוֹל עֲמָה בּוֹזִיָּה אֲזֹנִם שׁוֹמְעַת
 עַל חֲרָכֶם דּוֹרְשִׁיָּה עֵינָם דּוֹמְעַת
 מִצְלִיל מִשְׁדֵּךְ קוֹלְכֶם נִפְשָׁם יִשְׁיבוּ .

עֲתָה כִּי אֵין עוֹד לַעֲוֹנוֹתָהֶן בִּינֵינוּ
 וּמֵאִיר אֹר חֲדָשׁ כָּזָה עוֹד אֵין
 עֲתָה לִיהוּדָה נֹרָה נָא אֲחִינוּ! (ז)
 כִּי הָאִיר אֹר זֶה שְׁנִית אֲלֵי עֵין
 אֶךְ לְשִׁלְמָה אֲשֶׁר חָלַם וּילָדָם
 תִּאֲוֹת נֶפֶשׁ כָּל בַּעַל נֶפֶשׁ, אֲדָם .

משביל לבני האזרחים

יסודתו בשירי קדש תהלים פ"ח פ"ט צ"ב צ"ג, ונעתק כס' פ"צ ח"ב
 ונוסד על באורי שם על ארבעת השירים האלה .

הִימָן אֵימָן שְׂרֵי קִדְשׁ שְׂרֵינוּ!
 שְׂרֵי שִׁיר בִּישְׁרוֹן וּבְמִקְדָּשֵׁנוּ
 זְכוּרְכֶם הָאֲזָרְחִים! הֵן עוֹד זֹרֵת
 אֲתָנוּ בְקִדְשׁ יוֹרָה עַל סֵפֶר
 סֵפֶר מִלְכֶכֶם דָּוִד נֶר אֲמָרֵי שְׁפָר
 הַיּוֹסֵד גַּם אֲתֶכֶם לְשִׁיר וּלְנֶצַח .

5

מִלֵּיץ לַיִשְׂרוּן! וּכְמִלְאָךְ אֵלֹהִים
 תִּבִּין אוֹתָמוּ דְבָרֵי אֵל בְּרוּחַ
 אַתָּה אִמְרֵי קִדְשׁוֹ תִשָּׂא גְבוּהַ
 תִּפְחַ רוּחַ חַיִּים בְּכֶתֶב עַל לֹוֹהַ
 וְתִלְמַד הַמְּלִיצָה בְּמִלִּיצַת אִשְׁפָּר
 וּלְשׁוֹן סִפְרֵי קִדְשׁ בְּלְשׁוֹן הַסִּפְרֵי .

4

וּמַחְקְרֵי אֶרֶץ אַתָּה כִּי חִקְרַתִּי (י)
 — אֶרְצֵנּוּ הִיא — וּמִי בָנּוּ יַחְקֲרֵנָה
 מִי מַחְקְרֵיהָ לֹא אוֹתוֹ עֵבְרַתָּ
 עֲדָה סִפְרַתָּ — מִי לֹא יַעֲיֹדְנָה!
 וּמַחְקְרֵי לְשׁוֹן גַּם סִפְרֵי זֶה קָרְאֵנוּ
 לְנִשְׁמוֹת הַיָּהּ וַיְהִי עֲתָה לָנוּ .

5

הֵן נֶאֱסַף אֱלֹוֹ גַם בֵּית הָאִסְף
 קָטַן כְּמוֹתוֹ אֲבָל מַה גְּבָהוּ
 לְמַצְעַר דְּבַרְתָּ הָהּ! וּבֵל תּוֹסַף
 סִפְתָּ בַנְעַר — תִּתְמַהוּ וּתְתַהוּ!
 הוֹפִיעָה לַעֲוִי זֹא הֵן! הוֹפִיעַ נָא עֲתָה
 אֹדַר שִׁיחַתָּךְ עָלַי עֲתָה כִּי מִתָּה .

על ספר מחקרי לשון

(הכולל ס' שיחה בעולם הגשמות בין ר' דוד קמחי ור' יואל ברי"ל
וס' בית האסף ושיניהם להרצ החכם ר' שלמה לעוו יזאהן
זל"ה עם הערותי וזאורי עליהם).

1

אז — עת עוֹדֶךָ הִי לַעֲוֹי יִזְאֵהֵן אֶתְנוּ
דְּבַרְתָּ אֶל עַמֶּךָ מֵעַל שָׁמַיִם
וְשִׁבַת קִדְשֵׁנוּ כִּי זָקְנָה אִזּוּ לָנוּ
וּתְחַדֵּשׁ רוּחָהּ בְּנִשְׁמוֹת הַשְּׁתִיִּים —
עָתָה כִּי גַם אַתָּה בְּנִשְׁמוֹת שְׁמָה
הִיא תִּיהַ בְּדַבְרְךָ פֶּה בְּאֲדָמָה .

2

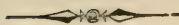
וּבְעוֹדֶךָ גַּם חִי לַעֲוֹי יִזְאֵהֵן ! גְּדֹלֶתָ
וּלְדוֹרְךָ וּלְךָ — אַךְ אִזּוּ לֹא נוֹדַעְתָּ
עַל בֶּן אִזּוּ רוּחְךָ עַל רוּחוֹת אֲצִלְתָּ
וּבְיַד דָּוִד גַּם יוֹאֵל רְאֵמוֹת הַשְּׁמַעְתָּ
עָתָה כִּי נִפְרַתָּ כְּהֵם גַּם אַתָּה
דַּבֵּר עִמָּנוּ אַתָּה אֲשֶׁר מִתָּה ! —

8

וּסְפָרִים כְּתֻבֹת רַבּוֹת אֵל תֵּלֵא
 כָּלֶם יָשָׁם קָרְאוּ בַשַּׁעַר נוֹדְעוּ
 וְלִמְעַן אַחִיךָ תַעֲשֶׂה כָל אֱלֹהִים
 כִּי עֲבָחוּ נִיבָם וּדְבָרֵימוֹ לָעוֹ
 וְהַזִּכַּח בָּם עֲתָה זֶה סִפְרְתֶךָ
 כִּי לֹא אֵךְ לָךְ אֵתָה כִּי לְעֵדְתֶךָ .

9

כִּי לֹא בְהִמּוֹת עֵינֵי לֹא חִיתוֹ יָעַר
 לֹא חֲנִימוֹ יַחִיָּה אָדָם וְגָבַר
 בְּהִמָּה אִישׁ אִישׁ אֵךְ אֵת נַפְשׁוֹ שָׁעַר
 בַּל יַחֲוֹשׁ עֲמִיתוֹ בַּל יִדַּע חֶבֶר
 לֹא בֶן הָאָדָם לוֹ עֲמִית וְרַע
 קָדָל בְּעִיר עִם בְּמַדִּינָה יוֹדַע .

5

יִצְאוּ בְּעִבּוֹר אַחֵיהֶם יִשְׁלִיךְ
 יְנוּעוּ בְּעִבּוֹר רֵגֵיהֶם יִשְׁקוּמוּ
 יֵצְאוּ יִרְחֲקוּ בְּעִבּוֹר הַם יִחְסְיוּ
 וְלִמְעַן יִכּוֹנוּ הַמָּה יִמּוּמוּ
 בָּם שָׂרִים וּמְלָכִים בְּקֶרֶב יֵצְאוּ
 וְלַעֲמֹם וְלֹאֲרָצִם קָנוּא קָנְאוּ .

6

וְשִׁלּוּם עַמָּם לְקִנּוּת הֵם יִלְחָמוּ
 לֹא יִנּוּחוּ לְיִצְאוּ לָמוּ מְנוּחַ
 וַיְמִי תִקְרַב אִם לָהֶם לֹא נִגְמּוּ
 כִּי לְמִלְחָמָה רַב עָמַל רַב פֶּחַ
 וּבְעֵד טוֹב אֲמַתָּם חוּסִי צְלָמוּ
 כָּל הוֹרֵם וּכְבוֹדֵם אֵין נִחְשָׁב לָמוּ .

7

וְיָמִי הוּא תְּבוֹתֵב פֶּחַ זֹאת בַּסֶּפֶר
 תְּמַדְבֵּר תְּדַשּׁוּת בְּלִשׁוֹן עֵבְרִיָּה
 אַתָּה הוּא גִ' נִצְבוֹר גִ' נוֹתֵן אֲמַרִי שְׁפָר
 נוֹתֵן מִשְׁפַּת קָדָם שְׁפָה פּוֹרִיָּה
 וְלַעֲמֹד וּבְנִיָּהֶם קָנוּא קָנְאוּ
 וּתְפִיָּה בְּלִשׁוֹנָם וּכְמוֹ נִבְּאוּ .

2

לו אַךְ אֵל נִפְשׁוּ גַם אָדָם שָׁם עֵין
 לֹא דַאֵג אִישׁ אִישׁ עַל מַחְסוֹר רַגְלוֹ
 אִזִּי כָל הָאָדָם כְּמוֹהוּ כְּאֵין
 וּבְכֹר אָפֶס שְׂרִיד מִכָּל מִינְהוּ
 כִּי אַךְ אֲנִיחֶתֶם מֵעַו חַיִּימוֹ
 פֶּה כָּל מוֹבְתֶם גַּם כָּל מְאֻוִימוֹ .

3

אִישׁ אִישׁ מִמֶּנּוּ כְּאֶפֶר כְּפִלְקָה
 אֶת מִינוֹ יַעֲבֹד אֶת עַמּוֹ גַּם רַגְלוֹ
 כַּפֹּת בַּשָּׂדֶה בְּעִיר כְּפִלְקָה
 אִישׁ בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם הוּא יַעֲזוֹר מִשְׁנֵהוּ
 זֶה בְּעִזּוֹ כֹּחַ זֶה בְּחֹן וְעִשֶׂר
 זֶה בְּמִצּוֹא חֲכָמָה זֶה בְּפִעֲלַת יִשְׂרָאֵל .

4

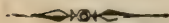
וְרֵאוּ מַה יֹּאמֵר גַּם פֶּה בַּסֵּפֶר
 חִילֵי עַמּוּם לְחַמּוֹ וּלְאִמּוֹ אֶרֶץ
 נִתְּנוּ קִשְׁתַּת בְּקִשׁ חֲרָב כְּאֶפֶר
 נִפְשִׁים לַמָּוֶת וּבְשָׂרָם אֵל קָרִין
 וּבְגֵד אֶרְצִים וּמִלְכָּם הִתְאַזְרוּ
 וּבְגֵד חַיִּי עֲפִס מְוֵת כְּחֵרוֹ .

וּדְבַרֵּינוּ יִבְחַנּוּ לְעֵינַיִם

כִּי כָל תַּצִּיבִי פִּי תִרְאֶיהוּ לָנוּ
נִרְאָה לָךְ נַחֲנוּ בֵּן גַּם אֶת מִשְׁנֵהוּ
עַד כִּי לֹא יִכַר בֵּין אִישׁ בֵּין רֵעֵהוּ .

* * *

כִּי זֶר יוֹדֵה חֲכָם לְכִסִּיל אֶךְ פִּיהוּ
וּבְכָל מַדְעָ יֹאמֵר : אֲנִי כְמוֹהוּ
עַל כָּל מִזִּב בּוֹ נִמְצָא יֹאמֵר : גַּם לִי־הוּא
עַל כָּל יִתְרוֹן לוֹ יֹאמֵר כִּי גַם בּוֹ הוּא
מִי יִבְדִּיל בֵּינֵיהֶם לָבֹא עַד חֲקֵר
וַיַּעַן הַחֹקֵר : אֲמַת וְשֹׁקֵר .

עַל סִּי פִי הַחִירוֹת

לִידִידֵי הַמְלִיץ כִּי רַמָּא גִינְצִבּוּרְג וְזֵל .

1

הֵן לֹא בְהַמּוֹת שְׂדֵי לֹא חִיתוּ יַעַר
לֹא חִימוּ יַחִיה אָדָם וְגַבְר
בְּהֶמָּה אִישׁ אִישׁ אֶךְ אֶת נַפְשׁוֹ שָׁעַר
בְּל יַחוּשׁ עֲמִיתוֹ בַּל יִדַע הַכֵּר
לֹא בֶן הָאָדָם לוֹ עֲמִית וְרַע
קָדָל בְּעִיר עִם בְּמַרְיָנָה יוֹדַע .

לו בִּיד פָּסִיל נָתַן הַכְּשִׁיל .
 כִּי עָתָה הַשְּׂכִּיל* .
 כָּל גֶּבֶר מִשְׂכִּיל .

לו תַּאֲוֹת כָּל נִתְּנָה לְכָל .
 אֲזִי חֶסֶד כָּל הָיָה הַכָּל .

לו לא הָיָה בְּאֶרֶץ כָּל חֶסֶדֶן .
 אֲזִי לא הָיָה בָּהּ גַּם כָּל־יִתְרוֹן .

הַבִּינִים

בֵּין יֵשׁ וְאִין הַסַּעַר
 בֵּין עֲרָה וְעִיר הַנַּעַר
 בֵּין צָמַח וְחֵי הַשַּׁעַר
 בֵּין הוֹלֵךְ וְבֹא הַנַּעַר
 בֵּין אָדָם וְבַעִיר הַבָּעַר .

דַּבֵּר וְצִלוּ , חֲכָם וּכְסִילוּ .

אֵל הַיּוֹבֶשֶׁה כֹּה אָמְרוּ חַמּוֹם
 כָּל־הַנִּמְצָא בְּךָ הֵן יִשָּׁנוּ גַם בָּנוּ

(* ירמיה נ' ע' .

י

הדור בלבוש ארגמן, משביץ באבני שהם וספירים, יצא
 בנאונו העשיר מארץ סינים בתוך רחובות קריה, והנה אחריו
 עניאל השולמי, זקן והולך שחוח תחת כסוי בגד עדים, הלך
 ילך והשתחוה לפני העשיר המנוצץ ובאבניו, ומברכהו בקול
 גדול לאמר: ברוך אתה להי נדיב הלבב! על אבני יקרתיך
 אלה איש הננתני, ויפן העשיר ויבט מאחריו אל הזקן העני
 ויאמר כה לך כי תברכני, ומי זה הנן אותך אבן יקרה, ויען
 עניאל ויאמר: הלא אתה אדוני! הלא גם אנכי כי אעבור על
 ירך הנני מתענג מזיו הוד אבניך אלה כמוך — אשר אין לך גם
 אתה כל יתרון בהנה כי אם ראות עיניך כמוני — אך בזאת
 נפליתי ממני, לשאת משאם על בשרך, ולשמרם כאישון עיניך
 בלילות, אשר בעבודה הרבה הליו אנכי לא הפצתי.

שְׁקֵר הַהוֹן

וְהַבֵּל הָאוֹן

כִּי יוֹתֵר מֵרְאוֹת עֵינַי

הֵן כְּמוֹהֶם בְּאֵין .

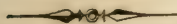
(ע"כ הכעתקות)

יִתְרוֹן הַחֶסֶד

לוֹ לַחֲתוּל נִתְּנוּ כְּנָפַיִם

כִּי עָתָה תָּמוּ כָּל צְפוּר שָׁמַיִם

ויהי לי לחמי כעפר לנחש
 ושארי עבדתי ובשרי כחש
 ולבושי שק עלי גלדי תפרתי
 מנפשי ובשרי את הזני הזקתי
 כי לשלוח בו יד אני לא יכלתי
 ומבלי לראות טוב כל ימי שכלתי
 אך כסף והון כעפר אצדתי
 המונים המונים בארץ צבדתי
 אף לא חסה עיני עליך בן אוני
 מבלי אוכל תת לך אף לחם עני
 ולך אמר לבי הן תירש אותי
 ורכושי ועמלי הן תקח במותי
 ועתה בני! הן קרבו הימים
 והגיעה העת — עת לתת תמים
 ואשר בימי חיי עוד תת לא נפיתי
 עתה עת לתת כל אשר עשיתי —
 היא לך כל יגיעי וכל חיל המורתני!
 היום תקחנו אחר שובי לאדמת
 שם תחת האבן כל הזרב והכסף
 שם כבו את דרך ה' ויאסף

הֵהָא! אִם יִקְיִץ יִגֹּן יִקַּח אֶת כָּל
 אֲזו יוֹרֵשׁ אֶת הַגִּיל גַּם מִמְעוֹנֹו
 הוּא יֵאָהֵב דָּם יִצְתָהּ וּבְשָׂרָהּ אֲכֹל
 וַיִּגְרַם גַּם גַּעֲזָמוֹת בְּחִמַּת אוֹנוֹ
 אוֹלָם אִם יֵן אֲזו חֵישׁ נִשְׁקָדוּ
 אֲזו יִרְדָּם — וְהַגִּיל שָׁב אֶל גִּוְהוּ .
 וּבְדַעַת הַתְּדָרִים לוֹ יִמְלֵאוּ
 כִּי אֲזו גַּם שְׁנִיָּהֶם יִצְאוּ יִצְאוּ .

ה

כָּל נַעַם עֵדֶן אֶךְ חוּשׁ יְחוּשׁ גָּבֵר
 לְדַעַת לְחֻקּוֹר בּוֹ כִּי יִשִּׁים עֵינַי
 אֲזו לֹא עוֹד יִנַּעַם לוֹ כִּי יַעֲלֶה אֶבֶר
 לְרוּם עַל חוּשׁוֹ לְרֹאוֹתוֹ כְּאֵין
 עַל כֵּן גַּם הַיּוֹם הַדַּעַת גּוֹרֶשֶׁת
 כִּמֶּן זֶה הַעֵדֶן כָּל־אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ .

ו

מִעֲרֵשׁ דְּוִי לִבְנוֹ קָרָא הַבְּלִי
 גְּשָׁחָה נָא בְּנִי וּבּוֹא נָא אֵלַי
 הִנֵּה נָא חֲלִיתִי גַּם זָקַנְתִּי
 וּרְכוּשׁ וְעֵשֶׂר רַבּוֹת לִי צִפְנִיתִי

וּבְנוֹת חֵיל עֲלִטוֹת כִּי תִגְאֹינָה
 תִּגְאֹינָה תִּפְרַחְנָה אַךְ לִמְעַנְדוֹ
 אֲשֶׁר־י חֶבֶת זֶה חֶבֶן יִבְחַרְנָה
 אֲשֶׁר־י חֶבֶת זֶה כִּי תִצּוֹד לְבָהוּ .

ג

יוֹמֵת הוֹד קָמַר חֶרֶץ הַעֲרִיץ אֶלְעִיָּד
 וּכְשִׁמְנוּ כָּא אֶלֶיָּה וַיֹּאמֶר לֹא יֵרָד
 כִּי אִם יָדֵי כִי תֵהִי . אַךְ אֵיזָה חֶפְזוֹת
 לֹא מֵר לִי אֶבְחַר ? וַתֵּגֶן מְבֹלֵי גַצְבֹּת
 הָבָה נָא לִי דְמַתְקָה חֶבֶן דְּרָאִים הָבָה !
 וּכְנַתְנוּ לָהּ וַתִּתְקַעְנָהוּ חַיִּשׁ בְּלִקְבָהּ
 וַתוֹצִיאָהוּ וַתֹּאמֶר קָחְנוּ !
 הֵן מִכְּאִיב אֵינְנוּ ! —

ד

חֲדָרִים שְׁנַיִם בְּלֵב הָאָדָם
 בְּאֶחָד גִּיל יִשְׁכּוֹן בְּשֵׁנֵי יְגוֹנוֹ
 וּבָגַעַת תֵּיגוֹן בְּחֲדָרוֹ נִרְדָּם
 אִזּוֹ שְׁכֵנוֹ חֲגִיל יִשׁוֹרֵר בְּמַעוֹנוֹ
 לָאֵט נָא גִילְנוּ אֵל נָא תָרִים קוֹל
 כִּן יִרְיֵן תֵּיגוֹן וְלִקַּח אֶת כָּל .

ב

מי האיש לא הערה אוננו גם כחו
 אֵלֵי חֵיק הָאֲהָבָה מִזְבַּח־הָאִישִׁים
 הוא לוכד המבצר הוא מושל רוחו
 אָנִי הוּא (יִקְרָא) הָאִישׁ בְּאֲנָשִׁים !

הוא שאנן פגן הוא רענן פאלים
 ומלא דשנו פארז גבה
 היא יעוף לא ייעף בבני אלים
 הוא נאווה הוא רוח כח אלוה .

זו כחו לאלהו כי ימלאהו
 ידמה לערף בעל הכנפים
 ובמעוף נשר הוא ירים אברהו
 ממואפל שפל אלי רום שמים .

התבהו וראו איך יהלך בארץ
 הוא ירד פה מטה כאל על שמהו
 ובהודו וכבודו איך יפרוץ פרוץ
 היחנן קולו הן צו כל-מלהו .

זו עינו מזהירה מבין גבותיו
 כמעין בין צאלים צללי הליל
 פניו כיפי שחר שם בנגוהותיו
 מגבה אפו נשקף עז וחיל .

ונמויות הושיט המלך
 אֶזְרוּעֵי־עַצֵּם הַיְבָשִׁים
 וּבְנוּ זֶה הַמֶּת הַחֶלֶק
 הוֹרִיד אֵלָיו בֵּית הַקְּרָשִׁים .

הוֹרִידוּ מִטָּה וַיֹּאמֶר
 הֵן הִרְאֵנִי הָאֵל עֲלִיּוֹן
 פְּנִיךָ עוֹד פֹּה בֵּית הַחֶמֶד
 בֶּן־יִקְרִי נַפְלִיּוֹן ! .

וַיֵּט לוֹ הָאֵב הַצְּדָה
 נָמָה אֵלֵי הַקִּיר הַלְּאָה
 «שׁוּרָה הַבֵּן ! זֹאת הַמַּדָּה
 הִיא רַחֵב כָּל־אַרְצֵי סֶלְהָ» .

וּשְׁנֵיהֶם בֵּן הַתְּלַכְרוֹ
 יַחַד עֲצָמוֹת הַשָּׁקוֹ
 שָׁפָה אֵל שָׁפָה נִצְמְרוּ
 גַם יָד אֵל יָד בֶּן דְּבָקוֹ .

גַּם הַקֶּבֶר גַּם הָאֲרוֹן
 בֶּן סָגְרוּ חֵישׁ — . תָּם תְּזִיּוֹן
 רַבֵּעַ זֶה הָלֵא הָאֲחֵרוֹן
 לְכָבוֹד כָּל־בֵּית נַפְלִיּוֹן .

כָּכָה יִשָּׁבֵב רַבּוֹת עֲנִים
 בָּדָד וּבְשִׁמּוֹת אֲפֵלָה
 וּמִי זֶה יִדְפּוֹק בְּאֲבָנִים
 עֵתָה בְּחֲצֵי לַיִל סֵלָה .

יִדְפּוֹק יִקְרָא הָרִשׁ הַדּוּמָה
 אֲנִי עוֹרָה הַמְנַצֵּחַ
 גְּבוּר מֵת הַקִּיצָה קוֹמָה
 מִמַּסַּע רַב בָּא אֹרֶחַ .

דְּפּוֹק יִדְפּוֹק זֶה פְּעֻמִּים
 הַקִּיצָה שְׁלִיט עַל כָּל רוּחַ
 הֵן בָּא מְאֻדָּצוֹת הַחַיִּים
 צִיר נֶאֱמָן וְלֵךְ שְׁלוֹחַ .

הַדְּפֵק שְׁלֵשׁ לֹא יָנוּחַ
 בְּתַחָה לִי אֵב ! הֵן עֲדִיךָ
 לֹא עוֹד בְּשֵׁר כִּי אִם רוּחַ
 בָּא לָךְ בְּנֵךְ וַיַּחֲדֵךְ .

סָרוּ עֲפָרוֹת וְאֲבָנִים
 גַּם הָאֲרוֹן יִפְתָּח
 אַחֲרֵי הַסְּתִיר כִּבִּיר עֲנִים
 עֲצֻמוֹת גְּבוּר הַצּוֹלֶחַ .

שֵׁם בְּמִרְחָק אִי הִשְׁאֵיָהּ
 שֵׁם הוּא שׁוֹבֵב נִפְלִיּוֹן
 לֹא עַל אֶרְצוֹ הִיבְחַרְפֵּיהָ
 לֹא קָבַר הִבֵּן לוֹ חֲבִיּוֹן .

הֵן לֹא יִשְׁכַּב בֵּין גְּבוּרָיו
 אִף לֹא בֵּין עֲרֵי צְבָאוֹתָיו
 לֹא יִשְׁכַּב גַּם בֵּין אַבְיָרָיו
 וּבְאוֹרֵאפָא בֵּין מַחְנוֹתָיו .

שֵׁם בְּמִרְחָק יָם מִסְעוֹ
 יִשְׁכַּב אֶסוֹר לְאִי־סָלַע
 עֲמוֹק מִיֶּזַק שֵׁם מִצְעוֹ
 כִּדְג אֹז אֶת יוֹנָה כָּלַע .

בְּמִקּוֹם שׁוֹשְׁנָה וּפְרָחִים
 מִשְׁכֵּיב הַשְּׁמֶשׁ נִחְרוֹת
 שֵׁם יִשְׁכַּב עַלְיוֹן הַמְּלָכִים
 וּקְטַן עֲרֵי הַעֲשָׂרוֹת .

אֵין עַל קְבָרוֹ שֵׁם הַשְּׁלוּחֹת
 נִמְעֵי קְבָרוֹת אֲנָשֵׁי רָמָה
 וּבָיִם נִפְקוֹד בּוֹ הַרוֹחֹת
 אִישׁ אֵל יִפְקוֹד קְבָרוֹ שְׁמָה .

שבע הנערות*

הראויות לתת להם לשפת קדש .

א

על מות בן נפ ליון והוא מלך רומי
 בגן שנברונג ינות
 מלך רומי בעינים
 לא עוד יראה אור זרות
 לא עוד אהל השמים .

שם במרחק אי השאיה
 שם הוא שוכב נפ ליון
 לקלון ארץ ברימניה
 לקלון עמה ולביון .

בגן שנברונג ינות
 מלך רומי בעינים
 פה קפא דם המשוח
 במקורו נשתו החיים .

* נדרשתו לאשר שאלוהי רישי לנסות ידו גם במלאכת הסעודה וילאן לי
 שבעת השירים הבאים האלו, ויש גם אשר שמהי עליהם נוספות .

אורייה (לפני חומת רבה)

מה עֲזָה הוּי יַד צָר פֶּה הוֹמַת שַׁעַר!

הַנּוֹאֵל יוֹאֵב וּמְזַמְּתוֹ נָעוּ

מֵה הַגִּישְׁנִי עַד לַחֲמַת הַסַּעַר? —

אֵלֵי חִילִי! הִלָּחֲמוּ אֵל תִּינָגְעוּ

חַיֵּשׁ עַל חִיל צָר עֲמָכֶם אֶתְנַפְּלָה!

וּבָעַד מִלִּפְנֵי וּבָעַד יוֹאֵב סָלָה!

סַעְרוּ הַשַּׁעַר וּבְרֵאשֵׁיכֶם הַגִּנִּי!

חֲרָבוֹ וְדַקְרוֹ וִירוֹ חֵץ וְקַלְעוֹ! —

הָהָה! — חִילִי שָׁב אַחֲזֹר וַיַּעֲזֹבֵנִי

הָהָה חֵץ הָהָה חֲרָב־עַד לִבִּי נָגְעוּ

הָהָה בְּיַד שִׁרְיוֹן־אֶפְסֹל־פֶּה עַל גִּבְעֵי

הָהָה דָּם לִבִּי — אֲמוֹתָהּ — פֶּה — בַּת שִׁבְעֵי!!

בת שבע (לבה)

אוריה הלך גם לבי עוד אין
 ומי יודע האשוב אראנו
 לא הבין לבו את לא שרה עין
 ודבר מלך הוא — לא אוכל אראנו
 ואשר יחפזין האל אותו יעשהו
 כי גם לב מלך יט לאשר יטהו .

אוריה (לבדו)

זה לבי אובר בת שבע עזבתי
 הן משל זה אברה בן גם תלמתי
 עם גבדי מלכי לילה כי שבתתי
 כי לקח עשיר כבשתי רחמתי
 אף מה סודה זה בלבבה קברה?
 ולמכתב שולסי מה זה כי השברה? —

קול מרום

(שם י"ב י"א ו"ב)

מפריד ביניכם, מנשיו יפרד
 ובגלוי לו יעש מעשהו סדר
 עליו מביתו אקמה בן מרד
 ישבב את נשיו אף ישאף הכתר
 גם הבן זה גם בקרב יערכהו
 גם יר יואב זה ישפוף דם לבתו .

אוריה

וְלַחֲדָה אֲשַׁק וּמְצַנֵּק מֵעֲבָדֵי
 בֶן אֲדָמַת עֲמֹן מִדְּבָרִים אֲשֶׁר־יִרְחַ
 אֶךְ לֹא גַם חָפִין אֵל כִּי עָם יִקְטֹלֵנִי
 עָם חָלָל אֲשַׁבֵּב וּבְשִׁמְךָ אֲזַבִּירָה
 בְּעִזּוֹב יְדֵי נָשֶׁק לֹא אֶעֱזָבֵנִי
 וְשִׁמְךָ עוֹד יִקְרָא פִי הוּא יִסְבְּרֵנִי .

ב ת ש ב ע

וַיְהִי שְׁלוֹם צִאתְךָ וּבְשׂוֹם שׁוֹבָה
 וּבְזִמְרַת יְהוָה וְעָלָה עָלַי וַיִּשַׁע
 יָשׁוּב חָרַשׁ אֵל בְּבִשְׂתוֹ הַעֲזוּבָה
 וּפְחָדַי אֵל יְהוֹשׁוּב לִי אֵל אֲנִי בְּשִׁע —
 אֲנִי הַלְּבוֹד מִנֶּדֶר רַבָּה נִשְׁתַּבַּח
 וּמִנֶּדֶר גִּישׁוֹר הַבְּבִשְׂתָה אֲנִי שָׁבָה .

אוריה

אֲמֵן ! בֶּן יֹאמֵר אֵל לִירוּשָׁלַיִם
 וּלְהוֹד מִלְכֵי וּלְזֹאֵב עִירָתוֹ
 לְלִבּוֹד אֶת רַבָּה גַם אֶת עִיר חַמּוֹם
 וְאַלְיָלָם מִלְכּוֹם גַּם חַנּוּן מִלְכּוֹהוּ
 וּבְנִבּוֹד בְּקֶרֶב אִם גַּם עָם אֲפֹלָה
 וּבְעָלָה אֵל וּבְזִמְרַת אֲשׁוּב לְשִׁאוּלָה (הַלֵּל) .

בת שבע

הֲלֵעוֹלָם אֹרֵיָה כְּנִי תִפְרָד
 לְמִקּוֹם הַמַּעֲרָכָה שָׁם לְשִׁירָה קָמַל
 בְּמִקּוֹם שָׁם עִמָּךְ מֵאֲכֹל לְבָנֵי כְּרָד
 שָׁשׁ עֲמוֹן עַל עַמִּי כָּל חֲצִיּוֹ יִמָּל
 מִהַ תְּרוֹיֵץ אֶל הוֹרֵג תַּחֲשׂ אֶל קָטָב
 אֹיֵה רַע וְאָמַר ! — אֱלֹהִים אֵךְ יִיטָב .

אוריה

וְבוֹ שׁוֹר אֲדַלֵּג עַל עֵזָה אֶעֱזָה
 עֲמוֹן חֵץ יִדְרוֹךְ וְאֲנִי אֲמַזְלֶלָה
 קִשׁ אֶתֶּן קִשְׁתּוֹ וּגְדוּדָיו אֲגִזָּה
 אֲדַק אֲנַפֵּץ אֲרַקֵּעַ אֲבוֹם סֶלָה ! —
 וּכְבֹר יְרַעִים שָׁם צָר שְׁמָעִי הַאֲזִינִי !
 הַחֲיִישִׁי נִשְׁקִי — אֲשַׁקֵּךְ וּשְׁקִינִי .

בת שבע

הֵא לָךְ כָּל בְּרוֹזַל חֲתָן דָּם וְנִפְשׁ;
 עַל שְׁעָרֵי רִבְיָה עַל בְּרוֹזַל צָר יַחַד —
 לְבִי כִּים יִרְעֵשׂ וַיִּגְרוּשׁ רִפְשׁ
 הֵא לָךְ בְּרִכּוֹתַי וּנְשִׁיקוֹתַי יַחַד ;
 הָאִיר נָא אֵל ! עַל אֹרֵיָה אֹרֵךְ
 וַחֲתַת חֲתוּתִי הַנְּחַת עַל עָרִיךְ .

אוריה

מה זאת יפתי הוה! פן תמס אלך
 וראי נא כי פתע חורו פמך
 בעל כי זה אישך נקרא למך
 גם כי שלחני אל ביתי אלך
 ובדי אם ישלח סוד המלחמת
 בעל פליכבוד זה הנך וועמת .

בת שבע

הוי מחמד לבי! לו גלות אוכלה
 את הטמון פחת לבי אל גבר
 הוי לו ידעת מה רוחי הפלה —
 אך סוד הוא עמי ולבבי לו קבר —
 הן לקח העשיר אם רב צאנהו .
 כבשת איש הרש ויחידת נוהו .

אוריה

את סודך לא אדע — ומשלך פלאי
 טמון בלבבך גם לא אבה דעת —
 הבה נא נשקי קין חנית ותלי!
 ודבר מלך אין — פן אתן מנרעת
 ושקיני נא רעה מרם אצאה
 חניתי רוחך ככל זו יראה .

בת שבע

האף זאת אמןם כי עד בוא פרצת
 לבוא הלום וננתה לא פקדת
 חומת רפה גבור! עוד לא נתצת
 ולתל עז אחכה תלעג כי לבדת
 חתתי, העל פן שמך קראו
 כי חתמני הוה! — ודברי לעו.

אוריה

נחתי נא ודעי מה אתמול השבת
 גם למלך גת אל ביתי שלחני
 "יואב וישרון בשדה גזבתי
 בארון אל בחוץ ובוא בית אני? —"
 ודעי כי מקרב למלך נקראתי
 ולהחיש אל יואב מכתב צויתי.

בת שבע

הוי עוד ורצח! הן רבות אבינה —
 המלך קרא לך לירושלים
 גם אל נוקד אמר: לך נא אף לינה
 והמאן איש אמון! זה גם יומים
 עתה זה מכתב אל יואב שולח
 ובקך הוה! — הן הוא — לבי פולח! .

אוריה ובת שבע

בבקר אוריה אל ביתו בבקר כמים שובו שנית המערכה
 אחר אשר לן ב' לילות בבית המלך (ש"ב י"א)

בת שבע

אוריה אורי הָאֵחַ הֵן אֶרְאֶךָ! —
 אישׁי מִחֲמַדִּי! הֵן מִקְרָב לִי שֶׁבֶת
 וּשְׁלוֹמְךָ מִה הִיא וּמִה כָּל בְּרִיךְ
 הַנְּפִישָׁה בָּא דוֹרֵי מִה לִי גִרְבֶּת
 הַנַּח חֶרֶב וְחַנִּית כִּירוֹן וְקִשְׁת
 קַח פִּתְחָם מְנוּחַ אֲחֶכָּה וְאַשְׁת *

אוריה

לָמָּה יוֹנַתִּי מִמֶּנִּי רַחֲמָה!
 הַסִּירוֹת מִנִּי כִּה חַיִּשׁ כָּל הַנְּשִׁק
 הֵן מִהר אֵלַי אָשׁוּב לְקָרֵב שָׁמָּה
 לְקָרֵב וְלָחֵם אִךְ יִסְגֵר בִּי חַשְׁק! —
 וְאַנִּי לֹא עָתָה בִּי עוֹד שְׁלֹשׁוֹם בְּאַתִּי
 וְלֹאֲחֶבְתְּךָ רַעִיָה! אֲמַנָּם חֲטָאתִי! *

(*) לסודות כל אומן לב גבורי ישראל בני נפשות, למלך במלחמתו

17

מקולו כי עז הקיצותי לילה
הנה חלום הוא! אל לבי קראתי
הה יגדי עמי! — פָּרַם ירום מַעֲדָה —
הן מִשְׁחַתְּכֶם עֲתָה בְּחֵלוֹם מִצְאָתִי
הוי ילדי עֲבָרִים מוֹרִים עוֹרִים לָמוֹ
תורת מה לָהֶם אִם חֲכָמָה אֵין בָּמוֹ .

18

אֲבִין חֲדָרֵי פָּרַם אֲבִין לַפָּרִי
אֲבִיר מִי הַיָּם אֲבִיר פִּלְגֵי מַיִם
אֲדַע מָה הַצֵּל אֲדַע כָּל־הַמָּרִי
מִי לֹא לָמַד שֵׁם שָׁנִים שִׁבְעָתַיִם
אֶךְ לֹא יָד אֶחָד בָּם עָשְׂתָה תוֹשִׁיָה
וּמִי בָם אֶךְ לֵב לוֹ נִפְשׁוֹ בּוֹכָה .

14

ומלא אֲבֵתֵנוּ עַל בֶּן אֶף הִיא הַלְלָה
 כִּי גִדַע לְשִׁמּוֹר מִפְּעֵי כָּל כָּרֶם
 מִחֲמַת קַרְנֵי שָׁמֶשׁ — כִּי יַעֲשׂוּ כָּלָה
 וַיִּגְרְשׂוּ הַצִּלְלִים גַּם יְבוּם חָרֶם
 וְרֵאָה נָא אֲדוֹן ! כִּי עֵינֵי גַם רִכּוּ
 וּבְאוֹר כִּי יֵרְאוּ בֶּן חַיִּשׁ גַּם יִמְקוּ .

15

אָתָּה מוֹרְדֵי אוֹר ! בְּחֲרוֹנֵי צַעֲקוֹתַי
 מִחֲרִיבֵי כָרֶם אָתָּה גַם רֵעִיךָ
 מִשְׁחִית כָּל זֶרַע ! הוּא כִּפִּי סִפְקוֹתַי
 וּמִחֲבַל צְאֵצְאֵי כִרְמֵי עֲמֹךָ
 וּבְכָל חֲחוּף כָּלוּ עַל בֶּן גַּם אֵין
 בְּפוֹרָה אַחַת וּפְרֵי מִחֲמַד עֵין .

16

וּבְדַפְרֵי פְּכָה קֶס גַּם רֵעֵי עֲתָה
 וּנְרָעִים אֱלֹו בְּרִגְזָה גַם יַחַד
 הֵן לֹא כוֹרֶם הַנֶּךָ הַגֵּד מִי אָתָּה
 הַגֵּד עוֹל הַגֵּד בֶּן בְּלָחוֹת פֶּחַד !
 וַיִּקְרָא בְּגֵרוֹנוֹ וַיִּחְרִידֵנוּ !
 "אֲנֹכִי הַמְּלַמֵּד לְבָנֵי אֶרְצֵנוּ ! !"
 =

11

חיש הבהילוהו לי—הדמוות מחרידה—
 ובקול מרת נפש אותו שאלתי
 מה זה עשית העקש! הגידה
 הלא מעשיך אך האון נבחלתי
 איך מפלי כל אור משמש קרנים
 ינעם כל פרי אם גם על כל מים.

12

הלא בשניהם אך ישגא כל זרע
 ולעפת זה את זה עשה אלה
 אם יחסר אף אחד יגדל אך פרע
 עליך גם אפר יתמה תמה
 הלא יצחק לך כל אנוש שומע
 אבל גם יבכה על אח זה זרע.

15

וכיונה פותה פתח פיו תבער
 ויאמר: אם לו אדון תשמעני
 הלא אנכי הנודע בשער
 כי אין בארץ בורם ידמי
 הלא כל ברמי נכבדי עמנו
 אני וחיכי בורמיהם הננו.

8

עָזָה קָרָאתִי לַבּוֹרֶם רַבִּנִי
 וַאֲצַעֲקֶנּוּ שׁוֹד עָלָיו חָמֶם קָרָאתִי
 וּבְכִסְלוֹ יִחְזִיק וּלְרַע עוֹד שָׁמְנִי
 כִּי יֹאמֶר אֹתָהּ הוּא כִּי לֹאֵל חָמָאתִי
 יַעַן כִּי הוּא עָשָׂה אִתָּךְ כָּל טוֹב מְלָה
 אִתָּךְ בְּרַמִּי נָמַד לֹא סָר אִתָּךְ אַחֲלָה .

9

לְרַגְעִים הִשְׁקָהוּ לֹא חֹדֶל רַגַע
 מִיָּם וְעֵינֹת עֲלֵיהֶם נִמְוֶע
 אִתָּךְ שָׁמַד אֹתוֹ מִכָּל רַע וּפְגַע
 גַּם לְבִלִי בּוֹא עָלָיו כִּד אֹר זְרוּעַ
 וְלִמְעַן לֹא תִדָּבֵר בּוֹ שְׁמִשׁ קִנְיָה
 כִּסְהָ כָּל עֲצִיו בְּצִל מִפְּנֵיהָ .

10

וּכְתָם דְּבָרֵי רַעִי חֲמָה מְלֹאתִי
 לַחֲמֶם רַעִי זֶה חֲמָתִי בְּעָרָה
 וּמְרֵי הַבּוֹרֶם מִשְׁמוֹעַ נְעוּיָתִי
 אִתָּךְ רַעַת פְּעָלוֹ לִי הֵיטֵב נִפְרָה
 וּבְאִתָּךְ קָרָאתִי «קָרָאוּ לַפּוֹשֵׁעַ!
 וַאֲנִי אָרִיב בּוֹ וַיְהִי בְּמַתְעֵתֵנִי .

5

וימי בציר באו ואני שמתחתי
 ופרי הכרם אל ביתי אספתי
 כן אותו לערים מחר שלחתי
 ומשפט קוניו לשמוע שאפתי
 אם כחי ויגיעי אשר עמלתי
 ישיבו לי הנמול אשר יחלתי .

6

ולמזוב קנייתי הוה כר לי מר . רע !
 הוה אבד כל חילי ועמלי הכול
 באשה כל פריי לא איש בו נוגע
 נכזב מבטי ומשוישי אך אכל
 ובגנין רע ומר אבד החיל
 לשוא יגעתי גם יומם גם ליל .

7

הן צנום כל פריי בכר הנהו
 גם חמין גם חמס וחכר כל טעם
 אפו ושפתיו יקמוט כל טועמהו
 ומח עוד תישאל רעי אל זעם
 אם זה כל עמלי תיה לאין
 ולברו אך לו הן נשאתי אין .

2

הלא שמעת רעי כי נמעת
 כרם חמד לי פה על יד הבית
 ומה רבות בו וגזומות וגעתי
 ונמעתיו אף שורק ומבחר וית
 פה על חוף הים ושאר פלגי מים
 על משמן אדמה חמדת עינים .

5

ויהי אז פתיתימי לבנות לנמוע
 בעצי כרמי זה אף לפרות החלו
 ויבוא זה האיש גרום להוע
 ומעידים לו רבים אותי שאלו
 הפצירו בי עד בוש אותו לקחת
 להיות הבורם כי בו אקוצא נחת .

4

ולתמי ואפת ובבן נמהרתי
 ולבורם על כרמי איש זה לי שתי
 ויגיע כל ימי לו חיש מסרתי
 ובקרו את נפשי זה כרמי תתי
 ומבלי תבט אחר כל מעשהו
 עשה לו בגן בעלות על רוחו .

לשפת קדש גם פה שירי הגיון
מפתם ושיר עד שירי בת ציון.

4

לִבְנֵי נַחֲמוּ נַחֲמוּ אִמְכֶם וְקַנְהוּ
וּמִשׁוֹשׁ אֶתְהוּ שִׁיעוּ אֲבֵלֶיהָ
קִרְאוּ חֲפְצֵי־בָהּ לְעֹזְבָהּ נוֹשָׁנָה
כִּי חֲדָשׁ פָּנֶיהָ אֵל פְּנֵעוּרֶיהָ
הַשִּׁיב שִׁירֵי תַפְאֵרֶת לְמִשְׁבַּח
כְּנֹר נָעִים אֶל דָּוִד הַמְּנַצֵּחַ.

חלום אמת

1

אֶל אֶרֶץ בִּיהֵם אֶל בֵּית רַעֵי שָׁמָּה
בָּאתִי בַחֲלוּמֵי לִפְנֵי שְׁנַיִם תַּשֵּׁעַ
וְאֲבִיט אֵלָיו וְאֲשָׂאֵל לוֹ לָמָּה
חֹרוּ פְּנֵיךָ בַחֲלוֹלָה אִין־יִשְׁעַ
וַיַּעַן בְּבִכֵי הֵן זֶה הִתְעַבְרַתִּי
בְּאִישׁ לְעַבְדְּךָ אֹתוֹ בַּחֲרַתִּי.

מבשר טוב

1

אָמְרוּ נָא עֲבָרִים אֶל אֲמָכֶם וְקַנְה
 לְשִׁפְתַי עֲבַר אֲמָכֶם בְּיָשָׁר אֲמֹרוּ
 בְּיָשָׁרוֹת בְּמִעֲוָה קְדָמָה תִּימָנָה
 כִּי הִלַּף לַיְלָה וּבָנִים נִעֹרוּ
 כִּי נִעֹר אֵל יוֹצֵר לְשׁוֹן וְסֶפֶר
 וְלֹהֲתַנְגֵּר אָמַר גַּם לָהּ מֵאַפֵּר .

2

שֵׁם לָהּ הִמָּא סְפִיָּם וְרַע רַב אֲסָפוּ
 חֲמֻדַת בְּבוֹרִים הִבְיִאוּ אַחֲרֵימֹו
 עוֹד בְּרַמִּי חֲמֹד לְנִמְוֵעַ יֲסָפוּ
 וּכְמוֹ פּוֹכְבִים בֶּן רַבֹּו וְרַעִימוּ
 שֵׁם בְּהַלִּיכוֹת קָדָם פְּרִיָה הִבְיִאוּ
 פֶּה גַם בְּצַפּוֹן הַפְּרָחִים הוֹצִיאוּ .

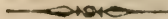
3

שֵׁם גַּם שׁוֹלְמִית נְתָנָה אֲמָרֵי שֶׁפֶר
 וְהֵאמֵר גַּם צִיּוֹן וַיִּרְוּ שְׁלִים
 קוֹרוֹת הַיְהוּדִים שֵׁם קוֹרְאוֹת עַל סֶפֶר
 גַּם הַקְּדִים עוֹלָה יִשְׁלַח בְּרָנִים

בבראשונה, וְתִשְׁקוּמְנָה הַמַּהוּזוֹת הָאֵלֶּה בְּמוֹעֲצוֹת וְדַעַת מְנַהֵל נְבוֹן
וּמוֹשֵׁל הָכֶם כַּמּוֹךְ, כִּיּוֹם הַזֶּה. וְהֵנָּה כָּל יוֹשְׁבֵי הַנְּפוֹת הָאֵלֶּה
מִקְצֵה, וְכָל עַם וְעַם הַיּוֹשֵׁב בְּהִמָּה, כֹּלֵם יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ אֶת הַכַּמְתָּךְ,
כֹּלֵם טָעְמוּ וְרָאוּ אֶת טוֹבְתְךָ, וְכַאֲשֶׁה כּוֹקֵן כִּנְעַר כֹּלֵם
מְלֵאִים רוּחַ תּוֹדָה כִּי יוֹדוּךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ: אִישׁוֹ אֶרֶץ שְׂמַלְכְךָ
יִמְלֹךְ בָּהּ, וְאִישׁוֹ הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר שָׁרְיוֹ כַּמּוֹךְ.

אָפֶם כִּי גַם בְּזֹאת אֵלֵי שְׁמִישְׁנו תִּתְמַשֵּׁל, כִּי בֵּאת אֵלֵינוּ
בַּיּוֹמִים אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְקַרְבָּה הַלּוֹם, וּבַיּוֹמִים אֲשֶׁר תִּשׁוּב לַרְחוֹק
מִמֶּנּוּ הַנֶּךְ הוֹלֵךְ גַּם אֶתָּה—כִּי הִנֵּה קָרָאךְ אֲדוֹנֵינוּ הַקִּירָה וַיִּשָּׂא
אֶת רֹאשָׁהּ לַשִּׁמְךָ רֹאשׁ צָבָא רַגְלֵי, וְהִנֵּה עוֹזֵב אוֹתָנוּ כִּיּוֹם הַיּוֹם;
שִׂמְחִים אֲנַחְנוּ כֹּלֵנוּ עַל עֲלוֹתְךָ, אֲךָ גַם עַצְבִּים הֵנְנוּ עַל צִאֲתְךָ; וְכֵּה
לַעֲשׂוֹת? הֵנָּה כֵּן רְצוֹן אֲדוֹנֶיךָ וְאֲדוֹנֵינוּ, וְהִיא גַם הִיא טוֹבְתְךָ.

וְעַתָּה הִנֵּה אֲדוֹנֵינוּ הַקִּירָה אֲדִיר וְרַב הַיְכָלָת, הִנֵּה
הוּא כְּבֵר הַיְהִל לְגַמְלֶךְ הַיּוֹם מִפְּרִי מַעַלְלֶיךָ, אֲשֶׁר מֵלֵאת אַחֲרָיו
וְכָל חֲפְצוֹ הַשְּׁלֵמִת, וְאֲנַחְנוּ בְּנֵי יַעֲקֹב עִם עֵינֵי וְדָל, מַה נַּעֲשֶׂה
לְךָ יָקָר וְגִדּוּלָה עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ פֶּה לְהַפְלִיא, הַנּוֹכַח לְגַמּוֹל אָפֶה
אַחַת מִנֵּי אֵלֶף הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר הַטִּיבוֹתָ עִמָּנוּ כָּל יְמֵי שְׂבִיבְךָ
פֶּה, נַחְנוּ אֵין לָנוּ כִּי אִם זֹאת, אֲשֶׁר הַיּוֹם הַזֶּה עַת צִאֲתְךָ אֶת
הָעִיר, כִּי תִסַּב אֶתָּה אֶת פְּנִיךָ לְלַכַּת בִּשְׁמֵי הַי, נַחְנוּ נִסַּב אֶת
פְּנֵינוּ גַל הַי אֱלֹהֵינוּ, וְתַפְּלָה נִשָּׂא אֵלָיו בַּעֲדֶךָ בְּבֵית תַּפְּלָתָנוּ
הַגִּדּוֹל, לְהוֹלִיכָהּ שָׁלֹו וְשִׂמְחָה עַד בּוֹאךָ לְמַחֲזוֹ חֲפִצְךָ עִיר
הַמְּלוּכָה, וְלִהְיוֹת עִבְךָ כְּכָל אֲשֶׁר יִשְׁלַחְךָ אֲדוֹנֵינוּ הַקִּירָה, וְכָל
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְמַעַן אֲדוֹנֶיךָ כָּל יַמֶּיךָ לְעוֹלָם הַי יִצְלִיחַ בְּיָדְךָ, עֵדֵי
יְרוּבְכֶיךָ הַקִּירָה לְתַתְּךָ עֲלוּיֹן עַל כָּל שְׂרָיו רֹאשֵׁי פְּנֵינוּ, וְשָׁלוֹם
מְלוֹכוֹתוֹ וּמְשָׁרְתָהּ יִפּוֹן עַד הָעוֹלָם אֲמֵן!

שלום ליוצא ובא ; או התרוכס ממרחק אבי הארצות האל
 זה אדונינו הקיסר האדיר יר"ה , אשר בחרו ה' למשול
 בארץ כאלהים בשמים . גם הוא בחכמתו הרמה הביט אחרית
 דבר מראשיתו , ויהמול גם על עמו יושבי ארץ ליטא ,
 וידרוך קשת עז הודו כגבור בלחמה , והץ שנון כונן על
 יתר עצה וגבורה , ויור אותו בלב שונאי שלום , ובישע
 אלהים קלע אל השערה ולא התטיא—ומי הץ השמן ? אתה
 הוא האדון ! אותך בחר בחיר ה' לשלחך הנה , גם לך
 יאתה , כי לא הץ לבד היית כי אם גם מנן ושריון לכל
 יושבי הפלכים האלה השאננים נאמני לב וישומרי אמונים ,
 נוצרי דבֶּרֶת שבועת אלהים אשר נשבעו למלכם מלפָנים .

וְהָיָה לָנוּ גַם אַתָּה כְּשֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר גַּם הֵם גַּם אֹר
 בַּקִּיָּה , כִּי כֵן נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבְךָ גַם מִשְׁפָּט גַּם חֶסֶד , בְּחֵם
 יְשִׁיבִי שְׂכֶלְךָ הָרַב וְהַמְּהִיר יִדְעַת לְלֵהֵט מִיַּסְדּוֹת כָּל עוֹשֵׁי
 עוֹל , וְלִיבֵשׁ מִיַּם הַיּוֹדוֹנִים הַשּׁוֹטְפִים מִלֵּב כָּל הוֹרְשֵׁי רֵעַ ,
 וּמְרוּחַ כָּל נִרְגָן חֶפֶץ מְדָנִים ; וּבְאֹר הַסֶּדֶךְ וְטוֹכְךָ הָרַב
 גְּנוֹתָ גַם גְּנוֹן עַל כָּל יוֹשְׁבֵי שְׁקֵט וְחוֹסֵי מְנוּחָה , וּבְנֻעָם
 כְּתִבִּיךָ הַנְּהַמְדִים מִזֶּהָב , הַאִירוֹת לְבִקְרִים עֵינֵי הָעַם אֲשֶׁר
 חָשְׁבוּ מִפְּחַד בְּלִילוֹת .

וּכְכֹן שֶׁמֶשׁ מְדֵי הַחַיּוּתָה עֲצִי גַפֵּן תֵּאֱנֶה וְזִית אֲשֶׁר
 בְּתוֹךְ הַגֵּן , לֹא תִחְדַּל מִתַּת אִירָה גַם עַל עֲשׂוֹבוֹת דְּשֵׁא
 אֲשֶׁר יִצְיָצוּ מִתַּחַת לְגִדְרוֹ , כֵּן בְּשׁוֹמֵךְ עֵינֵן לְנִצּוֹר וְלִהְגֵן עַל
 כָּל עַם אֶרֶץ הַשּׁוֹקֵט וּבּוֹטָח בְּךָ , לֹא פִסְחָת גַּם עַל פִּתְחֵי בֵּית
 יַעֲקֹב , הָעַם הַיּוֹשֵׁב בְּשֶׁפֶל וּלְבוֹ אֲמוֹנָה אֲמֵן לְמֶלֶךְ וְשָׂרִים , כֹּאֲשֶׁר
 עֵינֶיךָ הַפְּקוּחוֹת רָאוּ וְרוֹאוֹת מֵאֹד בּוֹאֵךְ הַלּוֹם וְעַד עֵתָה . או
 הִחַלָּה שְׁלֹת אֶרֶץ לְשׁוֹב לְאִיתָנָה , וּמְנוּחַת תּוֹשְׁבֵיהָ עֲבָה

מנחת תודה וברכה

אשר סקרינו קבל ענת ישרון יושבי עיר ויולנא לכפר הגדול ראש מחוזות ארץ ליטא
האדון הראש פארויטשקי ניום לאתו מוס ניום ד' תשרי שנת ס' תקל"ד :

בימי ענן וערפל לעת הסתיו בארצות צפון, עת הרוח
עכורה משלג וסערה, וארץ לא מטְהרה מצנים וקרה, הן בעת
ההיא תעגם כל נפש ורוח כל אדם עליו עצובה, רגל אנוש
לא תדרוך הוצות, ואך בלב אָנוש ישבו בית, ואלהים עליון
בהכמתו כי רבה נתן הק מראשית ומוֹקֵד שָם מימי קדם,
לשלוה או עזרתם מקדש וישועתם ביד אחד מצבא המרום,
היא השמש אשר זה דרכה מעולם לקרבה או בדבר הי אלי
ארצות אלה להבקיע אל תוך מחנה העבים לחדור בקרני
זהבה עכי גביהם ולגרשם מעט מעט מעל פני הארץ; לעצור
ביד הרוחות המעכירות מיום ליום, ולהקים סערות אלה
לדממה כחדש לחדש, עדי תתחדש פני האדמה, הרוח תוך
גם תהם, כל צמח יצא שמה ממהבואו, ותהי כל רוח נפש
חיה וכל נשמת אדם תהלל יה הי, אשר משמי קדשו שלה
אחד כמלאכי פניו לחהיות פה בשפל רבבות אלפי אלפים
נפש, כי מעשי ידיו כלם.

בן בהתעורר רוח לא־שלום בקרב ארצנו ושלות
מדינתנו פתאום נעָברה, כסערות מלחמה יצאו מבטן
אדמתנו, להשבית מנוחת כל יושבי בה, המון פחדים סביב
שתו עלינו ככל עבר ופנה, ושמועות מבהילות התחדשו
לרגעים באזנינו, עד אשר הבאו כל עוברי ארה ונשבת
כל מסחר בארץ, עדי לקחה מְהיה מכל עובר בה, כי אין

6

בְּיִשְׂרָאֵל עִם דַּל יְלָדֵי דָלִים נִחְנוּ
 מִי כְמוֹךָ אָב! רָאָה מַה דַּלְנוּ
 וּכְבֹר מִכָּל טוֹבָה הָלֹא נִשְׁבַּחְנוּ
 בְּקִדְתָּ — וַיְחִי אֲבוֹדִים כְּמוֹנוּ
 הִנְנוּ פֹה חַיִּים אֶל הֵם אֲוִרְךָ שְׁמֵשׁ!
 אֵל נָא תֵט מִפְּנֵי אֵל יָשׁוּב אָמֵשׁ .

ת פ ל ה

אֵל נָא אֶלְהִינוּ! אֵל נָא גַם אֶתָּה
 אֵל נָא תֵט שְׁמֵשׁ וְזוּ מַעַל שְׁמִינוּ
 הִחִיחוּ אֵל חַי כִּי הִחִינוּ עֲתָה
 הִיָּה אֹזֶר בֵּיתוֹ כִּי הָאִיר שְׁבַתְנוּ
 אָב הָיָה לִיתוּמִים הַשְׁכִּיתָם נָחִי
 וְנָחִי אֵל יַדַע וּלְבָנָיו אָב יְהִי .

א מ ן

ב ר כ ה

בְּרוּךְ מִכִּירְנוּ! בְּרוּךְ צֵאתָּה!
 וְשִׁמְעֵ קוֹל נְעוּרִים אֲחֵרֶיךָ קָרְאוּ
 קוֹל כָּל יְתוּסִים הוּא זֶה קוֹרֵא בְּשִׁמְךָ
 אֲדוֹנָי! כִּי כִי, בְּאָב הָיָה לָנוּ .

בן אֵךְ בְּרַבֶּךָ נוֹכַל עֲתֵהּ הַשָּׁר!
 מִבְּרֻכּוֹת יוֹצֵר אוֹרֶךְ — הוּא תִקְיָסֵךְ .

קוֹל נְעוּרִים

טובה אל כוס כבוד בר הכהב על כל המהוות ה'ל, האדון המרום ברב תולות
אלויה גבריאלהויעב ביבויקאו יר"ס, בדאשית בואו הלום. ויכר גם
אל בית תלמוד תורה אשר בעירנו ויטנו לטוב .

1

אור יוֹכֵם כִּי יַעֲלֶה יַרְדֵּי יַגִּיעַ
עד אֲזוּב עֲזוּב תַּחַת קִיר צוֹמֵחַ
עד הוּא מָה רָם מוֹשֵׁב שְׁמַשׁ יוֹפִיעַ
וְלַרְוִמוֹ כִּי רַב עַל כָּל מָךְ זוֹרֵחַ
וּבְעֵדוֹת זוֹ גַּם רוּם שְׂרִי מוֹדַעַת
כִּי אֲוֵרוֹ הוּא חַיִּים גַּם אֵל תּוֹלַעַת .

5

עֲדוֹת־אֱלֹהִים לָךְ שְׁלִיט מוֹשִׁיעַ
זֶה אוֹרֶךְ מָה רַב מָה רָם מַה גְּבוֹה!
עד תַּחֲתִית שְׁפָלְנוּ הַשְּׁפִיל הַצִּיעַ
עד תַּחֲיוֹת רָם זְלוֹת תַּחֲיוֹת בְּאֵלוֹם
אם שְׁמַשׁ אַתָּה בְּשִׁמִּי קִיִּסְרֶךְ
בְּאֱלֹהִים אַתָּה לָנוּ עֲנִיךְ .

עד כי תִּרְאֶה גַם הִיא בַּשָּׁמַיִם
אִז תִּרְאֶה עַיִן מִי הַאִיר עֵינַיִם .

2

עַל יַלְדֵי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ לֹא חֻבַּל
נִגְהָה אֹרֶךְ חֻכְמָה וַיִּגְרַשׁ חֲשָׁכָמוֹ
הַאִיר חֲשֻׁכִים גִּרַשׁ מוֹכַר־חֻבַּל
כָּל לֵב אֶךְ יִבִּין כִּי אֹרֶךְ הוּא לָמוֹ
עֲתָה נִרְאֶךְ אֶתָּה הוּא שְׂמִינֵנו !
וּמְקוֹר אֹרֶךְ הַנְּעוּרִים רוֹאוֹת עֵינֵינוּ .

5

אֲמַנָּם מֵרַב אֹרֶךְ לֹא תוֹכַל הָעַיִן
לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם כְּרֹאוֹתֶיהָ קִרְנֶיהָ
כִּן תִּלְאֶה נִפְשֵׁנוּ כִּתּוּבָה אֵין
לְרֹאוֹת כֶּךָ אֲדוֹן ! מִפִּיץ עֲנִיָּה
הִיא מִטְלוֹא לְבַנּוֹ הֵן עֲתָה נִדְמִינוּ
מֵרַב הוֹדוֹת הוֹדֶךָ הֵן נִאֲלָם פִּינוּ .

4

וּכְנִי שְׂמִשׁ אִם לֹא נִכִּיט גְבוּהָ
הִלֵּא כְּרֶךְ נוֹכַל אֹרְתָהּ כָּל בְּכָר
כְּרֶךְ גַּם אֹרְתָהּ גַּם יוֹצְרָהּ אֱלֹהִים
עַל חֶסֶד רַב יְהִי עַל טוֹב אֵין לֹא חֶסֶד

אף כי אתם פה ילדי בת עמנו!
 יושבי בית ספר הקים לכם מלך
 עמכם לעשות כי הנדיל בלבנו
 בן היום גילכם יגדל מכל פלך
 יום נולד נותן לכם מחסור-חלד
 ויצו: גם תורתכם ילמוד הילד.

יום זה ברכו אל ברכו גם אתמה!
 כי הוא היום כל ימינו השמיח
 הוא יום האיר אור יאיר גם לתמה
 הוא יום הוליד איש כל ילוד הצליח
 ברכו את האל לו נתפלה:
 בך מלבנו ויחי עולם סלה!!

ברכת המאור

יום בוא הלום השר המשנה יר"ה מאור השכלת ארץ רוסיה וישר לראות גם
 בית ספר הרבנים בעירנו ווילנא, ביום א' כ"א מרחשון שנת ה' תר"י.

1

על אפל ליל בארץ שמוח
 יצא אור קדים ויגרש ליל אמש
 יאיר כל עין ויתיה כל רוח
 כל לב אף יבין כי הוא קרן שמש

הָבֵה נִשְׁבַּע לֹו הַיּוֹם כְּלָנוּ !!
 הֵן בְּלִבְבֵי תְּמִים וּבְכִלְרוּחַ בְּנוּ
 בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יָד עַל לֵב הַנְּחַנוּ ! —
 קַח נָא זֹאת — הַמּוֹלֵךְ בְּדַבַּר אֱלֹהִים !
 תִּקְּטֵם נָא גַם אֶל יִשְׁפֹּל — מִגְּבוּהַ
 וְשִׁלּוּמֵי אֱמוּנִים מֵעוֹלָם נַחֲנוּ !

יום ו' י"ט אדר שנת תרמ"ז, יום בוא דברת (לפ"ק)
 שבועת אלהים בבית ספר הרבנים אשר בוויילנא ;
 מאת המורה שם לשון עברי וארמי . . . —

ש ל מ ו נ י ת

להשלמת סדרוש אשר דרשתי בני"ם הרבנים בשנת תר"ז ביום הולדת
 אדונינו סקיר"ס .

יָרַב גִּיל עַמִּים עַדֵי יִפְרוֹץ פְּרִי
 יוֹם הַלֵּדָת מַלְכֵם הוֹדוּ כְבוֹד
 יוֹם עָשָׂה הָאֵל חֲדָשָׁה בְּאֶרֶץ
 אֵב נוֹלַד לְבָנִים מִסַּד לְבַיִת
 יוֹם אָמַר לְצִאֵן «רוּעָה לָךְ אֲשִׁימָה
 הוּא יִשִּׁים לָךְ שְׁלוֹם הוֹצֵה וּפְנִימָה» .

6

אז במלך ניקול יעליו כי שרנו
 «דרך בוכה הופע שחר» * אָמְרָנו
 כי הוא שמש רוסיה עוד לא ידענו
 וכבוא שמש זו פתאם בצדדים
 מה נאמר עתה — ודמי בשפתים
 שזממים נחנו! מקול זה שמענו — . . .

* * *

7

חיים ברצון האל אחר הזעם
 גשם בנדבות והן אחר רעם
 וישמועה גם טובה החיש השמיע
 «לא באה השמש הן עוד תהלה»
 «אלכסנדר מלך בורניקולי סלה!!»
 «רוח האב בבן הלא יופיע —»

8

אל גם נדרר הרימו אביהו
 כל עם רוסיה עתה ישק על פיהו
 ובאביו ישב על גם להרימהו —
 ולהרים ולהגדיל עמו בארץ
 ובצעו רוח האב יעמוד בפריץ
 וישמו זה יבטח לו גם עז דורהו .

(* טיפוי שפת קדש (חלק א') טז 34 לייסויג 1842.

5

אֶרֶץ אֲשֶׁר אֵל שָׁמַיִם הִנְבִּיחַ
 בְּרִחְבֵּיהָ כָּל־אֹרֹז הַגִּיחַ
 אִין מָה בְּדַבֵּר מַלְכוּת לֹא עַל הַעֲלֵהוּ
 כִּי דוֹבֵר עִמָּה סוֹבֵר סֵפֶר יִיעָפוּ
 עַל כֵּן נִדְמָו כָּל־סוֹמְלִים סָפוּ
 עַל כֵּן אַף הַלְבָבוֹת עָלָיו יִנְהוּ .

4

וּלְשׁוֹנוֹת שׁוֹנוֹת אִם מָלְאוּ אֶרְצֵנוּ
 עֲשָׂה אַחַת נְהִיז עַל מוֹת מְלִכְנוּ
 אֲנִיָּה וּבְכִיָּה — וּדְבָרִים אִין —
 תּוֹנוֹת מָלְאוּ לֵב וּדְמָעוֹת עֵינַיִם
 אַף קוֹל אֲנַחֲוֹת רוּחוֹת וּסְזוֹק פְּפִים
 וּבְשׂוֹרָה בְּלִבְכֶם בִּידוֹן וְקִין !

5

וּשְׁלֵשִׁים שָׁנָה מֶלֶךְ עַל רוּסְיָה
 לֹא מֶלֶךְ אַף עֲבַד זֶה הִיפָּה־פָּתָה
 כִּי אַף אֵל מוֹבָה הַקְּדִישׁ כָּל חַיִּהוּ
 כָּל יָמָיו וְרָגְעֵיו אַף לָהּ הוֹכִיחַ
 וְגִדּוּלוֹת כָּה פֶּעַל מִי זֶה יִשִּׁיחַ
 וּמִי מֵת — מֶלֶךְ עוֹבֵד אֶת עוֹבְדֵיהוּ !

ועתה
נצור נא פֶּבֶת עֵינַי
אֶל פֶּסַח הַדֶּהר הַשְּׁנַי
אֵל נֶא מֶלֶךְ נִצּוֹר .

נוספות
נצור נא פֶּאִישׁוֹן
נִי קוֹלִי הָרֵאשׁוֹן
אֵל נֶא מֶלֶךְ נִצּוֹר .

ש ב ר ו מ ר פ א

1

הִנֵּה קוֹל — ! כָּל שִׁפְתַי שׁוֹמְעֵי צִלְלוֹ
הִנֵּה קוֹל — ! כָּל לְבוֹת קוֹשְׁבָיו נִבְהָלוּ
חָרַד דָּמָם לֵלֵב מֵרֵאשׁוֹ וְרָגַל
סָמַר כָּל בְּשָׂר וְנִשְׁמֹת שָׁחַחוּ
נִבְעַת כָּל רוּחַ וְנִפְּשׁוֹת פָּרְחוּ
הוּי אֶבֶן עַל כָּל לֵב ! הוּי אֵין מִי יִגַּל .

2

קוֹל נוֹרָא מִשְׁמוֹעַ מִי יִשְׁאַנּוּ
קוֹל אוֹמֵר אֵימִים : נִי קוֹלִי אֵינְנוּ !! —
אָהָה מִי זֶה הָאֱמִין לִשְׁמוֹעַתְנוּ —
נִי קוֹלִי הַגְּדוֹל כַּגְּדוֹל פִּעְלָהוּ
וּפְעָלִים נִשְׁגָּבִים רָגְעֵי חַיִּיהוּ
וּבְעַצֶּם מִפְּעָלָיו יִפּוֹשׂ אֶרְצֵנוּ .

גם בית ספר זה אשר חנף עתה
 הוא אבן הראשה לבתים אלה
 אשר עוד תיסד ניקולי אך אתה
 אשר תיסד ידך יד עשה פלא
 עתה חנף מוציא אבן ראש פנה
 ובני יהוה «חן חן לה» יהנו קול רנה .

מקהלה

לא נחננו את האדיר יודה פיננו
 את האדיר הרם ויהי אבינו ! .

שיר מזמור*

בְּאִשׁוּעַ צְאֲרִיא כְּרֹאנִי	אֵל נָא מֶלֶךְ נִצּוֹר
סִילְנִי דְעַרְשׁוֹאוֹנִי	מֶלֶךְ בְּעִזְיָעֲצוֹר
צְאֲרִסְמוֹנִי נָא סְלֹאוֹ	רִדְהָ רִדְהָ לְהוֹר
נָא סְלֹאוֹ נָא	לָנוּ לְכַבּוֹד
צְאֲרִסְמוֹנִי נָא סְמִרְאָה וּוְרֵאנֵא	רִדְהָ לְמִזְרָא צָר
צְאֲרִ פְּרֵאוֹאֵא־לְאוֹנִי	מֶלֶךְ הַזֹּלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בְּאִשׁוּעַ צְאֲרִיא כְּרֹאנִי .	אֵל נָא מֶלֶךְ נִצּוֹר .

(* יסודתו בלבן רוסיא לכבוד המלך, והשתקתיו לשפת קהל לכוזר אומן בקרב. והשתקתו כאמנה כפי בערכים פה זה לעמם זה .

6

גְּבוּהַ וְרַב נִי קְלִי! חֲסִדְךָ
 בְּגִבּוֹת הַדָּרֶךְ וְהַדָּרֶךְ מִמֶּנִּי
 כָּל יֶלֶד בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִבָּה יָדְךָ
 בֵּית הַסֶּפֶר יָבֹוא אֶתָּה תֹרְנוּ
 כָּל חֲכָמָה כָּל מַדְעָ גַם תֹּרְתֵנוּ
 וְלִשׁוֹן עֲמֶךָ הָרַב הָאֵח! וְלִשׁוֹנֵנוּ — .

7

וְלִשׁוֹנֵנוּ קָרָם תְּשִׁיר לָךְ עֲתָה
 תֹּרְתֵנוּ גַם הִיא קָרְנָה בְּךָ רָמָה
 וְשִׁתִּיתֵן מִקֶּדֶשׁ יוֹדוֹךָ אֶתָּה
 כִּי עֲתָה בְּעֲצָתְךָ תִּפְאֲרֵתֵן קָמָה
 כִּי לְהִיּוֹת תֹּרְנוּ מִזֵּרִים בְּשַׁעַר
 הַתְּוֹרָה לָעַם וְלִשׁוֹנָה לְנֶעֱר .

8

וְלִשׁוֹנֵנוּ בָּה נִוָּצֵר כָּל בְּאֶרֶץ
 וְלִמְלֶךְ בָּה הָיָה הָאֵל עֲשֵׂנוּ
 אֵךְ הִיא לְבָשָׂה עֵז תִּפְרוּץ בַּה פְּרִין
 הַדְּרוֹת חֲסֵד מְלֶךְ פְּגַלְתָּ לָנוּ .

מ ק ה ל ה

רֵא נַחֲנוּ אֶת הָאֲדִיר יוֹדָה פִּינוּ
 אֶת הָאֲדִיר הָרָם וַיְהִי אֲבִינוּ! .

הֵן עוֹלוֹת אֱלֹהִי מִרְכְּבוֹת אֱלֹהִי
 תִּהְיֶינָה אֱלֹהִי לָךְ לְגִמּוּל וְחֶלֶף .

5

מִרְכְּבוֹת אֱלֹהִי עוֹלָלִים כְּמוֹנֵי
 מִכְּלֵי־עִיר יַעֲקֹב מִכַּנְפֵי הַמְּדִינָה
 קוֹל הַנְּעוּרִים יִעוֹר יוֹרוֹ יִרְפוּ
 וְיִשְׁמַע נָא אֲדִיר אָב רַחוּם הַאֲזִינָה !
 אִם כֹּה קוֹל נִעַר וְשִׁפְתַי עוֹלָלִים בְּדָלָה
 אֶף עוֹלָלִים חִסְתָּ הֵם יוֹרוֹךְ כְּלָה .

4

הֵן מַלְכֵי פָרֶס רַב חֶסֶד הַכְּבִירוֹ
 עַד עוֹלָם וּזְכָרֶם גַּל סִפְרֵי קְדָשְׁנוֹ
 אֲבָל עוֹד הָאֲחֵת הֵן לָךְ הַיְשָׁאוֹרוֹ
 הַחַצִּי אֲשֶׁר־דִּית אֲזוֹ דִּבְרוּ בְּנֵינוּ
 אַתָּה צִוִּיתָ וַיְהִי כִּהְיִי סִפְרִי
 וּבְעֵבְרִית יִתְּנוּ בְּנֵים אֲמָרֵי שִׁפְרִי .

5

גַּם זֶה מַלְכֵי פְּשָׁדִים לָקַח בְּנֵינוּ
 וַיִּלְמְדֵם אֲזוֹ סִפְרִי וְלִשׁוֹן גַּם פְּשָׁדִי
 הֵם יָדְעוּ כֹל הַכְּמָחָה עוֹדֶם בֵּינֵינוּ
 וְלִמְעַנּוֹ הוּא קָחֶם לוֹ עֲשֵׂה חֶסֶד
 וְלִמּוּכָה גַם זֹאת זָכַר לוֹ אֱלֹהִים
 כִּי בַטּוֹב כָּל־מַנְעֵר נִחַשְׁבַּ גְּבוּהָ .

<p>יַעֲלֶה נָא עִמּוֹ עִתָּה גַּם קוֹלְנוּ קוֹל בָּנִים שִׁירֵנוּ זֶה כּוֹנְנָהוּ מוֹרָה לְבָנֵי רַבָּנִים . . .</p>	<p>אֱלֹהִים זֶה יִקְרָאוּ בְּשִׂאֹן עוֹלָה גְבוּהַ מִגְבוּהַ קוֹל יַעַן «וּמָאֵד נֶעֱלָה אֱלֹהִים ! !»</p>
--	--

מזמור לתורה

אשר יסדתיו מפי עוללים תלמידי בבית ספר הרבנים והושר
שם עפי' שלשת בחורי התלמידים האלה בהליפות , ביום
הלדת אדונינו הקיר"ה בשנת ה'תר"ט, השנה אשר בה
נפתח בית הספר הזה פה עירנו ווילנא יע"א

1

הַאֲדִיר וְרַב! הַלָּאֵב תִּהְיֶה לָנוּ
נִי קוֹ לִי בֶן פְּאוֹל קִיסֵר רוֹסְיָה
אֲדִיר בְּמִלְכִים רָם מְכַל אֲתָנוּ!
הָאֵב גַּם תִּהְיֶה לְבָנֵי הָעֵבְרִיָה
לְבָנֵי עֲנִי — נַחֲנוּ — יְלָדֵי עֵם שְׁפַל —
הַגַּם אֲתָה הָדָם תִּשְׁכּוֹן בְּעַרְפֶּל .

2

הָאֵם כְּרַבּוֹת הוֹדֶךָ וּמְרוֹם גְּדֻלָּךָ
הָאֵם בֶּן גַּם מוֹבְדֶךָ רַב הָסֵד! הַתָּרַב
הַתַּקַּח אֲדִיר אֶל רוֹם הַיְכָלֶיךָ
תּוֹדוֹת יְלָדֵי עֲנִי מִלֵּב וּמִקֶּרֶב

היא אור עֵבֶל אֱלוֹהַ
 ראש ומבחר נַפְשֵׁנו
 חֲדָשׁוֹת יָגִיד לָנו
 ויחדש גַּם חַיֵּינו .

יֵצְאוּ כָּל יְלָדֵי חֶמֶד
 מִבֵּית סֶפֶרם בֵּית כְּלָא
 מִרְאוֹת פְּתוּב עַל סֶפֶר
 לְרְאוֹת יַד יוֹעֵזִין כְּלָא ? .

ג

קול צְפָרִים קָנְנו
 עַל רֹאשׁ נִמְעֵי נְעֻמָּיִם
 קול בָּנִים יִתְבּוֹנְנו
 צֵאוּ אָדָם רַבֵּי שָׁנִים .

שִׁמְעָה אֱלֹהֵי קָדָם
 קוֹלוֹת עוֹלוֹת שְׁמִיךְ
 שִׁמְעָה הַד הַר וַיַּעַר
 וּשְׂאוֹן גְּלִי יִמְיָךְ

הַאֲזִינָה אֵל וּשְׁמָעָה
 שִׁירַת קוֹרְאֵי בְּשִׁמְךָ
 קול יְלָדֵי בְּתֵי סֶפֶר
 פְּרָחֵי פָרֶם עִמָּךְ .

גַּם שִׁיר צְפוֹר הַזְּמֶר
 קול זוֹחֲלֵי בִשְׂפַת נָחַל
 לַחֹשׁ תּוֹלַעַת כְּתָם
 קול עֵשׂ מַעַל גַּב שָׁחַל .

פְּרָחֵי אֲבִיב קָרְאָתְךָ
 אֵל צִיּוֹן וּלְכַנְיָה
 וּדְגַן בַּחוּרֵי חֶמֶד
 הַצְּמַחֶת בְּעָרוֹנְיָה .

הַאֲזִינָה רוֹכֵב שְׁבַע
 קול יַעֲרַר רוּעָה עֹשֵׁב
 קול צֵאוּ רוֹקֵד עַל גְּבַע
 שׁוֹר גּוֹעָה הַמֵּית כְּשׁוֹב .

שִׁמְעָה קול כָּלֶם יַחַד
 יוֹצֵר גַּם חַי גַּם גֶּכָר !
 שִׁמְעָה קול אֶחָד יַעַל
 «אֱלֹהִים!» — מִכָּל גִּבֹּר .

הַקְּשִׁיבָה הַמֵּית יַעַר
 וּשְׂאוֹן עָלַי עֲצָחוּ
 וּתְהַלּוֹת שָׁם כִּי יַעַר
 כָּל חַי לָךְ מִן גְּוֹחוּ .

הוא האביב בחדש
ראש ומבחר ימינו
ובחדשו נמצאהו
ויתחדש גם חיינו .

הוציא גם בעלי נפש
מעידם בזה נכלאו
מראות עמל ועצב
לראות המופת באו ? .

ב

ומי זה נאור עתה
גם האור כל הארץ
הקים הרים כל דע
וכסיל לא יפרוץ פרוץ .
השיב אור חכמת דעת
עד הננים פסלת בער
קרא סופרים מסתור
ויריצם אל קרת שער .
הביא שר למלוא ארץ
הרגין פיו אל עושמו
קרא כל אמרי שפר
ליטפת היא קדש למזו .
לזמיר כל עט וחדש
אות על לבנת גליון
אל נותני זמרת ארץ
לאלהי כל חזיון .

בת עמי ישנה נמה
לחרפות עד היתה
מאור מדע ברחה
הערה לו הפנתה .
אין חקרי לב ורוח
גם ספו סופרים תמו
אין כל לשון וספר
כל יודעם התעלמו .
גם תורות אז נחמסו
שומם עמד השער
אין קשט אל כל לקח
נדמה עט מקול בער .
נדמה כל הגיון נעם
כל קשט דעת חוקרת
איש לו ינעם דעהו
אשר רוחו יוצרת .

שירת בנים *

ס

וכמי זה געזר עתה
 גם האיר כל הארץ
 הקים הוציא כלבו
 אין יוצאת אין כל פּרץ.

השיב אור קו השמש
 הנים קרה ושלג
 קרא אל כל חבאו
 הריץ יובל ופלג.

הביא כל עוף אל דשא
 הרנין חי על צומח
 קרא לרננים תגל
 בעפאים יתנו ריח.

ללבן פרחי היער
 לברודים עציו אלה
 לזמיר כל עוף עלימו
 אל יוצרם עיטה פלא.

תישן תנום ארצנו
 גם תחרף כל חחרף
 כי תנום תרחק שמש
 לצפון תפן ערף.

גם כל החי מקרח
 איש איש למעון חורחו
 יאסף גם כל גבר
 אל עירו אל גוהו.

גם שדות איך שדרו
 שומם עמד היער
 אין ירק אין כל פרח
 נדמה עוף מקול סער.

נדמה כל חוד וחדר
 כל מעשי יד יוצרת
 כל חי שב לשבון בית
 צרתהו יד נוצרת.

* המה בני הרבנים, בלאתם לשוח בננוים, כימי האביב הראשונים, שיר בני
 חלקים בני עשרת בתים קטנים, ובהלק א' וב' הבתים זה לעמת זה מכוונים.

משלוח מנות

אשר השיבותי לרעי ר' מ"א גינצבורג ז"ל בשלח לי בפורים בשנת תר"ה
דברי שיר העומד מנגד לשירי בם' ש"ש"ק ח"א (76) הנקרא בשם שמש
ירה וככב, אשר שרתי על ג' המאורות הגדולים המאירים בעם ה',
ומוכתרים שלשתם בשם משה, והוא עשה לנגדי כן גם בשלשה אחרים
זולתם המבונים ג"כ בשם זה, והחשיכו כמעט אור הראשונים, וקרא שם
שירו בשם חשך ענן וערפל, וזהו אשר השיבותי. י"ג"ת

לָנוּ הוּא בְּנֵי עֶמְקָם נוֹלַד לְבָנֵי עַם הָאֵל
כִּי אֵךְ גִּדְּלָתְהוּ אֹז הַבַּת מֶלֶךְ מְצָרִים
וְהִתְקַרָּא לוֹ שֵׁם מוֹשֶׁה בְּשֵׁפֶת עַם יִשְׂרָאֵל
אֶבֶל הֵן גַּם בְּשֵׁפֶתָהּ אֵל שֵׁם זֶה יָרִים
עַל בֶּן גַּם רוֹאֵי אֹר בְּהִיר בְּשִׁמּוֹ נִקְרָאוּ
גַם חֲשָׁפִים הִתְחַפְּשׂוּ בִשְׁמֵם זֶה וְבָאוּ .
אֲנִי הִנֵּה שְׂרַתִּי עַל נוֹשְׂאֵי שֵׁם הָעֶבֶר
עֵינֵי עַמְנוּ רוֹאֵי הָאֹר בְּעֵינֵים
וְהוּא — עַל מוֹרְדֵי אֹר יִדְעוּנִים חוֹבְרֵי חֶבֶר
בְּשָׁפִים הֵם וּבְלִחְמֵי חֲרָטְמֵי מְצָרִים — .
אִם קוֹלוֹ הוּא מְשֹׁאוֹל וְאֲנִי קוֹלִי מִגְּבוּהִים
לְבָנוּ לֵב אֶחָד מְלֵא אֹר הַשָּׁמַיִם
וּלְעַמַּת זֶה גַּם אֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים
וְדַבְּרֵי וְדַבְּרֵי דַבְּרֵי אֱלֹהִים חַיִּים .

5

הם בְּלִבְכֶם מִפְּנֵי! עֲנֵתָהּ הַשְּׁמַשׁ
 הַאֲחֻזָּא בִּי לֹא כְּמוֹכֶם קִדְרֹתִי
 מָה בִּי תַעֲמֹרֹנִי — הַאֲוִרִי יִמָּשׁ
 אֲנִי לֹא עוֹד אֶחְשֶׁךְ אֹר לֹא חֲסֵרֹתִי
 לֹא אוֹתִי תַחֲשִׁיכוּ בִּי אִם עֵינַיִם —
 אֶךְ עוֹד תִּנּוּסוּ בִּי אֲבֹא צִהְרִים .

* / *

4

הוּ הוּ הַשְּׁבִים חֲסֵרִי לֵב וְזוּחַר!
 מָה יִחַר אַפְּכֶם וּתְקַנְנֵאוּ אִישׁ דַּעַת
 בִּי יֵאִיר עֵינַיִם בִּי יִפְתַּח צִהְרִי
 לְרֵאוֹת לְמֵאוֹרוֹ כָּל מוֹם כָּל מַגְרַעַת
 עוֹד תוֹסִיפוּ סָרָה תֵּת גַּם בּוֹ דְּבִי
 אֲוִלֶת! תַּחַת נוֹסֶךְ עוֹד תִּרְדּוּפִי .

5

תַּחַת נוֹסֶךְ אֲוִלֶת עוֹד תִּרְדּוּפִי
 תַּחַת בִּי תְבוּשִׁי עוֹד גַּם תְּבוּזִי
 תַּחַת הַפְּנֵעֶךְ עוֹד תִּגְאִי תִקְצוּפִי
 תַּחַת תְּשׁוּבִי עוֹד יוֹתֵר תִּלְוִזִי
 הֵן עוֹד תִּרְוֹם חֲכָמָה תִּשְׁלַח קִרְנֶיךָ
 וּתְנַחֲמֶךָ אִז תִּנּוּסִי מִפְּנֵיךָ .

וַיָּגִיב בְּבָבֶל , לְבַל יִחָבֵל ,
 מִחֻזְבְּלֵי הַבָּל , מִשְׁפִּילֵי כָל מַעְלָה
 וַיִּפְּוֹשׂ בְּנֹרָו , וַיִּכְבֶּה נֵרוֹ ,
 וְאֵל יֵאִיר אֹרֹו , עַד־יָשׁוּב לְיִלָּה .

מורדי אור

1

רְאִיתִי בַּבְּקָר עֵת צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ
 הָעֵבִים כָּלֶם עָלֶיהָ נִסְבּוּ
 וּלְכַסּוֹתָהּ אָמְדוּ בְּאַפְלַת אִמְּוֹשׁ
 לֵאמֹר : הֵן חַלִּילֹת רַחֲמֵיהֶם רַבּוּ
 כִּי עַל כַּפֵּיהֶם כָּסּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם
 בַּל יִדְעוּ לְאִישׁ שְׁחָרוֹת כְּנִינוּ .

2

אֵךְ זֹאת תַּעֲזֹה קְדָמָה רֹאשׁ אֲשֶׁמְכֹרֶת
 וְלַעֲיִנִי כָל חַי הִיא תִשְׁלַח קַרְנֵיהֶם
 לְרֹאוֹת כִּי לָנוּ קְדָרוֹת וּשְׁחָרְחֹרֶת
 וְתִגַּל בְּשִׁתְּנוּ בְּעֵלִיל לְעֵינֵים
 עַל כֵּן עָלֶיהָ נִסְבּוּ וּנְכַסְּנָהּ
 בְּעֵבוֹר תְּהִי שֶׁךְ נֶם הִיא אִישׁ בַּל יִרְאֶנָּה .

וּבְגֵי אֱלִים , בְּרֹב מִקְהִלִים ,
 יִפְּזוּ בִּיעָלִים , בְּרוֹם גְּבוּהִים
 לְקוֹל הַלְוִיִּם , שׁוֹכְנֵי תַּחְתֵּימִים ,
 עוֹלֵי הָרֵי עֵיִים , גְּלֵי תְּרֻבוֹת צִיּוֹן
 וַיִּדְמוּ מְזוּרִים , רָגִי לְבָקָרִים ,
 לְחוֹד קוֹל שָׁרִים , גְּלֵי כְּנֹר וְהַגִּיּוֹן
 וְעָמָם יִשְׁמְעוּ , דְּבָרִים לָעוּ ,
 אֲשֶׁר יִפְגְּעוּ , בְּגִיָּה בְּנַפְּוֹצוֹתָם
 לְעֵנוֹת מְזוּמֹר , בְּשִׁבְרֵי כְּנֹר ,
 וּבְקוֹל הַצְּנֹר , יִתְחַמֵּה קוֹל קִינּוֹתָם
 עַל מִשְׁבֵּת שְׁלָתָם , וְאֶבְדֵּן שִׁירָתָם ,
 אֲשֶׁר בְּחִדְרָתָם , אֵין דּוֹמָה אֲלֵיהֶן
 וְהֵן בְּדוֹר עֲתָה , אֵיךְ יִרְדּוּ מִטָּה ,
 עַד גַּם שְׁמָה , בְּנִדְעָמֵן מִגְּלִיתָן — .
 הוּי אֹזֵר שְׁחַר , אֵיךְ לֹא אַחַר ,
 וּבָא יוֹם מְחַר , וּכְלָה הַתְּחִיּוֹן
 וַיֵּאֹזֵר בְּקָר , וַיֵּשֶׁב שְׁקָר ,
 וּלְבַל יִשִּׁים חֶקֶר , נֶאֱסַף פֶּה חַגְלִיּוֹן
 וַיִּשֶׁם שָׁב עֶרֶב , נָחַשׁ עֶקְרֵב ,
 וּבְעֶרֶב רֵב , עַל תְּרִיף יַעַל
 וּפֶה נָם אֵל עֶבֶר , זֶה שׁוֹחַר עֶבֶר ,
 מֵחֹבֶר חֶבֶר , וְכֵה יִמְעַל מִגַּל

הֵן פֶּה לְעַמְתָּם , בְּקוֹל יַעֲנֵנו אֹתָם ,
כָּל שׁוֹכְעֵי שִׁפְתֶּךָ , אִישׁ בְּמַעֲמָדוֹ
אִישׁ אִישׁ בְּעִירוֹ , עֲתָה לְאוֹר נִירוֹ ,
יַעֲנֵם בְּשִׁירוֹ , כְּפִי מִסֵּת יָדוֹ
וְהַשִּׁיר מִשׁוֹרֵר , יַעִיר וַיַּעֲזֹר ,
גַּם לֵב סִירֵר , וּמִזְרָה בְּשִׁפְתַי קִדְשׁוֹ —
כִּי יַחַת מִתְהַדְּרוּ , וַיִּתְרַד מִדְּבָרוֹ ,
וַיִּבּוֹשׂ מִיִּקְרוֹ , עַל מָרְיוֹ וְכַחֲשׁוֹ
וְרוּחַ אֱלֹהִים , יֵרֵד מִגְּבוּהֵימָם ,
עֲלִינוּ הַנּוֹהִימָם , וְעֲלִיךָ בֵּת צִיּוֹן
וַיִּזְפִּיעַ סוּדוֹ , בְּהַרְגִּין כְּבוֹדוֹ ,
לְזַמֵּר הוֹדוֹ , בְּשָׁנוֹת חַזְיוֹן
וַיִּנְהָרוּ נְהָרִים , וַיִּנְהָרוּ תְּרִים ,
וַיַּעֲזֹרוּ יַעֲרִים , הַכְּרָמֶל וְהַלְבָּנוֹן
לְקוֹל שִׁירֵי צִיּוֹן , וְקוֹל אֵל עֲלִיּוֹן ,
הַנִּשְׁמָע מִשְׁרִיּוֹן , עַד גַּחַל אֲרָנוֹן
וַיִּשָּׂא גִלְיוֹ יָם , וּנְהָרוֹת דְּכָיִם ,
וְהַרְוֵחוֹת בְּעָיִם , בְּרֶן יְרוּשָׁלַיִם
וַיַּעֲלוּ עֲמֻקִּים , לְמִשְׁחַק שְׁחָקִים ,
וְלִמְחֹלוֹת בְּרָקִים , עַל פְּנֵי שָׁמַיִם
וְחֵיזוֹת וּשְׂרָפִים , אֶלְפֵי אֶלְפִים ,
כְּצַפְרֵים עָפִים , עַל רֶכֶב אֱלֹהִים

ראש אשמורות

ציון בַּחַצִּי לַיְלָה , קוּמִי רִנִּי בְּקוֹלֶךָ ,
 וְעֲנִי לְנִבְלָה , בִּיד אֲבִלֶיךָ
 עוֹרֵי לְשִׁירֶךָ , בְּרַחֹק יַעֲרֶךָ ,
 וְעֲנִי לְכַנּוֹרֶךָ , בְּיַד יִפְלֶיךָ
 לְכַנּוֹר וְנִבֵּל , בְּיַגּוֹן וְאֲבָל ,
 עַל נִהְרֹת בָּבֶל , לְקַטּוֹ שְׂבָרֵימוֹ
 לְקוֹלֶם לָךְ יֵלֶךְ , עוֹרֵי מֵאֲבָלֶיךָ ,
 וְתַנִּי בְּשִׁיר קוֹלֶךָ , וְעֲנִי לְשִׁירֵימוֹ
 עוֹרֵי וְהַעֲרִי , הַיָּמָן יִצְהָרֵי ,
 וְאֵיתָן לְמַרְרֵי , וְאַסָּף לְמִשְׁוֹרְרֵי
 וְדוֹד בְּרֵאשִׁים , מַלְכֶם וְקְדוּשִׁים ,
 יוֹכְדֶם בְּמִקְדָּשֶׁם , וְנָעִים כָּל שִׁירֶיךָ
 וְרוּחֹת הַיְקָרוֹת , עוֹרֵרֵי מִקְבְּרוֹת ,
 עֲתָה בְּאַשְׁמֹרוֹת , וַיַּעֲלוּ עַל הַרְבֵּךְ
 עֲתָה בָּאֵין עָרְבִי , עַל קִנְיֶךָ מְעַרְבִי ,
 וּפֹת יִישֵׁן יְרִיבִי , רַב עַל מִדְּבָרֶךָ
 עֲתָה בַּלַּיִל , קְרָאִי כָּל הַחַיִּל ,
 וּיְרַקְדּוּ כְּאֵיל , וְעֲמָדוֹ שֵׁם בְּרֵאשִׁיךָ
 וַיַּעֲרֹו כְּנֹזָרִים , בְּשִׁירֹת דוֹרָם ,
 לְפִתּוֹת מְקוֹרָם , רוּחַ אֵל קְדוֹשֶׁךָ

7

לא גם ידוע כל מעשיך חסד
 לא הבט כי אף מִרְבֵּי רֵישׁ תַּעֲרִימֵי
 לא כי תוֹשֵׁיחַ בְּךָ עוֹלָם תַּעֲסֹד
 לא עֲנֹת צְדָקָה כִּי לא ראשׁ תַּעֲרִימֵי —
 כי אם טָבְלוּ בְּךָ כָּל דְּפֵי כָּל תִּבְלֵ
 כי אִזְּ אֵין פְּתִיחָה לְקָשִׁיב אֶף הַכֵּל .

8

כי אִזְּ אֵין . . . אֶף לא עֲתָה קוִינֵנו
 כי לא עוד עֲתָה צְדָקָה יִכְזָבוּ
 עֲתָה דוֹר חָבֵם אֶף קִשְׁט יֵאֲזִינוּ
 עֲתָה הַמַּלְכִים בְּאֱלֹהִים יִקְשִׁיבוּ
 עֲתָה אֶף עַם אֲמֵת נִקְשִׁיבָה עֲתָה
 וּבְאָדָם וּבְעַמִּים נִחָשֵׁב גַּם אֲתָה .

9

קוִינֵנו כי יִדְעָה יוֹם יוֹם עוד תִּרְבֵּ
 כִּן עֲמָה גַם מִשְׁפָּט עֲמָה גַם צְדָק
 כי יִכָּל עַם שְׂקָר בְּכִלּוֹת אִזְּ חֲרֵב
 אִזְּ טוֹבָה יִרְאֶה מִתּוֹךְ כָּל בְּדָק
 וְלִמּוֹבָה מִשְׁפָּטָה גַם אִזְּ יִחַרֵּץ
 אִזְּ תִתְחַדֵּר כְּבָנֵי עַם הָאָרֶץ .

אָפֶס כִּי כֵן גַּם תִּזְרַע אֶתְּ בְרוּחַ —
תִּזְרַע שְׁמִיךְ בַּמָּקוֹם שֶׁשֶׁם תִּנּוּחַ .

⁴
וּמִתּוֹם לֹוֹלֵא רוּחַ יִהְיֶה הֵן בְּךָ אֵין
בּוֹ הַנְּגִמּוֹל לְבַשְׂרְךָ תִּנְגְּמּוֹל רוּחְךָ
כִּי מֵה זּוֹלְתוֹ בְּךָ תִּרְאֶה כָּל עֵין
כִּי בְּכָל יְדָךָ רָפָה צַר כְּחָךְ
עַד כִּי יִלְדוּ לְךָ אֵלֶּה מַחְסוֹרֶיךָ
חֲמָטָיִם לֹא בָם דָּרְכוּ אֲשׁוּרֶיךָ .

⁵
אִז קָשֶׁת כְּשֵׁדִים שְׁלַחָה בְּךָ חֲצִיָּה
אֵשׁ אֲשׁוּר כְּלַתְךָ שְׂדֵדָה שְׂדֵיךָ
הוּי קָסֶת סוּפְרִים אִז בָּאָה אַחֲרֶיךָ
הִיא קָשֶׁתָה יְדֵהּ הִיא שְׂדֵדָה הוֹרְךָ
וְלִשְׁנֹנָה חֵין עָחוּמַ — כִּי הַגֵּד יִלֵּא
עַד מָה מִבּוֹתֶיךָ הַפְּלִיאָה פְּלֵא .

⁶
כִּי כָּל אָדָם כְּזָב כָּל הוֹלֵךְ רוּחַ
סְבוּךְ כְּגֵיט וּבְעֵט בִּימִין שְׂקָר
תִּנְאָנָה וְעֲלִיָּה חֶקֶז עַל לוּחַ
וּלְכֹזְבֵיהֶם שִׁמְעַ מִבְּלִי כָּל חֶקֶר
כִּי אִזֵּן קָשְׁבַת אִז אֶתְּ לְשִׁמּוֹעַ
וְלִהְיוֹן אֶתְּ רַע אָכְל לֹא יָדוּעַ — .

אל בת עמי

1

לְמַה זֶה עִם יַעֲקֹב ! פְּרֻצֵת פְּרִין
 גַּם לְבוּשׁ גַּם אֲבוּל שְׁנֵי — וְעַדנִים
 מִה תִּתְחַדֵּר בְּעִיר כְּבָנֵי הָאָרֶץ
 וּתִפְאֵר בִּיתְךָ כְּהִיוֹתְךָ מִלְּפָנִים
 הַמָּרָם תִּדְעַ כִּי גְרוּשׁ פְּרֻשֶׁת
 מִגַּל אֲדָמָה וְאֲדָמָה נְמִישֶׁת .

2

הַמָּרָם תִּדְעַ כִּי אִם תִּמְצָא עֵשֶׂר
 לֹא מֵאֲדָמָה הוּא לֹא מִזֶּן וְכָרָם
 אֵשֶׁר טוֹבָם נִצַּח וּפְרָיִם אֵשֶׁר
 הַמָּרָם תִּדְעַ עִם יַעֲקֹב ! הַמָּרָם . . . ?
 כִּי יוֹם וְלַיְלָה אֶתָּה לֹא תִנּוּחַ
 וּכְל תִּמְצָא עֵשֶׂר כִּי אִם כְּרוּחַ .

5

עַל כֵּן גַּם כְּרוּחַ יַעֲוֶה יִרְקִיעַ
 אִם חַיִּשׁ מִיָּדָה אוֹ מִיַּד וְרִקְקָה
 עַל כֵּן לֹא כְּאֲדָמָה יַעֲמִיד יִרְגִיעַ
 כִּי לֹא כְּאֲדָמָה תִזְרַע וְרִקְקָה . . .

* * *

פֶּתַר כִּי יָשׁוּב גַּם לַעֲנִיּוֹת אֱלֹהֶיךָ
 הַדָּוָר מִרְאשׁוֹן — כִּי יָשׁוּב לַעֲנִיּוֹתֶיךָ .

* * *

5

הֵן לֹא אֵל אֶפְסָס גַּם לֹא אֱלֹהֵי אֲנִי
 יָשׁוּב גַּם כָּל בְּשָׂר יָשׁוּב כָּל רוּחַ
 הֵן זֶה אֵל יוֹצֵרֵנוּ הוּא גַם טוֹב לְאִין
 אֵת כָּל יָשׁוּב לָנוּ כִּי לֹא יָנוּחַ
 אֶף הַמָּד רַע בְּטוֹב הוּא גַּמְר אֶמְר
 וּבְבָצֵק לוֹ רוּחוֹת וּבְשָׂר הַמָּד .

4

הוּא ! תַּהוּ וְבַהוּ יָם הַתַּתִּיחַ
 מִשָּׁם הֵן בָּאנוּ גַם יִשְׁפָּח נִשְׁוּבָה
 תַּהוּ יֵהֵן בְּשָׂר וְבַהוּ רוּחַ
 וּבִיד יוֹצֵרֵם כָּלֵם אִין כָּל־עֲזוּבָה
 לֹא יֵאבֵד מָה מִכָּל יָדוּ עוֹלָלָה
 וְאַשְׁרֵי הָיָה יֵהֵיָה לֹא יִסּוּף סָלָה .

20

רחם האל הברתי !
 פתתי לך אמרי שפר
 שם מיני שם דברתי
 אך על עפר ואפר
 עתה אני אך רוח
 ופתח שער לנוח !

19

ונשיקה עוד ארימה
 לחמודי נפשי יחד
 ובה הנה אשלימה
 חיי יגון ופחד
 עתה הן רוחי תגל
 לראות מה שם ממעל — .

ה ש ו א ל

1

הלא טוב גם יפה הן אשאריך
 יוצר בחרש ! עשית הכלי
 ומה לא חסרת אתה על פגעך
 ותשיבו לחמר — הלא זה פלאי
 «ובעיניך טוב ? ואני רע ראיתי
 עור טוב מפני מפני עשיתי» .

2

פה תלוש בצק הן אופה גם אתה
 מה יפה כפר זה עתה פעלת
 ומה כי שבת מה אותו שחת
 ותלושחו יענית — הלא הסבלת .

16

בְּנֵי אֲשֶׁר מִפִּתְחֵי
לְמִנְחָה לִי זֶה תִּכְבְּדוּ
אִם אֲנִי כֹל שְׂבַחְתֵּי
כִּי יֹאמֶר עוֹד זָכַר
שְׂבַחְהוּ מִחֲלָדֵי עֵינַי!
אֲבִיבֶם כִּי עוֹד אֲיִן

17

עֵינֶיךָ תִּדְמַע דְּמִיעַ
וְאֲנִי אֶךָ לֶךָ אֵילִי
לֶךָ עוֹד לְמִנְחָה לְגֹועַ
לִי לֹא עוֹד לְמִנְחָה
רַעֲיָתִי! עַד תִּגְוָעִי
מִגְוָעִי בְּבִיךָ וּמִגְוָעִי!

18

כִּי אַחַת דְּמַעַת עֵינַי
בְּשָׁנָה כִּי עָבְרָה
נִסְכּוּ נָא בְּנִסּוּךְ יַיִן
עַל אֲדָמָתִי נִחְרָה
וּתְהִי לָכֶם מִזְבֵּחַ
כִּי רוּחִי לֹא נִעְדָּרַת

15

אִיזָה אֵיפֹה כָּל רַע!
שְׁגִיטוּעִים וּצְחֹק בְּיַנּוּ
חֲקָמוֹת הַמַּחְזוֹת דַּע
בְּהֶן עוֹלָם חֲיִינוּ
חָה! אֵיךְ לִי כָּלֶם תִּמְנוּ
עֲמִי עֲתָה נִשְׁמֹנוּ.

14

וּכְבוּ נָא לִי נֶם יַחַד
כָּל־לִבְבוֹת אֶךָ יוֹדַע
אוֹלֵי יַפּוּג זֶה פַּחַד
בְּמִקּוֹר דְּמַגְהֵנוּבֵג —
תִּכְבְּדוּ נֶם תִּשְׁאוּ נְהִי
וְאֲשֶׁר חָיָה נֶם יְהִי .

15

הַנְּחִמוּ נָא הַשְּׂכִילוּ
אֲמָנֶם בְּנֵי! אֶתְמָה
אֵל תִּכְבְּדוּ אֵל תִּילִילוּ
חָה! אֶתְכֶם אֶרְחֲמָה —
דְּמוּ שׁוּבוּ אֶחְלָה
לֹא עוֹד תּוֹעִילוּ סָלָה .

10

וּשְׁנוּ שְׁנַיִם וּנְקוּפוּ
 קוּמוּ דוֹרוֹת וּשְׁכְבוּ
 עוֹרוּ עָרִים וַחֲלוּפוּ
 וּשְׁבוּ אֲרָצוֹת וַחֲרְבוּ
 כָּכֶם גַּם נִפְשֵׁי שְׁתֵּי
 בֵּן הָיִיתִי גַם מֵתִי .

11

בּוֹאוּ דוֹרוֹת וּלְכוּ
 חוֹשׁוּ עוֹפוּ כְרוּחַ
 יָמִים לֹא יִמְשְׁכוּ
 עַד הַיּוֹם שְׁיָפוּחַ
 בְּצִלְלֵי חַיִּשׁ יָנוּסוּ
 נִרְאוּ דוֹרוֹת וַיִּכְסּוּ .

12

הוּי בֵּינֵיכֶם גַּם אֲנִי
 בֵּן בְּאֵתִי בֵּן אֲדַעְכָּה
 רַב אֵין מִסְפָּר קִדְמָנִי
 גַּם אַחֲרֵי יְרוּיִן כְּכָה .
 וּלְזִכְרִי וּלְכָל־גִּבּוֹר
 לֵב הַבָּאִים הוּא קִבֵּר .

7

בּוֹ אֲדַמּוֹת הוֹנוּ
 הִתְעוּ אָדָם הִתְעוּתוֹ
 רָו עַל אֲוֹנוֹ רָו
 מֵיִנְכֶם הַשְּׁפִירוּהוּ
 יִי לִי פִגְּ הַיִּין
 יַע כִּי הִנְכֶם אֵין .

8

שׁוּ שִׁירוּ הַשְּׁמִיעוּ
 שְׁבוּרֵי חֶלֶד הַכּוּ ;
 קוּ וּבְכוּ תִרְיעוּ
 עֲשׂוּקִים ! אַל תִּדְפּוּ
 י לֹא אֲשׁוּעַ
 הַ אֲצַעַק אֵין שׁוֹמַע .

9

חוּ אֲכָלוּ וּבָעִי
 יִמְחַר גְּדוֹל יִתֵּר
 בְּלוּ וּשְׁתוּ וּרְוִי
 מְחַר עַל תְּרֵי בְּתֵר
 יִ אֲרִין אוֹכְלָה
 יִ לִי קִבֵּר סֵלָה .

הגוע

4

סִבּוּ הִנֵּה וְהִנֵּה
 לַיְלָה וַיּוֹם יִחְלִיפוּ
 עֲתוֹת אֲכִיב תִּצְאֶנָּה
 וַיִּמֵי בְּצִיד יִקְיִפוּ
 כֹּה תִלְכוּ כֹה תִשׁוּבוּ
 וַעֲצָמֵי לֹא יָנוּבוּ .

5

שִׁישׁוּ פֹה נִתְעֵי חַיִּים
 וּכְמוֹ לֹא תִרְאוּ מוֹת
 תִּסְבּוּ תְּעִינִים
 שִׁכְחוּ וּנְשׂוּ עֲצָבֹת
 אֲשֶׁר גַּם כֵּן נָשִׂיתִי
 אֲךָ פִּתְאֹם הֵן רָאִיתִי .

6

וַשֵּׂאוּ שְׂאוֹן וְהִמְיוּ
 וּמַעֲשִׂים אֲךָ הִגְדִּילוּ
 אֵל תִּרְפוּ אֵל תִּשְׁלִיּוּ
 כֵּן לִזְכוֹר כֵּן תִּשְׁבִּילוּ
 וּכְבָר חֲלָד רַמְנִי
 וּכְבָר חֲדַל אֲנִי .

1

צִפְרִים רִנְנוּ שָׂרוּ
 גַם אַחַת אַחַת עָפוּ
 עַל פְּנֵי פֹה עָכְרוּ
 שׁוֹרְרוּ — וּפִתְאֹם סִבּוּ
 נָעַר וְעֲלוּמֵי נַחַת
 יִלְדוּת כִּצֵּל בּוֹרַחַת .

2

וּנְחָשִׁים זֹחֲלֵי אֶרֶץ
 רָחֲשׂוּ כָּאוּ תַחְתֵּימוּ
 זָקְנָה שִׁיבָה וְקָרַץ
 עוֹבְרִים וְאֲנִי אַחֲרֵימוּ
 כָּלֶם אֶהְיֶה ! רַמְנִי
 גַם כְּרַחֲוֹ וּלְקַחוּנִי .

5

הָיָו שָׁלוֹם וּשְׂמָחוּ
 הַמְּאֹרֹת פֹּה מִלְמַעְלָה !
 הָאִירוּ אֹזֶר וּזְרַחוּ
 עַל אֶרֶץ יוֹם וְלַיְלָה
 וְאֲנִי אָדָם לְאֲדָמָה
 אֵל בֵּית עוֹלָמִי שְׂמָה .

7

שָׁמַשׁ יָרַח וְצָבָא כָּל שָׁמַיִם
 אֶרֶץ וּמְלֵא כְּלָה עַד קֶזֶז כָּל גֵּבֶר
 גַּבְרוֹת וְאִישׁ כָּל רוּחַ כָּל מוֹם
 כָּל דּוּמָם כָּל צְמוּחַ כָּל חַי כָּל גֵּבֶר
 אִישׁ אִישׁ יִשְׁוֶה יַעְרוּךְ לַחֲמוּנִים אֱלֹהִים
 הוּי סְלָם גּוֹרָא וּמַעְלוֹתָיו פְּלֵא! —

8

שְׂדֵי! סְלֻמָּה זֶה אַתָּה רוֹאֵהוּ
 וּבְאֹר פְּנִיךָ וּבְאֹר שְׂבָעֵתִים
 נַחְנוּ חֲמֵר יוֹצֵר נַחְנוּ נַחְזוּתֵי
 אַךְ בְּחֵלוֹם לַיִל אַךְ בְּסִגּוֹר עֵינַיִם
 אַתָּה מַעֲרֹכֹתֵי עֲרֹכֶת יָדְךָ
 וּבוּ מַעֲיִן כָּל צְפִנְתָּ סוֹדְךָ .

9

וּלְיָמִים יָבוֹאוּ סוֹד זֶה צְפִנְתָּ
 יוֹם דַּעַת אוֹתְךָ תִּמְלֵא אֶרְצְךָ
 יוֹם תִּבְמַתְךָ בְּפִעְלֵיךָ טַמְנַת
 תִּרְאֶה חֲחוּצָה גַם אֵל בְּנִיךָ
 אִזּוּ גַם מִתְלַלְךָ אֵל! יִמְלֵא פִינוּ
 וּבְהַקִּיץ אִזּוּ נִרְאֶה חֵלוֹם אֲבִינוּ .

4

כִּי מִבְּנֵי הַבַּיִת יִעְרוֹף בּוֹנֵהוּ
 שׁוֹם אָבֵן מִלְּאָבֵן חֹדֶר מִלְּחֹדֶר
 וּלְעֵמֶת הָאֶחָד יַעֲמֹד מִשְׁנֵהוּ
 אִם עֲרֻכִים כָּלוּ אִזּוֹ לֹא כָּל הַחֹדֶר
 בֵּין רִבְבוֹת עוֹלָמִים — הוּא אֵלֶּי אֵלֶּיךָ וְ
 בְּלִבְכֶם עֲרוּכִים וּלְכֹל בְּכֶם חֲלָף .

5

כִּי יַעֲנֶה אִישׁ אִישׁ לְאִשְׁרֵי לֹא מִנְּגֵד
 זֶה לָזֶה יִהְיֶה אִישׁ מִחֲסוֹד רַעְיוֹ
 אִישׁ בָּא בְּבִרְיַת אָחִיו אֵל יִבְגֹּד בְּגֵד
 זֶה אֵל זֶה קוֹרֵא וְחִבְרוּ עוֹנֵהוּ
 תְמוֹנִים גַּם שׁוֹנִים אֵין חֶקֶד לָמוֹ
 יִחַדּוּ יִהְיוּ תַמִּים כָּאֵל עוֹשֵׂמוֹ .

6

אֵל נֹצֵב עֲלֵיהֶם אֶחָד הִנֵּהוּ
 וּבְמַעֲרֶכֶת זוֹ הֵן אֶחָד גַּם הַמָּה
 עוֹד יַעֲרֻכוּ כָּלָם גַּם חֵין עֲרַפְהוּ
 מָה רַמָּה הַמַּעֲרֶכֶה מַה בְּעַמָּה !
 הִיא שְׁעָרֵי שָׁמַיִם פֶּתְחֵי רְקִיעַ
 סָלָם מִצֵּב אֲרֻצָּה בָּם יֵה יִגִּיעַ .

שיר למעלות הסלם

1

אֵל בַּיִת אֱלֹהִים לַיְלָה מִבְּאֵר שֶׁבַע
 בָּא אָבִן יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב אָבִינוּ
 וְשֵׁם רָאָה בְּחִלּוּמוֹ סֶלֶם הַשֶּׁבַע
 אֱלֹהִים בּוֹ יִרְדּוּ גַם לְעֹלֹת יְהִינוּ
 בְּפַעְלֵי אֵל הַמָּזָה עֲלִילֹת אֱלֹהִים
 מִמְּעַרְכוֹת תַּחַת מִמְּעַרְכוֹת גְּבוּהָ .

2

וַיִּשְׁלַבִּים בְּשֹׁדְרוֹת יֶאֱחֹזֹם בְּדִימוֹ
 מְזוּזָה וּמְזוּזָה מִשְׁפָּל עַד מַעַל
 רַבִּים מַעֲשֵׂי יְהוָה מִה עֲצֻמוֹ רֵאשִׁימוֹ !
 אֶחָד הַסֶּלֶם מֵאֶרֶץ רוּם יַעַל
 נִיגְרָכִים כָּלֶם מֵאֲחֹזִים יָדַיִם
 יַעֲלוּ גַם יַחַד עַד רוֹכֵב שָׁמַיִם .

3

הוּא נִצָּב עָלָיו עַל-הַסֶּלֶם מַעֲלָה
 אָבִי כָּל הַמַּעֲשִׂים אֵל יוֹצֵרֵם יַחַד
 וְלִרְגְלֵי סֶלְמוֹ יִישֵׁן בְּלִילָה
 זֶה יַעֲקֹב הָאָדָם יֵשֶׁם מִפְּחַד
 כִּי יִקְוֶן יֹאמֵר : מַה נֹּרָא מַעֲשִׂיךָ !
 אֵין זֶה כִּי כָּלֶם אֱלֹהִים ! בֵּיתְךָ .

וְאַזְעַק הָיָה בְּתֵי אֶתְ! — הֲלֹא אֶזְכֹּרָה
 הֵן אֲזוּ כָּל בְּרַבּוֹ הוֹדִיעֶךָ אֱלֹהִים
 וַיִּלְמְדֶךָ אֲזוּ צִדְקוֹ וַיִּזְרַךְ הַחַיָּה
 וַתַּעַן — «זֶה לְקַחוּ מִנִּי גְבוּהַ
 אֲנִי לֹא אֲדַע רַק אֵיךְ כָּל הַחַיִּים
 חֲמֵלָה אֲנִי מִבְּנוֹת הַשָּׁמַיִם!»

בְּתָאִם גַּם אוֹיְבֵיכֶם אֶבְזְרִינָה בָּאָה
 חֲרָדָה מִיָּם וּבִיָּדָה גְּלִי וְעַם
 «אַבְבָּה — אַבְבָּה —!» קוֹל רַם קָרָאָה
 וַתִּשְׁלִיכֶם אֶל הָאֵשׁ חַיֵּשׁ כְּרַעַם;
 מַה נִּזְרָא הָרַעַשׁ קוֹל אֵשׁ וּמַיִם! —
 וַאֲיָקוּן חַת נִבְהַל לְצִלִּיל אֲזוּנִים.

הָיָה אֵךְ חֲלוּם הוּא! קָרָאתִי בְּעַמִּים
 חֲזוֹקָה אוֹיְבֵיכֶם מִמֶּךָ חֲמֵלָה סִלָּה
 אִם לָךְ חֵם אֵשׁ הָיָה! הֵן לָהּ קֶרֶת מַיִם —
 מִהַמּוֹן מַעֲיָךְ עַל פֶּן הִיא בַּל תִּלָּה
 הוּי אֶתְ חֲמֵלָה! וּמִי יִחַמּוּל עֲלֶיךָ —
 אֲהָהּ! עוֹדֶם חַיִּים כָּל שְׂבוּלֶיךָ.

6

גְּלִי אֶרֶץ בְּאֵשׁ! — הֲנֵה הִצַּתִּי! —
 הַחַיִּים — גַּם אֲנִי אֲחַרֶיכֶם אֲעַל
 עִמָּכֶם אֵיךְד עַל מוֹקֵד זֶה שֶׁאֵי
 כִּי אִם אֵינְכֶם אִתָּם הֵן אֲשָׂאֵר מֵעַל —
 הֲהֵה גַם אַתְּ אֲכַזְרִיּוֹת! תִּסּוּפִי רַגַע
 אֵין כָּל נַקָּם עוֹד אַחַר זֶה הַפְּגַע!

7

וּכְרַגַע כָּל מוֹסְדֵי תֵבֵל הִדְרִיקָה
 בְּמִלּוֹא כָּל הָאָרֶץ אַךְ חֵיל וּפְחַד
 וּבְכָל אָדָם וַחִי הִיא חֵישׁ הַחֲזוּקָה
 וְתַפּוּל אֶל הַבְּעֵרָה עִמָּם יַחַד
 וּבְטָרָם כָּל־מֹו הַמּוֹד לְגֹוע
 עוֹד נִשְׁמַע קוֹלָהּ: הֵן זֶה הַמְרַגּוֹע!! —

8

מִי אַתְּ אֲכַזְרִיָּה! (בְּבִכְי רַב קָרָאתִי)
 כִּי לְשָׂרוֹף כָּלְנוּ לֹא אַתְּ תַחֲמוּלִי?
 יְהִם אָדָם! — הַשִּׁיבָה — הֵן עָתָה בָּאתִי
 אַךְ בִּלְע מֹוֹת רֵישׁ צָרָה וְחֵלִי*
 וְאֲשָׂאֵל לְשִׁמָּה וְתִצַּעַק פְּעָמִים
 הַמְּלָה אֲנִכִי מִבְּנֹוֹת הַשָּׁמַיִם!!*)

* סְקוּחַ הַלֵּק ח' מִסְפְּרֵי זֶה כוּל יֵדַע מִי סִיחַ וְמֵה גַם סְדֻכְרִים כִּה לֵהֵן .

5

וּבְרַעַם שְׁנִית עַד אֶרֶץ הַבְּקִיעָה
 וּבְתַרְדּ בָּהּ לְתַהוֹם וְאֲנִי אֲתַרְיָה —
 וּבְמָרָם אֶל אֲדָנִי אֶרֶץ הַנִּיעָה
 הַחֹזֶקֶתִי יָדָהּ וְאֶצְעַק אֵלֶיהָ
 הַרְפֵּי נָא שְׂרַתִּי תַרְפֵּי עֲצוּרִי
 מַה תַּעֲשֵׂי אוֹיֵהּ! מִדּוּעַ אֶמּוֹרִי! .

4

«לֹא לֹא! (אֲמָרָה) אֲצִיִּית! — כִּי עַל פֶּן בָּאתִי
 אֲצִיִּית — הֲאִין בִּי עוֹד צָרָה וְפָגַע
 לֹא אוֹכַל עוֹד לְשִׂאת — רַבּוֹת נִשְׂאֵתִי —
 צָרַת נַפְשׁ חַיָּה לְרֹאוֹת כָּל רֶגַע
 וּבְכָבֵר נִלְחַץ לִבִּי מִרְצוּצֵי אֶרֶץ
 וְאֲחַבֵּא מְרוֹם מְשׁוֹד מִפְּרִיץ» .

5

«אֲבָל זֶה קוֹלָם קָרַע גַּם שָׁמַיִם
 אֵלַי גָּלָה וּמִצְאֵנִי גַם שָׁמָּה —
 אֲצִיִּית — וְדָמִי אֶתֵּן אֶל כָּל הַחַיִּים
 כִּי בִלְעָדֵי אֵין מִי יֹשִׁים לְרַמְמָה
 אֶךְ רֶגַע אֶבְאֵב — בִּיקוֹד כִּי יִכְאֹבוּ
 אֶךְ נִרְם וּמוֹקְדָם גַּם רֶגַע יִכְבוּ» .

אך באלהים לנו חיים וישע
 אם צדקו רדפנו נסנו מרשע
 אם בו דבקנו בדרךיו ארחנו
 אז גם עולם ועד נדבק בו נחנו .

המבכה

1

מה זאת הנה! ראיתי , אוייה! זה עתה —
 זה עתה בחלומי — הוי קץ וקרץ! —
 כפאבן בצור הוי ירדה פה מפה
 — ודמות אשה לה — משמים ארץ
 וישני לפידי איש בשתי ידיה
 ומה עצבו הנה! מה חורו פניה .

2

ונמויות עיניה וכמו חופשת
 המקום בו תבעיר איש היקרת
 פתאם נתנה קול במרירות קול אשת
 «איפה היהום עליו ארץ נוסדת! ?
 שם אציתנה משם מוקדה יעל
 חיש מן היסוד עד למלואה ממעל» .

פָּה גַם אֲפִים
 לָהֶם הַפֶּתָחִים
 לָבוֹא לַנְּתָחִים
 וּקְנֵה הַצִּוָּאר
 הוּא לָמוֹ מֵעַפְר
 שֵׁם יִתְרוֹ שׁוֹכֵב
 אֶל חֲדָרֵי לֵבָב
 כְּסֵל וּבְלִיּוֹת
 לָהֶם לְמַנְיּוֹת
 וּלְזֶן מִבְּלֹת
 שְׁמֵן גְּלִגְלֹת
 וּבְכֵלֵי דַעַת
 תִּזְחַל תִּזְלַעַת
 וּזְבוּבֵי מוֹת
 בְּמַעוֹן מַחֲשָׁבֶת
 מֵרֵאשׁ עַד פֶּדֶר
 יִרְעֶה תְּעַדֵּר

יִפְרוּ יָנוּבוּ
 יִלְכוּ יִשׁוּבוּ ;
 תַּחַת בֶּדֶד שָׁנִים
 תִּכְרִיד הַלְּבָנִים
 תַּחַת הַחֲרוֹן
 גּוֹחַ בְּאֲרוֹן
 כִּי שָׁקַט מִכָּל
 אֶךְ תִּהְיֶה בְּשֵׁאוֹל
 אִזּוֹ בָּאתָ הַלּוֹם
 וּמָה הַחֲלוֹם ? ! —
 וּמָה לֹא תִקְדָּם
 הוּי יִשָּׁן נִרְדָּם
 הַקִּיצָה עוֹרָה
 הַלּוֹא נִרְדַּמְתָּ
 בֶּן אָדָם שׁוֹרָה
 כִּי אֶךְ חֲלַמְתָּ .

* * *
 לְאָדָם בְּחַיִּים מִכָּל חַי חֶסֶד
 וּלְבַד זֶה הַדַּעַת נִתְּנָה לוֹ יִתֵּר
 וּבְנַחֲלַת דַּעַת גַּם אֵין לוֹ רַב הַקָּל
 כִּי אִם זֹאת לְדַעַת כִּי כָּלוֹ הַקָּל .

אין מַעֲמֵד דַּעַת
 אין אִישׁ מִשְׁמַעַת
 יָנַע כָּל דָּע
 יָנוּד כָּל רַע
 מִכָּל הַסְּעָרָה
 הַתְּקוּהָ נִשְׁאַרָה
 לַתְּמוּדָה יָדִידָה
 עַד תּוֹרִידָה
 עַד בּוֹא הַאֲנִיָּה
 אֶל חֹף הַנְּשִׂיָה
 עַד נוֹס הַצִּלְלִים
 הַבְּלִי הַבְּלִים
 הוּי תוֹךְ וְרַמְיָה
 תִּבְּל הוֹמְיָה !

אַחַר הַשְּׂאוֹן
 קָבַר מִשְׂאוֹן
 בְּכִלּוֹת הַצָּרוֹת
 גַּל חוֹל וְעַפְרָת
 שָׁם תַּחַת רַעִים
 רָם וְצַפְרֻדֵּים
 חוֹרֵי עֵינִים

מֵאֵין עוֹד בַּח
 לֶךְ בְּעַצְלָתִים
 מִרְפוֹת רִגְלִים
 בְּתַתָּה הָעֵין
 וְרֵאוֹת עוֹד אֵין
 אֵין עוֹד מְתַנְּנִים
 בַּח יָדַים
 אֵין נִקְרָבֶת
 כִּי לֹא קִשְׁבֶת
 מוֹחֲנוֹת מַעֲטוֹ
 תַּאֲוֹת שְׁקִמוֹ
 אֵין אֲבִיּוֹנָה
 נָבֵל זֶה אוֹנָה
 חֵיל אֶל כְּפִים
 פִּיק אֶל בְּרַפִּים
 פְּנִים תּוֹרוֹ
 מִשְׁחֹר קָדְרוֹ
 שָׁפוּ עַצְמוֹת
 קָרְחָה בְּצַמוֹת
 גַּם גְּבִיָּה בְּנָב
 וּמִטָּה מִשְׁנָב

כְּמַעַט עֲמָרוֹ
 אַחַר יָרְדוּ
 אַחַר עֲלוּמִים
 יָמִים הַזְעוּמִים
 לַיָּמִי בַחֲזָרִים
 בָּאוּ תַמְרוּרִים
 נִגְעַר הַנָּעַר
 חָשַׁף הַתֶּאֱרָר
 כִּי אַחַר שְׁחָרוֹת
 בָּאָה גַּת קַדְרוֹת
 אַחַר צְהָרִים
 גַּת תְּעַרְבִים
 וּמֵאֵז זְכוּר !
 כִּי תָשׁוּב אַחֲזֹר
 תִּסַּע בְּקַבְרוֹת
 לַיָּמִי תִילָדוֹת
 מִשְׁנֹת מִדְּהַבָּה
 תָּשׁוּב אֶל שְׂיִבָּה
 וְלִסּוּף כָּל מִקְנֵה
 תִּקְנֵה הַזְּקֵנָה
 אֵז כֶּף וְשִׁחוֹחַ

אֶת כְּלִיזוֹנָךְ
 גַּם אִם לָךְ הִגַּע
 נִרְאָה הַנָּגַע
 וּבִישָׁפְתֶיךָ
 תִּזְכּוֹר מוֹתֶךָ
 כֵּן חִישׁ יוֹנוֹךָ
 שׂוֹלֵל יִתְיַעַךְ
 בְּחֶמּוֹן פְּעָלֵיהֶם
 וּבְרֹב מַעֲשֵׂיהֶם
 עַד לְכָלִי דַעַת
 אֵזֶן שׁוֹמַעַת
 כִּי הִיא קִשְׁבַת
 שֵׁם מֵר חֲמֹת
 תִילָדוֹת אֶצֶה
 כְּשִׁבִיב נִקְפָצָה
 חֲלָפוֹ הַנְּעוּרִים
 כְּגִשְׁן הָאוּרִים
 וּבְאֵין נַחוּמִים
 נְעֵלָם עֲלוּמִים
 וּבָאוּ יָמִים
 חֲזוּיִם נִרְדָּמִים

וּפְנֵי הַפֶּלֶג
 יִקְדִיר הַשֶּׁלֶג
 תִּכְרַע שׁוֹשְׁנָה
 עַל אֲדָמַת גְּנָה
 תִּמְוֹשׁ עָלֶיהָ
 עַל עַפְרוֹתֶיהָ
 גַּם הִיא אַחֲרֵיהֶם
 תִּגְוַע בִּינֵיהֶם
 הִזִּי כָּל תִּפְאֶרֶת!
 בּוֹשָׁה חוֹפֶרֶת
 הִזִּי אָבִיב אֲבָל!
 עַל תִּבְּל נְבָל.
 עָתָה בּוֹא הַלּוֹם
 חוֹלֵם הַחֲלוֹם!
 שִׁים עַל לִבֶּךָ
 מִהֲלֶךְ יָמֶיךָ
 יָמִים אֲצִים
 סָבִיב לְךָ רָצִים
 עַד כִּי יִסְגִּירוּ
 עַד גַּם יִסְתִּירוּ
 מִרְאוֹת עֵינֶיךָ

הוֹמוֹת הוֹמוֹת
 הֵן כָּל הַחֲמוֹן
 נִדְמָה בְּחֲמוֹן
 גַּם כָּל חַי עָתָה
 רֵץ לְשֵׂאוֹל מִטָּה
 רֵץ אֶחָד אֶחָד
 עַד יִתְמוֹ יָחַד
 הִזִּי דוֹר עוֹרְנוֹ!
 וְכִמוֹ אֵינְנוּ.

אַחֲרֵי אֹר שָׁמֵשׁ
 יָבוֹא גַּם אֲמֹשׁ
 וּבָחַם וּנְהָרָה
 עֲנָן גַּם קָרָה
 וּבְתוֹךְ הָאָבִיב
 סוּפּוֹת מְסָבִיב
 עַד יִפֹּן עָרֶף
 לִפְנֵי הַחֲרָף
 יָמִים אַרוּכִים
 לִפְנֵי הַחֲשׂוּכִים
 יִקוּץ הַפֶּרַח
 מִפְּנֵי הַקָּרַח

ספרו מה תִּהְיֶה
 לְשָׂרוֹן וּפְלֵאִיָּה
 אוּ מֵה גַם קָרָד
 לְכָרֶן וּפְרָה
 וּמֵה גַם נֶעֱשָׂה
 לְבָנֵי אֲלֻעָשָׂה
 לָרְעוּ וּשְׂמִידֵע
 אוּלֵי מִי יֵדַע
 אֵיזָה הוּא זְכָרוֹן
 כָּל אַנְשֵׁי מְגֻרוֹן
 אֵיפֹה הַסְּפוּרוֹת
 אֵל עֵי וְחֻצְרוֹת
 וּמֵה הַקּוֹרוֹת
 לְשֹׁנֵי וּבְאֵרוֹת
 הַיֵּשׁ זְכָרוֹן
 לְבָנֵי הַשָּׂרוֹן
 וּשְׂרִידֵי מַעֲשָׂיִם
 מִבְּנֵי הַלְּמוּשִׁים
 וּשְׂאֵרֵי דַעַת
 מֵעִיר מִיַּפְעַת
 אֵן כָּל הַקְּרִיּוֹת

וּכְמוֹ הַחֲצִיִּים
 אֲלֵי מַטְרוֹת
 לְשֵׁרָה הַקְּבֻרוֹת
 הוּי מְרוּיִן נְמָרִיץ!
 אֵל אֲבָדוֹן נְחָרִיץ •
 מִכָּל דוֹר יַחַד
 לֹא יִשָּׂאֵר אַחַד
 גִּילוֹ עִם פִּירוֹ
 מָוֶת יִבְחִירוֹ
 וּשְׂאֵל יִשְׁכִּיחוּ
 עִם שִׁיגוֹ שִׁיחוּ
 חָלְפוּ כְּלָמוֹ
 אֵין זְכָר לָמוֹ
 סָף כָּל הַמוֹנוֹ
 אֵין גַּם זְכָרוֹנוֹ
 הַנִּשְׂאָר זְכָר
 מִחַיֵּי בְּכָר
 מִי זֶה לוֹ שִׁיחַ
 עַל אִישׁ אֶפְיִחַ
 יִזְכִּיר יִפְיַע
 תּוֹלְדֵת יִפְיַע

ומזות רב פינה
 אך ירב קינה
 תרבה מהללים
 תרבה אבלים!
 ורבות מחקרים
 עגמות נשואים
 הוי מותר אין
 גם אל אור עין .

ומה תחיים
 עוף הפנפים
 חיי עדנים
 פנפי הרננים
 תימים נעים
 על טובים רעים
 חולפים גם עפים
 לפני נאספים
 חשים נבהלים
 לפני נחשלים
 או הם מעפרות
 אל יום עפרות
 ובני איש רצים

גם בם מגרעת
 קצרי יד הנזה
 לחקור תלאינה
 פי יתעם שקר
 ממצוא פל חקר
 אך שוא יגעו
 וכעורים נעו
 רבות סבכו
 אך ריקם שבו
 ומה לך גבון
 יותר מדאבון
 ומה ידעת
 מפל יגעת
 ברבות התבונה
 תרב התלונה
 חלק חכמים
 פנים נועמים
 מנת הנבונים
 ישנה היגונים
 עתי רב דעת
 זום הקפעת

הן תַּעֲמֶה בְּגֵד
 הוּי אֲנִישֵׁי הַכּוֹר
 תוֹלְעֵי קִבְר !

וּצְחֹק הוֹלֵלוֹת
 לַפְּנֵי אֲבֵלוֹת
 שִׁשְׁוֹן וּשְׂמֵחוֹת
 לַפְּנֵי אֲנָחוֹת
 לְכֵן הַבְּגִינֹת
 אֵל שִׁיר גַּם קִינוּ
 מִהַּ הַמְּצֵלִתִים
 מִשְׁמַע אֲזִנִּים
 קוֹל הַתֶּן וַנִּבֵּל
 אֶךְ רוּחַ הַקֵּל
 וַנְּעִימוֹת כְּלִיל
 כַּנּוֹר גַּם הַלִּיל
 אֶךְ קוֹלוֹת רוּחַ
 יָד אִו יְפוּחַ .
 הוּי שׁוֹמְעֵי נְעִם
 בְּשִׂאוֹנֵי רָעַם !

בִּינָה וְדַעַת

עַל צְנוּאר קִבְר
 אֶךְ לְשִׁבּוֹר שְׁבֵר
 בְּנוֹת וּבָנִים
 גַּמֵּל אֲבָנִים
 בְּשִׁכְם הוֹרִיחֶם
 עַד מוֹט רַגְלֵיהֶם—
 וּלְמוֹת אֲבוֹתָם
 הוֹלִידוּ אוֹתָם
 הוּי יְלָדֵי מָוֶת
 וּבְנֵי עֲצָבֶת !

רַעִים אֲהוּבִים
 רַבִּים כְּזוֹבוֹבִים
 אֶךְ לְמִיץ לֶחַם
 מִכָּל פּוֹרֵחַ
 אוֹהֵב רַעְהוּ
 בְּעֵבוֹר יוֹנְהוּ
 אֶךְ לְאֵבֹל מוֹבוּ
 הֵנוּ אֲהוּבוּ
 עָרוֹם לְרַמְיָה
 כִּי עָרוֹם עָרְיָה
 הוּי בּוֹגֵר בְּגֵד !

אז הבלי יזמו
 יראה בתלומז
 גם שם גם הלום
 הם דמיון ותלום
 זה אחות מות!
 גם את אף שבת.

כל עצי בית
 שמיר ושית
 חומת בנינים
 גלי אבנים
 ויצוע עקה
 למעי מפלה
 הדר היכלים
 אף גלים כלים
 הנלים נצים
 אף נובלים ציצים
 הוי קצרי ימים!
 משאול עולמים.

אשה וילדים
 פעל נצמדים

בלה חורת
 חן ויפי אשת
 חצים וקשת
 כל אהבת נשים
 פחים יוקשים
 ובלות כל אהבה
 לחלי ולדאבה
 הוי בת אהבים!
 רשף ולהבים.

טובה השנה
 כל עוד איננה
 וכמו היא באה
 בן לא נודעה
 אבל תפעל די
 עת תפול על חי
 כי תאסרנהו
 אף תקח מנהו
 טובו ויקרו
 עם כל הדרו
 וחצי החיים
 היא תפשה חיים

כִּי גֵו מִנְגֵד
 תַּחַת כָּל בְּנֵד
 פְּאָרֵי הַגּוֹיָה
 אֶךְ תוֹךְ וּרְמִיָּה
 וְעַדִּי עַדִּים
 יוֹנו עֵינַים
 כִּי גוֹף בְּבַחֲמוֹת
 תַּחַת הַרְקָמוֹת
 הוּי בְּנֵדִי עַדִּים
 עַל בְּשׂוֹר גִּידִים
 הוֹד הִיבַחֲפִיּוֹת
 עַל זוֹב וּמְרִיּוֹת
 וְהַדֵּר הַפְּנִים
 עַל דָּם מְעֵינַים
 וְנַעוּרֵי יָפוֹת
 צְפָרִים עָפוֹת
 וְעֵלּוּמֵי לֶחַם
 אֶךְ צֵל בּוֹרַח
 חֲמִדַת כָּל שֶׁפֶר
 מַעֲפָרוֹת אֶפֶר
 אַחֲרִית נְהַדְרַת

הֵן גַּם בְּעֶשְׂר
 תִּמְצָא אֶךְ הַסֵּד
 וַיִּסוֹד כָּל יָפִי
 אֶךְ הַקָּל דְּפִי
 וַיְפִי כָּל פֶּעַל
 נְהַפֵּךְ אֶל גַּעַל

מַה מֵאֵבֵל נֶפֶשׁ
 אֶכֶל לְרֶפֶשׁ
 גַּם יֵין גִּתִּים
 אֶל מִי בְרַפִּים
 מִנְדֵּר הַשְּׂתִיָּה
 מַחֲלַת הַגּוֹיָה
 וְזוּנֵי מְעַדְנִים
 מְדוּוִים נְאֻמָּנִים
 וְנַפְשׁוֹת נוֹגוֹת
 כְּרַב תַּעֲנוּגוֹת
 קָה מוֹבֵי מַעַם !
 וּמְלֵאֵי זַעַם

מִלְבוּשֵׁי שָׁנִים
 מִתְעִים וּמוֹנִים

לסלי־חתך עמך נפשי יחלה
כי עמך חסד ופרות הרבה סלה .

6

יחל ישראל גם נפשי יחלי!
קו עמי ! עמי לדברו נוחילה
מכל חטא נפשי ! הלא התנאלי
יפדה בת עמו כי עשו הסבילה
קנינו אדני ! קנתה כל רוח
ובך אל הסליחות ! לבי בטוח .

הכל הכל

שור כי אך שקר
חיי חתים .

שור כי בנחת
טמון השחת
ומלוא כל תאוה
בחול גם ראיה
ובלות כל חפץ
אך זרם נפץ .

הקיצה עורה
הלוא נרדמת
בן אדם שורה!
כי אך חלמת .
כי באמת אמן
כל מראה עין
אך דמיון דמן
חלום ואין .
בוא נא אל חקר
ויפקח עינים

גם תשא אדם תשמור תכתוב בספר

זה אדם יצרת מעפרות חמר
 «הוא כמוני ימחר» תתן אמר.

5

נורא ומאד איום! היעמוד חקר
 היוכל ירא אל תוכל פח
 לבן נורא! הסליחה עמך חקר
 ולמען תעורר תסלח כלום
 נורא אף סלח איום אף רב חקר!
 בסליחתך אל! יראתך תנסך.

4

מה נורא הודך אלי! הודיגני
 מכל מורא אדע תלא נוראת
 מה רחום אתה מה חנון הורגי
 מכל רחם אדע תלא נעליתי
 הורגי לירוא אותך כבבדך
 או הסליחה עמך תחן גבדך.

3

לא אתה יה תשמור גון ופשע
 אף נפשי לך תשמור — מיטומרי בקר
 לבקר ישמורו — תשמור לישע
 תשמור ותקו לך דרך אין חקר

זֶה הוּיָהּ	וּכְעֵבִים	גַּם יָמִים
עוֹד יִהְיֶה	הֵם שָׁבִים :	נִעְלָמִים
עַד אֵל חַי	זוּ הָיָה	אִם פָּנּוּ
יֹאמֵר בֵּי !	עוֹד הוּיָהּ	עוֹד לָשׁוּב

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

ממעמקים קראתיך ה' . אדני שמעה בקולי תהינה אזניך קשובות
לקול תחנוני . אם עונות תשמר יה ה' מי יעמודי כי עמך הסליחה
למען תורא קויתי ה' קוטה נפשי ולדברו הוחלתי נפשי לה' משומרים
לבקר שומרים לבקר . יהל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד והרבה
עמו פרות . והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו .
(תהלים ק"ג)

1

מִמַּעְמָקֵי לִבִּי מִמַּעְמָקֵי אָרֶץ
אֶקְרָא לָךְ אֵל מָרוֹם רוֹכֵב שָׁמַיִם
הַעֲלוֹת קוֹל שׁוֹחֵחַ הֵן אֶפְרוּץ פָּרֶץ
מִשְׁפָּלוֹת עֲמֹק אֵל רוֹם שְׁבַעֲתַיִם
שָׁמְעָה נִשְׂא וָרֵם הַקָּשֶׁב אֲזַנֶּיךָ
לְאֲזִין קוֹל תְּחַנּוּנֵי תַחֲוֹם עֵינֶיךָ .

2

אִם חָטָא אִם עָוֹן הִשְׁמֹר אֵל גְּבִיָּה
תִּיעַמּוֹד אִם יָקוּם אִישׁ מִשָּׁל אֶפְרַיִם
הַעֲלֵ בָסֶךְ יְהִי עַל חוֹנֶךָ אֵלֹהִים !

שְׁלֵי שִׁיחַ

זו חֲמָה
 זֶה בְּמָה
 גַּם סְבָה
 גַּם שָׁבָה
 בֵּן שָׁבִים
 כּוֹכְבִים
 וּלְבָנָה
 כָּל שָׁנָה
 אִישׁ יוֹמוֹ
 לְמִקּוֹמוֹ •
 גַּם מִים
 גְּחָלִים
 אִם זָכוּ
 בֵּן שָׁבוּ
 יֵצְאוּ
 גַּם בָּאוּ
 וּמְבוֹאֵם
 מוֹצְאֵם •

שְׁיֵשׁ וּשְׁמָח
 רַע אַח !
 בִּי יַחַד
 אִין פַּחַד
 דַּע בִּי כָל
 אַךְ יַפְעוּל
 אֵל שְׁדֵי
 בְּכָל חֵי
 עוֹשֵׂהוּ
 מִן תְּהוּ
 לֹא נְחַדֵּל
 לְהִיּוֹת אֵל
 אִם נִבְלָה
 לֹא נִבְלָה
 כִּי הָאֵל
 הוּא גּוֹאֵל •
 הֵן תִּזְרַח
 גַּם תִּבְרַח

יֵשׁ אֵל חֵי
 צוֹר שְׁדֵי
 הוּא עֹשֶׂה
 כָּל מַעֲשֵׂה
 חֶבֶל חֵי
 חֶבֶל דֵּי
 כִּי אֵל כָּל
 אַךְ יַפְעוּל
 אִין שְׁבֵת
 אֵל מָוֹת •
 אִם הָאֵל
 הוּא הוֹאֵל
 כָּל אֵלֶּה
 אֵל יֵלֵא
 אֵל מִיטִיב
 כִּי הִיטִיב
 לֹא יִרַע
 לֹא יִנְרַע •

4

«לא מבלָעַדֵיהֶם הַלֹּזִם עָלֵינוּ
 חֵם קָרָאוּ לָנוּ לֵאמֹר : עַלֵי הַנֶּחֱ
 וּמִחֲסוֹרְכֵם כָּלוּ הַלֵּא תִאֲמִינוּ
 כִּי מִיָּדְנוּ יִנָּתֵן כְּהַנָּה
 עֲתָה כִּי בָּאנוּ וּמָאוֹם לֹא מָצָאנוּ
 כִּי אִם אֲשֶׁר לָמוֹ אִם נִקַּח לָנוּ .»

5

«וּמִקוֹמָם לְשֶׁבֶת יַחַד אֶתְמוֹ
 לְשֵׁאת לֹא יוֹבֵל — וּמַה נּוֹבֵל נַעַשׂ ?
 אִם לֹא כִּי אֶךְ נָרַשׁ לְגֵרוּשׁ כְּלָמוֹ
 וּמַה יִּזְעַף לָבֶם לְכַעֲוִים גַּם כַּעַשׂ ?
 עֲתָה יִלְכוּ חֵם לְאֲשֶׁר עָשִׂים הָיִינוּ
 וְאִנְחָנוּ כִּי נִשָּׁב בְּאֲשֶׁר הַכִּינוּ .»

6

אֶךְ יוֹם צָאת כָּלָם יוֹם אֶחָד בֵּל יְהִי
 בֵּל יוֹבֵן לְאִישׁ בֵּל יִרְאֶה לְעֵינַי
 כִּן יִגְדֵל הַיְגוֹן יִרְבֵּ הַנֶּחֱ
 וּכְרַגַּע גַּם אִישׁ מִמֶּנּוּ כִּי אֵין —
 דְּבַר יְהֵם עֲמוֹק אֵל לְבִי נִנְעוּ
 וַיַּעֲרוּנִי — וּבְנֵי דוֹרֵי יִסְעוּ ! .»

הַאֲוִרְתִּים

1

מִי אֱלֹהֵי הַנְּעָרִים גְּלוּם נִוְעָדוּ
 בָּאוּ אֶחָד אֶחָד עַד בְּחֹל רָבוּ
 וְרָאוּ מַה יַּעֲשֶׂה מַה עָוֹ מַה זָדוּ
 כִּי בְמַלְאֵי יָמִים הִמָּה יִדְחֲבוּ
 אֶדְךָ גָּלוּ עֲלֵיהֶם מָלְאוּ בְתִיבוֹ
 וַיִּקְרְשׂוּם כָּלֵם מִבֵּית תְּעַנּוּגֵימוֹ .

2

וְרִבּוּשָׁם כִּדּוֹ יָשְׁבוּ וַיִּבְּאוּ
 כָּל מַחְמַד גֵּינִימוֹ מַחֵם לְקַחוּ
 בְּאֲשֶׁר הֵם כָּנוּ הֵם יִשְׁבֹּת יַעֲלוּ
 וּבְאֲשֶׁר הֵם קָנוּ הִמָּה יִשְׁמְחוּ
 וּמְאוּמָה מִכָּל אֲשֶׁר בּוֹ עָמְלוּ
 לֹא יִתְּנוּ לָמוֹ כִּי חֶבֶל גְּזָלוּ .

3

מִי אַתֶּם הַנְּעָרִים ? יַעֲרֹתֵי כָמוֹ
 בְּאֲשֶׁר בַּמְּחֻזָּה כָּל אֱלֹהֵי הַזֹּתֵי
 מַה לָּכֶם כִּי תִקְחוּ כָּל אֲשֶׁר לָמוֹ
 וּתִשְׁדּוּם וּתִקְרְשׂוּם בְּאֲשֶׁר רָאוּתִי
 וּבִקְוֹלָם רַב זָרֵם עָלַי נָתַנוּ
 הֵן לֹא בְרָצוּנֵנוּ עֲלֵיהֶם בָּאוּ .

9

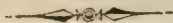
עֲתָה כָּלֶם יִקְיִצוּ וַיִּרְגְּנוּ
 וַיִּרְקֹב חֲרוּץ חַיִּשׁ יַעֲמוּ כָּלִמוֹ
 וְלֵךְ אֵל הַכְּבוֹד כְּבוֹד יִתְּנוּ
 בְּכַבּוֹדֶךָ וּתְהַדְרֶךָ נְתַתְּ לָמוֹ
 אֵל נָא יַחֲדֵל אֵל קוֹל הַמּוֹן גְּשֻׁמָּךְ
 גַּם הַכְּבוֹד אֵל יְדוּם וַיִּרְוֹמְךָ .

10

צִיָּה ! וּשְׁחָקִים מִי יָמִים יִשְׁאַפּוּ
 אֶת שָׂדֵם יַחֲלוּצוּ אֶרֶץ יִנְיָקוּ
 אֵל פִּי זָרַע רַב בְּשָׂדוֹת עֲלֵפוּ
 עֲנָנִים יִזּוּרוּ עֲבָם יִרְיָקוּ
 צִיָּה ! וּשְׁחָקִים אֶת שָׂדֵם יַחֲלוּצוּ
 וּמִיֵּין לָחֶם זָרַע אָדָם יִמְצֹו .

11

אֵל נָא תִכְלֵא אֵל זֹו בְּרַכַּת שָׂדִים
 אֵל נָא תִסְגּוֹר אֵל גַּם רַחֵם הָאֶרֶץ
 הִבֵּה לָהּ זָרַע הִבֵּה לָהּ הַמַּיִם
 וּשְׂבוֹל לֹא תִדַּע וּמֵאֲרֶה וְקָרַץ
 אֵל נָא עוֹד תִּקְצוֹף אֵל וְזִכּוֹר בְּחַמֶּיךָ
 אֵל נָא עוֹד תִּקְפּוֹץ אֵל מִפֶּתַח שְׁמִיךָ .

6

וְלֹחֲשָׁקוֹת בְּקִצֵּה עֲנֻקָּהּ לַפִּיִּם
 הַמַּיִם מֵהַר מִהָרִים יִנְהָרוּ
 יִהְיוּ יִשְׁקוּ הַנְּצִלָּה אֲזֻנִּים
 תּוֹדָתָם הִיא לְךָ שִׁירֵיהֶם לְךָ עֲרוֹ
 גַם מִגַּג הַיְכָלִים גָּבְהֵי שָׁמַיִם
 עַל מִזְבֵּחַ אֲדָמָתְךָ יִסְבוּ לְךָ מִיָּם .

7

זֶה פֶּלֶג הָאֵל רַבַּת יַעֲשֶׂרְנוּ
 כָּל גִּטְיָה לֹא יוֹמַר בְּעִיבוֹ וְלִשְׁמֵ
 וַיִּשְׁנֵי עָפָר הֵן הָיוּ וְזָרְעֵנוּ
 יִבְשׁוּ עֲצֻמוֹתָם מֵאֵין מַל וְגִשְׁמֵ
 כָּל עֵמֶל אֲמָלָל גַּם חָרִישׁ גַּם זָרַע
 וַיִּשְׁעַר רֹאשָׁם שְׂבָלִים גָּדְלוּ פָרַע .

8

מָטוּ מִטְּעִים גַּם גּוֹמְלִים קָמְלוּ
 וְעָרוֹגוֹת גָּבַה עָרְגוּ אֵלַי מִיָּם
 וְלִשְׁד עֲזָה עֲזָדָה וַיְבוֹלִים בָּרוּ
 אֲבַל הָאוֹבֵל אֲפָסוּ מִי אֲפָסִים
 עָנַב לֹא יָנוּב אֲשֶׁבּוּלוֹת שְׂבָלוֹ
 עָנְמוּ אֲנָפִים וּמְלִילוֹת אֲמָלְלוּ .

5

וְשָׁמַעְתָּ אֵל הַרוּחוֹת רַעֲמַת רוּחֵנוּ
 וּתְרַעַם גַּם אֶתָּה — הָמוּ מִעֵיךָ —
 גַּם בְּבָרְקִים אֱלֹהֵי תְּאִיר עֵינֵינוּ
 הַדּוֹמְעוֹת כְּדַמוֹעַ עֵתָה דִּמְעֶךָ
 וּכְגִי עֵינֹת עֵינִים מְלֹאוֹ
 צוֹפוֹת פְּעֻלֶיךָ בְּאַפִּיקִים יִרְאוּ .

4

רַב רַחֲמֶיךָ יְיָ לֹא עוֹד הִתְאַפְּקוּ
 וּתְפַק לָנוּ אֶפִּיקֵי הַפִּיִם
 עֲנֹת עֵינֵינוּ כִּי לָךְ זַעֲקוֹ
 תִּעַנֶּה מִעֲנִיתָם צוֹמְקַת שְׂדֵיִם
 גַּם זִיקֵי רָעַב לֹא כִבָּה בְּכִימוֹ
 עֵתָה מִיָּהָר יִכְבוּ בְּמַמְרַ פְּרִימוֹ .

3

וְשָׁמַע נָא גַם עֵתָה רוּכָב שָׁמַיִם
 קוֹל תּוֹדוֹת רָשִׁים רוֹעֵשׂ בְּגִשְׁמֵיךָ
 וּבְעַד הַחֲלוֹנוֹת יִשְׂאוּ כַפִּים
 אֵלֶיךָ רָם מֵעַל מִטְרוֹת שָׁמַיךָ
 וְרֹאֵה כָּל עֹשֶׂב כָּל עֹזֵבָה וְשִׁית
 יוֹדָה לָךְ עֵתָה כִּי יִקְוֶה יִשְׁח .

קול המון הגשם

בהעצר השמים כל ימי האביב
 וולעפות רעב אחזונו מסביב
 ובעשרים וששי
 לחדש השלישי
 הניף אלהים גשם נדבות
 ומים רבים זרמו עבות.

1

פֶּתַח אֱלֹהִים אֶת שָׁמַיִךְ נִעְצְרוּ
 גַם הַגֶּשֶׁם מִגְשֵׁימִים מִגְשֵׁי שָׁמַיִם מִיָּם
 אֲלֵי פִיזוֹת אֶרֶץ מְחֹסֵם נִחְרוּ
 יַעֲרִיפוּ יִמְיִפוּ יִפְיִקוּ חַיִּים
 נִעְתְּרוּ נֹמְרֵי אֶרֶץ יָד פֹּתַח
 מִטָּר לַמִּטָּרָה אֶרְצָה שׁוֹלַח.

2

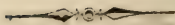
קוֹרָא אֵד הַרוּחַ לְעֹלוֹת שָׁמַיִם
 וְרִסִּיפוּ וְקִימוּ יִגְשׁוּ יִתְחַבְּרוּ
 הֵם אֵד נְנָשִׁים וַיְהִי גֶשֶׁם מִיָּם
 רוּחַ יִתְנַשֵּׁם וּמִיָּם יוֹצְרוּ
 וּכְנֹמְרֵי כָּרֶם אִזּוּ תַמְזוֹר אֶרְצָה
 וּלְמִטָּרָה תוֹרָה מְטָרוֹת עֵקֶד . (ד)

גָּמָה אֶל תְּבוּא דְרֶדֶךְ עֵין חַמִּים
 אֶל הַיּוֹבֵל חֲכָמָה מִבֵּית לַפְּרֹכֶת
 אֶל תְּסִיר הַמַּסְוֶה מִן בֵּית שָׁמַיִם
 וְרֵאָה כִּי שָׁם לָךְ חֶרֶב מִתְּחַפְּקֶת
 אַחֲזֹר לֹא בָּנִים אֶת הַכֹּל תִּרְאֶה
 וְרַב לָךְ מִשְׁכִּיל מִכְּסִיל עִיר פְּרָא .

* * *

חַיִּים אֲנַחְנוּ תַּחַת אֹר הַשָּׁמַיִם
 יוֹדְעִים אֲנַחְנוּ טוֹב וְרָע בֵּינֵינוּ
 וִירָאִים מִכּוֹפֹת — הַשָּׁךְ וְאַמֶּשׁ —
 כִּי לֹא נִרְאָה בְּחִיר אֹר עוֹלָמְנוּ
 עַל כֵּן אֶל בְּדַת טוֹב וְרָע הוֹרְנוּ
 כִּי בְּעֵין חַמִּים לֹא הָאִיר לָנוּ .

ר"ח תמוז ה'תר"ת

63

הָמָּה הַכְּרוּכִים הָיוּ גַם מִשְׁמֶרֶת
 בְּאֶרֶץ אֱלֹהִים שָׁמָּה בְּאֶחָלָה
 לְבָלִי יִקְרַב אִישׁ גִּלּוֹת הַבִּפְרָת
 מִגַּל מִדַּע אֵל צָפוֹן בְּדַת סֶלָה
 כִּי גַם הִדַּת מִכּוּחַ עַל חֻקְמַת מְעֵלָה
 וּבְאוֹר הַשֶּׁשֶׁשׁ עַל אוֹר כּוֹכְבֵי לְיָלָה .

64

כִּי לֹא עֵין הָאָדָם הִיָּתָה צוֹפֵיָה
 תְּכַלִּית דַּעַת שְׂדֵי חֻקְמַת עוֹשֵׂהוּ
 אִי גַם מִכְּלֵי דַת יָדַע כָּל הַנּוֹשֵׂיָה
 מִה הַטּוֹב וּמִה רָע בְּעִשׂוֹת מְעֵשִׂי
 וּבְהַעֲלִים כְּנֹו דַעַת אֵל סוֹרֵיָה
 עַל כֵּן בְּדַת יִשְׁמַע אֵךְ פְּקוּדֵיָה .

65

לֵאמֹר לְאָדָם הֵן תּוֹרַת אֱלֹהִים
 אֵךְ הִיא חֻקְמַתָּה לֹא תִחַבֵּם כָּמָו
 דַּע אֵךְ טוֹב וְרָע לֹא טוֹב תִּגְבַּה
 וַיֵּרָא מוֹתָךְ וַיִּכְבֹּד אֶרֶץ מְעֵנִי
 וּבָבֹוא שְׁמִשְׁךָ תִּרְאֶה דַעַת קוֹנֵךְ
 אִי תִתִּיחַ חַי עַד עִם אֶרְוֹנֵךְ .

הָמָּה הַפְּרוּבִים תִּבְנֶיית אָדָם יֵלֵד
 וּכְנָפַיִם לוֹ כַּמְלֵאָה שְׁלוּחַ
 אוֹת — כִּי לֹא אָף בְּשׂוֹר אָדָם בְּחֵלֶד
 בְּיֵלֵד הָיָה גַם לֹא אָף אִישׁ רוּחַ
 וְלִבֵּל יִפֶּן אָף כֹּה אוֹ כֹּה לְלַכֵּת
 סָגְרָה לְקַרְאוֹתוֹ חָרֵב מִתְהַפֵּכֶת .

מִתְהַפֵּכֶת הִיא כֹּה וְכֹה הַחָרֵב
 לְהִיזוֹת אָף בְּשׂוֹר לֹא תִתֵּן לְנֶבֶר
 גַּם לֹא אָף הִלִּיכוֹת רוּחוֹ הוּא יִרֵב
 כִּי לְרוּחַ גַּם בְּשׂוֹר הוּא בֵּית חָכֵר —
 בֵּין חֲנוּן עֲמוּד וּבֵין אֲדָמַת אֲרֶץ !
 וְקָרֵב אֶל חֵד מִתְּהַם אֶל תְּפִרוֹן פָּרֵץ !

יֵדֵק הָרוּחַ יֵזֶךְ בְּנִבְיָה
 כָּל גֵּר שָׁם יֵדְעֶךָ חַיִּים חַיִּשׁ יִתְמוֹ (ג)
 כֵּן בְּקָרֵב אָדָם אֶל דַּעַת אֱלֹהִים
 יִכְבֶּה גֵרוֹ חַיִּשׁ וַיִּצְוֶרְיוֹ יִדְמוֹ
 גַּם מִבְּלִי דַעַת נִפְשׁ כְּזֹאֵב עָרֵב
 תִּירָא אֶת הַפְּרוּב הַתְּפַחֵד אֶת הַחָרֵב .

57

כִּי עֵינֵי הָאָדָם אֵז לֹא הִרְאִינָה
 אֶל חַיֵּי חִלְדָּנוּ חַיֵּי הַשָּׁפֶל
 וּבָמֹז לֹז קָרְבוֹ הַכִּכְבִּים יִהְיֶה
 נִרְאָה אֹזֶר שָׁמֶשׁ אֵז לָנוּ כְּעַרְפֵּל
 כִּי לֹז חַיֵּי עוֹלָם נִרְאוּ לְעֵינַיִן
 אֵז חַיֵּי חִלְדֵי חֲשֻׁבְנוּ כְּאֵינִן .

58

אֵךְ אֵז לֹא עֲבַד הָאָדָם הָאֲדָמָה
 כִּי לְצַחֲזוֹק הָיָה לֹז כָּל מַחְמֶדֶיִתָּהּ
 כִּי דַעַתּוֹ הַרְבֵּה הָיְתָה אֵז רָמָה
 מִשְׁפָּלוֹת חַיֵּי אָרֶץ וּמֵאֲדִיָּה
 כִּי אִם חַיֵּי עוֹלָם עָלְיוֹ יִגִּיהוּ
 בָּם מִזְרָשֵׁי לִבּוֹ אֵז עוֹף יִגְבִּיהוּ .

59

וּפְעַל אָדָם אֵלוֹ אֵינִן בְּאָרֶץ
 כִּי עֵתָה עֲמִמָּה שָׁבָה לַתְּהוֹ
 וְאֱלֹהִים לֹא תְהוֹ בְּרָא אֶף שָׁרֵץ
 וּמִי זֶה יוֹדֵעַ חֲפָצוֹ כְּמוֹהוּ —
 וַיֵּצֵאוּ אֵז עָלְיוֹ פּוֹרְשֵׁי הַכְּנָפִים
 לְשִׁמּוֹר בַּחֲרֵב דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים .

54

עֵין חַיִּי עוֹלָם הִיא ! עוֹלָם בַּל יִתְּרָה
 אֵין מוֹת כְּלִיל לְכָל פֶּה אֶתְנוּ
 וּמִקּוֹר חַיִּים מְלַחֲוִיזוֹת בַּל יִרָה
 אֶךְ חַיִּים שׁוֹנִים כָּל תְּהַמּוֹתָת לָנוּ
 הַכֵּל נִבְסַף לְהַיּוֹת וְחַלִּיפוֹת יִבְחָרוּ
 חַיִּי שֶׁכֵּל בְּגִבּוֹהִים אֶךְ יִתְיַמְרוּ .

55

חֵק מֵעוֹלָם הָיָה מוֹת כָּל יִצְרוּ
 עֵין דַּעַת טוֹב וְרַע זֹאת אֶךְ הוֹדְנוּ ;
 חֵק עוֹלָם הוּא כִּי בַחַיִּים יִשְׁאָרוּ
 עֵין דַּעַת עֲלִיּוֹן אֶךְ יוֹדַע זֹאת לָנוּ
 וּלְאָדָם דַּעַת טוֹב וְרַע נִתְּנָה
 וְרַעֲוִתָּה אֶתָּה ! מֵאֵתוֹ נִצְפָּנָה .

56

וּלְרוֹם דַּעַת זוֹ לֹו אָדָם הַגִּיעַ
 אִזּוּ יוֹדַע חַיִּי עַד וְחַי אֶךְ בְּמוֹ
 כִּי אִזּוּ רָאָה כְּרוֹר כִּי בּוֹ הוֹפִיעַ
 עוֹדוֹ בְּחֶלֶד אֹזֵר חַיִּי עוֹלָמוֹ
 אִזּוּ בַחַיִּים אֵל נִפְשׁוֹ הִתְעַנְּנָה
 וּלְמוֹת וּפְנֵעִיו בְּשִׂאֲט לְעֵנָה .

51

או לו אָבֵל אֹז גַם מֵעֵין חַיִּים
 הוּא דַעַת אֵל כָּלָה בִּיצוּרֵיו סָלָה
 עֵין חַיִּי עוֹלָם הוּא מִפֶּע שָׁמַיִם
 כִּי אֹז דַעַת עֲלִיוֹן יֵדַע בִּישְׁפָלָה
 וּבְדַעַת זֶה הִשְׁלֵמָה מִבְּלִי חֶסֶד
 רָאָה חַיִּי עוֹלָם גַם פֶּה בַפֶּתֶר .

52

כִּי דַעַת אֵל הוּא בִּיצוּרֵיו כָּלְמוֹ
 וּבְדַעַתוֹ זֶה גַם חַיִּיהֶם נִקְשְׁרוּ
 וּלְפִי רֹב וּמַעַט זֶה הַדַעַת בָּמוֹ
 גַם חַיִּיהֶם בָּם יִגְאוּ אוֹ יִצְעָרוּ
 כֵּן חַיִּי שׁוֹר לֹא חַיִּי קוֹף הַיַּגֵּר
 וּכְחַיִּי מִשְׁכִּיל לֹא חַיִּי אִישׁ בְּגֵר .

55

וְאֲשֶׁר דַעַתָם פָּתָה לֹא נִרְאוּ חַיִּימוֹ
 וּבֵין חַיִּים לֹא הֵם יִתְחַשְׁבוּ
 וְאֲשֶׁר דַעַתָם פָּרָה חַיִּים נִרְאִמוֹ
 וּבְמַדַת הַדַעַת חַיִּים יִשְׁאָבוּ
 גְּדָלוֹ חַיִּי אִישׁ אִם דַעַתוֹ גְּדָלָה
 אִף כִּי דַעַת אֵל — עֵין חַיִּים סָלָה !

48

אִז מְכַל עֵדוֹן יֵצֵא הַיּוֹדֵעַ
 וּמִכְאוּב דַּעַת יֵצֵא עִמּוֹ יַחַד
 אִז מִי הַנִּחָשׁ יָדַע הַגּוֹעַ
 כִּי הִחִישׁוּ = לְדַעַת רָע וְפַחַד
 יָדַע כִּי לְעִזּוֹב אֶת הַמּוֹ אֵךְ מָרִי
 וּלְהַשְׁכִּיל מַה פֶּד כִּי נִחְמָד הַפָּרִי .

ג

49

אֵךְ אֹדֶר קָרוֹב יִסְתִּיר אֹרֹזוֹת מְלִמְעָלָה
 אִם אָמְנָם רַבּוֹת מְסֻנּוֹ הֵן הַנָּה
 אֹדֶר שְׁמֵשׁ מִסּוּהָ הוּא עַל כּוֹכְבֵי לֵילָה
 אִם רַבִּים וְגִדּוּלִים הַמָּה מְסֻנָּה
 וּבְהַסִּיר מְוֹת מִסּוּהָ אֹדֶר חַיִּינוּ
 אֹדֶר חַיִּי עוֹלָם יִרְאֶה אֱלֵינוּ .

50

«יִרְאֶה אֱלֵינוּ» אֲכַל לֹא עָתָה
 כִּי לֹא כְּאֱלֹהִים גִּדַּע כָּל הַדַּעַת
 קִצְרָה דְּעָתָנוּ פֹּה בְּשִׁפְלֵי מְסָה
 וּלְהַבִּין גַּם הַנִּצְחָ לֹא מַנְעַת
 מַה דַּעַת עֵין הַזֶּה אִם לֹא שְׁלֵמָה
 לֹו לֹא אֲכַל מְנַתּוֹ וְנָהִי כְּבִהְמָה .

הִיא דַעַת עֵין זֶה טוֹב וְרַע גַּם יַחַד
 הִיא אֶת כָּל הַטּוֹב אֵךְ כְּרַע תִּרְאֶה
 כִּי מִרְחוֹק תִּרְאֶה בּוֹ שׁוֹי וְפַחַד
 וּבְמִטָּרָם בּוֹא יִגּוֹן בְּגִיל הַתְּחִיבָה
 וְלַעֲיִנִי חִינּוֹ תִצְיֵג הַמָּוֶת
 כָּל רֹאשׁ שֶׁמֶחֶתְנוּ בּוֹ הִיא מִכְּאֶבֶת .

הִיא תְּאִיץ בְּכֹאזוֹת וְעֵתִידוֹת חֲשָׁה
 יָמִים יְבוֹאוּ תִעֲבִיר עַל פְּנֵיהָ
 אֶל חַיִּים חֲדָשִׁים אִם אֵךְ נִגְשָׁה
 כַּמָּוֶת יִשָּׁן יִהְיֶה כּוֹל עֵינֵיהָ
 כִּי תִרוּץ לְעִמּוֹד עוֹד מֵהֶם וְחֲלָאָה
 בְּמִקּוֹם גַּם אַחֲרֵיהֶם חֲלָפָה חֲרָלָה .

וְאֲשֶׁר יִדַע יוֹתֵר מִכְּאֹבֹי יָרֵב
 וּכְנֻדֵל דַּעַתוֹ יִגְדֵל לוֹ כָּל פְּנֵעַ
 גַּם חֲשָׁקוֹ יִחֹזַק כָּל תְּאוּזָתוֹ הָרֵב
 וּמִפַּחַד תְּמִיד לֹא יִשָּׁל אֶת רַגְעַ
 גַּם כְּעִסוֹ כְּכִיר כִּי יַחֲוֹשׁ כָּל חֶסֶר
 יַחֲיֶה עִם מוֹתוֹ וַיֵּאכְלֵנוּ : בְּסֵר .

42

הֵן בְּתוֹךְ הָאֹר וְנִעְיָמִים הַחַיִּים
 וּמְלוֹא כָּל הָאָרֶץ עֲנַג מְלֹאוֹ
 חַיִּים הֵם כָּלֹם אָבֵל לְעֵינַיִם
 וּבְדַעַת מֵתִים הֵם וּקְבוּרִים בָּאוּ
 עַל כָּל אֲשֶׁר הוּא וְאֲשֶׁר עוֹד גַּם יִהְיֶה
 הוּא נוֹשֵׂאת הִי קִינָה מִסֶּפֶד וְנָהִי .

45

מָצְאוּ מְצֵא דַעַת נִשְׂא הֶעָיִן
 אָהֵב כָּל יִתְרָה וַיִּבְחַר כָּל מִגְד
 מָאֵם בַּמִּים וַיִּבְחַר בֵּינָן
 בּוֹשֵׁשׁ בְּעִירוֹם וַיִּבְחַר בַּבְּגָד
 מְצֵא לוֹ דְרֹדֵר וַיּוֹצִיא לוֹ לֶחֶם
 וַיֵּאָהֵב כָּל כְּבוֹד קִנְיָה וּלְחֵם .

44

הוּא הוֹרְתָהּוּ חָרֵב לְמִדְתָּהּוּ קִשְׁתָּ
 וַיִּלְמַד מִדּוֹן אֶת יִרְדָּה דְּרֵי
 הַתְּאֻוָּה כָּל תְּאֻוָּה גַּם דַּעַת אִשְׁתָּ
 וַיִּבְדֵּל בֵּין נָשִׁים כִּי יָדַע יָפִי
 נִבְסָה לְכֶסֶף וּלְאֶסְפוֹ בַּל יֵלֵא
 וְלָרַע לוֹ גַּם יָדַע כִּי מוֹבוֹת אֱלֹהֵי .

59

יום יום ימות — פי התמונה נודעת !

לא ימות בַּמָּוֹת פִּי אִם בְּחַיִּים !

לא ימות בַּמָּוֹת פִּי אִם בַּדַּעַת !

פִּי אִם בַּדַּעַת הוּא פִּקַּח עֵינַיִם

לְרֵאוֹת אֶת קִצּוֹ וּלְכָל טוֹבוֹ — קָצֵב

לְרֵאוֹת כָּל רָעָה וְהוּא כָּל הָעֵצָב .

40

הֵן מָוֹת אָמוֹר לוֹ וּכְאֵ עֲצָבֹת

«עֵצָב» «עֲצָבוֹן» * וּמָוֹת אֵיזוֹ ?

אֵךְ הַתְּמוּנָה מַעֲוֹרוֹ בּוֹ נִצְבֹּת

רַק אִם לֹא נוֹדְעָה לוֹ הֵן לֹא תִקְרָאוּ

לֹא יָמוֹת כָּל חַי לֹא מָוֹת יוֹדֵעַ

לֹא יַעַת פִּי חַי הוּא לֹא יַעַת הוּא גּוֹעַ .

41

וּמִפְּרֵי עֵינַי זֶה יַעַת אֲכַלָּה גַם אֲשֶׁת

פִּי מָוֹת בַּלָּדָה מֵאִזּוֹ יוֹדַעַת

וּבְעוֹד הַרְנָה עֲצָבוֹנָה חוֹרֶשֶׁת

וְהִבֵּרַת פָּרָה תִּחִיל אֵךְ יַעַת כּוֹרַעַת

לָבֵן יוֹם אֲכַלְסִם אֵךְ בָּא עֵצָב פֶּחַד

עַל מָוֹת וְתִמּוֹן צְרוּת כָּלָם יַחַד .

(* כְּרֵאֲבִית ג' ט"ז וי"ז * וכוף בית זה מנואל בבית . 25 .

56

"ומי יודע" הלא גם נדעה
 רבים בהמה שִׁכְבַּר מתו תמו
 שִׁכְבַּר נִפְצוּ ופקודתם באה
 וְהֵם וּמְלוֹאֵיהֶם יחד נִשְׁמוּ
 הוּי ים התהו! — מי ימוד גְּדֻלָּתָךְ
 מִמָּךְ הַכֹּל בָּא הַכֹּל שָׁב אֵלֶיךָ .

57

אם ידע האדם כל חי לנצח
 הלא גם ידע את כל הנזע
 ומה לו כל טוב אם בעצמי רצח
 מה דעת הטוב אם גם רע יודע
 היה ליום אכל מפרי עץ הדעת
 מאז מות ימות — התמותה נודעת! —

58

לא פרי אכל לא זאת המכשלה
 כי אם דעת אהב למצוא בה נחת
 לא האמין כי לו אף מות בה סלה
 כי ידע בה מותו ידע כל שחת
 חש לו עתידות כל טמון לדעת
 מאז מות ימות התמותה נודעת .

53

(הלא תבכה המיד אדם! עליך
 ובכי יבכה לך כל לבבות יודע
 אמה על כל רמים ידיו שבך
 ובכל השפל גם אמה גוע
 עוד זאת לך כי עוד תדע גם את אלה
 ולהישע לך לא תוכל באסיר כלא.)

54

הוא ידע כי לא עוד גם זאת הארץ
 לא עוד תהיה גם היא שנים חיתה
 כי קרב ובא גם אליה קרן
 ובקר זקנה זה! ובקר חלטה
 ובקר היא בנצחים פרתה לה קבר
 ובקר גם לחה תם פחה פגבר.

55

ומי יודע אם אלה ממעל
 האורים הרבים שאין קץ למו
 זה! אם לא מזה גם אליהם יעל
 המות הרע ויצחק גם במו
 וידעוהו אולי מכבר גם המה
 ובכן גם ידעוהם להם לא נעמה.

גַּם חַיֵּי אֱלֹהֵי אֶדְי מַפְעֵלִים הַמָּוֶה
 נוֹחֲוִים תָּמִיד כִּי יִגְעוּ בּוֹ סָלָה
 אֲוֹלָם דַּעַתּוֹ רָפָה הִיא לֹא עֲצָמָה
 מַעֲלוֹת רוּחַ כְּלָה לֹא בּוֹ עוֹלָלָה
 לָכֵן יַחֲוֶשׁ כָּל אֵל חַיִּים נוֹגֵעַ
 לֹא אֶת הֵם חַיֵּי אֲשֶׁר אֶדְי יוֹדֵעַ .

הֵן כֹּה גַם יִשָּׂא עַל דַּל הַשְּׁפָתִים
 אֶת הַיָּם מִן וַיִּדְבֵּר בּוֹ סָלָה
 מִבְּלֵי יַחַת יַחֲרֵד יִפִּיק בְּרָבִים
 וְקָמוּ זֶו נִפְשׁוּ לֹא מִן יַחֲלָה
 גַּם יִזְבִּיר יָמִים בָּאִים וּבְרַב־נַחַת
 וּבֵל יִזְבֹּר כִּי הֵם נוֹשְׁאֵיוֹ אֵל שַׁחַת .

אִם חַיֵּי אֶדְי שׁוֹנִים נוֹעַ אֵל שְׁבַת
 וּמִן אֶדְי הַוָּמָם שְׁבַת אֵל נוֹעַ
 הָאֲמוֹר כִּי רוּחַ בְּרוּךְ חוֹמְבַת
 כֵּן מִן בַּחַיִּים יוּבֵל לְנִגְוֵעַ
 אֶדְי כִּי זְכוֹן מִן חֲלֵשׁ אֵין־כֵּת
 בְּפִעֲלוֹת הַחַיִּים מִבְּלֵי מְנוּחַ .

27

אף כי ידע כי כל טוב כל שגשוג
 עוד הם באים וכבר תמו חלפי
 מרם יום יחול גם צאתו ידוע
 עֵשֶׁת ומועד יבואו גם כפוי
 ושנות המפחות אם ארכו בן כלו
 בימי קדמונים בן אברו נבחרו .

28

ידע איד במאורו ובחבלו הקל
 כי חילו לא יחיל אוננו איננו
 בששוננו , פיגוננו , וכאבל , נבל
 מחר אין וקר מהם וממנו
 הוא גם תותושפה לא ינות
 נעו לא נודעו במוין ברוח .

29

זה חסי תמת , הפאות יודע
 שהיא עם כל חיו בצל יברחו
 ומעשיו יעש (וכמו ישתגע)
 באשר הוא והם לעד לא יפחו
 יזן כי חיו הוא יראה לעין
 באשר ידע בואו עודנו אין .

24

גַם קוֹל הַדּוֹר הָאֲחֵרֹן יֵדַע לְשִׁמוֹעַ
 אוֹתוֹ גַם הַדּוֹר בְּמֵתִים יִזְכְּרוּ
 (הוּי דוֹרוֹת בְּנֵרוֹת תַּמִּים לְגֹעַ
 אֱלֹהַ כִּי יִכְבוּ אַחֲרֵים יֵאִירוּ)
 יֵדַע מַה שְׂיִהְיֶה אִזּוֹ לְאַחֲרוֹנָה
 יַעַת לֹא יֵדַע מַה תִּהְיֶה לְרֵאשׁוֹנָה .

25

יֵדַע כִּי דַעַת מוֹתוֹ הוּא מוֹתוֹ
 כִּי אֵין מוֹת לְאִשֶׁר לֹא יִדְעֶנּוּ
 כָּל חַי וּזְלוֹתוֹ לֹא יֵדַע קִצְחוֹ
 וּבְמוֹתוֹ אַךְ יִחַלָּה — אַחַר אֵינָנו
 אַךְ אִישׁ הוּא יוֹדְעוֹ אַךְ הוּא תַמֵּת מְלָה
 מִיּוֹם תְּוֹלְדוֹ עַד שׁוּבוֹ לְשִׂאוֹלָה .

26

כִּי מַה זֶה תַמֵּוֹת ? — אַךְ תַם תַחִים
 כָּל רַגְעֵי חַיּוֹ יִרְאֶה כִי יִסּוּפוּ
 עַל כֵּן כָּל רַגַע מוֹתוֹ לְעֵינַיִם
 כִּי חַיּוֹ וְרַגְעֵיו יִחַדּוּ יַעוּפוּ
 וּבְרֵאשִׁיתוֹ אַחֲרִיתוֹ יֵדַע גְּבַר
 וּבְחַיּוֹ — מוֹתוֹ וּבְבֵיתוֹ — הַקְּבָר .

21

יֵדַע כִּי יֵשׁ יוֹם וַיְהִי לֹא-יִוָדַע
 הַיְדוּעִים יִהְיוּ אֲךָ יוֹדְעִים אֵינָנו
 יֵדַע כִּי כָל מוֹדַע כָּל-אֶחָ וְרַע
 גַּם דּוֹרוֹ כָּלוּ הַמָּוֶת יִשְׁנֶנּוּ
 יֵדַע כִּי כָל חַי וְלֹעֵינֵינוּ עָתָה
 כִּכְבָּר אֵין כָּל-שְׂרִיד לוֹ בַּשָּׂאוֹל מָטָה .

22

יֵדַע הַמֶּן קָרְיָה וּבְעוֹדֵם סָלָה
 לְרֹאוֹתֵם בְּקִבְרֵי כָּלֵם לֹא חַיִּים
 יֵדַע קְרֹאוֹת כָּל-גְּוָה כִּי נִבְלָה
 וּבִיעַת יְרֻאָנָה בְּמַחֲוֹלַת מַחְנֵים
 הוּא יֵדַע בְּמִשְׁוֹשׁ חֲתָנִים אֶתְנֶנּוּ
 לְרֹאוֹת אֶת קִבְרֵיהֶם כִּי גַם נוֹשְׁנֵנו .

23

יֵדַע כִּי כָל הַדּוֹר לְעִבּוֹר קִדְמָנוּ
 גַּם הֵם כְּמוֹנוֹ עַל מָוֶת דְּבָרוֹ
 וְשִׁמוֹ אֲךָ זָכְרוּ לֹא לוֹ הַתְּבוֹנָנוּ
 וּכְסִפָּר חֲלוֹם אֲרוֹתָיו סִפְרוּ
 עַד אֲשֶׁר כְּחֲלוֹם חִיֵּיהֶם נִכְנָבוּ
 הַקִּיצוֹ מִחַיִּים וְלְדוֹמָה שָׁבוּ .

18

יֵדַע כִּי כָּל דַּעְתּוֹ אָפֶס וְאֵין
 כִּי כָּל נוֹדַע לוֹ כֵּן לֹא כֵּן הִנְהוּ
 גַּם זֶה הָאֵל הַנִּרְאָה אֵל כָּל עֵין
 בַּק אַחֲזָרָיו יִרְאֶה אֶךְ לֹא פָּנִיהוּ
 כִּי לֹא יֵדַע מָה הוּא , בַּק : כִּי לֹא אֵין
 וּכְהִרְאוֹת אִישׁ מֵאַחֲזָרָיו לְעֵין .

19

גַּם כִּי לֹא אֵין — דַּעַת מִי תוֹכֵחַ
 אַחֲרָה ! גַּם בְּזוֹת חִשְׁבָּה לוֹ הַשְּׂמֵשׁ
 גַּם פֹּה אִיר דַּעַת לֹא יִקָּר זֹרֵחַ
 גַּם פֹּה אֶמְזוּנָה תַּנְיָה לֵיל אָמֵשׁ
 קִצְרָה יֵד הַדַּעַת שֵׁם בְּנִבּוּת
 לְעֵשׂוֹת לָנוּ הָהָ ! גַּם אָב וְאֵלוֹהַ .

20

שֵׁם בְּנִבּוּת יֵד דַּעַת לֹא רָמָה
 שֵׁם תַּעֲבוֹד בְּמַהֲשֶׁךְ וּמְבוֹכַת פְּלֵא
 קוֹל עוֹלָמִים אֵין רִקֵּין אֶךְ תִּשְׁמַע שְׂפָה
 קוֹרָא «אִי אָב לָנוּ , אֵן יוֹצֵר אֱלֹהַ ? !»
 הָהָ ! וּבְאֵין עוֹנָה הַמְהוּמָה הוֹמִיָה
 וְאַמְזוּנָה אֶךְ הִיא תְּשִׁים לָהּ הוֹמִיָה .

את המות הרע ומקור כל נגע
 כי גם אותו יקח — הן הוא יודע
 אך ידע הזמן וידע פרגע
 כי בו זמן גם הוא להיות נגע
 הוי דעת רעה! דעת הי ונהי!
 לדעת בהיותו כי גם לא יתי .

ידע כי לא ידע דעת אלה
 מאין לדעת כל היצור פמזהו
 כי דע האל ממנו גבה
 כי הוא האל יודעם מהיותם תהו
 ידע כי דעתו שונה גם הלפת
 ובארץ יחד עמו נאספת .

ידע כי דעתו היא לו אך בשמש
 שלא אור תמיד היא עולם זרח
 מפחד בלילות הלא היא תמש
 ובנגחה תשלח אז לנו ירח
 גם דעתו במקום ישגב ממנה
 תשלח האמונה ותכהן תחתנה .

12

וְלִהְיוּדֵי־עַם יִדַע לִבְנֵי גִילָהוּ
 כֹּל יִדַע לִבּוֹ יוֹדַע גַּם לְהַמָּה
 וּבִדְעַת כִּי יִדַע בֶּן גַּם רִגְלוֹ
 תִּקְרַב עָלָיו דַּעְתּוֹ כִּי אִזּוֹ נִעְמָה
 בֶּן בְּלִשׁוֹנוֹ לְקְרוֹבִים וּלְאֲזֻנִים ;
 וּבְעֵטּוֹ גַּם לְרַחֲוִקִים וּלְעֵינִים .

13

וּמָה עוֹד לֹא יִדַע זֶה הַיּוֹדַע
 עַל מִי לֹא יָבֵן עַל מִי לֹא יִשִּׁיחַ
 אֶת זֶה הוּא רֹאֶה אֶת זֶה הִיא שׁוֹמֵעַ
 זֶה טוֹעֵם וַיִּמְשָׁשׁ אֶת זֶה יָרִיחַ
 וּכְנָפִים יַעֲשֶׂה לוֹ עוֹד מֵאֵלֶּה
 לְעוֹף עַד הָרֹאשׁ אָבִי כָּל הַפְּלֵא .

ב

14

וּבֶבֶן הוּא יִדַע גַּם אֶת סוֹד הַנְּצִחַת
 גַּם כָּל אֲשֶׁר מַעַל כַּחוֹ לְדַעַת
 אֲבָל עוֹד אַחַת יִדַע — שׁוֹר וְרִצָּח ! —
 עוֹד אַחַת יִדַע — כָּל לֵבָב קוֹרַעַת ! —
 הֵן זֶה הַיּוֹדַע — הוּי אִיד עֲצָבַת ! —
 יִדַע — וּבִדְעַת זֶה — גַּם אֶת הַפְּנוֹת .

9

מי ישא את ראש שרעפיו כי רבו
 העוברות על לבו לרנעים סלה
 רבבות אלפי אלק יצאו יסבו
 שונות ומשונות באור ובאפלה
 ידע איך ידע — מדוע יודע
 ומה הדעת ולאן תשתרע .

10

ידע כל נעם כל ענג כל נחת
 שמחת אור חיים אהבת חן ויפי
 ידע חק כל נברא ברום ובתחת
 יראה כם טוב יוצרם כי אין כם דפי
 ידע כי דעותיו חיות לנצח
 ידע נפשו יודעת , זר על מצח .

11

ידע צדק ואמת כל ארחות ישר
 ידע כי אף אלה הם כל הדעות
 ידע כי אף היטב הוא כל העשר
 ידע כי טוב בל תת בכל מגרעת
 ידע מתק החן נחת החסד
 ידע כי אף בהם תכל העסד .

6

ידעתו מחול חרב עד חררי אבן
 מציין אזור עד ארזי אל מנגת
 מבנפי גובי עד גב תראם יבן
 מקטן גו נבר עד נפש יודעת
 מאבק שחק עפר ורסים המים
 עד פוכבי שחק אבק השמים .

7

אף הוא האחד ביצורים כלמו
 היודע אותהם ובלתו אין —
 ידע כי עוד רב לא ידע אותמו
 לא שמעה אוננו בל תראם העין
 ידע זה העש כי יש שם עוד אחד
 יודע אותו וידועיו גם יחד .

8

רבות וגדולות ידע בשמים
 נוראות ונצורות ידע בארץ
 ידע נפלאות תצלנה אוננים
 מן התהום עד ראש רום הוא יפרוץ פרוץ
 ידע את לא ידע כל פה לשמיע
 גם פיו דעותיו לא יוכל יביע .

5

וּבְגָדָלוֹ אִישׁ מֵהֶם יַחֲפִיר שְׂמִינֵנוּ
 עִם כָּל הַזֹּלְכֵי מִסְבִּיב לָהּ, גַּם יַחַד
 וְלָרֹב גְּבָהֶם הֵן הַתְּחַרְדֵּי נַפְשֵׁנִי
 וְלִמְרָחֵק בֵּינוֹתָם יֵאֱחָזְנָה פְּחַד
 יִכְשַׁל כָּל לְשׁוֹן מִהַגִּיד כָּל אֱלֹהִים
 הַסְּגִיפִים יִעֲפוּ גַם כָּל לֵב יִלְאֵ .

4

בֵּין נִעְרָצִים רָצִים פִּחִין שְׁלוֹחַ
 הַמִּזְנִים אֱלֹהֵי אֲדִירֵי שָׁמַיִם
 רָצָה גַם אֲצִיחָה כְּאַבְקַת בְּרוּחַ
 הַקְּמָנָה הַצִּעִירָה אֶרֶץ הַפִּיִם —
 מִי הָעֵשׂ הַחֲלָשׁ יִרְחַשׁ עָלֶיהָ — ?
 הָאָדָם ! — הַקָּמָה הַדָּל בִּילְדֵיהָ .

5

הַקָּמָן הַזֶּה הֵן הוּא תִיזְרַע
 הַהֲמוֹן הָרֹב הַזֶּה וּמְלֹאֲאִימוֹ
 אֵךְ הוּא תְרוֹאָה אֵךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ
 אֵךְ הוּא הַמְּפִיר גַּם מִכְּדִיל בֵּינֵינוּ
 יַחוּשׁ וַיִּשְׁגַּר גַּם יִזְכּוֹר לְדַעַת
 חֲטִיב וּמִשְׁכִּיל אֵל כָּל לֹז מִשְׁמַעַת .

הדעת והמות*

א

1

מִמֶּנּוּ אֹר הַשֶּׁמֶשׁ הִנֵּה הִסִּירוּ
 הַכּוֹכָבִים עִתָּה מֵעַל פְּנֵימוֹ
 רְאוּ כִּי הִלְכָה יֵצְאוּ וַיֵּאִירוּ
 מָה רַב הַמִּזְנֶה מָה עֲצֵמוֹ רְאֵשִׁימוֹ!
 אֵין מִסְפָּר אֵין קִצָּה אֵין סוּף אֵין חֶקֶר
 שְׂוֵא עֵמַל כָּל סוּפֵר כָּל תִּכְן שְׁקֵר!

2

שָׁמַיִם וּשְׁמַיְהֵם אִם נָאָה נָאוּ
 וּמְרוֹמֵי הַמְּרוֹמִים עַד אֵין קֵץ סִלָּה
 בַּיָּמִים מִים כּוֹכָבִים מְלֵאוּ
 וּלְסַפְּרָם וּלְחַקְרָם כָּל רוּחַ עֵמַלָּה
 וּסְפֹרוֹת כָּל פֶּה כָּל לְשׁוֹן תְּבִיעוּ
 לְסַפּוֹר הָאֶחָד בָּם עוֹד לֹא הִגִּיעוּ . (א)

* הסוּר סוּר כִּכְר נֹכַח כִּסֵּס כִּכְר "ח שְׁלֵי פ' בְּרֵאשִׁית כְּעֵינָן עַן סִדְעַת
 וְע"ש, וְסִיר יוֹכֵן יוֹמֵר .

שׁוֹשֵׁנָה מִן הַחֹחַ

• מִבֶּד צִיֵּי הַתְּכֵלֶת

יֵצֵא, וְזָמִיר מֵאֵבֶל

עוֹף מִרְמֵשׁ גִּזְעַ

מִרְנָנִים קוֹל הַנְּבֵל

• מִפִּי צִפְרִים רַע

יֵצֵא נִיל מֵעֲצָבֶת

מִמְחַנֵּק רוּחַ חַיִּים

פְּעָלֵי שְׂדֵי מְשֻׁבֶּת

• הַבְּרִיאָה מֵאֲפָסִים

יֵצֵאָה מֵעִיר כָּל הָדָר

וּבָנִים מִבֵּית סֵפֶר

לְמוֹדֵי אֵל מִחֶדֶר

• מִלְבָּם אֲמָרֵי שְׁפָר

יֵצֵאָה מִפִּיהֶם — אֶחָד

הַתְּהִלָּה זֶה הָרְאוּיָה

מִפִּי כָּלֵם גַּם יַחַד

• «הִלְלוּ אֵל הִלְלוּ יְהוָה!»

יום ב' טו"ת לחדש סיון

י ת ר

יֵצֵא מִרְפֵּת עֵדֶר

דְּשָׂא מִבֶּר קֶרֶחַ

מִבִּתְּהָ כָּל הַהֲדָר

• מִחֶרֶב דְּשֵׁן לַח

יֵצֵא יֶרֶק מִפְּרֵשׁ

מִשְׁלֶכֶת צוֹמַח

מִנִּיר לַחֵם וְנֶרֶשׁ

• מִדֶּר וְנֶרֶשׁ יֶרֶחַ

יֵצֵא מִדָּמֶן שֵׁיחַ

מֵאֲמָלֶל צִיץ פּוֹרַח

עֵץ רַעֲנָן מִצְחִיחַ

• מִנְבֵּל, צוֹף כָּל רֵיחַ

יֵצֵא רֵב חֵן מִדּוֹפֵי

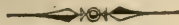
מִגֵּן כִּי הַלְבִּין, יֶרֶק

מִשְׁנֹזֹת הַתְּלָמִים יָפִי

• וּרְקֻמוֹת מִרְב־פֶּרֶק

יֵצֵא מִקֵּן אֶפְרוּחַ

מִסְלוֹן הַחֲבֻצֶלֶת

קַחֲנָה אֱלֹהִים! כִּי אֵין אַחֶרֶת
 קַחֲנָה! וּמִפְּנֵי אָנוּסָה
 מֵאֵל מִסְתַּתֵּר נַפְשִׁי מִסְתַּתֶּרֶת
 אֶהְלֵל וְאֶחְלֵל אֵיךָ אָחוּסָה
 אֲשַׁקֹּר כִּי אֶחְקֹר אֲמַר וּמְרִיתִי
 חֵם! — וּמִיָּדֵי גַם עַמִּי רָמִיתִי .

עַת זְצֵאת הָאָבִיב

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בַּחֲדָשׁ הָאָבִיב

(שְׁמוֹת י"ג, ד')

יֵצֵא אָבִיב מִחֶרֶם
 מִמִּזְרַע דָּגָן גַּעֲשִׁיב
 פְּרָחֵי נֹצֵחַ מִפָּרֶם
 מִמִּבְלֵא עוֹר וּבֶשֶׁב .

יֵצֵאוּ עֲלִים מִזֵּית
 וּפְרָחִים מִתְּפוח
 מִשִּׁזְכָּה שְׁמִיר שִׁית
 מִשִּׁיחִים הַמְלֹחַת .

יֵצֵאֵה מִנֶּגֶב שְׁמֶשׁ
 מִמִּכְסֵּה קָרַח פֶּלֶג
 יוֹם כַּבִּיר מְלִיל אֶפְשׁ
 חֵם צַח מִקֶּרֶת שֶׁלֶג .

יֵצֵא דֶשֶׁא מֵאֶרֶן
 צִיץ מִזְרַע מוֹבַע
 מִבְּצָה עוֹף הַשָּׁרִין
 וּמֵאוֹר הַצִּפְרִדַּע .

6

אֵל מַעֲשָׂיו הַגִּבּוֹר וְגִדּוּלוֹת הָאֵלֹהִים
 יֵדַע נֹרְאוֹת בָּם וְתַמּוּה אֶךְ תַּמּוּה
 כִּי תִבּוֹא גַם בָּם לְמָקוֹם לֹא נִבְיָה
 אִז מִתְרָה נֹסֶה (כִּי שֵׁם הוּא אֱלֹהִים)
 הַיּוֹמִים אֵין מַלְאָךְ פֶּן תִּתֵּן מִגְּבַעַת
 כִּי כָל זוּלָתוֹ לֹא יִבִּין בּוֹ דַּעַת .

7

מַעֲשָׂיו הַגִּדּוּלִים נֹרְאוֹת יִבְיֵעוּ
 וְקַטְנִים לְמֵאֹד נִפְלְאוֹת יִגִּידוּ
 הַמָּה גַם כָּלָם לִבְנוֹ יִכְרִיעוּ
 וּבְגִדּוּלוֹת בָּם נִפְשָׁנוּ יִחְרִידוּ
 עַד סֶפֶר לֹא נוֹבֵל גַּם אֲשֶׁר בָּמוֹ
 וּמֵה עוֹד נִגִּיד עַל אֵל זֶה עוֹשָׁמוֹ .

8

מִתְהַלְקֵךְ שְׂדֵי כִּי מִתְהַלֵּל לָךְ אֵין
 וְתִתְהַלְתֵּךְ אֵל כִּי אֵין בְּךָ כָּל חֶסֶד
 מֵה נֹאמֵר לָךְ אִם לֹא רֵאתֵךְ עֵין
 וּמֵה נִחְשׁוֹב בְּךָ אִם שִׁכְלָנוּ בְּסֶדֶר
 חֲפְשִׁיתִי כָּל רוּחִי אֶךְ רִיקָם שְׁבִיתִי
 אֶךְ הַיּוֹמִים לְתִתְהַלֵּךְ לָךְ הַקִּנְיָנִי .

5

ומבִּלְעָדֵיו אַךְ רָגַע הֵם תַּחֲוֵי
 וּבְקִרְבָּם יִשְׁכְּחוּן וּבְכוֹרוֹ מְקִאוֹ
 עַל כֵּן אֵין גַּם סוֹף גַּם לְמוֹ כְּמוֹהוּ
 וַיִּבְקְשׂוּהוּ הִמָּה גַם לֹא יִמְצְאוּ
 הוּ אִם הַמְּבַקֵּשׁ בְּמִבְקֵשׁ הַנְּהוּ
 וּבְכֹל זֶה אִישׁ מֵהֶם לֹא יִמְצְאוּהוּ .

4

וּמִבְקֵשׁ אֱלֹהִים אָדָם אֵיךְ אַתָּה
 מִי הוּא זֶה אַתָּה הֲלֹא נִפְשֶׁךָ !
 וּמַה נִּפְשׁ זֶה הֲלֹא תֹאמַר עִתָּה
 מַה תִּדְרֹשׁ אֱלֹהֵי הַיְיָ דוֹרְשֶׁךָ
 וּמְקוֹם נִפְשׁ זֶה בַּךְ גַּם לֹא מִצְאָתָּ
 וְלִהְלֵל אֶת אֵין מְקוֹם לוֹ אֵיךְ בָּאתָ .

5

וּלְאֵן אָדָם רַמְיָה תְּבוּאָה תִּנְיֵעַ
 אֵן תַּעֲפִיל לְעֵלוֹת אֵל מִי תִשָּׂא עֵין
 כָּל מַהֲלֵל אֵל זָרַע אָדָם הַבִּיעַ
 מִנִּי עַד עַד הַיּוֹם כָּלֵם אַךְ אֵין
 הֲרַבּוּ מַהֲלָלִים עַד מָה לֹא יִדְעוּ
 הַאֲלִיפוּ מַלִּים וּבּוֹ לֹא נִגָּעוּ .

וּשְׁפָתוֹ בִּקְדֹשׁ יְדֵי כּוֹתֶבֶת
 וּשְׁפָת תּוֹרָתוֹ וּשְׁפָת עַמּוֹ סֵלָה
 אֵלֵי נָא עוֹרָה הַרוּחַ הַעִירָה!
 בְּשִׁפְתֶיךָ אֵלֵי אֱלֹהֶיךָ אֲשִׁירָה .

מ ה ל ל - א ל

1

הָאֵם לֵב אָדָם כִּי בָדָם שָׁקוּעַ
 הָאֵם כִּלְיוֹתָיו גִּיד חֶלֶב וּמוֹחַ
 וּלְשׁוֹן הַבָּשָׂר תּוֹךְ פִּיהוּ שָׂרוּעַ ו
 אִי עַט צַפּוֹר כָּנָף בֵּימִין אֵין כַּחַ
 הַבְּאֵלָה אָדָם! מַהֲלֵל אֵל תְּשִׁית
 הָאֵל הַמְדוּמָם מִכָּל שִׁיג וְשִׁית .

2

כּוֹכְבִים כָּל מִסְפָּר רַב מִצָּעַר לָמוֹ
 כָּל גּוֹבֵה נֶחֱשׁוּב בָּם יִדְבָּה יִשׁוּחַ
 כָּל מִרְחָק נִגִּיד כָּאֵין הוּא בָמוֹ
 כִּי גִדֵּל נֹאמַר בָּם הֶבֶל וְרוּחַ
 הֵם כָּלָם יִסְעוּ יִרְצוּ יִיגְעוּ
 זֶה אֶלְפֵי שָׁנִים וְאֵל לֹא יִדְעוּ .

סִבְתָּהּ כִּי נִפְלְאָה אֵל נָא הַקִּימָה
 וּתְמוֹדָה כָּל יְמִין כְּלִשׁוֹן נוֹאֲמֹת
 הָיְיָה נָא עִתָּהּ עִם פִּי עַט סוֹפְרִיָּה
 כְּלִפְנֵי הָיִיתָ עִם פִּי אֲשֶׁרִיָּה .

7

וַיִּשְׁלַח נָא הָאֵל אוֹרָךְ וְאִמְתָּךְ
 עַל פִּי שִׁפְחָה זֶו כִּימִי קָדָם סִלָּה
 עוֹרָרָה עֵת דוֹדִים קָדַמְתָּ עִתִּיךְ
 עֵת בָּהּ תָּבוֹא לְשִׁפְתֶיךָ אֶהְלָה
 אִשׁ לְמִקוֹם שָׂדֵה לָךְ אִזּוּ כָּל אֲשֶׁרִיָּה
 וּבְנֵיכֶם שׁוֹמְעִים הוֹד קוֹל אֲמָרִיָּה .

8

וּשְׁמַע נָא עִתָּה גַם קוֹל הַצִּיָּאן אֱלֹה
 הַמְעוֹרָרִים לְוַיִּת חֵן מִכַּנְפֵי הָאָרֶץ
 וּבְמֵאֲמָצִי כַח אִישׁ אִישׁ בֶּל יִלָּא
 לְבָנוֹת בֵּית אֲמָם גַּם לְעַמּוֹד בְּפָרִץ
 לְשׁוֹם לָהּ הַפֶּאֶר וּפֶאֶרִי עֲדִיִּים
 מִרָם תָּבוֹא לָהּ אֶתָּה מוֹשְׁמִים .

9

אֵל שְׁלַחן אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי שְׁבֹת
 וּבִידִי עַט סוֹפֵר לוֹ אֲנִהְלָה

עַל הַמְנַצְחִים בַּשִּׁיר כִּי אִזּוּ יָנוּחַ
 עָרַב וּבִקְרֵי הַרְגִּין עַל אִשְׁיָךְ
 גָּתָה כִּי כָל אֱלֹהֵי אֱלֵי שִׁפְחָתָךְ
 הָיִשְׁבּ אַךְ הַפְּעֵם רוּחַ לְקַחְתָּ .

4

וְלִמְעַנְךָ אֱלֹהִים אָנָּה וְלִמְעַן
 הַתּוֹרָה , הַשְׁפָּה , הַגֵּם , בְּחַרְתָּ
 תַּעֲנֵנִי בְרוּחַ וּבִבְנֵי גַם תַּעֲנֵן
 כָּל סוּפְרֵי עֲמֻךְ בְּמִקּוֹם עוֹרְרָתָךְ
 מוֹשְׁבֵי שִׁבְטֵי כּוֹפְרֵי עַל קַצְוֵי חֵלְדֵי
 כָּל חוֹגִים בְּשִׁפְתְּךָ אִם שָׁב אִם יָלַד .

5

עוֹרֵי רוּחַ אֵל עוֹרֵי מִשְׁמַיִם
 עוֹרֵי מִמְּעוֹן רוּחוֹת אֲנִישֵׁי הָרוּחַ
 עוֹרֵי מַעַל קִבְרֵם מִירוּשָׁלַיִם
 אֵל אִישׁ בְּמַה פֹּה לְשִׁפְתָם עַל לוּחַ
 לְגַלְקַט אֲבִינֵיהֶם מִחֶרְבוֹתֶיךָ
 וּנְשׂוֹאוֹת עֵינָיו אֵל עֲלִילוֹתֶיךָ .

6

רוּחָה אֱלֹהִים וּשְׁפָתְךָ חֲרִימָה
 נָא רַחֵם תִּזְכּוֹר לְלִשׁוֹנְךָ נִקְלָמֵת

נכון לבי אלהים

1

אֵל שְׁלַחַן אֱלֹהִים יִשְׁכַּבְתִּי שֹׁכֵת
 וּבְיָדֵי עַמּוֹ סוֹפֵר לוֹ אֲנִי הִלָּה
 וּשְׁפָתוֹ בְּקֹדֶשׁ יָדֵי כּוֹתֵבֵת
 וּשְׁפָת תּוֹרָתוֹ וּשְׁפָת עַמּוֹ סֵלָה
 אֵלֵי נָא עוֹרָה הַרוּחַ הָעֵינָה!
 בְּשִׁפְתֶיךָ אֵלֵי אֵלֶיךָ אֲשִׁירָה .

2

בְּשִׁפְתֵי קֹדֶשׁ זֶה אֲשֶׁר כֹּה זָקֵנָה
 שֹׁכֵת אֲשֶׁר מֵאֵז חַיִּים חֲדָלָה
 בְּשִׁפְתֵי עַמּוֹ זֶה אֲשֶׁר כֹּה נוֹשָׁנָה
 וּשְׁפָת תּוֹרָתֶךָ חֲלָל נָבַל סֵלָה
 אֱלֹהִים עוֹרָה נָא אֲנָא הָאִירָה
 גַּם כְּבוֹד בְּאָדָם עוֹרָה נָא שִׁירָה! .

3

עוֹרָה נָא אֵל עֹבְרִים אֵלֵי הַרוּחַ
 זֶה אֵז הוֹרְדָתְךָ עַל חַר בֵּית קֹדֶשְׁךָ

—	על התמונה (השלוחה לו)	140	שושן עדות
185	על בית מסחרו	142	שירת דודים
187	על ס' שיש"ק (השלוחה לו)	144	שיר הלולים
	על ס' הריסות מרויא	148	מענה לשון
188 (כנ"ל)	149	על שושנים שיר
—	ליום הולדת (בני מיכל)	150	אל בוזי תורה
189	רחמי אב	154	אל בוזי חכמה
191	מיכל דמעה	162	שיר יום הולדת
237	הערות			שירי ימי הולדת בני
251	חלק שני	163	(י"ג זיכר)

תוכן

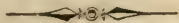
<p>84 ברכת המאור</p> <p>85 קול נעורים</p> <p>87 מנחת תודה וברכה</p> <p>90 מבשר טוב</p> <p>91 חלום אמת</p> <p>98 אוריה ובת שבע</p> <p>105 (ז' שירים) שבע הנערות</p> <p>113 יתרון החסרון</p> <p>114 הבינים</p> <p>— דבר וצלו</p> <p>115 על ס' פי החירות</p> <p>119 על ס' מחקרי לשון</p> <p>121 משכיל לבני האזרחים</p> <p>125 הגיון אב</p> <p>127 שיר אב לבן</p> <p>128 על ס' ככבי יצחק</p> <p>— על ס' פרחי צפון ה"ב</p> <p>129 קינת אבל</p> <p>131 קינת אוהב</p> <p>132 אבל יחיד</p> <p>135 מספד יש"ר</p> <p>139 אלדעה ויהודיע</p>	<p>1 נכון לבי אלהים</p> <p>4 מהלל-אל</p> <p>7 עת צאת האביב</p> <p>9 הדעת והמות</p> <p>32 קול המון הנשם</p> <p>36 הארזים</p> <p>38 שלישיה</p> <p>39 שיר המעלות</p> <p>41 הכל הבל</p> <p>51 המבכה</p> <p>55 שיר למעלות הסלם</p> <p>58 הגוע</p> <p>61 השואל</p> <p>63 אל בת עמי</p> <p>66 ראש אשמורות</p> <p>69 מורדי אור</p> <p>71 משלוח מנות</p> <p>72 שירת בנים</p> <p>75 מזמור לתודה</p> <p>78 שיר מזמור</p> <p>79 שבר ומרפא</p> <p>82 שלמונית</p>
--	---

בחוץ) יען כי הכל בא ללמד — ; והיה אם במקרה הראשון יקרהו גם הוא, רב לי אם ייקר וגם יועיל לבני עמי כמוהו, וזה לבדו לי למדי להיות שכר כל פעלי, ופרי כל עמלי, וחלק נחלת גורלי, בימי חיי הבלי, בארץ אשר היא אהלי, ולא ארמוני והיכלי — ומי יתן והיתה שפת קדש גם בגללי, ולמענה יאמין כחי וחילי, אלהי משגבי צורי וגואלי, אמן.

והנה הנסיון הרב הוא יאכפני להעיר עוד און הקורא, כי גם בשירותי יבואו אמרים רבים שיש להתבונן בהם היטב ולקראם פעמים ושלש עד שיובן כל מה שבגנתי בהם, כי הוא מסתתר מן הקורא אותם בהפזון אף כי הוא מבואר בלשון, והוא מסגולות השיר; וכאשר גם הגידו לי רבים מן הקוראים אותן כי בקראי אני לפניהם שמעו תמיד את אשר לא התבוננו.

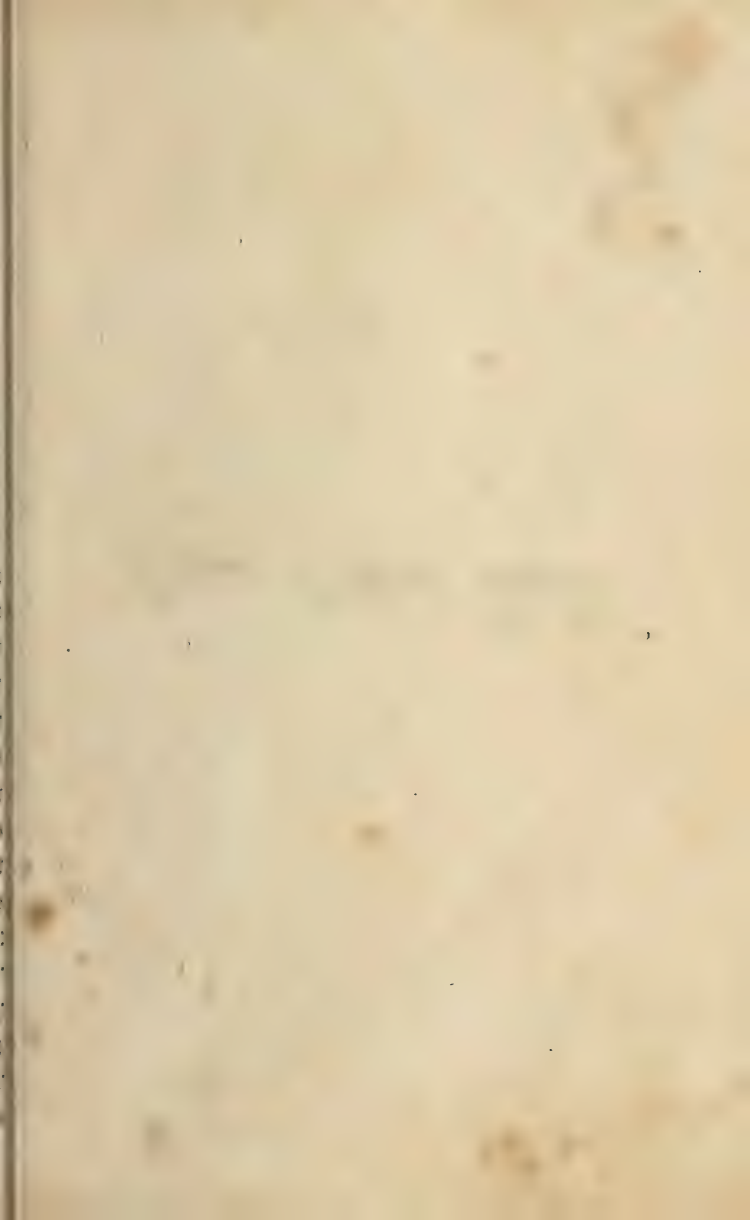
ועתה אתם בני אחי ועמי! ילדי ישראל, זרע יעקב, ונערי בני ישראל! הלא אך לכם לבדכם מגמת פני כל נותני אמרי שפר על ספר. כי ידיעת לשוננו היא לבדה תוליככם בדרך ישר לבוא אל הקר תורת אמת, אשר היא עם החכמה מתאמת; והיא לבדה תתן לכם רחמים, חן, ושכל טוב, בעיני אלהים ובני אדם בארץ. ומי יתן והיה גם כפרי זה פן המעירים והמעוררים את האהבה בלבבכם לשפת קדשנו, שארית כל צבי תפארתנו!

מ"ו שבט ג' יתרו, יותר מהמה בני הזהר בזאת התורה לפ"ק

הקדמה

אמר אד'ים הכהן לעבענוזאהן : זה לי ארבע
עשרה שנה אשר יצא לאור כפרי שירי שפת קדש
בעיר לייפציג, ואם מעט היה מספר העתקותיו בדפוס,
רבים היו הימים אשר לא יכלו להשיב לי המחיר אשר
נתתי בהם, והוא יען כי עוד מעט ממספר הספרים היה
אז במדינתנו מספר החפצים בשירי שפת קדש, אשר
על כן אמרתי אז נואש! ולא אשוב עוד לעשות כן. אמנם
כי בשנים אלה האחרונות כאשר החל לפרוץ החפץ לשפת
קדש, והספרים מעטו ותמו בידי, כן החלו רבים מכל פנה,
ועבר לשוטט ולבקש ספרי זה כה וכה ואיננו — וישבו
להפציר בי יום יום בדבריהם ובאנרותיהם לשוב להדפיסו
שנית, וימים רבים פתוני כן, ואפת; אבל לא להדפיס עוד
את הראשון (מיראתי את מקרהו הראשון בבואו עוד גם פעם
שנית) כי אם לשוב לקבץ את אשר עשיתי בזה גם בשנים
אלה, ולעשות מהם ספר חדש ובשם הראשון יכנה: שירי
שפת קדש מהברת ב', כי אותו הלא יאכפו גם
אותם אשר הראשון בידם, וזה אשר אין לו הראשון ידעתי
כי ייטב לו זה השני ממנו, להיותו טוב ממנו בלשון, וגם
רב ממנו בכמות, וגם במספר הענינים; וגם לטובת שפת
קדש הלא טובים השנים מן האחד; והנה באו בזה הב'
גם שירים פרטיים רבים אבל גם בזה נעתרתי לבקשת רעי
לבלתי עזוב כל כאומה מכל אשר יצא מאתי ומעטי בשיר,
אשר אך יבלתי לאספם אלי (ועוד רבים נשארו גם עתה

ה ד ב ר

אשר אנכי דובר פתח שער הספר

אל בני יקירי

המשכיל השלם, ישר דרך והולך תמים,
סוחר נכבד לאמונה בארץ, הנגיד

כמותר"ר אריה לעב ענז אהן נ"ל

ה' עליו "יחיה!" וחסדו מאתו לא ימוש, אמן

Дозволено ценсурою 8 Июля 1869 года Вильна

PJ
5052
L3257
1870
V.2

שירי שפת קדש

מהברת שניה

לבני-קרח מזמור שיר

יסודתו בְּתַרְבֵּי-קֹדֶשׁ

(תהלים פ"ז א')

אשר שר

אברתם דובער בן-חיים (לעבענזאהן) הבהן

מווילנא

וויילנא

בדפוס ר' יוסף ראובן בר' מנחם מן ראם

שנת תר"ל לפ"ק

POEMATA

LINGUA SACRA HEBRAICA

(PARS SECUNDA)

pepigit

A. B. LEBENSOHN.

WILNENSIS.

WILNA.

Typis R. M. Romma.

MDCCCLXIX.

שירי שפת קודש

מחברת שניה

ושרים כחוללים, אמר רבי יהודה בר
רבי סימון בשם רבי מאיר, כשם שהבאר נובע
מים חדשים בכל שעה כך אומרים ישראל שירה
חדשה בכל שעה, הדא הוא דכתיב ושרים
כחוללים כל מעיני בד.

(ילקוט רמז תתל"ט. תהלים פ"ו ז')

ШИРЕ ШЕФАТЬ КОДЕШЪ

т. е.

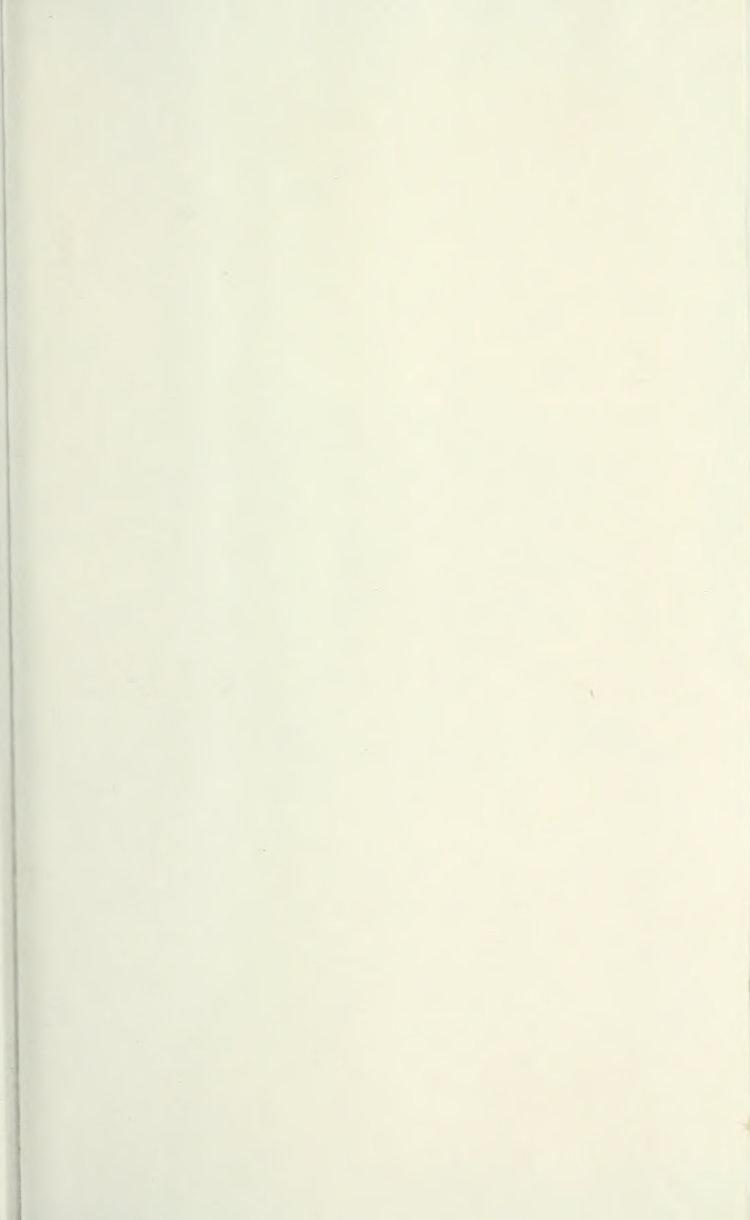
Еврейскія Стихотворенія, Вторая Часть.
Сочиненіе А. Б. Лебенсона.

В И Л Ъ Н А .

Въ типографіи Р. М. Ромма. 1869.

На Жмудскомъ переулкѣ въ собственныхъ домахъ
подъ №№ 327 и 328.

FB 19 1975

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PJ Lebensohn, Abraham Dob Baer
5052 Shire sefat kodesh
L32S7
1870
v.2

